

ฐานข้อมูลช่วยสืบค้นสารสนเทศประกอบรายวิชา Information Seeking by Course Code

ดาวนภา สุยะนนท์* นภสินธ์ งามการ จุฑารัตน์ มาลาวิลาศ
ศูนย์บรรณสารและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง e-mail: daonapa.suy@mfu.ac.th*

บทคัดย่อ

หน้าที่หลักของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา คือการสนับสนุนพันธกิจด้านการเรียนการสอน และการวิจัยของมหาวิทยาลัย ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้จัดทำ “ฐานข้อมูลช่วยสืบค้นสารสนเทศตามรายวิชา” (Information Seeking by Course Code) โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาในการสืบค้นหนังสือ ตำรา วารสาร และฐานข้อมูลประกอบการศึกษาค้นคว้าในรายวิชาต่างๆ

“ฐานข้อมูลช่วยสืบค้นสารสนเทศตามรายวิชา” เป็นการรวบรวมหนังสือ ตำรา วารสารและฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่แต่ละรายวิชาต้องใช้ประกอบการเรียนการสอนตามแบบมคอ.3 รายละเอียดของรายวิชา (Course Specification) เชื่อมโยงกับลิงค์ของข้อมูลที่อยู่ในระบบห้องสมุดอัตโนมัติและฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาจัดหาและให้บริการฐานข้อมูลดังกล่าวพัฒนาขึ้นโดยใช้โปรแกรม PHP เชื่อมต่อกับ MySQL เพื่อให้นักศึกษาสืบค้นข้อมูลออนไลน์ของหนังสือ ตำรา วารสาร และฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ผ่านรหัสรายวิชา (Course Code) หรือชื่อรายวิชา (Course Name) โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 นำร่องจากสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ จำนวน 34 รายวิชา ประกอบด้วยข้อมูลหนังสือ ตำรา มากกว่า 423 รายการ วารสาร 15 รายชื่อ ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ 7 ฐาน และแหล่งลิงค์ข้อมูลอื่น ๆ จำนวน 14 ลิงค์ซึ่งปัจจุบันอยู่ในระหว่างการให้นักศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ทุกชั้นปี ทดลองใช้งานฐานข้อมูลดังกล่าว

การพัฒนาฐานข้อมูลดังกล่าวได้ช่วยอำนวยความสะดวกให้นักศึกษามีฐานข้อมูลที่สามารถสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศที่แต่ละรายวิชาต้องใช้ประกอบการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่ออาจารย์ในการตรวจสอบว่าศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษามีทรัพยากรสารสนเทศของแต่ละรายวิชาความครบถ้วนสมบูรณ์ตามที่ระบุไว้ในแบบมคอ.3 รายละเอียดของรายวิชา (Course Specification) หรือไม่ประการใดและประโยชน์ต่อศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้สอดคล้องตรงกับหลักสูตรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย

คำสำคัญ: แบบมคอ.3 รายละเอียดของรายวิชา, Course Specification, ฐานข้อมูล

บทนำ

การส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอน และการวิจัยของมหาวิทยาลัย เป็นพันธกิจหลักของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ดังนั้น ห้องสมุดในฐานะหน่วยงานทางวิชาการจึงมีหน้าที่ในการจัดหา รวบรวม และบริการหนังสือ ตำรา วารสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่แต่ละรายวิชาต้องใช้ประกอบการเรียนการสอนศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้จัดทำ “ฐานข้อมูลช่วยสืบค้นสารสนเทศตามรายวิชา” (Information Seeking by Course Code) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักศึกษามีแหล่งข้อมูลที่สามารถสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้าของแต่ละรายวิชา โดยการรวบรวมหนังสือ ตำรา วารสารและฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่แต่ละรายวิชาต้องใช้ในรูปแบบคอบ.3* รายละเอียดของรายวิชา (Course Specification) เชื่อมโยงกับลิงค์ของข้อมูลที่อยู่ในระบบห้องสมุดอัตโนมัติและฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาจัดหาและให้บริการ โดยฐานข้อมูลดังกล่าวพัฒนาขึ้นโดยใช้โปรแกรม PHP เชื่อมต่อกับ MySQL เพื่อให้นักศึกษาสืบค้นข้อมูลออนไลน์ของทรัพยากรสารสนเทศในรายวิชา ผ่านรหัสรายวิชา (Course Code) หรือชื่อรายวิชา (Course Name) โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 นำร่องจากสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ จำนวน 34 รายวิชา ประกอบด้วยข้อมูลหนังสือ ตำรา มากกว่า 423 รายการ วารสาร 15 รายชื่อ ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ 7 ฐาน และแหล่งลิงค์ข้อมูลอื่น ๆ จำนวน 14 ลิงค์ซึ่งปัจจุบันอยู่ในระหว่างการให้นักศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ทุกชั้นปี ทดลองใช้งานฐานข้อมูลดังกล่าว

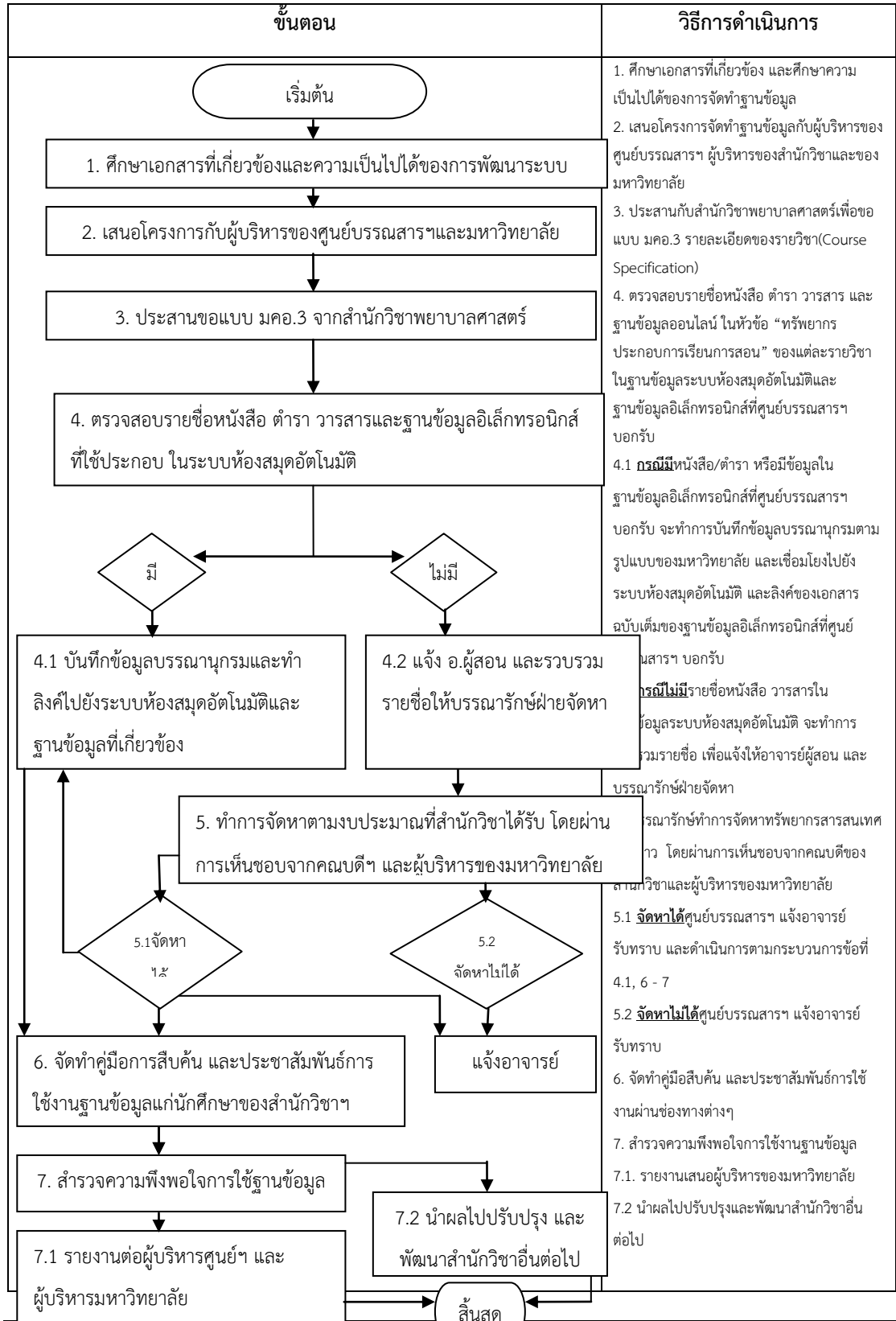
วัตถุประสงค์

1. เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักศึกษามีฐานข้อมูลที่สามารถสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศประกอบการเรียนการสอนของแต่ละรายวิชา
2. เพื่อส่งเสริมให้เกิดการใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาบอกรับอย่างคุ้มค่า
3. เพื่อให้การจัดการทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษามีความสอดคล้องและตรงกับหลักสูตรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย
4. เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลการให้บริการใหม่ ของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

แบบมคอ.3 หมายถึง รายละเอียดของรายวิชา (Course Specification) เป็นเอกสารที่แต่ละหลักสูตรของมหาวิทยาลัย จำเป็นต้องจัดทำประกอบการเรียนการสอนของแต่ละสำนักวิชา ในแบบมคอ.3 รายละเอียดของรายวิชา ประกอบด้วยข้อมูลที่สำคัญ ดังนี้ 1) ข้อมูลรหัสและชื่อรายวิชา จำนวนหน่วยกิต หลักสูตรและประเภทรายวิชา อาจารย์ผู้ประสานรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน ภาคการศึกษา/ชั้นปีที่เรียน รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน สถานที่เรียน และวันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด 2) จุดมุ่งหมายของรายวิชา และวัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา 3) คำอธิบายรายวิชา จำนวนชั่วโมง ที่ใช้ต่อภาคการศึกษา จำนวนชั่วโมงที่อาจารย์ให้คำปรึกษา แนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล 4) มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม ความรู้ทักษะปัญญา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ การวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 5) แผนการสอนและการประเมินผล 6) ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน ได้แก่เอกสารตำราหลัก เอกสารและข้อมูลสำคัญ อาทิ หนังสือ วารสาร ฐานข้อมูลและ

เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง 7) การประเมินและการปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ

ผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

“ฐานข้อมูลช่วยสืบค้นสารสนเทศตามรายวิชา” (Information Seeking by Course Code) พัฒนาขึ้นโดยใช้โปรแกรม PHP และใช้ My SQL เป็นฐานข้อมูล ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 นำร่องการจัดเก็บข้อมูลจากแบบ มคอ.3 รายละเอียดของรายวิชา (Course Specification) จากสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ จำนวน 34 รายวิชา ประกอบด้วยข้อมูลหนังสือ ตำรา มากกว่า 423 รายการ วารสาร 15 รายชื่อ ฐานข้อมูลออนไลน์ 7 ฐาน และแหล่งลิงค์ข้อมูลอื่นๆ จำนวน 14 ลิงค์

โดยที่นักศึกษาสามารถสืบค้นข้อมูลโดยเลือกสืบค้นจาก รหัสรายวิชา (Course Code) หรือชื่อรายวิชา (Course Name) เมื่อสืบค้นแล้วจะปรากฏรายละเอียดของทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน จำแนกตามหัวข้อดังนี้

1. Textbooks ประกอบด้วยรายการหนังสือ ตำรา ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา

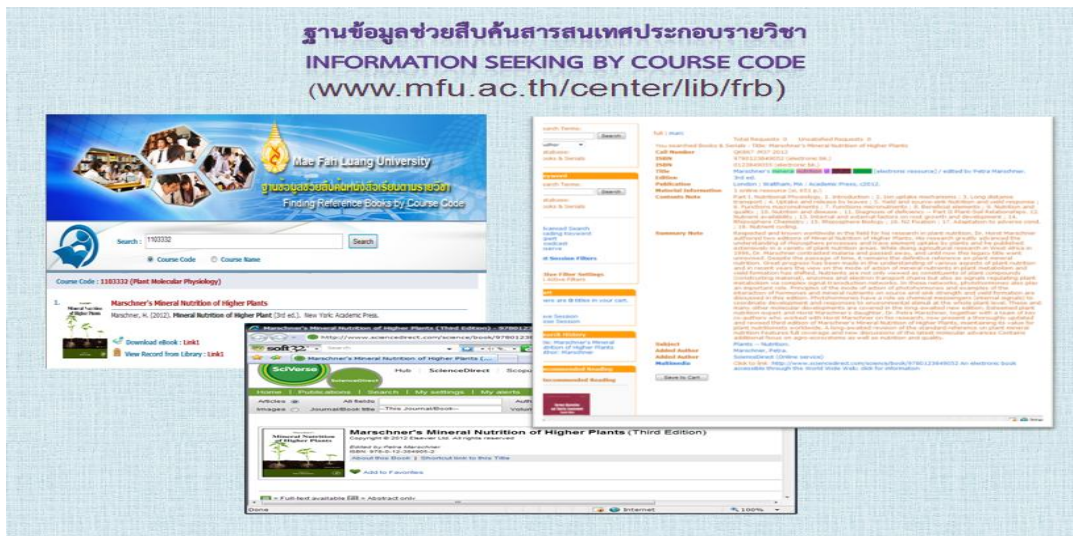
1.1 **Download eBook** เป็นการเชื่อมโยงลิงค์ไปยังฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (eBook) ไปยังฐานข้อมูลที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาบอกรับ เพื่อให้นักศึกษาเปิดอ่านเอกสารฉบับเต็ม (Full Text)

1.2 **View Record from Library** เป็นการเชื่อมโยงลิงค์ไปยังรายการหนังสือ ตำรา ไปยังเว็บ OPAC ของระบบห้องสมุดอัตโนมัติ VTLS เพื่อให้นักศึกษาทราบเลขหมู่ และสถานะของหนังสือที่มีให้บริการในศูนย์บรรณสารฯ

2. Journals ประกอบด้วยรายชื่อวารสารที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา โดยจะเชื่อมโยงลิงค์รายการวารสารไปยังเว็บ OPAC ของระบบห้องสมุดอัตโนมัติ VTLS และเชื่อมโยงลิงค์ไปยังฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (e-Journal) ที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาบอกรับ หรือลิงค์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. **Electronic Resources** ประกอบด้วยรายชื่อฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้าในแต่ละรายวิชา โดยจะเชื่อมโยงลิงค์ไปยังฐานข้อมูลออนไลน์ที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาบอกรับ

4. **Link** ประกอบด้วยแหล่งข้อมูลแนะนำหรือข้อมูลเพิ่มเติมอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าในแต่ละรายวิชา เป็นการเชื่อมโยงลิงค์ไปยังเอกสารและข้อมูลแนะนำเหล่านั้น

ภาพที่ 1 แสดงหน้าจอการสืบค้น

คณะผู้จัดทำได้จัดทำคู่มือการสืบค้นฐานข้อมูล และทำการประชาสัมพันธ์การใช้ฐานข้อมูลดังกล่าวผ่านช่องทางต่างๆ และได้จัดส่งลิงค์ของฐานข้อมูลดังกล่าวผ่านระบบไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ของมหาวิทยาลัยไปยังนักศึกษาสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ทุกชั้นปี จำนวน 410 คน เพื่อให้นักศึกษาทดลองใช้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 และเมื่อเสร็จสิ้นภาคเรียนที่ 2 จะทำการสำรวจความพึงพอใจของการใช้ฐานข้อมูลดังกล่าว (Feedback) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาฐานข้อมูลของสำนักวิชาอื่นให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

คณะผู้จัดทำศูนย์บรรณสารฯ ได้นำเสนอ “ฐานข้อมูลช่วยสืบค้นสารสนเทศตามรายวิชา” (Information Seeking by Course Code) กับผู้บริหารของศูนย์บรรณสารฯ และของมหาวิทยาลัย ในการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 ณ สิ้นสุดไตรมาส 4 เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2556 ที่ผ่านมา โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากผู้บริหารของมหาวิทยาลัย

เพื่อให้เกิดประโยชน์กับนักศึกษาอย่างทั่วถึงทั้งมหาวิทยาลัย จึงเสนอแนะให้มีการจัดทำฐานข้อมูลนี้ไปยังสำนักวิชาที่เปิดสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (General Education) อาทิ สำนักวิชาศิลปศาสตร์ สำนักวิชาการจัดการ สำนักวิชาวิทยาศาสตร์ สำนักวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้นและเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาศูนย์บรรณสารฯ ให้เป็นห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (e-Library) ควรจัดหาหนังสือ ตำราหลักที่แต่ละวิชาใช้ในรูปของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (eBook) ควบคู่ไปด้วย

ข้อเสนอแนะจากคณะผู้จัดทำฐานข้อมูล

การจัดทำฐานข้อมูลดังกล่าว ถึงแม้ว่าจะเป็นภาระงานที่เพิ่มขึ้น แต่ก็เป็นฐานข้อมูลที่สนับสนุนการเรียนการสอนทางวิชาการของมหาวิทยาลัย เพื่อให้การจัดทำฐานข้อมูลดังกล่าวมีความครบถ้วน สมบูรณ์ทุกสำนักวิชา มหาวิทยาลัยควรพิจารณาอัตราพนักงานใหม่ที่รับผิดชอบภาระงานดังกล่าว

การนำไปใช้ประโยชน์

ด้านนักศึกษา

นักศึกษาสามารถใช้ฐานข้อมูลดังกล่าว เป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกสำหรับช่วยในการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศประเภทต่างๆ ที่ใช้ประกอบการเรียนของแต่ละรายวิชา

ด้านอาจารย์

อาจารย์ผู้สอนสามารถตรวจสอบว่ารายการหนังสือ ตำรา วารสาร ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาที่รับผิดชอบ มีความครบถ้วน หรือมีให้บริการในศูนย์บรรณสารฯ มากน้อยเพียงใด

ด้านศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาสามารถจัดหาเอกสาร ตำรา วารสาร และฐานข้อมูล ให้มีความสอดคล้องและตรงกับหลักสูตรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย และช่วยให้มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่ศูนย์บรรณสารฯ จัดหาอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ

รายการอ้างอิง

- มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง สำนักวิทยบาลศาสตร์. (2556). *หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555 : รายละเอียดของรายวิชา (มคอ. 3 และ มคอ. 4) หมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาชีพบังคับ*. เชียงราย: หน่วยพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ส่วนประกันคุณภาพการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร. (2555). *แนวทางในการดำเนินการหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ*. เชียงราย: บดินทร์การพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. มคอ. 3 *รายละเอียดของรายวิชา (Course Specification)*. สืบค้นเมื่อ 21 ตุลาคม 2556, จาก <http://www.mua.333go.th/users/tqf-hed/news>
- Tarr, A. (2012). *PHP and MySQL: 24-hour trainer*. Indianapolis, IN: John Wiley & Sons.

การจัดการสารสนเทศดิจิทัลชุดวิชา ตำรา มสธ.

Digital Information Management for STOU Superseded Textbooks.

ชลลดา หงษ์งาม

สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช e-mail:chollada@hotmail.com

บทคัดย่อ

สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของชุดวิชาหรือตำราเรียนของ มสธ. ที่ประกอบไปด้วย เอกสารการสอนชุดวิชา แบบฝึกปฏิบัติชุดวิชา ประมวลสาระชุดวิชาและแนวการศึกษาชุดวิชา ฉบับพิมพ์ครั้งแรก ซึ่งเป็นภูมิปัญญา มสธ. ที่มีคุณค่าทางวิชาการอย่างมาก แม้ไม่ได้ใช้ในการเรียนการสอนในปัจจุบันแล้วก็ตาม แต่นับเป็นตำราในระดับอุดมศึกษาสำหรับการเรียนทางไกล เป็นนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้ที่เกิดจากคณาจารย์ นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิในศาสตร์ต่างๆ สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จึงได้พัฒนาคลังปัญญา ตำรา มสธ. เพื่อเป็นแหล่งบริการ เผยแพร่และอนุรักษ์สารสนเทศภูมิปัญญาทางวิชาการของ มสธ. รองรับการศึกษาค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต โดยขั้นตอน 1) จัดเก็บภูมิปัญญาทางวิชาการของ มสธ. ฉบับเต็มที่เป็นเอกสารการสอนชุดวิชา แบบฝึกปฏิบัติชุดวิชา ประมวลสาระชุดวิชา และแนวการศึกษาชุดวิชา ฉบับพิมพ์ครั้งแรก และได้รับการปรับปรุงชุดวิชาดังกล่าวแล้ว ในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 2) จัดการสารสนเทศดิจิทัล โดยใช้หลักการความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในการสร้างระเบียบยพยากรสารสนเทศด้วยมาตรฐาน MODS (Metadata Object Description Schema) ในการพรรณาวัตถุสารสนเทศดิจิทัล และมาตรฐาน METS (Metadata Encoding and Transmission Standard) ในการระบุและจัดการสารสนเทศดิจิทัลในฐานข้อมูลที่เผยแพร่บนเว็บ โดยใช้โปรแกรม Greenstone Digital Library (GSDL) 3) ออกแบบเว็บไซต์เพื่อเป็นช่องทางการเข้าถึงและเชื่อมโยงเนื้อหาสารสนเทศดิจิทัล และ 4) เผยแพร่และประชาสัมพันธ์การใช้งานคลังปัญญา ตำรา มสธ. โดยนับตั้งแต่เริ่มโครงการคลังปัญญา ตำรา มสธ. เมื่อปี พ.ศ. 2553 จนถึงปัจจุบัน มีชุดวิชา มสธ. ในฐานข้อมูล จำนวน 500 รายการ โดย 1 ชุดวิชา จะประกอบไปด้วยภาพหน้าปก(ไฟล์ .JPG) และเนื้อหาฉบับเต็ม(ไฟล์ .PDF)

คำสำคัญ: คลังปัญญา, ตำรา มสธ., หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ABSTRACT

The Office of Document and Information, Sukhothai Thammathirat Open University, gives precedence to superseded editions of University's textbook, workbooks and guides. All of which was deliberately edited by experts to be an invaluable collection in the distance-learning system. The Office of Document and Information initiated a project to build a digital library of superseded editions of the University's textbook, workbooks and guides. The project aims to digitize and preserve the University's most notable set packages in the distance-learning system. These superseded editions are in printed paper format. GSDL was used to create the digital library, which was based upon two important standards: MODS (Metadata Object Description Schema) and METS (Metadata Encoding and Transmission Standard). The digital library can be accessible via the internet to the public. Having been originated since 2010, STOU Superseded Textbooks database contains 500 items of STOU textbooks. Each of which comprises .JPG file of its cover and .PDF file of its full text

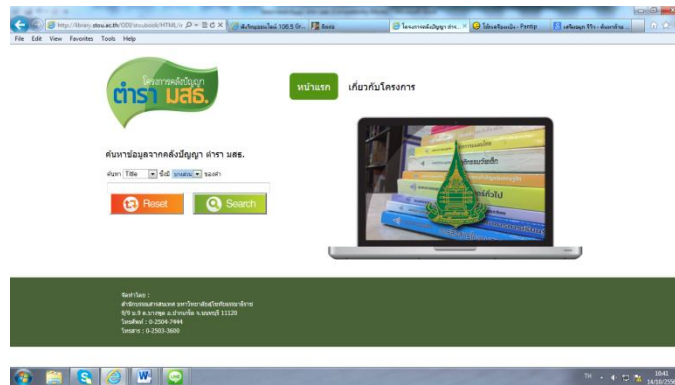
Keywords: knowledge bank, University Textbook, e-book

บทนำ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชในฐานะที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในระบบเปิด ได้ผลิตทรัพยากรสารสนเทศของตนเองหลากหลายประเภทที่เป็นภูมิปัญญาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สำนักบรรณสารสนเทศในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่จัดเก็บภูมิปัญญา มสธ. และให้บริการผ่านระบบการจัดเก็บที่เป็นหมวดหมู่ การสืบค้นที่ได้มาตรฐาน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการใช้และการเผยแพร่ภูมิปัญญา มสธ. กับผู้ใช้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักบรรณสารสนเทศตระหนักถึงคุณประโยชน์และความสำคัญของภูมิปัญญา มสธ. ที่มีอยู่ในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยเฉพาะเอกสารการสอนชุดวิชา แบบฝึกปฏิบัติชุดวิชา ประมวลสาระชุดวิชาและแนวการศึกษาชุดวิชา ฉบับพิมพ์ครั้งแรกและได้มีการปรับปรุงชุดวิชาต่างๆ เหล่านี้แล้วมากกว่าหนึ่งครั้ง ซึ่งเป็นภูมิปัญญา มสธ. ที่มีคุณค่าทางวิชาการ แม้ไม่ได้ใช้ในการเรียนการสอนในปัจจุบันแล้วก็ตาม แต่นับเป็นตำราในระดับอุดมศึกษาที่รวบรวมงานเขียนจากคณาจารย์ นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิในศาสตร์ต่างๆ นับแต่การก่อตั้งในปี 2521 และเปิดสอนเป็นครั้งแรกนับแต่ปี 2523 เป็นต้นมา เพื่อให้สารสนเทศอันเกิดจากภูมิปัญญา มสธ. สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้หลากหลายและยาวนานมากยิ่งขึ้น สำนักบรรณสารสนเทศจึงดำเนินการพัฒนา “คลังปัญญา ตำรา มสธ.” ขึ้นมา เพื่อจัดการเอกสารการสอน แบบฝึกปฏิบัติชุดวิชา ประมวลสาระชุดวิชา และแนว

การศึกษาชุดวิชา ให้อยู่ในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถให้บริการผู้ใช้สารสนเทศในระบบห้องสมุดดิจิทัลได้ง่ายและสะดวกมากยิ่งขึ้น รวมถึงการค้นที่ได้มาตรฐานและตรงตามความต้องการของผู้ใช้

ภาพที่ 1 หน้าเว็บไซต์ “คลังปัญญา ต้ารา มสธ.”

วัตถุประสงค์ของโครงการ

เพื่อพัฒนาค้นคว้า ต้ารา มสธ. ให้เป็นแหล่งจัดเก็บ ค้นหา จัดการสารสนเทศดิจิทัลที่เป็นระบบ และเป็นแหล่งอนุรักษ์ภูมิปัญญาอันทรงคุณค่าจากงานเขียนของคณาจารย์ นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิอย่างยั่งยืน

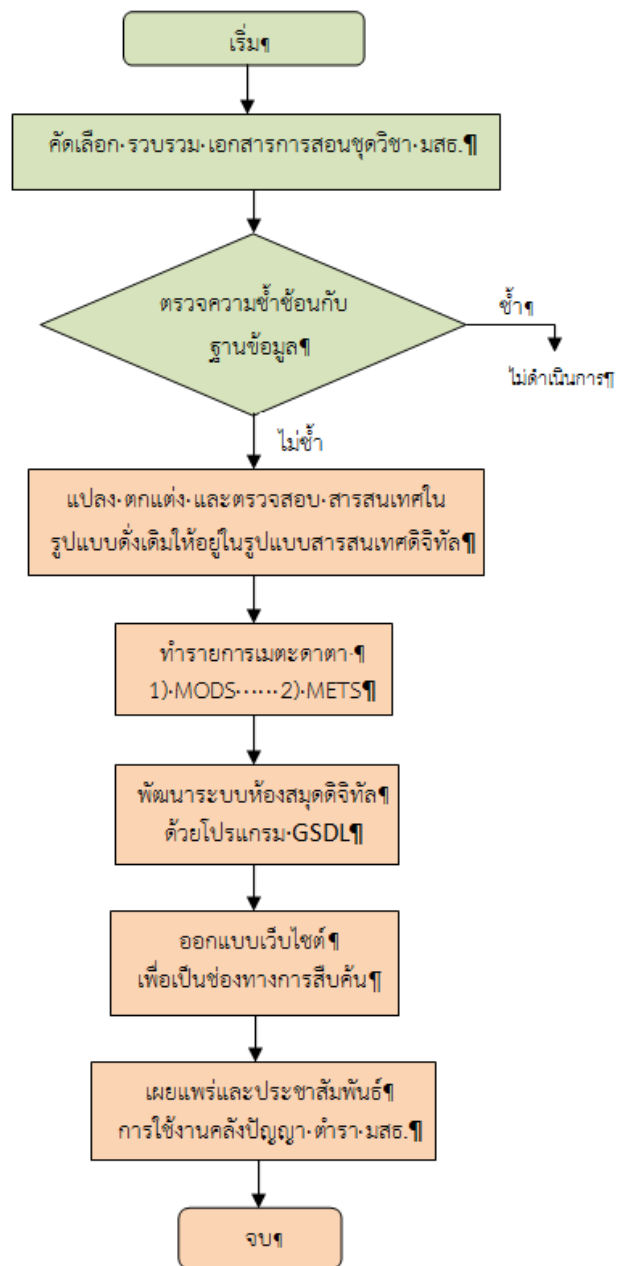
ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการพัฒนาค้นคว้า ต้ารา มสธ.

- 1.คัดเลือก รวบรวม และจัดทำรายการเอกสารการสอนชุดวิชา แบบฝึกปฏิบัติชุดวิชา ประมวลสาระชุดวิชา และแนวการศึกษาชุดวิชา ฉบับพิมพ์ครั้งแรกและได้มีการปรับปรุงแล้ว
- 2.ตรวจสอบความเข้าชื้อกับฐานข้อมูลหากพบว่ามีข้อมูลซ้ำก็ทำการคัดออก
- 3.แปลง ตกแต่ง และตรวจสอบ สารสนเทศในรูปแบบดั้งเดิมให้อยู่ในรูปแบบสารสนเทศดิจิทัล
4. จัดทำรายการเมตาดาต้าด้วย
 - 4.1 มาตรฐาน MODS (Metadata Object Description Schema) ในการพรรณนาวัตถุสารสนเทศดิจิทัลสำหรับห้องสมุดดิจิทัล
 - 4.2มาตรฐาน METS (Metadata Encoding and Transmission Standard) ในการระบุและจัดการข้อมูลทางเทคนิคต่างๆ
- 5.พัฒนาระบบห้องสมุดดิจิทัลด้วยโปรแกรม GSDL เพื่อจัดเก็บ ค้นหา และนำเสนอได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.ออกแบบเว็บไซต์เพื่อเป็นช่องทางการเข้าถึง สืบค้น และเชื่อมโยงเนื้อหาสารสนเทศดิจิทัล เพื่อความสะดวกในการใช้งาน

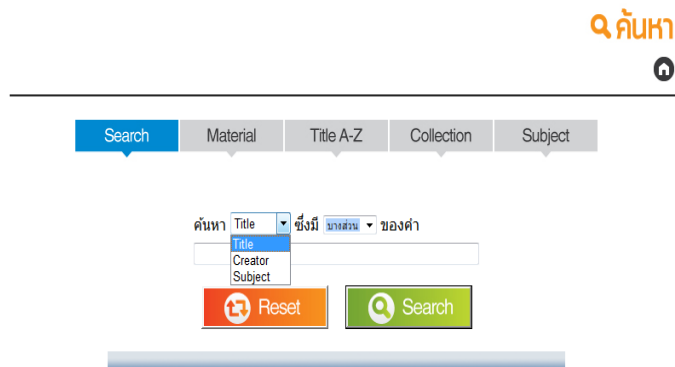
7.เผยแพร่และประชาสัมพันธ์การใช้งานคลังปัญญา ตำรา มสธ. ทั้งในงานปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ ชาวประชาสัมพันธ์หน้าเว็บไซต์สำนักบรรณสารสนเทศ และประชาสัมพันธ์ผ่านเฟสบุ๊คของสำนักบรรณสารสนเทศ

แผนภาพที่ 1 แสดงขั้นตอนและวิธีการดำเนินการพัฒนาคลังปัญญา ตำรา มสธ.

การสืบค้นข้อมูล

การสืบค้นข้อมูล สามารถทำได้ 3 ช่องทาง คือ สืบค้นจากชื่อเรื่อง (Title) สืบค้นจากชื่อผู้แต่ง/ผู้รับผิดชอบ (Creator) และสืบค้นจากหัวเรื่อง (Subject)

ภาพที่ 2 แสดงหน้าจอการค้นสารสนเทศดิจิทัลชุดวิชา ตำรา มสธ.

ผลการสืบค้นข้อมูล จะแสดงผลได้ 4 รูปแบบ คือ

1. การแสดงผลแบบสั้น (Short Record)
2. การแสดงผลแบบยาว (View Record)
3. การแสดงผลในรูปรายการ METS (View METS Record)
4. การแสดงผลรูปเอกสารฉบับเต็ม (View Full Text PDF)

ผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพัฒนาและเผยแพร่ฐานข้อมูลคลังปัญญา ตำรา มสธ. มาตั้งแต่เริ่ม ปี พ.ศ. 2553 จนถึงปัจจุบัน คณะผู้พัฒนาสรุปผลการศึกษาที่ได้เป็น 3 ประเด็น คือ

1. องค์ความรู้ 3 ประการ ได้แก่

1.1 การแปลงสารสนเทศ การแปลงสารสนเทศในรูปแบบดั้งเดิม คือ เอกสารตีพิมพ์ ให้อยู่ในรูปแบบสารสนเทศดิจิทัล (e-Book) ซึ่งช่วยอนุรักษ์เอกสารเหล่านั้นเอาไว้เพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ได้ยาวนานยิ่งขึ้น และเป็นการประหยัดพื้นที่ในการจัดเก็บเอกสารตีพิมพ์ ซึ่งปัจจุบันมีฉบับปรับปรุงแก้ไขออกมาทดแทนเป็นจำนวนมาก

1.2 การทำรายการเมทาตา จุดมุ่งหมายของการจัดทำเมทาตาเพื่อบอกถึงคุณลักษณะและรายละเอียดของสารสนเทศเหล่านั้น เพื่อให้ได้สารสนเทศตามลักษณะเฉพาะที่แท้จริงในแต่ละรายการเป็นการนำไปสู่การสืบค้นที่มีประสิทธิภาพ และรวดเร็วสามารถกำหนดว่าต้องการสารสนเทศเกี่ยวกับเรื่องอะไรก็จะได้

สารสนเทศในเรื่องนั้นๆ นอกจากนี้เมื่อกาตาทาเป็นตัวช่วยจัดการทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ (Organizing electronic resources) การใช้งานได้หลายหลายระบบ (Interoperability) ทำให้สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันได้

1.3 ห้องสมุดดิจิทัลเป็นห้องสมุดที่มีการจัดการและให้บริการเนื้อหาของเอกสารการสอนชุดวิชา มสธ. อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ใช้เข้าถึงเนื้อหาเอกสารเต็มรูป(Full – text) ได้จากทุกที่ ทุกเวลา มีการสร้างหรือจัดหาข้อมูลดิจิทัลมาจัดเก็บอย่างเป็นระบบเพื่อความสะดวกในการสืบค้น โดยผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

2. ข้อดี ข้อเสีย

2.1 ข้อดี คือ ข้อมูลเป็นเนื้อหาฉบับเต็มรูป (Full Text) โดยจะแบ่งเนื้อหาออกตามบท ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของสำนักบรรณสารสนเทศ นั่นคือ การเป็นหน่วยงานสนับสนุนส่งเสริมด้านการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย และตอบสนองการใช้งานในรูปแบบการศึกษาทางไกล ที่ไม่ว่าผู้เรียนอยู่ที่ไหน เวลาใด ก็สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกที่ ทุกเวลา โดยผู้ใช้สามารถเปิดอ่านผ่านคอมพิวเตอร์ได้ และหากต้องการพิมพ์ออกมาเป็นตัวเอกสารก็สามารถทำได้ในแต่ละบท

2.2 ข้อจำกัด คือ การที่ข้อมูลเป็นเนื้อหาฉบับเต็มรูป (Full Text) ซึ่งเอกสารชุดวิชา มสธ. แต่ละเล่มจะมีจำนวนหน้าเฉลี่ย 100-200 หน้า ทำให้ต้องใช้พื้นที่ในการจัดเก็บจำนวนมาก ทำให้มีปัญหาพื้นที่ในการจัดเก็บไม่เพียงพอ ซึ่งได้มีการแก้ไขปัญหาโดยการขยายพื้นที่ในการจัดเก็บ ทั้งนี้เพื่อรองรับข้อมูลที่จะมีเพิ่มมากขึ้นในอนาคตอีกด้วย

3. Feedback ของผู้ใช้

จากการเปิดใช้งานฐานข้อมูลคลังปัญญาตำรา มสธ. ได้รับข้อคิดเห็นและเสียงสะท้อนจากผู้ใช้งานทั้งคำชมและคำแนะนำแก้ไขโดยได้รับFeedback ของผู้ใช้จากหลายช่องทาง 1) ดิชมแนะนำผ่านทางบรรณารักษ์งานบริการโดยตรง 2) ดิชมแนะนำผ่านทางโทรศัพท์ และ 3) ดิชมแนะนำผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ คือFacebook สำนักบรรณสารสนเทศ ซึ่งมีทั้งคำชื่นชมจากนักศึกษาที่ระบุว่าฐานข้อมูลช่วยในการศึกษาค้นคว้าและการเตรียมตัวสอบได้เป็นอย่างดีในส่วนคำแนะนำในการปรับปรุง อาทิเช่น การเชื่อมโยงข้อมูลผิดหรือไม่ครบถ้วนรวมทั้งการสอบถามวิธีการใช้งาน เป็นต้น ซึ่งทางผู้ดูแลและพัฒนาระบบได้นำข้อเสนอแนะเหล่านั้นมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาฐานข้อมูลให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้เป็นแหล่งสนับสนุนการศึกษาค้นคว้าในระบบการศึกษาทางไกลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การนำไปใช้ประโยชน์

จากการศึกษาและพัฒนาฐานข้อมูลคลังปัญญาตำรา มสธ. และเปิดใช้งานมาตั้งแต่ พ.ศ.2553 ห้องสมุดมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้เป็นแหล่งสารสนเทศทางเลือกในการเข้าถึง สืบค้น ตำรา ชุดวิชา มสธ. ที่สะดวกและเข้าถึงได้ง่าย เพื่อนักศึกษาได้ใช้ในอ่านประกอบการเรียน การค้นคว้าวิจัยและการเตรียมสอบในระหว่างยังไม่ได้รับเอกสารชุดวิชาจากทางมหาวิทยาลัย โดยสามารถใช้งานได้จากทุกที่และทุกเวลา

รายการอ้างอิง

นันทพร ณะกุลบริภัณฑ์, อำนวยการธุรกิจ. (2549). *Metadata : คู่มือการใช้มาตรฐาน MADS สำหรับการพรรณนาชื่อหรือคำแทนสารสนเทศในห้องสมุดดิจิทัล*.นนทบุรี :สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

นันทพร ณะกุลบริภัณฑ์, อำนวยการธุรกิจ.(2549).*Metadata : คู่มือการใช้มาตรฐาน MODS และ METS สำหรับการพรรณนาและจัดการสารสนเทศในห้องสมุดดิจิทัล*. นนทบุรี :สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สมพร พุทธาพิทักษ์ผล และคนอื่น ๆ. (2548).*โครงการวิจัยและพัฒนาต้นแบบแหล่งสารสนเทศดิจิทัลสู่ห้องสมุดชุมชน: รายงานการวิจัย*.นนทบุรี: สำนักบรรณสารสนเทศมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พฤติกรรมการณ์ค้นคว้าข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
กรณีศึกษา : นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เขตพื้นที่น่าน
Research Data Behaviour on Internet Network,
Case study : Student University Technology Lanna Nan Area.

พัชราภรณ์ หงษ์ลิบสอง* นันทา เต็มสมบัติถาวร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน e-mail:aompat@rmutl.ac.th*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) ศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นคว้าข้อมูล (2) เป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 323 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test โดยวิธีการของ Scheffeพบว่า

1. นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศชาย สาขาระบบสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์ สังกัดคณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ติดตั้งอินเทอร์เน็ตใช้ส่วนตัว โดยเริ่มใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตตั้งแต่อายุ 13 – 15 ปี มีความถี่ในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต 1 – 2 ครั้งต่อวันและใช้บริการคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตวันละ 1 – 2 ชั่วโมง ช่วงเวลาที่นิยมใช้คือช่วงเย็น สำหรับสถานที่ในการใช้อินเทอร์เน็ตคือบ้านพักหรือที่พักร
2. นักศึกษามีจุดประสงค์การใช้อินเทอร์เน็ต เมื่อพิจารณารายด้านและรายข้อไม่แตกต่างกันระหว่างเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ข้อมูลที่ถูกค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต เมื่อพิจารณารายข้อไม่แตกต่างกันระหว่างเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ข้อมูลที่ถูกค้นคว้ามากที่สุดคือข้อมูลด้านการศึกษา และข้อมูลด้านบันเทิง
4. เว็บไซต์ที่เข้าใช้บริการบ่อยที่สุดเมื่อพิจารณารายข้อไม่แตกต่างกันระหว่างเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงเข้าใช้บริการเว็บไซต์ Google มากที่สุด

5. ความพึงพอใจในการเข้าใช้อินเทอร์เน็ตโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันระหว่างเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงต่างคิดว่าการใช้บริการอินเทอร์เน็ตมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวัน

6. ปัจจัยที่ทำให้ไม่ยอมกรเข้าใช้อินเทอร์เน็ต ไม่แตกต่างกันระหว่างเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ: อินเทอร์เน็ต, พฤติกรรมการค้นคว้า, การวิจัย- -พฤติกรรมการค้นคว้าข้อมูล

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) To study the behavior of the Internet to research students. 2) As a way to change the behavior of students using the Internet, the populations and the sample were 323. The requirements which were used in data collection were questionnaires and statistical analysis by using percent, mean, standard deviation, t-test independent, and scheffe's

The results of this research were as follows:

1) Most students are male students. Field of computer information systems. Under the Faculty of Business Administration and Liberal Arts. Computer science is the Internet for personal use. Starting the computer and Internet age 13-15 years. The frequency of the computer and the Internet 1-2 times per day, and use computers and the Internet each day 1-2 hours at a popular evening.

2) Students intended to use the Internet. When focusing on the item and no difference between gender statistically significant at the .05.

3) Information is the Internet research. Based on item no difference between gender statistically significant at 0.5, Research data was the most educational information and entertainment.

4) Site access most frequently overall No difference between gender statistically significant at the .05. The students, male and female students to use Google sites as possible.

5) Satisfaction with access to the Internet .No difference between gender statistically significant at the .05.The students, male and female students thought that the use of various Internet services are important to everyday life.

6) Factors that cause I do not want to use the Internet.No difference between gender statistically significant at the .05 level, which is not in the hypothesis set.

Keywords :Internet, Behaviour Of Data Serach, Research- - Behaviour Of Data Search.

บทนำ

ปัจจุบันอินเทอร์เน็ตถือได้ว่าเข้ามามีบทบาทต่อการดำรงชีวิตของคนไทยอย่างมากมีบางกลุ่มนั่งติดอยู่หน้าจอคอมพิวเตอร์ไม่สนใจที่จะออกไปรับรู้เรื่องราวผ่านสื่ออื่นๆ โดยเฉพาะกับกลุ่มนักศึกษาที่สื่ออินเทอร์เน็ตมีบทบาทในชีวิตประจำวันเป็นอย่างมากทั้งในด้านความบันเทิง การค้นหาข้อมูล การเล่นเกมออนไลน์ และการดาวโหลดข้อมูลต่างๆ โลกวันนี้ได้มาถึงจุดเลี้ยวต่อที่วัฒนธรรมได้หักมุมจากสังคม ที่แต่เดิมมีศูนย์กลางอยู่ที่เครือข่ายวิทยุ โทรทัศน์ และโทรศัพท์ มาสู่เครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่อุดมไปด้วยข้อมูลข่าวสาร ซึ่งผลักดันให้สังคมก้าวสู่สังคมดิจิทัล (digital society) โดยทุกวันนี้ทั่วโลกมีมนุษย์ใช้อินเทอร์เน็ตอยู่ประมาณ 200 ล้านคน หรือร้อยละ 3.2 ของประชากรโลก เฉพาะสหรัฐอเมริกาแห่งเดียวมีผู้ใช้ถึง 80 ล้านคน (ประมาณร้อยละ 29 ของพลเมือง) จากข้อมูลการสำรวจผู้ใช้อินเทอร์เน็ตของชาวอเมริกัน พบว่าหนึ่งในสามของชาวอเมริกันใช้อินเทอร์เน็ตในการจับจ่ายสินค้า บริการแพทย์ ฟังการถ่ายทอดวิทยุ ลงทุน จำนองบ้าน ติดตามพัสดุ รับทราบข่าว สนทนาโทรศัพท์ รวมทั้งทำกิจกรรมการเมืองและแม้กระทั่งหาคู่เนื่องจาก โครงข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นโครงข่ายเปิดที่เปิดให้ประชาคมโลกใช้กันอย่างเสรี จึงย่อมมีผลกระทบทั้งในแง่ดีและร้ายต่อสิทธิส่วนบุคคล และวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของมนุษย์ อินเทอร์เน็ตไม่แตกต่างไปจากเทคโนโลยีอื่น คือ เป็นเพียงเครื่องมืออย่างหนึ่งของมนุษยชาติ การควบคุมจัดการจึงตกอยู่กับพวกเราทุกคน ที่ต้องคำนึงถึงจรรยาบรรณและความรับผิดชอบในการใช้อินเทอร์เน็ตให้อย่างถูกต้องตามครรลองคลองธรรม

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงหยิบยกประเด็นพฤติกรรมการค้นหาข้อมูลของนักศึกษาว่าปัจจุบันนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เขตพื้นที่น่านสืบค้น ค้นคืนข้อมูลสารสนเทศจากแหล่งข้อมูลใดบ้าง เพื่อจะนำไปประยุกต์ ปรับเปลี่ยน หาแนวทางการป้องกัน แก้ไข ให้นักศึกษามีพฤติกรรมใช้อินเทอร์เน็ตที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาให้มากที่สุด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นคว้าข้อมูลของนักศึกษา
2. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาทุกชั้นปีรวมทั้งสิ้น 323 คนโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) โดยกำหนดโควตาจากสัดส่วนของนักศึกษาในแต่ละสาขา และแต่ละชั้นปีทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจำแนกตามสาขาวิชา

คณะวิชา	สาขาวิชา	จำนวน
บริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์	การจัดการทั่วไป	21
	การตลาด	36
	ระบบสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์	68
	การบัญชี	30
	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล	6
รวม		161
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร	เทคโนโลยีการอาหาร	14
	ประมง	6
	สัตวศาสตร์	28
	พืชศาสตร์	44
	เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์	33
	ชีววิทยา	4
	เทคโนโลยีภูมิทัศน์	8
รวม		137
คณะวิศวกรรมศาสตร์	ช่างไฟฟ้า	18
	ช่างยนต์	5
คณะวิชา	สาขาวิชา	จำนวน
	เทคโนโลยีไฟฟ้า	2
รวม		25

รวมทั้งสิ้น	323
-------------	-----

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้คือวิจัยภาคสนาม เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม, การสัมภาษณ์นักศึกษารายเดี่ยวและรายกลุ่ม และการให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในเรื่องพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นคว้าข้อมูลของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีแจกแบบสอบถามและกำหนดรับแบบสอบถามคืนภายใน 1 เดือน แบบสัมภาษณ์นักศึกษารายเดี่ยวและรายกลุ่ม และให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลในรายวิชาสารสนเทศเพื่อการเขียนรายงาน, การเขียนรายงานและการใช้ห้องสมุด และวิชาการค้นคว้าสารสนเทศ ใช้ระยะเวลา 1 เดือนในการเก็บข้อมูล

4. การจัดการทำข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม, แบบสัมภาษณ์ และการแสดงความคิดเห็นเรียบร้อยแล้ว ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน
3. นำไปหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของลิเคอร์ (Likert)
4. นำแบบสอบถามไปทดสอบความแตกต่างตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
5. แบบสัมภาษณ์และแบบการแสดงความความคิดเห็นนำไปวิเคราะห์ในขั้นตอนผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ
6. เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตาราง
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรม SPSS ในสถิติ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ทดสอบความสมมติฐาน ใช้ t-test independent
3. การหาค่าความเที่ยงตรง

ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 30 ฉบับไปทดสอบกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงในเนื้อหา (Content Validity) และทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการหาค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ผลการทดสอบแบบสอบถาม ปรากฏว่า ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.7022 แสดงว่าแบบสอบถามที่ใช้ครั้งนี้อยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ได้

ผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. นักศึกษาชายจะให้ความสนใจในเรื่องการค้นหาข้อมูล ความรู้ การฟังเพลง/ดูทีวี/มิวสิควิดีโอออนไลน์ ดาวโหลดเพลง/ภาพยนตร์ มากกว่านักศึกษาหญิง ในทางกลับกันนักศึกษาหญิงจะให้ความสนใจในเรื่องการคุยผ่านทางโปรแกรม (MSN, Yahoo, ICQ) และการใช้บริการจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) มากกว่านักศึกษาชาย ดังนั้นสถานศึกษาจึงส่งเสริมให้นักศึกษามีพฤติกรรมการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตให้มากที่สุด อีกทั้งสถานศึกษาในปัจจุบันมีการพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์เพื่อรองรับการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา สถานศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา และยังคงคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ มวยมัน (2548 : บทคัดย่อ) พบว่าสถานศึกษาเป็นแหล่งสำคัญที่สุดแห่งหนึ่งในการสนับสนุนและส่งเสริมพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา

2. ข้อมูลที่ถูกค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ตในระดับมากคือ การค้นคว้าหาข้อมูลในด้านการศึกษา และการค้นคว้าหาข้อมูลด้านบันเทิง โดยนักศึกษาชายจะให้ความสำคัญกับการค้นหาข้อมูลด้านกีฬา และข้อมูลด้านคอมพิวเตอร์/เทคโนโลยี สำหรับนักศึกษาหญิงจะให้ความสำคัญกับการค้นหาข้อมูลด้านบันเทิงและด้านการท่องเที่ยวซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากในยุคปัจจุบันเป็นยุคแห่งสื่ออินเทอร์เน็ต มีบริการเพื่อความบันเทิงอยู่มากมายหลากหลายประเภท การใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตจึงมีจุดประสงค์เพื่อตอบสนองความชื่นชอบและความสนใจเฉพาะบุคคลมากยิ่งขึ้น

3. เว็บไซต์ที่เข้าใช้บริการบ่อยที่สุดคือ เว็บไซต์ Google เว็บไซต์ Hotmail เว็บไซต์ Hi5/Facebook/Twitter และเว็บไซต์ Youtube โดยนักศึกษาชายจะเข้าใช้บริการเว็บไซต์ Youtube มากกว่านักศึกษาหญิง สำหรับนักศึกษาหญิงจะเข้าใช้บริการเว็บไซต์ Hotmail Hi5/Facebook/Twitter และ MSN มากกว่านักศึกษาชาย ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของทยาพร รมโพธิ์ (2551 : บทคัดย่อ) พบว่านักเรียนส่วนใหญ่นิยมการใช้บริการเกมออนไลน์ ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาเว็บไซต์หรือเกมส์เกี่ยวกับอะไรที่นักเรียนสนใจ เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้มาเฝ้าระวังภัยที่เข้ามากับเกมส์จากการเล่นเกม นอกจากนั้นยังใช้วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และแนะนำเว็บไซต์เกมส์ที่น่าสนใจเป็นประโยชน์ในการสร้างเสริมความรู้ให้นักเรียนต่อไป

4. นักศึกษามีความพึงพอใจในเรื่องอินเทอร์เน็ตสามารถอำนวยความสะดวกในการหาข้อมูล เพราะเห็นว่ามีความสำคัญต่อชีวิตประจำวัน นักศึกษาเชื่อว่าอินเทอร์เน็ตมีผลต่อพฤติกรรมของเยาวชนนักศึกษามีความพึงพอใจต่อความเร็วของการเชื่อมโยงเครือข่ายมีผลต่อการใช้บริการ บรรยากาศมีผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ต และนักศึกษามีความนิยมพูดคุยผ่านอินเทอร์เน็ต นักศึกษาชายคิดว่าการใช้บริการอินเทอร์เน็ตมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด ตรงกันข้ามกับนักศึกษาหญิงที่ให้ความสำคัญกับอินเทอร์เน็ตในเรื่องอำนวยความสะดวกในการหาข้อมูล

5. ปัจจัยที่ทำให้ไม่อยากเข้าใช้อินเทอร์เน็ต คือ นักศึกษาชายคิดว่าปัจจัยที่ไม่อยากเข้าใช้อินเทอร์เน็ต เนื่องจากเว็บไซต์ดี ยังมีเนื้อหาที่ไม่มีคุณภาพ ไม่มีประโยชน์ในเนื้อหาสาระเท่าที่ควร สำหรับนักศึกษาหญิงส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกันว่าไม่มีความจำเป็นที่จะเข้าใช้อินเทอร์เน็ต บริการออนไลน์ที่มีประโยชน์ เนื่องจากนักศึกษายังขาดประสบการณ์ในการสืบค้นจึงไม่มีความรู้ ความชำนาญในการสืบค้นข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

การนำไปใช้ประโยชน์

1. นำข้อมูลจากผลการศึกษาค้นคว้าโครงการบูรณาการการเรียนการสอน จากผลงานการวิจัยในรายวิชาการ ค้นคืนระบบสารสนเทศ, วิชาสารสนเทศเพื่อการเขียนรายงาน และวิชาการเขียนรายงานและการใช้ห้องสมุด

2. นำผลการศึกษาประกอบการจัดทำโครงการฝึกอบรมการใช้งานระบบสารสนเทศแก่นักศึกษา ซึ่งระบุไว้ในเรื่องประกันคุณภาพการศึกษา ตามตัวบ่งชี้ที่ 2.5 ห้องสมุด อุปกรณ์การศึกษาและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

รายการอ้างอิง

- ทยาพร รมโพธิ์. 2551. การศึกษาพฤติกรรมในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน ประชาอุทิศ (จันทาบอนุสรณ์). (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก : http://school.bangkok.go.th/prachautid/vijai_teach.htm.
- นงนุช พรหมวีระไชย, ประชุมพร ชัยศรี. 2552. รายงานการวิจัยเรื่องพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตที่มีผลต่อการรับรู้ข้อมูลสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน.
- นิตยา เจริญประเสริฐ, อรุณี อินทไพโรจน์. 2545. ระบบสนับสนุนการบริหาร (Management Support System, MSSs) เชียงใหม่ : คณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พรธณี สนวนเพลง. 2552. เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมสำหรับการจัดการความรู้. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ด ยูเคชั่น.
- สุชาติ มวยมัน. 2548. การเปรียบเทียบพฤติกรรมในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2552. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการใช้อินเทอร์เน็ตทางที่มีผลของ นักศึกษามหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://202.183.233.75/~trang/main/index.php/181-2009-06-05-11-26-23>

CMUL Digital Heritage Collection: จากเอกสารมรดกสู่สารสนเทศดิจิทัล
 CMUL Digital Heritage Collection: From Paper Documents
 to Digital Files

กชพร ศรีพรรณ

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ e-mail: kochaporn@lib.cmu.ac.th

บทคัดย่อ

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นศูนย์การเรียนรู้ระดับแนวหน้าที่รวบรวมทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนของอาจารย์ นักวิจัย และนักศึกษา รวมทั้งเป็นแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ของประชาคมภาคเหนือ และประเทศไทย สำนักหอสมุดเล็งเห็นความสำคัญของข้อมูลเอกสารมรดกภูมิปัญญาภาคเหนือ การสงวนรักษา และอนุรักษ์ทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทจึงได้จัดทำฐานข้อมูล CMUL Digital Heritage Collection ขึ้นมา โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างฐานข้อมูลเอกสารมรดกฉบับเต็ม 2) เพื่ออนุรักษ์ และสงวนรักษาเอกสารมรดกให้ยั่งยืนพร้อมทั้งรวบรวมองค์ความรู้ของเอกสารมรดกที่สำคัญของภาคเหนือมาไว้ในแหล่งเดียวกันรูปฐานข้อมูล 3) เพื่อรวบรวมและเผยแพร่เอกสารมรดกฉบับเต็มอย่างเป็นระบบ 4) เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้จากเอกสารมรดกผ่านเว็บไซต์ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้ 1) วางแผนการดำเนินงานกำหนดประเภทของเอกสารมรดกที่จะดำเนินการ 2) จัดทำโครงการเสนอของบประมาณสนับสนุน 3) กำหนดเมทาตา 4) ดำเนินการจัดเตรียมและแปลงผันเอกสารมรดกให้อยู่ในรูปแบบสารสนเทศดิจิทัล 5) สร้างฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็ม 6) เผยแพร่ฐานข้อมูลเอกสารมรดกฉบับเต็ม 7) ติดตามผลการดำเนินงาน 8) ประเมินผลการใช้ฐานข้อมูล

จากการประเมินผลการใช้ฐานข้อมูล พบว่า ผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อฐานข้อมูล Digital Heritage Collection ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านการสืบค้น ด้านการแสดงผล และด้านการเผยแพร่ ซึ่งได้มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุง และวางแผนการดำเนินงานในการเพิ่มเติมข้อมูลเอกสารมรดกประเภทอื่น และแปลเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

ฐานข้อมูล CMUL Digital Heritage Collection ถือเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม จากเอกสารมรดกที่มีคุณค่าซึ่งแสดงผลในรูปแบบเอกสารฉบับเต็มจำนวนกว่า 800 รายการ ที่มีการดำเนินงานทุกขั้นตอนอย่างมีมาตรฐานในการจัดการทรัพยากรสารสนเทศเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้จากเอกสารมรดกที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ให้แก่มวลมนุษยชาติ ได้ศึกษาอย่างกว้างขวางผ่านเว็บไซต์

คำสำคัญ: เอกสารมรดก, ฐานข้อมูล, เมทาดาทา, การสงวนรักษา, การอนุรักษ์และบำรุงรักษา, การแปลงผัน, ฐานข้อมูลเอกสารมรดก, สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ABSTRACT

Chiang Mai University Library, the topflight learning center, who collects all types of information resources to support the teaching of professors, researchers and students, as well as the source of learning and community of northern Thailand. Chiang Mai University Library has realized the importance of intellectual heritage of Northern Thailand. By the importance of the preservation and conservation of all types of information, so Chiang Mai University Library has implemented a database by the name "CMUL Digital Heritage Collection". The objectives are as follows 1.To create a databasefullheritage documents. 2. To conserve andpreserve heritage documentstosustainability and that's be collection of Northern knowledgeinto thesame source. 3. To collect andpublish full heritage documentsby usingthe system thatthe public caneasilyaccessanywhere andanytime. 4. To disseminateknowledgeof heritage documentsthrough the website. Thus the implementation planning of database management has been planned for effectiveness and efficiency which plans are as follows. 1. Planningdefine the type ofheritage documents 2. Preparefundingproposals. 3. Assignmetadata 4. To performed and digitize on heritage documents. 5. Create a databasefull documentation. 6. Publish the full database of heritage documents. 7. Monitoring theimplementation. 8. Evaluate the use ofdatabase, with a survey of user satisfaction by Purposive sampling method then collect quantitative data to analysis statistical percentage.

The results showed that Service Receivers were satisfied with the high level of all aspects such as the content, the search, the rendering and dissemination of information which was introduced to improve the work process. And implementation plan for more information and other ancient documents translated into English to prepare for ASEAN Community.

CMUL Digital Heritage Collection database is a source of learning and wisdom. Historical, religious and cultural from heritage documents valuable. The results in full documentation of more than 800 items with all operating procedures are standard. And consistency in information resources management. To disseminate knowledge of heritage documents that mankind has studied extensively through the website.

Keywords: Heritage manuscripts, Database, Metadata, Conservation, Preservation and conservation, Digitization, CMUL Digital Heritage Collection, Chiang Mai University Library

บทนำ

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มุ่งพัฒนาสำนักหอสมุดให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) ระดับแนวหน้า โดยได้กำหนดเป้าหมายสำคัญของการเป็นศูนย์การเรียนรู้ ที่สนองต่อแผนกลยุทธ์ สำนักหอสมุด ระยะ 5 ปี และการพัฒนามหาวิทยาลัยในการมุ่งสู่การเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยและมหาวิทยาลัยดิจิทัล ประกอบด้วย การเป็นห้องสมุดดิจิทัล ห้องสมุดสนับสนุนการวิจัยศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นภาคเหนือ และ แหล่งข้อมูลกลุ่มประเทศอาเซียนและ GMS

ในการพัฒนาศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นภาคเหนือ ได้ให้ความสำคัญต่อการรวบรวมและเผยแพร่องค์ความรู้ เกี่ยวกับท้องถิ่นภาคเหนือ ทั้งในรูปของเอกสารมรดก (Heritage manuscripts) สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ และสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ โดยการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ การสร้างฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็ม การนำออกเผยแพร่เพื่อให้ บริการการอนุรักษ์และบำรุงรักษาทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภท

ในส่วนการดำเนินการด้านเอกสารมรดก มุ่งดำเนินการสงวนรักษา และอนุรักษ์เอกสารมรดกที่มีอยู่ใน ห้องสมุดแต่เดิม และการรวบรวม เผยแพร่เอกสารมรดกที่มีอยู่ในท้องถิ่นในรูปของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยนำมาสร้าง ฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็มในชื่อว่า CMUL Digital Heritage Collection เพื่อเผยแพร่สู่สาธารณชนอย่างกว้างขวาง ผ่านเว็บไซต์ โดยในปี 2550 ได้จัดทำโครงการ Digitization Initiative for Traditional Manuscripts of Northern Thailand เสนอขอทุนสนับสนุนจากบริษัท อีเอ็มซี คอร์ปอเรชั่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ภายใต้โครงการ

EMC Heritage Trust และได้ผ่านการคัดเลือกให้ได้รับรางวัลทุนสนับสนุนจากโครงการ EMC Heritage Trust เป็น 1 ใน 7 โครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ นับเป็นโครงการแรกของประเทศที่ได้รับรางวัลนี้จากใบสมัคร 325 ใบสมัครจากทั่วโลก ในระยะเริ่มโครงการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ร่วมมือกับ 3 หน่วยงาน ประกอบด้วย สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) และต่อมาในปี 2551 ได้ขยายการดำเนินงาน โดยร่วมกับสำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และ *Prof. Emeritus Harald Hundius* ภายใต้การสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลเยอรมัน เพื่อแปลงแผ่นไมโครฟิล์มเอกสารมรดก และในปี 2557 ได้วางแผนร่วมจัดทำโครงการ Direct Digitisation of Manuscripts in Northern Thailand กับ *Prof. Emeritus Harald Hundius* เพื่อแปลงแผ่นเอกสารมรดกต้นฉบับในวัดต่างๆ ในภาคเหนือ ที่ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จจากโครงการแปลงแผ่นเอกสารมรดกของสำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลเยอรมัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างฐานข้อมูลเอกสารมรดกฉบับเต็ม
2. เพื่อรวบรวม และเผยแพร่เอกสารมรดกฉบับเต็มอย่างเป็นระบบ เข้าถึงได้อย่างสะดวกทุกที่และตลอดเวลา
3. เพื่ออนุรักษ์ และสงวนรักษาเอกสารมรดกให้ยั่งยืน โดยการซ่อมบูรณะ และบำรุงรักษาเอกสารมรดกต้นฉบับ และแปลงแผ่นเอกสารมรดกต้นฉบับ และไมโครฟิล์มเอกสารมรดกให้อยู่ในรูปแบบสารสนเทศดิจิทัล และเผยแพร่ในฐานข้อมูล
4. เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้จากเอกสารมรดกที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ให้แก่มวลมนุษยชาติได้ศึกษาอย่างกว้างขวางผ่านเว็บไซต์

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ

1. วางแผนการดำเนินงานกำหนดประเภทของเอกสารมรดกที่จะดำเนินการ ประกอบด้วย (1) เอกสารมรดกต้นฉบับที่มีให้บริการในสำนักหอสมุด 3 ประเภท ได้แก่ พับสา ใบลาน และสมุดข่อย (2) ไมโครฟิล์มเอกสารมรดกของสำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. จัดทำโครงการเสนอของบประมาณสนับสนุนทั้งจากหน่วยงานภายนอก และจากสำนักหอสมุด
3. กำหนดเมทาดาทา (Metadata) เพื่อใช้ในการอธิบายรายละเอียดของเอกสารมรดกตามหลักมาตรฐานสากล โดยอ้างอิงจาก Dublin Core Metadata มีการกำหนดรายละเอียดร่วมกันระหว่างผู้รู้ด้านเอกสารมรดกจากสถาบันวิจัยสังคม ผู้รู้ในท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ล้านนา ร่วมกับบรรณารักษ์ของสำนักหอสมุด
4. ดำเนินการจัดเตรียม และแปลงแผ่นเอกสารมรดกให้อยู่ในรูปแบบสารสนเทศดิจิทัล

4.1 เอกสารมรดกต้นฉบับที่มีให้บริการในสำนักหอสมุด

4.1.1 ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเอกสารมรดก และภาษาล้านนา ภาษาไทลื้อ และภาษาบาลี ดำเนินการตรวจสอบ และจัดเรียงหน้าให้ถูกต้อง พร้อมจัดทำเรื่องย่อเป็นภาษาไทย เพื่อความสะดวกในการนำข้อมูลไปลงรายการในฐานข้อมูลให้มีความถูกต้อง ครบถ้วน และผู้รับบริการสามารถอ่านเรื่องย่อเป็นภาษาไทยได้

4.1.2 อนุรักษ์ และบำรุงรักษาเอกสารมรดก โดยดำเนินการตามหลักวิชาการทางวิทยาศาสตร์จากบรรณารักษ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการอนุรักษ์เอกสารมรดกของสำนักหอสมุด เพื่อทำความสะอาด และซ่อมบูรณะเอกสารมรดกเพื่อยืดอายุการใช้งาน และให้อยู่ในสภาพที่พร้อม ก่อนนำไปแปลงผันข้อมูล

4.1.3 แปลงผันเอกสารให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล (Digitized) ด้วยกล้องดิจิทัล และเครื่องสแกนเนอร์ โดยดำเนินการตามมาตรฐานสากลด้านคุณภาพความคมชัด การปรับขนาดให้เหมาะสม และการกำหนดชื่อเอกสารดิจิทัล โดยใช้มาตรฐานการแปลงผันข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (Digital Image Standard) และมาตรฐานการกำหนดชื่อแฟ้มเอกสาร (Electronic file name standard)

4.2 ไมโครฟิล์มเอกสารมรดก

4.2.1 วางแผนและดำเนินการร่วมกับสำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และ Prof. Emeritus Harald Hundius ภายใต้การสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลเยอรมัน เพื่อแปลงผันไมโครฟิล์มเอกสารมรดก

4.2.2 แปลงผันไมโครฟิล์มเอกสารมรดก ดำเนินการโดย Prof. Emeritus Harald Hundius

4.3 ร่วมจัดทำโครงการ Direct Digitisation of Manuscripts in Northern Thailand กับ Prof. Emeritus Harald Hundius เพื่อแปลงผันเอกสารมรดกต้นฉบับในวัดต่างๆ ในภาคเหนือ ที่ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จจากโครงการแปลงผันเอกสารมรดกของสำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดย Prof. Emeritus Harald Hundius ได้ขอสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลเยอรมัน จะเริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ 2557

5. สร้างฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็ม

5.1 สร้างฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็ม จากเอกสารมรดกต้นฉบับ ที่พัฒนาโดยโปรแกรมเมอร์ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

5.2 ได้ฐานข้อมูลเอกสารมรดกในลักษณะ Offline Database และภาพดิจิทัลจากการแปลงผันไมโครฟิล์มเอกสารมรดกจากโครงการสร้างฐานข้อมูลเอกสารมรดกของ Prof. Emeritus Harald Hundius

6. นำฐานข้อมูลเอกสารมรดก CMUL Digital Heritage Collection ออกเผยแพร่ที่ http://library.cmu.ac.th/digital_collection/digitalheritage/ เพื่อให้สาธารณชนได้ศึกษาค้นคว้าอย่างกว้างขวาง

7. ติดตามผลการดำเนินงาน โดยการประชุม เพื่อปรับปรุงและวางแผนการดำเนินงาน

8. ประเมินผลการใช้ฐานข้อมูล โดยสอบถามจากผู้ให้บริการ และผู้รับบริการโดยวิธีสุ่มแบบเจาะจง เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติหาค่าร้อยละและได้นำผลการประเมินมาปรับปรุงในการเพิ่มเติมข้อมูลเอกสารมรดกประเภทอื่น และการแปลเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

ผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. ผลการศึกษา

1.1 ฐานข้อมูล CMUL Digital Heritage Collection สำนักหอสมุดมีฐานข้อมูล Digital Heritage Collection ซึ่งเป็นฐานข้อมูลเอกสารมรดกฉบับเต็มที่มีการอธิบายรายละเอียดของเอกสาร (Metadata) จำนวน 13 elements ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง (TITLE) ผู้แต่ง (CREATOR) หัวเรื่อง (SUBJECT) คำสำคัญ (KEYWORDS) เรื่องย่อ (SUMMARY) แหล่งที่ทำดิจิทัล (Digitization Location) ชื่อผู้จาร (Name of script) ชื่อผู้บริจาค (Name of Donor) ชื่อผู้สำรวจ (Investigator) จุลศักราช ที่จาร (Hulsakrach of Script) พุทธศักราช ที่สำรวจ (Buddhist era of Investigation) ประเภทของวัสดุ (TYPE) จำนวน (FORMAT of ORIGINAL) รูปแบบไฟล์เอกสาร (DIGITAL FORMAT) รหัส/เลขทะเบียน (IDENTIFIER NUMBER) อักษร (SCRIPT) ภาษา (LANGUAGE) ลิขสิทธิ์ของหน่วยงานที่ทำดิจิทัล (Rights of Digitization Institution) สภาพเอกสาร (Manuscript Condition) ลักษณะชุด (Integrity) การอนุรักษ์ซ่อมแซม (Resolution Detail) ในปี 2556 มีจำนวนเอกสารมรดก 800 ระเบียบ

1.2 เมทาดาทา (Metadata) เอกสารมรดกเป็นเมทาดาทาต้นแบบสำหรับอธิบายรายละเอียดของข้อมูลเอกสารมรดกตามมาตรฐานสากล โดยอ้างอิงจาก Dublin Core Metadata จากการกำหนดรายละเอียดร่วมกันระหว่างผู้รู้ด้านเอกสารมรดกจากสถาบันวิจัยสังคม ผู้รู้ในท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ล้านนา ร่วมกับบรรณารักษ์ของสำนักหอสมุด

1.3 การอนุรักษ์ และบำรุงรักษาเอกสารมรดกต้นฉบับให้มีอายุยืนนาน ใช้หลักวิชาหลักวิชาการทางวิทยาศาสตร์ในการอนุรักษ์และบำรุงรักษา โดยบรรณารักษ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการอนุรักษ์เอกสารมรดกของสำนักหอสมุด

1.4 การทำงานร่วมกันเพื่อการอนุรักษ์ และเผยแพร่มรดกของมวลมนุษยชาติ โดยสำนักหอสมุดดำเนินการร่วมกับหน่วยงานอื่นทั้งภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้แก่ สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ หน่วยงานภายนอก คือ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) และต่างประเทศ โดยผ่าน Prof. Emeritus Harald Hundius

1.5 ฐานข้อมูลเอกสารมรดกในลักษณะ Offline Database และภาพดิจิทัลจากการแปลงแผ่นไมโครฟิล์มเอกสารมรดก จากการแปลงแผ่นไมโครฟิล์มเอกสารมรดกของสำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยโครงการสร้างฐานข้อมูลเอกสารมรดกของ Prof. Emeritus Harald Hundius

1.6 ผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อฐานข้อมูล Digital Heritage Collection ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านการสืบค้น ด้านการแสดงผล และด้านการเผยแพร่ มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุง และวางแผนการดำเนินงานในการเพิ่มเติมข้อมูลเอกสารมรดกประเภทอื่น และแปลข้อมูลเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

2. อภิปรายผล

การดำเนินการสร้างฐานข้อมูล CMUL Digital Heritage Collection มีความต่อเนื่องมาตั้งแต่ ปี 2550 จนถึงปัจจุบัน เนื่องด้วยได้รับความกรุณาจาก ม.ร.ว.ดร. รุจยา อากาศ อดีตผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และอดีตผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นที่ปรึกษาโครงการ และให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการมาโดยตลอด มีการร่วมมือกับผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านเอกสารมรดกในการกำหนด เมทาดาตาให้มีความถูกต้อง ครบถ้วน และร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศด้านเอกสารมรดกคือ Prof. Emeritus Harald Hundius ทำให้การสร้างฐานข้อมูลไม่จำกัดเฉพาะเอกสารมรดกต้นฉบับที่มีให้บริการในสำนักหอสมุด แต่ขยายไปสู่การแปลงผันไมโครฟิล์มเอกสารมรดกที่สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมได้ดำเนินการถ่ายไว้ และการแปลงผันเอกสารมรดกในลักษณะ Direct digitization ที่มีอยู่ตามวัดต่างๆ ในภาคเหนือ ที่ยังคงค้างไม่ได้ดำเนินการตามโครงการของสำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ทำให้ฐานข้อมูลมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นในอนาคต และเป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติต่อไป

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 การสร้างฐานข้อมูล CMUL Digital Heritage Collection ควรแปลฐานข้อมูลเป็นภาษาอังกฤษ จะเป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

3.2 การสร้างฐานข้อมูลเอกสารมรดกของท้องถิ่น ของสถาบันหรือหน่วยงานต่าง ๆ ควรใช้มาตรฐานสากล การลงรายการอธิบายรายละเอียดของเอกสาร (Metadata) เพื่อให้สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลกันระหว่างหน่วยงาน ในการจัดทำฐานข้อมูลสหบรรณานุกรม และการสืบค้นจากแหล่งเดียว (Single search) ฐานข้อมูลต่าง ๆ ที่สร้างขึ้น จะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการ ต่อประเทศชาติ และมวลมนุษยชาติต่อไป

การนำไปใช้ประโยชน์

1. ประโยชน์ต่อผู้รับบริการ

ฐานข้อมูล CMUL Digital Heritage Collection เป็นแหล่งเรียนรู้ของนักศึกษา อาจารย์ นักวิจัย และประชาชนทั่วไป เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ ศาสนา และศิลปวัฒนธรรมจากเอกสารมรดกที่มีมาตรฐาน และหลักวิชาในการอนุรักษ์ สงวนรักษา และการจัดการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลทำให้สามารถเข้าถึงเอกสารมรดกฉบับเต็มได้อย่างสะดวก รวดเร็วผ่านเว็บไซต์

2. ประโยชน์ต่อห้องสมุด หน่วยงานด้านอนุรักษ์เอกสารมรดก และชุมชน

2.1 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่ห้องสมุด และหน่วยงานด้านอนุรักษ์เอกสารมรดก ในการศึกษาดูงานด้านการอนุรักษ์ และสงวนรักษาเอกสารมรดก การแปลงผันเอกสารมรดก การสร้างฐานข้อมูลเอกสารมรดกฉบับเต็ม ที่สามารถนำความรู้ และประสบการณ์จากสำนักหอสมุดไปต่อยอดพัฒนาการอนุรักษ์ และสงวนรักษาเอกสารมรดกของหน่วยงานให้เป็นประโยชน์ต่อไป

2.2 เมทาดาตา (Metadata) ต้นแบบที่สำนักหอสมุดจัดทำขึ้นร่วมกับผู้รู้ด้านเอกสารมรดกจากสถาบันวิจัยสังคม ผู้รู้ในท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ล้านนานั้น ห้องสมุดหรือหน่วยงานอื่นสามารถนำไปใช้ในการอธิบายรายละเอียดเอกสารมรดกในการสร้างฐานข้อมูลได้เป็นอย่างดี

รายการอ้างอิง

- Darnton, Robert. (2009). *The case for books : past, present, and future*. New York: PublicAffairs.
- Federal Agencies Digitization Guidelines Initiative. (2012). A Resource List for Standards Related to Digital Imaging of Print, Graphic, and Pictorial Materials. Retrieved October 10, 2013, from <http://www.digitizationguidelines.gov/guidelines/digitize-standards.html>
- Hughes, Lorna M. (2004). *Digitizing collections : strategic issues for the information manager*. London: Facet.
- นงคราญ วณีสอน. (2538). *คู่มือการอนุรักษ์และบำรุงรักษาหนังสือ เอกสารหายาก*. เชียงใหม่: สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สำนักหอสมุด. (2538). *รายชื่อเอกสารโบราณ*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัย.
- เรณู วิชาศิลป์. (2548). *การศึกษาอักษรและเอกสารโบราณภาษาไทย*. เชียงใหม่: ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ. (2548). *คู่มือการอนุรักษ์เอกสารจดหมายเหตุลายลักษณ์อักษรของสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.

ความคุ้มค่าของทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา
มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

Cost Effectiveness of Information Resources of the Center for
Library and Educational Media, Walailak University

อาภรณ์ ไชยสุวรรณ*บุญเพ็ญ ชูทองจรรยา รัตนพันธุ์

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ e-mail : caporn@wu.ac.th*

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์งบประมาณการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศกับอัตราการใช้ 2) วิเคราะห์ความคุ้มค่าของการลงทุนในทรัพยากรสารสนเทศศูนย์บรรณสารและสื่อศึกษามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์โดยการศึกษาจะดำเนินการศึกษาหนังสือที่ห้องสมุดอนุญาตให้ยืมออกได้ผ่านระบบห้องสมุดอัตโนมัติ WalaiAutoLib ที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาจัดหาในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2552-2554 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบบันทึกข้อมูลนับความถี่ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการใช้

ผลการศึกษา พบว่าเมื่อพิจารณางบประมาณค่าหนังสือที่ใช้ไปกับการจัดซื้อหนังสือทั้ง 3 ปีงบประมาณ พบว่างบประมาณในปี 2554 มีสัดส่วนการใช้งบประมาณเพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 95 แต่เมื่อเทียบจำนวนงบประมาณการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศ ในปี 2555 มีสัดส่วนที่ลดลงจากปีงบประมาณ 2554 ร้อยละ 131.50 และพบว่าจำนวนหนังสือที่จัดซื้อทั้ง 3 ปีงบประมาณนั้น สอดคล้องกับงบประมาณในการจัดซื้อดังนี้ ในปีงบประมาณ 2554 จำนวนหนังสือที่จัดซื้อมากกว่าจำนวนหนังสือที่จัดซื้อในปี 2553 และจำนวนหนังสือที่จัดซื้อในปี 2555 จะมีจำนวนน้อยกว่าหนังสือที่จัดซื้อในปี 2554

เมื่อพิจารณางบประมาณค่าหนังสือที่ใช้ไปปีงบประมาณ พ.ศ. 2553-2555 กับการใช้ในภาพรวม พบว่า งบประมาณค่าหนังสือที่ใช้ไปเป็นเงิน 14,066,512.42 บาท จัดหาหนังสือได้ทั้งหมด 15,888 เล่ม ราคาเฉลี่ยต่อเล่มเป็นเงิน 885.35 บาทต่อเล่ม มีจำนวนการใช้ทั้งหมด 73,842 ครั้ง โดยมีอัตราเฉลี่ยการใช้ 4.65 ครั้งต่อเล่มแสดงให้เห็นว่าใช้หนังสือที่มีการจัดหามา นั้นมีการใช้คุ้มค่ากับ

จำนวนหนังสือที่ได้มีการจัดซื้อ แต่หากคิดเป็นค่าใช้จ่ายต่อการใช้ คิดเป็นมูลค่า 190.49 บาทต่อการใช้ 1 ครั้ง ดังนั้นหากศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาจะต้องหาวิธีการลดมูลค่าของการใช้งานแต่ละครั้งให้น้อยลงเรื่อย ๆ โดยจะต้องหาวิธีการในการส่งเสริมให้ผู้ให้บริการมีการใช้ประโยชน์จากหนังสือที่มีการเสนอแนะให้มีการจัดซื้อมากขึ้น รวมทั้งจะต้องพยายามศึกษาเชิงลึกในด้านการใช้งานจากวิธีการอื่น ๆ นอกเหนือจากการยืมผ่านระบบห้องสมุดอัตโนมัติ

คำสำคัญ : ความคุ้มค่า ทรัพยากรสารสนเทศ, ทรัพยากรสารสนเทศ, มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

Keywords : Cost Effectiveness, Information Resources, Walailak University

บทนำ

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่สนับสนุนด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยในฐานะเป็นแหล่งรวมของทรัพยากรการเรียนรู้และเป็นแหล่งบริการสารสนเทศทางวิชาการแก่อาจารย์พนักงานและนักศึกษาให้สามารถใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าอย่างกว้างขวาง มีภารกิจหลักในการพัฒนาและให้บริการทรัพยากรสารสนเทศการผลิตและพัฒนาสื่อการศึกษาในรูปแบบต่างๆเพื่อใช้ในการเรียนการสอนและกิจกรรมของมหาวิทยาลัยด้านการเป็นแหล่งรวมของทรัพยากรสารสนเทศนั้นทำหน้าที่ในการจัดหา รวบรวม ทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภททั้งประเภทสิ่งตีพิมพ์ และสิ่งไม่ตีพิมพ์ รวมถึงการบอกรับฐานข้อมูลออนไลน์ในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับการเรียนการสอน การวิจัยของมหาวิทยาลัย และได้มีการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บริการแก่นักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรของมหาวิทยาลัย ในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศนั้นมีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงคืองบประมาณถือเป็นหัวใจหลักสำคัญของการดำเนินงานจัดหาทรัพยากรสารสนเทศเพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ ซึ่งมีผลต่อการจัดสรรงบประมาณ และในการดำเนินการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาในปีงบประมาณ 2553-2555 ที่ผ่านมาได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้กับสำนักวิชาและหน่วยงานต่าง ๆ โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอย่างเป็นระบบและดำเนินการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศตลอดปีงบประมาณเพื่อให้มีทรัพยากรสารสนเทศที่เพียงพอต่อการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย ดังนั้น การศึกษาความคุ้มค่าของทรัพยากรสารสนเทศที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาให้บริการโดยการวิเคราะห์งบประมาณจัดหาทรัพยากรสารสนเทศกับอัตราการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ รวมถึงการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการลงทุนทรัพยากรสารสนเทศจึงมีความจำเป็นและสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะสามารถใช้เป็นข้อมูลการกำหนดนโยบายการจัดการทรัพยากรสารสนเทศให้มีความเหมาะสม คุ้มค่าและสอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากมหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์

1. วิเคราะห์งบประมาณการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศกับอัตราการใช้
2. วิเคราะห์ความคุ้มค่าของการลงทุนในทรัพยากรสารสนเทศศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ขั้นตอนและวิธีการศึกษา

1. ประชากรที่ศึกษาคือ หนังสือฉบับพิมพ์ที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จัดหาเข้ามาให้บริการในห้องสมุดในปีงบประมาณ พ.ศ. 2553-2555 จำนวน 15,888 เล่มและวารสารฉบับพิมพ์ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศที่บอกรับ/ต่ออายุ จำนวน 335 รายการ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

2.1 แบบบันทึกข้อมูลหนังสือสำหรับบันทึกข้อมูลนับความถี่ โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel ประกอบด้วย 1) ลำดับที่ 2) ชื่อเรื่อง 3) ชื่อผู้แต่ง 4) ปีพิมพ์ 5) จำนวนเล่ม 6) ปีงบประมาณที่จัดซื้อ 7) ราคา 8) สาขาวิชา และอาจารย์ที่เสนอแนะให้จัดซื้อ 9) จำนวนครั้งในการยืม

2.2 แบบบันทึกข้อมูลวารสาร สำหรับบันทึกข้อมูลนับความถี่ โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel ประกอบด้วย 1) ลำดับที่ 2) ชื่อวารสาร 3) ISSN 4) ปีที่ 5) ฉบับที่ 6) วัน เดือน ปี 7) ปีพิมพ์ 8) BARCODE 9) จำนวนเล่ม 10) ราคา 11) สาขาวิชาที่เสนอแนะ 12) จำนวนครั้งในการยืม 13) ความคุ้มค่า

2.3 แบบบันทึกการคิดค่าเสื่อมราคาโดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel ประกอบด้วย 1) วันเดือน ปี 2) ชื่อหนังสือ/ร้านค้า 3) เลขที่ใบส่งของ 4) วันตรวรับ 5) จำนวนเล่ม 6) จำนวนเงิน - ราคาเต็มและราคาลด 7) หมายเหตุ - เลขทะเบียนและหมายเลขบาร์โค้ด 8) ค่าเสื่อมราคา 9) ราคาสุทธิ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 รวบรวมข้อมูลจากรายการหนังสือที่จัดหาและปริมาณการใช้ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2553-2555 รายการหนังสือที่จัดหาประจำปีงบประมาณในแต่ละสำนักวิชา ระหว่างปีงบประมาณ 2553-2555 จากงานจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ ฝ่ายห้องสมุด ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา และจากฐานข้อมูล Walai Autolib โมดูล Circulation เพื่อดึงข้อมูลการยืมหนังสือ ดังกล่าว และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในแต่ละปีงบประมาณ

3.2 รวบรวมข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศที่มีมูลค่าเกินกว่า 10,000 บาท ในห้องสมุดที่จัดซื้อระหว่างปีงบประมาณ 2553-2555 เพื่อนำมาคิดค่าเสื่อมราคา

3.3 รวบรวมข้อมูลจากรายการวารสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศฉบับพิมพ์ที่มีการบอกรับ และต่ออายุวารสารในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2553-2555 จากงานสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง ฝ่ายห้องสมุด ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา และจากฐานข้อมูล Walai Autolib โมดูล Circulation เพื่อดึงข้อมูลการยืมวารสารดังกล่าว และเก็บสถิติการใช้วารสารฉบับปัจจุบันและฉบับย้อนหลังจากการนำตัวเล่มลงมาจากชั้นจัดเก็บ โดยเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบงบประมาณในการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศกับสถิติการใช้โดยการหาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

4.2 วิเคราะห์ความคุ้มค่าของการลงทุนทรัพยากรสารสนเทศ โดยมีเกณฑ์ในการวิเคราะห์ดังนี้

ความคุ้มค่าในการใช้งานทรัพยากรสารสนเทศวิเคราะห์จากสูตรดังนี้

$$\frac{\text{งบประหยัดการใช้จ่าย}}{\text{มาตรการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ}}$$

การประเมินความคุ้มค่าหนังสือหนึ่งเล่มนั้น ผู้ดำเนินงานได้คิดราคาเทียบกับปริมาณการใช้ประโยชน์ โดยมีเกณฑ์การคิดความคุ้มค่า ดังนี้ คือ หากไม่มีการใช้ ก็ไม่มีความคุ้มค่า และ ค่าความคุ้มค่ายิ่งน้อย ยิ่งมีความคุ้มค่าสูง (ใช้มากคุ้มค่ามาก)

ตัวอย่างเช่น หนังสือเล่มหนึ่งมีราคา 300 บาท

หากมีการใช้ 1 ครั้ง หนังสือเล่มนี้ก็มีค่าความคุ้มค่า 300 บาท

หากมีการใช้ 2 ครั้ง หนังสือเล่มนี้ก็มีค่าความคุ้มค่า 150 บาท

หากมีการใช้ 5 ครั้ง หนังสือเล่มนี้ก็มีค่าความคุ้มค่า 60 บาท

หากมีการใช้ 300 ครั้งหนังสือเล่มนี้ก็มีค่าความคุ้มค่า 1 บาท

และหากไม่มีการใช้ประโยชน์จากหนังสือเล่มนั้นเลย แม้แต่ครั้งเดียว หนังสือเล่มนั้นก็เลยจะไม่มีความคุ้มค่าเลย กลับจะต้องมีการประเมินความสูญเสียไปจากการจัดหา และการดำเนินงานทางเทคนิคต่าง ๆ ที่ต้องทำก่อนนำหนังสือเล่มนั้นออกบริการ ซึ่งเป็นความสูญเสียไปเชิงวิชาชีพที่เสียหายอย่างร้ายแรง

ค่าเสื่อมราคาของทรัพยากรสารสนเทศ

คณะกรรมการนโยบายการเงินและทรัพย์สิน มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ (2551) ได้มีการกำหนดในเรื่องการคิดค่าเสื่อมราคาของหนังสือไว้ มหาวิทยาลัยได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่าหากทรัพยากรสารสนเทศใด มีมูลค่าไม่ถึง 10,000 บาท ถือว่าเป็นวัสดุ ไม่มีค่าเสื่อมราคา แต่จะทำการวิเคราะห์ค่าเสื่อมราคาของทรัพยากรสารสนเทศที่มีมูลค่าเกิน 10,000 บาท ไว้ดังนี้คือ หนังสือทั่วไป ให้คิดค่าเสื่อมราคาในอัตราปีละ 10% และหนังสือหมวดเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้คิดค่าเสื่อมราคาในอัตราปีละ 20% เมื่อคิดค่าเสื่อมราคาแล้วราคาของหนังสือเล่มนั้นก็จะมีสัดส่วนของราคาต่อเล่มลดลงไปตามปีที่เพิ่มขึ้น หลังจากนั้นจึงนำไปคิดค่าความคุ้มค่าในการใช้งานทรัพยากรสารสนเทศอีกครั้ง จึงสามารถที่จะประเมินได้ว่าหนังสือเล่มนั้นมีค่าความคุ้มค่าในการให้บริการมากน้อยเพียงใด อย่างไรก็ตาม ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดที่มีมูลค่าเกิน 10,000 บาท มีจำนวนไม่มากนัก

ต้นทุนการใช้ทรัพยากรสารสนเทศต่อครั้งวิเคราะห์จากสูตรดังนี้

$$\frac{\text{งบประมาณค่าวัสดุห้องสมุดตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553-2555}}{\text{จำนวนการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้}}$$

การวิเคราะห์ความคุ้มค่าของทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา จะดำเนินการตามขั้นตอน คือ หาค่าความคุ้มค่า โดยการนำค่าความคุ้มค่าในการใช้งานทรัพยากรสารสนเทศ ที่คิดจากงบประมาณการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศกับอัตราการใช้ และค่าเสื่อมราคาของทรัพยากรสารสนเทศ มาวิเคราะห์ร่วมกัน

4.3 สถิติที่ใช้เป็นสถิติที่ใช้ในการวัดค่าความคุ้มค่า โดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสูตรการวิเคราะห์ค่าความคุ้มค่า

สรุปผลการศึกษา

1. การวิเคราะห์การใช้งบประมาณสำหรับการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ

1.1 การใช้งบประมาณสำหรับการจัดซื้อหนังสือโดยรวม สรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การใช้งบประมาณสำหรับการจัดซื้อหนังสือจำแนกตามปีงบประมาณ

ปีงบประมาณ	รายจ่ายตามงบประมาณที่จ่ายจริง(บาท)	จำนวนหนังสือที่จัดซื้อ (เล่ม)
2553	4,930,263.50	5,419
2554	5,189,627.10	5,661
2555	3,946,618.82	4,808
รวม	14,066,509.42	15,888

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่า เมื่อพิจารณาจากงบประมาณค่าหนังสือที่ใช้ไปกับการจัดซื้อหนังสือทั้ง 3 ปีงบประมาณ พบว่างบประมาณค่าหนังสือในปีงบประมาณ 2553 มีการจัดซื้อหนังสือ จำนวน 4,930,263.50 บาท ปีงบประมาณ 2554 จำนวน 5,189,627.10 บาท และปีงบประมาณ 2555 จำนวน 3,946,618.82 บาท รวมงบประมาณทั้ง 3 ปี จำนวน 14,066,509.42 บาท

เมื่อเปรียบเทียบงบประมาณการจัดซื้อหนังสือในแต่ละปี พบว่างบประมาณในปี 2554 มีสัดส่วนการใช้งบประมาณเพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 95 แต่เมื่อเปรียบเทียบจำนวนงบประมาณการจัดซื้อในปี 2555 มีสัดส่วนที่ลดลงจากปีงบประมาณ 2554 ร้อยละ 131.50 ซึ่งจำนวนหนังสือที่จัดซื้อทั้ง 3 ปีงบประมาณนั้นสอดคล้องกับงบประมาณในการจัดซื้อดังนี้ ในปีงบประมาณ 2554 จำนวนหนังสือที่จัดซื้อมากกว่าจำนวนหนังสือที่จัดซื้อในปี 2553 และจำนวนหนังสือที่จัดซื้อในปี 2555 จะมีจำนวนน้อยกว่าหนังสือที่จัดซื้อในปี 2554

1.2 การใช้งบประมาณสำหรับการบอกรับ/ต่ออายุวารสาร สรุปได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การใช้งบประมาณสำหรับการบอกรับ/ต่ออายุวารสารจำแนกตามปีงบประมาณ

ปีงบประมาณ	รายจ่ายตามงบประมาณที่ จ่ายจริง(บาท)	จำนวนวารสารที่บอกรับ/ ต่ออายุ (ชื่อเรื่อง)	จำนวนเล่มของวารสารที่ บอกรับ/ต่ออายุ
2553	99,863	118	1,174
2554	91,615	111	1,149
2555	87,550	106	1,100
รวม	279,028.00	335	3,423

ในการบอกรับและต่ออายุวารสาร เมื่อพิจารณางบประมาณค่าวารสารฉบับพิมพ์ที่ใช้ไปปีงบประมาณ พ.ศ. 2553-2555 กับการใช้ในภาพรวม พบว่า งบประมาณค่าวารสารที่ใช้ไป เป็นเงิน 279,028.00 บาท บอกรับและต่ออายุได้ทั้งหมด 335 รายการ 3,423 เล่มโดยแยกเป็นปีงบประมาณได้ดังนี้ในปีงบประมาณ 2553 งบประมาณค่าวารสารที่ใช้ไป เป็นเงิน 99,863.00 บาท บอกรับและต่ออายุได้ทั้งหมด 118 ชื่อเรื่อง 1,174 เล่ม ปีงบประมาณ 2554 งบประมาณค่าวารสารที่ใช้ไป เป็นเงิน 91,615.00 บาท บอกรับและต่ออายุได้ทั้งหมด 111 ชื่อเรื่อง 1,149 เล่ม ปีงบประมาณ 2555 งบประมาณค่าวารสารที่ใช้ไป เป็นเงิน 87,550.00 บาท บอกรับและต่ออายุได้ทั้งหมด 106 ชื่อเรื่อง 1,100 เล่ม

2. การวิเคราะห์การใช้และความคุ้มค่าของทรัพยากรสารสนเทศ

2.1 การวิเคราะห์การใช้หนังสือ สรุปได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การใช้หนังสือจำแนกตามปีงบประมาณ

ปีงบประมาณ	รายจ่ายตามงบประมาณ ที่จ่ายจริง(บาท)	จำนวนหนังสือที่ จัดซื้อ (เล่ม)	จำนวนการใช้ (ครั้ง)	อัตราเฉลี่ยการใช้ ต่อครั้ง
2553	4,930,263.50	5,419	34,227	6.32
2554	5,189,627.10	5,661	24,119	4.26
2555	3,946,618.82	4,808	15,496	3.22
รวม	14,066,509.42	15,888	73,842	4.65

เมื่อพิจารณางบประมาณค่าหนังสือที่ใช้ไปปีงบประมาณ พ.ศ. 2553-2555 กับการใช้ ในภาพรวม พบว่า งบประมาณค่าหนังสือที่ใช้ไป เป็นเงิน 14,066,512.42 บาท จัดหาหนังสือได้ทั้งหมด 15,888 เล่ม มีจำนวนการใช้ทั้งหมด 73,842 ครั้ง โดยมีอัตราเฉลี่ยการใช้ 4.65 ครั้งต่อเล่มโดยแยกเป็นปีงบประมาณได้ดังนี้ในปีงบประมาณ 2553 มีจำนวนการใช้ทั้งหมด 34,227 ครั้ง โดยมีอัตราเฉลี่ยการใช้ 6.32 ครั้งต่อเล่มปีงบประมาณ 2554 มีจำนวนการใช้ทั้งหมด 24,119 ครั้ง โดยมีอัตราเฉลี่ยการใช้ 4.26 ครั้งต่อเล่มปีงบประมาณ 2555 มีจำนวนการใช้ทั้งหมด 15,496 ครั้ง โดยมีอัตราเฉลี่ยการใช้ 3.22 ครั้งต่อเล่ม

เมื่อพิจารณาการใช้หนังสือของสำนักวิชา พบว่าสำนักวิชาที่มีจำนวนการใช้มากที่สุด คือสำนักวิชาแพทยศาสตร์ มีอัตราเฉลี่ยการใช้ 10.19 ครั้งต่อเล่มรองลงมาคือสำนักวิชาวิทยาศาสตร์ มีอัตราเฉลี่ยการใช้ 4.14 ครั้งต่อเล่มและสำนักวิชาสหเวชศาสตร์และสาธารณสุขศาสตร์ มีอัตราเฉลี่ยการใช้ 3.11 ครั้งต่อเล่มรายละเอียดสรุปได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้หนังสือจำแนกตามสำนักวิชา

สำนักวิชา	รายจ่ายตามงบประมาณปี 2553-2555(บาท)	จำนวนหนังสือ (เล่ม)	จำนวนการใช้ (ครั้ง)	อัตราเฉลี่ยในการใช้
เภสัชศาสตร์	2,470,235.10	982	1,637	1.67
แพทยศาสตร์	1,806,727.10	1,425	4,331	10.19
สถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ	1,545,593.40	978	2,736	2.80
ศิลปศาสตร์	905,002.77	1,207	1,870	1.55
วิทยาศาสตร์	289,844.05	146	605	4.14
สหเวชศาสตร์และสาธารณสุขศาสตร์	851,538.15	657	2,047	3.11
สารสนเทศศาสตร์	634,464.65	476	530	1.11
การจัดการ	486,068.47	373	549	1.47
วิศวกรรมศาสตร์และทรัพยากร	429,996.60	134	123	0.92
เทคโนโลยีการเกษตร	339,221.35	84	163	2.18
พยาบาลศาสตร์	317,152.00	161	293	1.82

2.2 การวิเคราะห์ความคุ้มค่าของหนังสือ สรุปได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ

ปีงบประมาณ	รายจ่ายตามงบประมาณที่จ่ายจริง(บาท)	จำนวนหนังสือที่จัดซื้อ (เล่ม)	จำนวนการใช้ (ครั้ง)	ความคุ้มค่า
2553	4,930,263.50	5,419	34,227	144.47
2554	5,189,627.10	5,661	24,119	215.17
2555	3,946,618.82	4,808	15,496	254.69
รวม	14,066,509.42	15,888	73,842	190.49

เมื่อพิจารณาต้นทุนการใช้ทรัพยากรสารสนเทศต่อครั้ง โดยการนำค่าความคุ้มค่าในการใช้งานทรัพยากรสารสนเทศ ที่คิดจากงบประมาณการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศกับอัตราการใช้ และค่าเสื่อมราคาของทรัพยากรสารสนเทศ มาวิเคราะห์รวมกัน พบว่าการจัดซื้อหนังสือระหว่างปีงบประมาณ 2553-2555 ดังนั้นต้นทุนจึงคิด

เฉพาะจากงบประมาณการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศกับอัตราการใช้เท่านั้น ไม่ได้รวมค่าเสื่อมราคาของทรัพยากรสารสนเทศเนื่องจากหนังสือที่จัดซื้อไม่อยู่ในเกณฑ์ของการคิดค่าเสื่อมราคาของทรัพยากรสารสนเทศ ดังนั้นความคุ้มค่าในการใช้งานทรัพยากรสารสนเทศ ระหว่างปีงบประมาณ 2553-2555 มีการคุ้มทุน 190.49 บาทแสดงให้เห็นว่าใช้หนังสือที่มีการจัดหามา นั้นมีการใช้คุ้มทุนกับจำนวนหนังสือที่ได้มีการจัดซื้อ

2.3 การวิเคราะห์การใช้วารสารและความคุ้มค่าของวารสารสรุปได้ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์การใช้วารสารและความคุ้มค่าของวารสารจำแนกตามปีงบประมาณ

ปีงบประมาณ	รายจ่ายตามงบประมาณที่จ่ายจริง(บาท)	จำนวนเล่มของวารสารที่บอกรับ/ต่ออายุ (เล่ม)	จำนวนการใช้(ครั้ง)	อัตราเฉลี่ยในการใช้	ความคุ้มค่า
2553	99,863	1,174	2,880	2.45	34.67
2554	91,615	1,149	2,370	2.06	38.66
2555	87,550	1,100	1,810	1.64	48.37
รวม	279,028.00	3,423	7,060	2.06	39.52

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์การใช้และความคุ้มค่าของวารสารพบว่า วารสารมีจำนวนการใช้ทั้งหมด 7,060 ครั้ง โดยมีอัตราเฉลี่ยการใช้ 2.06 ครั้งต่อเล่มและเมื่อแยกตามปีงบประมาณ พบว่าปีงบประมาณ 2553 มีจำนวนการใช้ทั้งหมด 2,880 ครั้ง โดยมีอัตราเฉลี่ยการใช้ 2.45 ครั้งต่อเล่มปีงบประมาณ 2554 มีจำนวนการใช้ทั้งหมด 2,370 ครั้ง โดยมีอัตราเฉลี่ยการใช้ 2.06 ครั้งต่อเล่มปีงบประมาณ 2555 มีจำนวนการใช้ทั้งหมด 1,810 ครั้ง โดยมีอัตราเฉลี่ยการใช้ 1.64 ครั้งต่อเล่มและเมื่อพิจารณาต้นทุนการใช้วารสารฉบับพิมพ์พบว่า มีอัตราการใช้เฉลี่ย 2.06 ต่อเล่ม และหากพิจารณาต้นทุนการใช้งานต่อครั้ง โดยการนำค่าความคุ้มค่าในการใช้งานทรัพยากรสารสนเทศ ที่คิดจากงบประมาณการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศกับอัตราการใช้ และค่าเสื่อมราคาของทรัพยากรสารสนเทศมาวิเคราะห์รวมกัน พบว่าการบอกรับ/ต่ออายุวารสารระหว่างปีงบประมาณ 2553-2555 มีต้นทุนที่คิดเฉพาะจากงบประมาณการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศกับอัตราการใช้เท่านั้น ไม่ได้รวมค่าเสื่อมราคาของทรัพยากรสารสนเทศเนื่องจากวารสารที่บอกรับ/ต่ออายุไม่อยู่ในเกณฑ์ของการคิดค่าเสื่อมราคาของทรัพยากรสารสนเทศ ดังนั้นความคุ้มค่าในการใช้งานวารสาร ระหว่างปีงบประมาณ 2553-2555 มีการคุ้มทุน 39.52 บาทแสดงให้เห็นว่าใช้วารสารที่บอกรับ/ต่ออายุที่มีการจัดหามา นั้นมีการใช้คุ้มทุนกับจำนวนที่ได้มีการจัดซื้อ

การนำไปใช้ประโยชน์

โดยสรุปแล้วศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาจะต้องหาวิธีการลดมูลค่าของการทำงานแต่ละครั้งให้น้อยลงเรื่อย ๆ โดยจะต้องหาวิธีการในการส่งเสริมให้ผู้ใช้บริการมีการใช้ประโยชน์จากหนังสือที่มีการเสนอแนะให้มีการจัดซื้อมากขึ้น รวมทั้งจะต้องพยายามศึกษาเชิงลึกในด้านการใช้งานจากวิธีการอื่น ๆ นอกเหนือจากการยืมผ่าน

ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ดังนั้นผลจากการศึกษาค้นคว้านี้ ห้องสมุดสามารถใช้เป็นข้อมูลการกำหนดนโยบายการจัดการทรัพยากรสารสนเทศให้มีความเหมาะสม คุ่มค่าและสอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากมหาวิทยาลัยได้มากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

คณะกรรมการนโยบายการเงินและทรัพย์สิน มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. (2551). รายงานการประชุม คณะกรรมการนโยบายการเงินและทรัพย์สิน มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ครั้งที่ 3/2551. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.

ณรงค์ ป้อมบุบผา. (2549). เอกสารประกอบการสอนวิชา 1202231 การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พวา พันธุ์เมฆา. (2541). สารนิเทศกับการศึกษาค้นคว้า. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรุงเทพ.

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. (2553). รายงานประจำปีเพื่อการประกันคุณภาพ การศึกษาภายใน ปีการศึกษา 2553. นครศรีธรรมราช : ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.

สุเพ็ญ ทาเกิด และคณะ. (2543). เสนอโครงการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2555). ประกาศ เรื่อง มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.2544. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

อุทัย ทุตริยะโพธิ. (2541). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับทรัพยากรสารนิเทศในเอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนา ทรัพยากรสารนิเทศ หน่วยที่ 1-8 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

การใช้ประโยชน์จากบริการรายชื่อหนังสือใหม่ของห้องสมุดต่างๆ ต่อการพัฒนา

คอลเลกชันและบริการเชิงอ้างอิง : กรณีศึกษาสาขาการเกษตร

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้

Utilization of New Books Service for Collection Development and

Referral Service : a Case Study of Agricultural Books of

Maejo University Library

สุธรรม อุมาแสงทองกุล

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้e-mail : sutham_uma@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อสร้างฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงรายการหนังสือใหม่สาขาการเกษตร (2) เพื่อศึกษาการนำข้อมูลรายชื่อหนังสือใหม่ไปใช้งานวิเคราะห์และทำรายการ (3) เพื่อประเมินทรัพยากรสารสนเทศสาขาเกษตรศาสตร์รายชื่อใหม่ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ดำเนินการรวบรวมข้อมูลประชากรคือรายการบรรณานุกรมรายชื่อหนังสือใหม่จากห้องสมุดสถาบันอุดม 14 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า

1. ฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงรายชื่อหนังสือใหม่สาขาการเกษตร มีข้อมูลทั้งสิ้น 1,316 รายการ บริการด้วยโปรแกรม Ulibm ณ เว็บไซต์ <http://library.mju.ac.th:8080/agtxt/>

2. การนำข้อมูลไปใช้ในโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ Horizon ผ่านมาตรฐาน ISO-2709 สามารถกระทำได้ มีข้อดีในด้านการลดภาระงาน ความรวดเร็ว และคุณภาพข้อมูล มีปัญหาเชิงคุณภาพของข้อมูลในด้าน รูปแบบข้อมูลตามมาตรฐาน MARC การลงรายการตามหลักการทางบรรณารักษศาสตร์ และรูปแบบการพิมพ์

3. การประเมินรายชื่อหนังสือใหม่เปรียบเทียบระหว่างห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้กับห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เกี่ยวกับ หนังสือใหม่ที่จัดหาได้ หนังสือซ้ำรายการ หนังสือที่หาได้ เฉพาะแห่งการประเมินรายชื่อหนังสือใหม่ของห้องสมุดต่างๆ ในภาพรวม เกี่ยวกับจำนวนหนังสือใหม่

ที่เพิ่มขึ้น รายชื่อหนังสือใหม่ที่ไม่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ การกระจายหนังสือยังห้องสมุดต่างๆ และปีพิมพ์ของหนังสือ

คำสำคัญ : การพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด,รายการบรรณานุกรมของห้องสมุด, หนังสือ, เกษตรกรรม

ABSTRACT

The purposes of this study were (1) to create referral database of agricultural new books (2) to study the usage of new book bibliographic data in cataloging (3) to evaluate Maejo University new book collection. Bibliographic data of new books from 14 libraries was collected. The results were as follows:

1. The database was created and was presented at <http://library.mju.ac.th:8080/agt.txt>. It consisted of 1,316 titles based on Ulibm library software.
2. Transfer of new book data to Horizon database using ISO-2709 format is well done with the pros of reducing librarian task, work time, and increasing data quality. Some data quality problems were found concerning the areas of MARC format, cataloging data, and typing format.
3. Evaluation new books statistics between Maejo University Library and Kasetsart University Library were analyzed on new book quantity, duplicated titles, and unqued titles provided only its library. Evaluation new books statistics between 14 Libraries were analyzed on new book quantity, books that unavailable in Maejo University Library, new books received in libraries, and imprinted year of new books.

Keyword : Collection development, Library catalogs, Books, Agriculture

บทนำ

บริการรายชื่อนี้ของห้องสมุดช่วยให้ผู้ใช้ทราบว่าห้องสมุดมีหนังสือใหม่ๆ รายการใดมาบริการติดตามสภาพการณ์ แนวโน้มวิทยาการใหม่ๆ ได้ และยังช่วยบรรณารักษ์ในการจัดหาหนังสือใหม่เข้าห้องสมุด

นอกจากนี้แนวคิดใหม่ๆ ในการให้บริการสารสนเทศที่เน้นการเข้าถึงสารสนเทศอันเป็นการขยายขอบเขตไปยัง ทรัพยากรนอกเหนือที่ห้องสมุดถือครอง ทำให้ห้องสมุดสามารถบริการข้อมูลเชิงอ้างอิงที่ผู้ใช้จะทราบและเข้าถึง ข้อมูลในแหล่งข้อมูลนอกเหนือห้องสมุดของตนได้ ประกอบกับปัจจุบันข้อมูลบรรณานุกรมเป็นรูปแบบ อิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถถ่ายโอนข้อมูลเข้าสู่ฐานข้อมูลบรรณานุกรมหนังสือของห้องสมุดได้สะดวก แต่ก็อาจมีปัญหา เชิงคุณภาพของข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่องนี้

วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อสร้างฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงรายการหนังสือใหม่สาขาการเกษตรของห้องสมุดสำคัญในไทย
- (2) เพื่อศึกษาการนำข้อมูลรายการบรรณานุกรมรายชื่อหนังสือใหม่ไปใช้ในฐานข้อมูลโปรแกรมห้องสมุด อัตโนมติ และปัญหาเชิงคุณภาพของข้อมูล
- (3) เพื่อประเมินทรัพยากรสารสนเทศสาขาเกษตรศาสตร์รายชื่อใหม่ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ และของ ห้องสมุดต่างๆ ในภาพรวม

ขั้นตอน และวิธีการดำเนินการ

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลประชากรคือรายการบรรณานุกรมรายชื่อหนังสือใหม่จากห้องสมุด สถาบันอุดมศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย 13 แห่ง และจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ที่เป็นกรณีศึกษาอีก 1 แห่ง รวม 14 แห่ง โดยรวบรวมข้อมูลจากห้องสมุดแม่โจ้ที่เป็นแหล่งกรณีศึกษา และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่เป็นแหล่งเปรียบเทียบ เป็นเวลา 1 ปี (ม.ค.-ธ.ค. 2555) และรวบรวมข้อมูลจากห้องสมุดต่างๆ 14 แห่งเพื่อศึกษาในภาพรวมเป็นเวลา 4 เดือน (ก.ย.-ธ.ค. 2555) เครื่องมือที่ใช้คือโปรแกรม CDS/ISIS, Ulibm, Qedit สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. การรวบรวมบรรณานุกรมและสร้างฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงรายชื่อหนังสือใหม่สาขาการเกษตร ดำเนินการ แล้วเสร็จ มีข้อมูลทั้งสิ้น 1,316 รายชื่อ (ปัจจุบันข้อมูลมากขึ้น) บริการด้วยโปรแกรม Ulib เว็บ ณ เว็บไซต์ <http://library.mju.ac.th:8080/agt.txt> ในการนี้ใช้แนวทางการสร้างระเบียบข้อมูลโดยนำข้อมูลรูปแบบ MARC ลักษณะที่แยกเขตข้อมูล (tagged format) ในแฟ้มข้อมูลข้อความ (text file) แปลงผันเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลที่ใช้ งานซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Rajendiran, Parihar and Deshpande (2007) โดยข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบ มาตรฐาน มาตรฐาน MARC format และ ISO-2709 เป็นคุณสมบัติและเงื่อนไขสำคัญในการสร้างฐานข้อมูลครั้งนี้

2. การศึกษาการนำข้อมูลรายการบรรณานุกรมรายชื่อหนังสือใหม่ ไปใช้ประโยชน์

2.1 การนำข้อมูลรายชื่อหนังสือใหม่ไปใช้ในฐานข้อมูลโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ Horizon ทดลองนำ ข้อมูลเข้าตามมาตรฐาน ISO-2709 ได้สะดวก

2.2 ข้อดีของการถ่ายโอนข้อมูลไปใช้งาน มีหลายประการคือ (1) ลดภาระการบันทึกข้อมูล (2) ข้อมูลมี รายละเอียดสมบูรณ์มากขึ้น (3) ข้อมูลบางรายการมีสารบัญหรือบทคัดย่อ (4) ข้อมูลได้ถูกบรรณาธิกรเบื้องต้น โดย ข้อ (1) และ (2) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Rajendiran, Parihar and Deshpande (2007) แต่ไม่สอดคล้อง

กับประเด็นที่ว่าไม่จำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีความชำนาญด้านการทำรายการ เพราะแนวทางวิจัยครั้งนี้มีภาระงานบรรณารักษณ์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อแก้ไขข้อมูลให้เป็นแบบแผนเดียวกันและต้องใช้บรรณารักษณ์ที่มีทักษะ อนึ่ง แม้การสร้างข้อมูลจากการสำเนาข้อมูลจากแหล่งอื่น (copy catalog) สะดวกรวดเร็วขึ้น แต่สภาพปัจจุบันก็ยังพบว่ามีบรรณารักษณ์ที่นิยมลงรายการข้อมูลเองหรือนำข้อมูลจากแหล่งภายนอกมาใช้เพียงบางส่วนอาจเนื่องจากสาเหตุเช่นขาดทักษะในการใช้วิธีถ่ายโอน ขาดแหล่งกลาง (เช่น สหบรรณานุกรม) ที่จะค้นหาจุดเดียว ขาดแหล่งสารสนเทศที่มีข้อมูลต้นแบบคุณภาพดีและขาดซอฟต์แวร์ที่นำข้อมูลทั้งระบบเข้าระบบได้สะดวก

2.3 ปัญหาเชิงคุณภาพของข้อมูล พบปัญหาเกี่ยวกับ (1) ปัญหารูปแบบข้อมูลตามมาตรฐาน MARC format (1.1) เขตข้อมูลที่ห้องสมุดต่างๆ ใช้ต่างกัน (1.2) ข้อมูล indicator แตกต่างกัน (1.3) ข้อมูลเขตข้อมูลค่าคงที่ Tag 008 Fixed field (2) ปัญหาการลงรายการทางบรรณารักษณ์ศาสตร์ (2.1) ความผิดพลาดในการลงรายการ (2.2) ความผิดพลาดในการวิเคราะห์และจัดทำหัวเรื่อง (2.3) การลงรายการเอกสารรายงานการประชุมสัมมนา (2.4) การลงรายการเอกสารรายงานประจำปี และเอกสารต่อเนื่อง (2.5) การลงรายการเอกสารรายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ (3) ปัญหารูปแบบการพิมพ์

โดยปัญหาของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ MARC และการทำรายการตามหลักการบรรณารักษณ์ศาสตร์ จำเป็นต้องมีการตรวจสอบและบรรณารักษณ์ข้อมูลที่แตกต่างกันให้เป็นแนวทางเดียวกัน เพื่อให้ข้อมูลถูกต้อง มีความสมบูรณ์ มีความสม่ำเสมอในการทำรายการ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอในการประเมินคุณภาพฐานข้อมูลของ Jasco (1997) ที่มีหลักเกณฑ์ 4 ประการ ในจำนวนนี้มี 2 ประการที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของตัวเนื้อหาข้อมูลรายการบรรณานุกรม คือ ข้อ (3) ความถูกต้องของข้อมูล เช่น การพิมพ์ การสะกดคำ และ ข้อ (4) ความสม่ำเสมอของการลงรายการข้อมูล และความสมบูรณ์ของข้อมูลในระเบียบข้อมูล ปัญหาคุณภาพข้อมูลนี้จำเป็นต้องแก้ไขโดยกระบวนการบรรณารักษณ์ข้อมูล ซึ่งปัญหานี้ไม่เพียงเกิดขึ้นกับการสร้างฐานข้อมูลครั้งนี้เท่านั้น แต่ยังจะเกิดขึ้นกับฐานข้อมูลสหบรรณานุกรมที่นำข้อมูลจากห้องสมุดต่างๆ มารวมกันด้วย

ปัญหาการทำรายการเอกสารบางชนิดที่พบปัญหามากคือ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ รายงานประจำปี เอกสารการประชุมสัมมนา ซึ่งมีการลงรายการแตกต่างกัน ปัญหานี้สะท้อนถึงความรู้ความเข้าใจทางบรรณารักษณ์ศาสตร์ที่ต่างกัน ควรมีความร่วมมือกำหนดมาตรฐานทำงาน และฝึกอบรมความรู้ความเข้าใจ

3. การประเมินทรัพยากรสารสนเทศสาขาเกษตรศาสตร์รายชื่อใหม่

3.1. การประเมินทรัพยากรสารสนเทศรายชื่อใหม่ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เทียบกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า (1) สัดส่วนหนังสือใหม่ที่จัดหาใน 1 ปี ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้จัดหาได้เท่ากับร้อยละ 76.27 ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จัดหาได้ (ฐาน 100%) (2) สัดส่วนหนังสือซ้ำรายการห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้จัดหาใน 1 ปีและที่มีอยู่เดิม เท่ากับร้อยละ 15.08 ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ฐาน 100%) (3) สัดส่วนหนังสือหาได้เฉพาะแห่ง หนังสือใหม่ที่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้แต่ไม่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จำนวน ต่อ หนังสือใหม่ที่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์แต่ไม่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เท่ากับ 1:3 หากพิจารณาเพียงข้อ (1) การจัดหาหนังสือใหม่จะมีค่าสูง (76.27) แต่ข้อมูลดังกล่าวเป็นเพียงสถิติ 1 ปี ไม่ได้นำคอลเลกชันที่มีอยู่เดิมมาคำนวณเมื่อพิจารณาสถิติข้อ (2) หนังสือซ้ำรายการกัน จะมีค่าต่ำ (15.08) คือหนังสือที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีบริการ

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ไม่มีบริการ ส่วนการพิจารณาสถิติข้อ (3) หนังสือหาได้เฉพาะแห่ง จะมีค่าต่ำ 1 : 3 ดังนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่า การประเมินโดยการเปรียบเทียบ หากใช้เฉพาะสถิติเพียงบางข้อ อาจทำให้หลงผิดและไม่ได้ภาพครบถ้วน

3.2. การประเมินทรัพยากรสารสนเทศใหม่ๆ ของห้องสมุดต่างๆ ในภาพรวม พบว่า

(1) จำนวนหนังสือใหม่จากห้องสมุดต่างๆ 14 แห่งในช่วง 4 เดือน (ก.ย.-ธ.ค. 2555) มี 983 รายชื่อ ห้องสมุด 3 ลำดับแรกคือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ร้อยละ 22.58) มหาวิทยาลัยมหิดล (ร้อยละ 18.41) มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (ร้อยละ 16.48) เป็นที่น่าสังเกตว่าบางมหาวิทยาลัยไม่มีชื่อเสียงรู้จักว่าเกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น มหิดล ศิลปากร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีหนังสือสาขานี้จำนวนมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการวิจัยครั้งนี้นิยมสาขาการเกษตรว่าครอบคลุมสาขาใกล้เคียงหรือเกี่ยวข้องไว้ด้วย รวมทั้งมหาวิทยาลัยดังกล่าวอาจมีการเรียนการสอนสาขานี้โดยที่บุคคลทั่วไปไม่ทราบ เช่น สัตวศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร วิศวกรรมเกษตร เทคโนโลยีอาหาร เป็นต้น

(2) รายชื่อหนังสือใหม่จากห้องสมุดต่างๆ 907 รายชื่อ เมื่อตรวจสอบกับฐานข้อมูลห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้พบว่าไม่มีในฐาน 579 รายชื่อ (ร้อยละ 63.83 จากยอดฐานที่ใช้คำนวณคือ 907 รายชื่อ) เมื่อพิจารณารายชื่อดังกล่าวพบว่ามีหลายรายการเป็นหนังสือที่มีคุณค่าและเนื้อหาเชิงอ้างอิง สถิติ แผนและนโยบาย เอกสารคู่มือ หนังสือที่มีเนื้อหาแปลกใหม่หรือไม่ค่อยมีการเขียนเผยแพร่ ผลงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ที่ให้ข้อมูลในภาพรวมหรือเชิงลึก และควรจัดหาเข้าห้องสมุด

(3) การกระจายของหนังสือใหม่สาขาการเกษตรในห้องสมุดต่างๆ พบว่า มีหนังสือที่พบในห้องสมุดเพียง 1 แห่ง (ร้อยละ 75.99) รองลงมาคือพบในห้องสมุด 2-3 แห่ง (ร้อยละ 19.93) และพบในห้องสมุด 4-5 แห่ง (ร้อยละ 3.86) ตามลำดับอย่างไรก็ตาม ค่าสถิตินี้ไม่ควรนำไปใช้อ้างอิง เพราะระยะเวลาจัดเก็บข้อมูลค่อนข้างน้อย ไม่ได้ตรวจสอบว่าหนังสือที่มีอยู่ในห้องสมุดก่อนหน้าระยะเวลาเก็บข้อมูลวิจัยห้องสมุดต่างๆ อาจจัดหาหนังสือดังกล่าวในอนาคต ซึ่งจะทำให้สถิติการพบหนังสือในห้องสมุดมากแห่งมีค่ามากขึ้น

(4) ปีพิมพ์ของหนังสือที่พบมากคือ หนังสือปี 2554 (ร้อยละ 27.06) หนังสือปี 2555 (ร้อยละ 20.75) และหนังสือก่อนปี 2550 (ร้อยละ 18.31) ตามลำดับ สัดส่วนปีพิมพ์ 2550-2555 รวมกันร้อยละ 81.27 สอดคล้องกับลักษณะความต้องการของผู้ใช้ทั่วไปที่ต้องการหนังสือใหม่ ซึ่งจะมีการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัย นอกจากนี้ยังอาจเกี่ยวข้องกับการที่หนังสือปีพิมพ์ใหม่ๆ มีการวางจำหน่ายและจัดซื้อได้ง่ายกว่าปีพิมพ์เก่าๆ ที่อาจหมดสต็อกแล้วหรือไม่วางจำหน่ายตามร้านค้าทั่วไป

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้ (1) ห้องสมุดแต่ละแห่งควรจัดบริการรายชื่อหนังสือใหม่ประจำเดือนบริการ (2) การทำงานให้รองรับมาตรฐานข้อมูลรายการบรรณานุกรม เช่น AACR2, MARC format, ISO-2709 ช่วยให้การถ่ายโอนและแลกเปลี่ยนข้อมูลกระทำได้ดีสะดวก (3) การทำรายการเอกสารของห้องสมุดต่างๆ ควรลงรายการทางบรรณานุกรมที่ละเอียดขึ้น มีมาตรฐาน มีการจัดทำคู่มือและฝึกอบรมบุคลากร ซึ่งจะช่วยในการรวบรวมบรรณานุกรมมาสร้างฐานข้อมูลเฉพาะทาง หรือฐานข้อมูลสหบรรณานุกรม (4) ฐานข้อมูลกลาง สหบรรณานุกรม หรือฐานข้อมูลที่เป็นแหล่งรวมข้อมูลที่มีอยู่ในปัจจุบัน ควรมีการพัฒนาให้มีข้อมูลที่มีคุณภาพ

การนำไปใช้ประโยชน์

1. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ สามารถใช้ข้อมูลเป็นพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาคอลเลกชัน ใช้ข้อมูลในการสร้างระเบียบข้อมูลหนังสือโดยถ่ายโอนหรือทำสำเนาอย่างรวดเร็ว และใช้ฐานข้อมูลรายชื่อหนังสือใหม่ ห้องสมุดต่างๆ บริการผู้ใช้ในลักษณะฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงเพื่อเข้าถึงสารสนเทศแห่งอื่นๆ
2. บรรณารักษ์ นักเอกสารสนเทศ และผู้เกี่ยวข้องกับงานบริการสารสนเทศ และงานสร้างฐานข้อมูล สามารถศึกษาแนวทางสร้างฐานข้อมูล และนำไปประยุกต์ใช้กับสาขาอื่นๆ นอกเหนือจากสาขาการเกษตรได้
3. ผู้รับผิดชอบงานฐานข้อมูลลักษณะสหบรรณานุกรม และบรรณารักษ์ฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ สามารถทราบลักษณะของข้อมูลและปัญหาการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เข้าด้วยกัน และหาแนวทางจัดการให้ข้อมูลมีคุณภาพเป็นมาตรฐานเดียวกัน แลกเปลี่ยนข้อมูลและใช้ข้อมูลร่วมกันได้

รายการอ้างอิง

- ประภาวดี สืบสนธิ์. 2533. “การประเมินทรัพยากรสารสนเทศที่จัดทำ”. *การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ : เอกสารการสอน*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ. 2533. “กระบวนการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ” *การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ : เอกสารการสอน*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Jasco, Peter. 1997. “Content evaluation of databases”. *Annual Review of Information Science and Technology* 32 : 231-267.
- Rajendiran, P., Parihar, Y. S. and Deshpande, Arati U. 2007. “Automated bibliographic record capturing from web OPAC and online bibliographic database for library cataloguing in LibSys”. *Annals of Library and Information Studies*. V. 54 (September) : 140-145.

เครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

The Library Network in Northeast of Thailand

ไชยวัฒน์ วงศ์สุวรรณ* สมพงษ์ เจริญศิริ สันติภาพ เปลียนโชติ

ชญ์ชิตา สุวรรณเลิศ วิราวรรณ ศิริวงษ์

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม e-mail: chavarit.w@msu.ac.th*

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างเครือข่าย เชื่อมโยงเครือข่าย และการใช้ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือร่วมกัน รูปแบบการดำเนินการสร้างเครือข่ายสารสนเทศห้องสมุด โดยการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันและจัดฝึกอบรมการใช้โปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ULibM (Union Library Management) ที่พัฒนาเพื่อมาจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดในกลุ่มสมาชิกเครือข่าย เน้นการใช้ทรัพยากรร่วมกันในเครือข่ายและการประหยัดงบประมาณในส่วนของคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Server) โดยนำหลักการของ Cloud Computing มาใช้บริหารจัดการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในห้องสมุด โรงเรียน โรงพยาบาล ห้องสมุดประชาชน มหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ทุกจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 151 คน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามและแบบบันทึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุป ผู้เข้าร่วมประชุมและฝึกอบรมเครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความพร้อมในการเชื่อมโยงเครือข่ายสารสนเทศห้องสมุด จำนวน 46 แห่ง มีความพึงพอใจในเครือข่ายสารสนเทศโดยรวมทุกด้านในระดับมาก และมีการเชื่อมโยงมวลทรัพยากรสารสนเทศในเครือข่าย จำนวน 901,546 รายการ

คำสำคัญ:เครือข่ายห้องสมุด, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ULibM, การใช้ทรัพยากรห้องสมุดร่วมกัน

ABSTRACT

The purpose of this research is to build the network, link the network and resource sharing of library information resources in the Northeast of Thailand. The methodology in building the information library network by the mutual exchange ideas together and training library automation system, ULibM (Union Library Management). Which developed for the storage of library information resources in the network members. Focuses on resource sharing in the network and save the budget of the host computer (Server) manage by using the concept of Cloud Computing. The sample used in this study by Purposive sampling method are 151 library staffs who work in schools libraries, hospitals libraries, public libraries, including public and private universities libraries. Form every provinces in the Northeast of Thailand. The tool used was a questionnaire and note form. Analyze data using mean and standard deviation. It was found that the attendees and training in the Northeast Library Network from 46 libraries are complete to link information together in the network. The satisfaction in all aspects of the overall is in the high level. And the mass of information resources in a network of 901,546 items are linked together.

Keywords : Library Network, Northeast of Thailand, Library Automation ULibM, Resource Sharing

บทนำ

ห้องสมุดถือเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญประเภทหนึ่ง เพราะห้องสมุดเป็นแหล่งรวบรวมสารสนเทศที่หลากหลาย สามารถส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และการที่จะให้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สมบูรณ์ได้นั้นจะต้องมีการจัดการที่ดี มีระบบการสืบค้นสารสนเทศที่มีคุณภาพ ซึ่งปัจจุบันห้องสมุดทุกระดับ เช่น ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดเฉพาะ และห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้ในการดำเนินงานห้องสมุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ

ปัจจัยสำคัญในการที่จะดำเนินงานห้องสมุดอัตโนมัติได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น บรรณารักษ์หรือผู้รับผิดชอบจะต้องเป็นผู้มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบห้องสมุดอัตโนมัติ เพื่อให้สามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินงานห้องสมุดได้ แต่เนื่องจากผู้รับผิดชอบห้องสมุดส่วนใหญ่ยังขาดประสบการณ์ในเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินงานห้องสมุดอัตโนมัติ ทำให้ไม่สามารถนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาปฏิบัติงานในห้องสมุดได้ มีผลทำให้ไม่

สามารถก้าวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่จะต้องปรับปรุงห้องสมุดหรือแหล่งสารสนเทศให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้อย่างสูงสุด

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งเป็นห้องสมุดในข่ายงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค และได้ดำเนินงานระบบห้องสมุดอัตโนมัติทั้งภายในระบบห้องสมุดที่ใช้อยู่ และความร่วมมือในระบบห้องสมุดอัตโนมัติห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ตลอดจนความรู้และประสบการณ์การทำงานร่วมกัน ทำให้ทราบปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดที่ดำเนินอยู่เป็นอย่างดี

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอโครงการเครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้โปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ULibM เพื่อบริหารจัดการเชื่อมโยงเครือข่ายสารสนเทศห้องสมุด อันนำไปสู่มาตรฐานการพัฒนากระบวนการฐานข้อมูลห้องสมุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือร่วมกัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างเครือข่ายห้องสมุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อใช้ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดร่วมกัน

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อสร้างเครือข่าย เชื่อมโยงเครือข่าย และใช้ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือร่วมกัน เริ่มโครงการเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2556 สิ้นสุดโครงการเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2556 ประชากร คือ แหล่งสารสนเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยมีหน่วยงานทั้งหมด 87 แห่ง จำนวน 151 คน ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียนประจำจังหวัดและอำเภอ 53 แห่ง จำนวน 98 คน โรงพยาบาล 7 แห่ง จำนวน 12 คน ห้องสมุดประชาชน 9 แห่ง จำนวน 9 คน มหาวิทยาลัยรัฐและเอกชน 18 แห่ง จำนวน 32 คน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีขั้นตอนดำเนินงานดังนี้

1. วิเคราะห์ปัญหาจากระบบงานกับคณะทำงาน และศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวคิดและทฤษฎีมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศห้องสมุด
2. ประชุมวางแผนกับคณะทำงานเพื่อกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างหน่วยงานต่างๆ ที่อยู่ในข่ายเครือข่าย
3. ขั้นตอนการออกแบบระบบจัดเก็บข้อมูลไว้เซิร์ฟเวอร์กลาง (Central Server) ที่เดียวโดยใช้หลักการ Cloud Computing ใช้โปรแกรมจัดการฐานข้อมูล มายเอสคิวแอล (MySQL) ใช้ภาษาพีเอชพี (PHP) ในการติดต่อกับฐานข้อมูล ประมวลผลบนระบบปฏิบัติการลินุกซ์ (Linux) และติดตั้งระบบห้องสมุดอัตโนมัติ UlibM สำหรับหน่วยงานในเครือข่ายเพื่อบันทึกรายการทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดเข้าสู่ระบบ
4. ฝึกอบรมการบันทึกรายการทรัพยากรสารสนเทศเข้าสู่ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ULibM ให้กับหน่วยงานเครือข่ายสมาชิกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 87 หน่วยงานในเดือนสิงหาคม 2556

5. เชื่อมโยงเครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดสำหรับห้องสมุดเครือข่ายสมาชิกที่ผ่านการฝึกอบรม โดยระบบตรวจสอบการซ้ำของระเบียบ (Bib) และเพิ่ม HoldingLocation สำหรับระเบียบที่มีข้อมูล (Bib) ซ้ำกัน
6. เก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เข้าร่วมฝึกอบรม โดยแบบสอบถามและแบบบันทึก
7. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการวิจัย เครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้เข้าร่วมเครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความพึงพอใจในเครือข่ายฯ โดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก จำนวน 2 ด้าน คือ เนื้อหาสาระของการอบรมตรงกับความต้องการ ($\bar{X} = 4.60$) และวิทยากรมีความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหา ($\bar{X} = 4.51$) ส่วนด้านที่มีความพึงพอใจระดับมาก จำนวน 7 ด้าน คือ ในภาพรวมของการอบรมท่านมีความพึงพอใจ ($\bar{X} = 4.30$) รูปแบบการอบรมมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.19$) ห้องอบรมและอุปกรณ์มีความเหมาะสมและหลังการอบรมท่านได้รับความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 4.15$) เอกสารประกอบการอบรมมีความชัดเจน ครบคลุมเนื้อหา ($\bar{X} = 4.11$) ท่านสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ปฏิบัติงานจริงได้ ($\bar{X} = 4.08$) ระยะเวลาของการจัดอบรมมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.75$) และด้านที่อยู่ในระดับปานกลางคือ ก่อนรับการอบรมท่านมีความรู้ความเข้าใจในเครือข่ายสารสนเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ($\bar{X} = 2.89$)

ผลจากการติดตามดำเนินงานของเครือข่ายการเชื่อมโยง พบว่า หน่วยงานส่วนใหญ่มีความพร้อมในการดำเนินงานเครือข่ายสารสนเทศห้องสมุด โดยใช้โปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ULibM มีความต้องการใช้ Cloud Computing (Server) ของมหาวิทยาลัยมหาสารคามร่วมกัน และจัดตั้งเครือข่ายในการให้ความช่วยเหลือด้านการติดตั้งระบบ การดูแลในเบื้องต้น จนเป็นเครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดที่สมบูรณ์ ปัจจุบันมีสมาชิกเชื่อมโยงเครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดเพื่อการเรียนและการแลกเปลี่ยนใช้ทรัพยากรสารสนเทศรวมกันในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 46 แห่ง มีมวลทรัพยากรสารสนเทศรวม 901,546 รายการ

อภิปรายผล

อภิปรายผลจากการดำเนินงานวิจัยเครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผู้เข้าร่วมเครือข่าย คือ หน่วยงานที่มีความต้องการเชื่อมโยงเครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดและอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความพึงพอใจในเครือข่ายสารสนเทศโดยรวมในระดับมาก พบว่าด้านที่มีความพึงพอใจดีมาก คือ เนื้อหาสาระของการอบรมตรงกับความต้องการ และวิทยากรมีความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหา ส่วนด้านที่มีความพึงพอใจระดับมากคือในภาพรวมของการอบรมท่านมีความพึงพอใจ รูปแบบการอบรมมีความเหมาะสม ห้องอบรมและอุปกรณ์มีความเหมาะสม หลังการอบรมท่านได้รับความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น เอกสารประกอบการอบรมมีความชัดเจน ครบคลุมเนื้อหา ท่านสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ปฏิบัติงานจริงได้ และระยะเวลาของการจัดอบรมมีความเหมาะสม ส่วนด้านก่อนรับการอบรมท่านมีความรู้ความเข้าใจในเครือข่ายสารสนเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ในระดับปานกลาง ซึ่ง Dr. Lynn Scott Cochrane ได้กล่าวถึงเหตุผลที่ห้องสมุดในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะ North Carolina, South Carolina, Pennsylvania, Wisconsin, Virginia และ Ohio

ร่วมมือกันเพื่อการให้บริการที่ดีที่สุด ผู้ใช้บริการเข้าถึงข้อมูลได้โดยสะดวกและง่ายที่สุด และดีที่สุด ไปยังแหล่งข้อมูลให้มากที่สุด และมีค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด

ผลจากการติดตามดำเนินงานของเครือข่ายการเชื่อมโยง พบว่า หน่วยงานส่วนใหญ่มีความพร้อมในการดำเนินงานเครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีความต้องการใช้ Cloud Computing ของมหาวิทยาลัยฯ ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับบทความของสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (SIPA) กล่าวว่า สถาบันการศึกษาในประเทศไทยได้นำระบบห้องสมุดอัตโนมัติเข้ามาใช้งานในมหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานตนเอง โดยถ้ามองในแง่การใช้งานแล้วทุกระบบห้องสมุดอัตโนมัติจะมีความเป็นมาตรฐานเดียวกัน การทำงานมีโมดูลเหมือนกัน ดังนั้นเมื่อเครือข่ายสื่อสารมีความรวดเร็วขึ้น การทำงานของระบบห้องสมุดก็น่าจะนำหลักการของ Cloud Computing เข้ามาใช้งานในเครือข่ายระดับจังหวัด ท้องถิ่น ภูมิภาคหรือระดับประเทศได้ อันจะก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ประหยัดงบประมาณทั้งในด้านการลงทุนคอมพิวเตอร์แม่ข่ายคอมพิวเตอร์ ผู้ดูแลระบบ แอร์ การปรับเปลี่ยนไปสู่เวอร์ชันใหม่ของโปรแกรมระบบได้ง่ายขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีผู้รับผิดชอบหลักและมีความรู้พื้นฐานทางด้านการดำเนินงานห้องสมุดอัตโนมัติ
2. ควรมีการจัดประชุมสมาชิกในเครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดอยู่เสมอ
3. ควรมีการติดตามดำเนินงานห้องสมุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และให้ความช่วยเหลือเสมือนที่ช่วยน้อง (Joint Use Library)
4. ในอนาคตควรจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานความร่วมมือกันของเครือข่ายสมาชิกเครือข่ายในรูปแบบ MOU
5. ควรศึกษาและพัฒนานำไปสู่การจัดทำฐานข้อมูลบรรณานุกรมเสมือนแห่งชาติ (Virtual Union Catalogue)

การนำไปใช้ประโยชน์

1. ควรศึกษาการสร้างเครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดให้เข้มแข็งและครอบคลุมทุกภูมิภาคของประเทศและเกิดเป็นรูปธรรม
2. ควรหาแนวทางในการให้บริการสารสนเทศบนเครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร่วมกัน

รายการอ้างอิง

- กิจติเดช แสงงามม ชัยวัฒน์ ปานสมบัติ. (2546). *การวางแผนและสร้างฐานข้อมูลระบบวัสดุคงคลังของภาควิชาอุตสาหกรรม*. พิษณุโลก : คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- รุ่งเรือง สิทธิจันทร์. (2555). *การพัฒนาการให้บริการทรัพยากรร่วมกันในเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม (MALINET) = Development of the resource sharing*

services for Mahasarakham library network (MALINET). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม : สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สมพงษ์ เจริญศิริ, สันติภาพ เปลี่ยนโชติ. (2554). *การพัฒนาระบบห้องสมุดอัตโนมัติเพื่อเชื่อมโยงและให้บริการทรัพยากรสารสนเทศ สำหรับห้องอ่านหนังสือคณะในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม : The Development of Library Automation for Connection and Services In Reading Room at Mahasarakham University Faculty.* มหาวิทยาลัยมหาสารคาม : สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

_____. (2553). *โครงการเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ภายใต้การให้บริการเสมือนหนึ่งระบบเดี่ยวระบบเดียวกัน (Mahasarakham Library Network).* มหาวิทยาลัยมหาสารคาม : สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สันติภาพ เปลี่ยนโชติ. (2553). *ระบบการค้นคืนสารสนเทศยุคใหม่. ใน 4 ทศวรรษ สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.* มหาวิทยาลัยมหาสารคาม : สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2554). *Cloud Computing.* สืบค้นจาก <http://www.sipa.or.th/th/news/detail.php?newID=1930&&ModuleKey=PRNews> , (22 พฤษภาคม 2554)

อัจฉรา ศิลปอนันต์. (2546). *การพัฒนาระบบงานพัสดุ ครุภัณฑ์เครือข่ายอินเทอร์เน็ต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.*

Dr. Lynn Scott Cochrane. ผู้อำนวยการห้องสมุด มหาวิทยาลัยเดนิสัน (Denison University) ได้บรรยายเรื่อง “*Library Collaboration : Why and How ?*” และ “*Library Collaboration : HIOLINK Experience*” วันที่ 7 มกราคม 2553 ณ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สำนักงานเลขานุการยุคใหม่ ทำงานอย่างไรให้มีประสิทธิภาพ New-Age Back Office : How to Provide Effective Support

สุนิสา พรหมมณี

สำนักงานเลขานุการ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร e-mail : sumisaph@nu.ac.th

บทคัดย่อ

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร แบ่งโครงสร้างการบริหารงานออกเป็น 3 ฝ่าย ประกอบด้วย ฝ่ายบริการสารสนเทศ ฝ่ายพัฒนาและวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ และสำนักงานเลขานุการ ซึ่งบุคลากรส่วนใหญ่ปฏิบัติงานสังกัดในสองฝ่ายแรก บุคลากรสำนักงานเลขานุการแม้ไม่มีหน้าที่ให้บริการโดยตรงกับผู้ใช้บริการ แต่ปฏิบัติภารกิจหลักในการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อสนับสนุนฝ่าย/งานต่าง ๆ ของสำนักหอสมุด ดังนั้น การสร้างนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกิดจากกระบวนการระดมสมองของทีมงานบุคลากรจึงถูกนำมาใช้ในการปฏิบัติงานการเงินและพัสดุ และงานธุรการ ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนพื้นฐานกระบวนการทำงานบนกระดาษสู่กระบวนการทำงานแบบออนไลน์ที่สามารถรายงานผลทันทีตามเวลาจริงและลดขั้นตอนการปฏิบัติงานแบบเดิม

คำสำคัญ : นวัตกรรม, การทำงานเป็นทีม, บุคลากรสายสนับสนุน สำนักงานเลขานุการ

ABSTRACT

Naresuan University Library is composed of three main department including Department of Information Service; Department of Acquisitions and Cataloging and Office of the Secretary or Back office. Although the Back Office staff do not directly deliver services to the library users, we must aim to support the other departments in order to provide the best services. Hence innovation have been created using information technology to improve the working processes of the Back Office staff. Brainstorming and team work processes have been used as tools in creating the innovation for the Finance and Procurement Unit as well as the General Affairs Unit. These resulted in the shifting of paper-based to the online-based working processes.

In addition, real-time reports have been generated leading to reduction in the working processes.

Keywords: innovation, team work, back office, supportive staff, office of the secretary

บทนำ

บุคลากรห้องสมุดผู้มีหน้าที่ให้บริการควรเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้ทันกับความต้องการของผู้ใช้บริการในการเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และเป็นปัจจุบันที่ควบคู่กับความก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้งของเทคโนโลยีสารสนเทศ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในส่วนของสำนักงานเลขานุการก็ต้องมีการปรับตัวด้วยการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมมาใช้ในการปฏิบัติงานที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทรัพยากรประเภทต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนางาน รวมถึงการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคต

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร แบ่งโครงสร้างการบริหารงานออกเป็น 3 ฝ่าย ประกอบด้วย ฝ่ายบริการสารสนเทศ ฝ่ายพัฒนาและวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ และสำนักงานเลขานุการ โดยแต่ละฝ่ายมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันกับความต้องการที่หลากหลายของผู้ใช้บริการและมุ่งสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ของสำนักหอสมุดที่กำหนดไว้ว่า “สำนักหอสมุดเป็นศูนย์กลางนวัตกรรมบริการเพื่อการเรียนรู้ของสาธารณชน”

สำนักงานเลขานุการ สำนักหอสมุด (Office of the Secretary หรือ Back Office) มีหน้าที่ประสานงานหน่วยงานภายในและภายนอก และสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกแก่บุคลากรทุกฝ่าย/งานในการปฏิบัติงานให้ลุล่วงด้วยดีและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น บุคลากรสำนักงานเลขานุการ ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพ ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่สอดคล้องกับตำแหน่งงาน ได้แก่ งานธุรการ งานการเงินและพัสดุ งานนโยบายและแผน และงานอาคารสถานที่ ซึ่งบุคลากรแต่ละงานปฏิบัติงานเป็นทีมด้วยการระดมสมอง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน รวมถึงความร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมทำที่สำนักงานเลขานุการได้รับจากบุคลากรงานเทคโนโลยีห้องสมุด สังกัดฝ่ายบริการ เป็นผู้พัฒนาฐานข้อมูล จนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนจากการทำงานบนกระดาษเป็นการบันทึกฐานข้อมูลเกิดการสร้างนวัตกรรมที่สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการอำนวยความสะดวก รวดเร็ว และการได้รับข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน ส่งผลให้การปฏิบัติงานประจำเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ฐานข้อมูลครุภัณฑ์ ฐานข้อมูลวัสดุ ระบบทะเบียนคุมใบสำคัญตรวจจ่าย ระบบติดตามการใช้งบประมาณ ระบบสารสนเทศสำหรับบุคลากร ฐานข้อมูลการลา ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ฐานข้อมูลด้านนโยบายและแผน และฐานข้อมูลการประกันคุณภาพ (SAR Online)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างนวัตกรรมที่ช่วยแก้ไขปัญหาในการทำงานและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรในรูปแบบร่วมคิด ร่วมทำ

ขั้นตอนและวิธีดำเนินงาน

1. ระบุปัญหาหรืองานที่ต้องการปรับปรุงพัฒนาบุคลากรสำนักงานเลขานุการทุกคนสามารถเสนอความคิดเห็นได้
2. ประชุมร่วมกับบุคลากรงานเทคโนโลยีห้องสมุดมีการอธิบายขั้นตอนการทำงานตามปกติโดยละเอียด พร้อมทั้งชี้ให้เห็นถึงประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไขหรืองานที่ต้องการปรับปรุงพัฒนา โดยในขั้นตอนนี้ บุคลากรทั้งสองส่วนต้องมีความเข้าใจตรงกัน
3. ออกแบบระบบ บุคลากรงานเทคโนโลยีห้องสมุดนำเสนอแนวทางระบบฐานข้อมูลหรือโปรแกรมที่จะพัฒนา พร้อมทั้งสอบถามความคิดเห็น ความต้องการอื่นๆ เพิ่มเติมระหว่างนี้จะต้องพิจารณาว่า การปฏิบัติงานนั้นๆ เกี่ยวข้องกับระเบียบหรือประกาศต่างๆ หรือไม่ เช่น ระเบียบการเงินและพัสดุ ประกาศกระทรวงการคลัง หากมีความเกี่ยวข้องกัน ผู้ปฏิบัติงานจะต้องสอบถามไปยังหน่วยงานที่ผิดชอบหลักของมหาวิทยาลัยว่า การปฏิบัติงานด้วยฐานข้อมูล มีผลเหมือนกับการปฏิบัติงานบนกระดาษตามปกติหรือไม่ เช่น การตรวจสอบกับกองคลังของมหาวิทยาลัยว่า รายงานการตรวจสอบครุภัณฑ์ประจำปีที่ทำโดยฐานข้อมูลที่กำลังจะพัฒนาขึ้นนี้ สามารถใช้เป็นรายงานการสำรวจครุภัณฑ์ประจำปีตามข้อกำหนดของประกาศกระทรวงการคลังได้หรือไม่
4. ทดสอบโปรแกรมหรือฐานข้อมูลฉบับร่างว่าสามารถแก้ปัญหาหรือปรับปรุงพัฒนางานได้ตรงกับความต้องการหรือไม่
5. แก้ไขปรับปรุงโปรแกรมหรือฐานข้อมูลเมื่อได้ผลการทดสอบเบื้องต้น หากพบข้อผิดพลาด หรือมีความต้องการเพิ่มเติมจากผู้ใช้โปรแกรมหรือฐานข้อมูล ผู้พัฒนาจะทำการแก้ไขหรือปรับปรุงให้โปรแกรมหรือฐานข้อมูลทำงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
6. ใช้งานจริงโปรแกรมหรือฐานข้อมูลที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงจะถูกนำมาใช้ปฏิบัติงานจริง ในช่วงแรกจะใช้ควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานแบบเดิม เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น และเมื่อได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ก็จะใช้ปฏิบัติงานบนโปรแกรมหรือฐานข้อมูลที่พัฒนาขึ้นเพียงแบบเดียว

ผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การดำเนินการในขั้นตอนแรกหรือการระบุปัญหานั้นไม่ใช่เรื่องที่สามารถกระทำได้ดีทันที แต่การที่จะทำให้บุคลากรมองเห็นปัญหาหรือยอมรับว่ามีปัญหาในงานที่รับผิดชอบอยู่นั้นต้องผ่านกระบวนการปรับวิธีคิด และมุมมองหรือสร้างความกล้าในการนำเสนอปัญหา จากการที่สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร จัดกิจกรรมหรือกระบวนการที่เน้นการร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น และยอมรับในความคิดเห็นซึ่งกันและกัน พบว่า บางปัญหาสามารถร่วมกันแก้ไขได้ด้วยการใช้นวัตกรรมก็จะดำเนินการทันที ขณะที่บางประเด็นอาจเกี่ยวข้องกับนโยบาย ที่ต้องได้รับการแนะนำจากผู้บริหารเพื่อหาแนวทางแก้ไขต่อไป

จากผลการดำเนินการดังกล่าว ทำให้เกิดวัฒนธรรมองค์การทำงานในลักษณะร่วมคิดและร่วมทำ จนกลายเป็นแนวปฏิบัติของบุคลากรส่วนใหญ่ เกิดการสร้างสรรคนวัตกรรมที่มีใช้ในการปฏิบัติงานประจำ สามารถ

จำแนกออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ ระบบฐานข้อมูลด้านการปฏิบัติงานของงานการเงินและพัสดุ และระบบฐานข้อมูลด้านการปฏิบัติงานของงานธุรการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. งานการเงินและพัสดุ

1.1 ฐานข้อมูลครุภัณฑ์เป็นฐานข้อมูลที่รวบรวมรายละเอียดครุภัณฑ์ของสำนักหอสมุดอย่างครบถ้วน รวมถึงประวัติการซ่อมครุภัณฑ์ สามารถสำรวจครุภัณฑ์ประจำปีโดยผ่านระบบบาร์โค้ด ซึ่งช่วยให้ลดขั้นตอนการทำงาน ค่าใช้จ่าย ระยะเวลา และจำนวนบุคลากรที่ทำหน้าที่สำรวจครุภัณฑ์ รวมถึงรายงานสรุปผลการสำรวจครุภัณฑ์ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ฐานข้อมูลครุภัณฑ์ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร	
:: ฐานข้อมูลครุภัณฑ์ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยนเรศวร ::	
<< หมวด บันทึกข้อมูล >>	<< หมวด แก้ไขข้อมูลครุภัณฑ์ >>
<ul style="list-style-type: none"> ▷ ครูภัณฑ์คอมพิวเตอร์ ▷ ครูภัณฑ์สำนักงาน ▷ ครูภัณฑ์โสตทัศนศึกษา ▷ ครูภัณฑ์ก่อสร้าง ▷ ครูภัณฑ์ยานพาหนะและขนส่ง ▷ ครูภัณฑ์โคมไฟและแสงสว่าง ▷ ครูภัณฑ์วิทยุ โทรทัศน์ และเครื่องเสียง ▷ ครูภัณฑ์เครื่องปรับอากาศ ▷ ครูภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้า ▷ ครูภัณฑ์เครื่องเขียน ▷ ครูภัณฑ์สิ่งพิมพ์ ▷ ครูภัณฑ์สิ่งพิมพ์ไม่มีตัวตน ▷ บันทึกข้อมูล วัสดุคงเหลือ <i>New!</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ▷ แก้ไขข้อมูล / บันทึกประวัติการซ่อม ครูภัณฑ์ ▷ ประวัติการซ่อมครุภัณฑ์สำนักหอสมุด น.นเรศวร
<< หมวด ตรวจสอบรายการครุภัณฑ์ >>	<< หมวด ตรวจสอบครุภัณฑ์ประจำปี >>
<ul style="list-style-type: none"> ▷ ตรวจสอบรหัส Barcode จากเลขครุภัณฑ์ ▷ แก้ไขเลข Barcode ▷ สหพันธ์ Barcode ติดครุภัณฑ์ 	<ul style="list-style-type: none"> ▷ Scan Barcode เพื่อตรวจเช็คครุภัณฑ์ ▷ ครูภัณฑ์ที่ยังไม่ถูก Scan ▷ ครูภัณฑ์ที่ตรวจเช็คแล้ว (Scan Barcode) ▷ สั่ง Print รายงานการตรวจเช็คครุภัณฑ์ประจำปี ▷ Print รายงานครุภัณฑ์ (เปิดด้วย Excel)
<< จำหน่ายครุภัณฑ์ >>	เปลี่ยน Password มุควงฐานข้อมูลครุภัณฑ์
<ul style="list-style-type: none"> ▷ Scan Barcode ครูภัณฑ์ที่ส่ง-การจำหน่าย ▷ Print รายงานครุภัณฑ์จำหน่ายประจำปี 	
<<< ออกจากระบบ >>>	

ภาพที่ 1 ภาพหน้าจอฐานข้อมูลครุภัณฑ์

1.2 ฐานข้อมูลวัสดุ เป็นฐานข้อมูลที่ใช้สำรวจความต้องการใช้วัสดุของแต่ละฝ่าย/งาน ตามไตรมาสเพื่อประมาณการการใช้วัสดุ รวมทั้งรายงานยอดวัสดุคงเหลือเป็นปัจจุบันที่ช่วยลดภาระงานตัดสต็อกของเจ้าหน้าที่พัสดุ

ระบบฐานข้อมูลวัสดุ
สุนิสา พรหมมณี
รายงานการเสนอซื้อวัสดุ
เสนอซื้อไตรมาสที่ 1 ต.ค - ม.ค 57
เสนอซื้อวัสดุไตรมาสที่ 3 (1 มิ.ย - 30 ก.ย 56)
เสนอซื้อวัสดุไตรมาสที่ 2 (ก.พ-31 พ.ค 56)
เสนอซื้อไตรมาสที่ 1 ต.ค - ม.ค 56
เสนอซื้อไตรมาสที่ 3 มิ.ย - 30 ก.ย 55
วัสดุคงเหลือ download ใบเบิกวัสดุ ออกจากระบบ

ภาพที่ 2 ภาพหน้าจอฐานข้อมูลวัสดุ

1.3 ระบบทะเบียนคุมใบสำคัญตรงจ่าย เป็นระบบคุมเงินสดที่สำนักหอสมุดสำรองจ่าย แสดงสภาพคล่องของเงินสดที่เป็นปัจจุบัน

ภาพที่ 3 ภาพหน้าจอทะเบียนคุมใบสำคัญตรงจ่าย

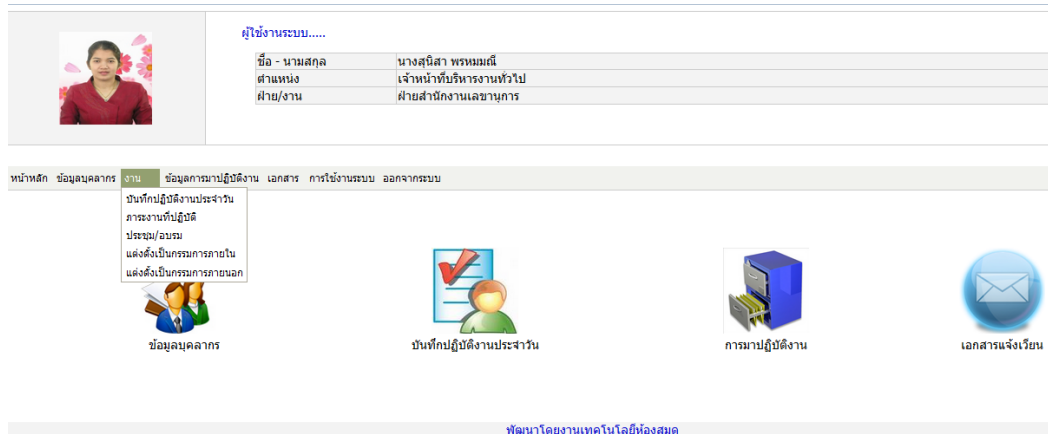
1.4 ระบบติดตามการใช้งบประมาณ เป็นระบบที่หน่วยงานนโยบายและแผน และหน่วยการเงินและบัญชีใช้ร่วมกัน โดยหน่วยงานนโยบายและแผนเป็นผู้บันทึกข้อมูลตามประเภทของงบประมาณที่มหาวิทยาลัยจัดสรรและหน่วยการเงินและบัญชีเบิกจ่ายงบประมาณต่าง ๆ ผ่านระบบ ทำให้การเบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปตามแผนที่กำหนดสามารถรายงานผลการดำเนินงานที่เป็นปัจจุบัน

ลำดับที่	งบ	กองทุน	ประเภท	หมวดเงิน	งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	รายการตามแผนงบประมาณ
1	งบกลาง	กองทุนทั่วไป	ค่าจ้างชั่วคราว	ค่าจ้างชั่วคราว	4,347,568.00	ทำรายการ योग
2	งบดำเนินงาน	กองทุนทั่วไป	ค่าตอบแทนวิทยและวัสดุ	ค่าตอบแทน	2,167,600.00	ทำรายการ योग
3	งบดำเนินงาน	กองทุนทั่วไป	ค่าตอบแทนวิทยและวัสดุ	วัสดุ	938,574.00	ทำรายการ योग
4	งบดำเนินงาน	กองทุนทั่วไป	ค่าตอบแทนวิทยและวัสดุ	วัสดุ	3,235,340.00	ทำรายการ योग
5	งบดำเนินงาน	กองทุนทั่วไป	ค่าสาธารณูปโภค	ค่าสาธารณูปโภค	20,000.00	ทำรายการ योग
6	งบอุดหนุน	กองทุนทั่วไป	เงินอุดหนุน	เงินอุดหนุนทั่วไป	480,000.00	ทำรายการ योग
7	งบดำเนินงาน	กองทุนเสริมรายได้	ค่าตอบแทนวิทยและวัสดุ	วัสดุ	11,182,700.00	ทำรายการ योग
8	งบลงทุน	กองทุนเสริมรายได้	ครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	ครุภัณฑ์	2,738,300.00	ทำรายการ योग
9	งบอุดหนุน	กองทุนบริการวิชาการ	เงินอุดหนุน	เงินอุดหนุนทั่วไป	110,000.00	ทำรายการ योग
10	งบอุดหนุน	กองทุนบำรุงสิ่งปรัลแธรม	เงินอุดหนุน	เงินอุดหนุนทั่วไป	15,000.00	ทำรายการ योग

ภาพที่ 4 ภาพหน้าจอระบบติดตามการใช้งบประมาณ

2. งานธุรการ

2.1 ระบบสารสนเทศสำหรับบุคลากร เป็นฐานข้อมูลที่บุคลากรสำนักหอสมุดบันทึกผลการปฏิบัติงานประจำวัน การอบรม ประชุม สัมมนา ข้อมูลประวัติส่วนตัว อ่านเอกสาร/จดหมายแจ้งเวียนที่เกี่ยวข้อง หรือเอกสารต่างๆ ที่ใช้ร่วมกัน

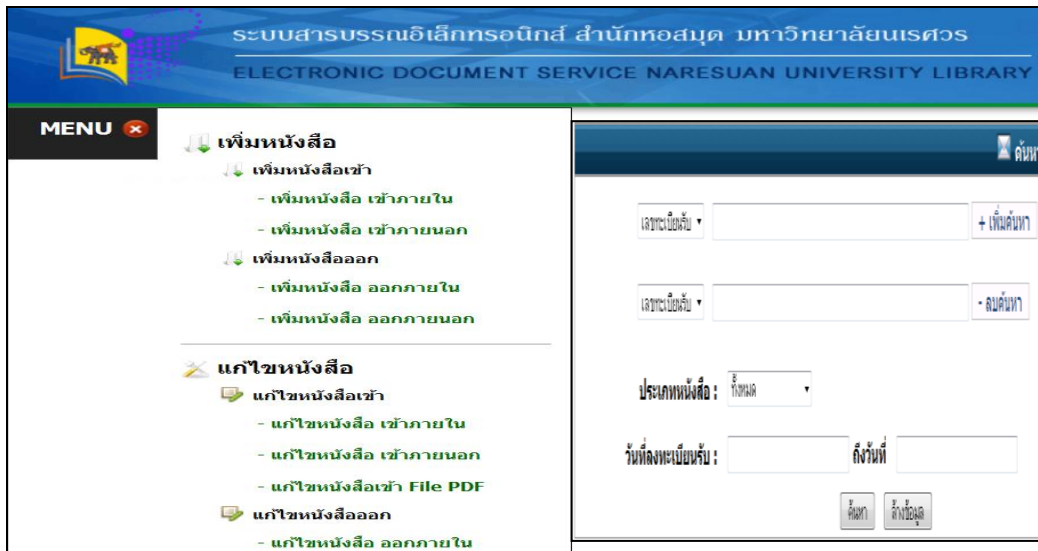
ภาพที่ 5 ภาพหน้าจอระบบสารสนเทศสำหรับบุคลากร

2.2 ฐานข้อมูลการลา เป็นฐานข้อมูลที่บุคลากรใช้เหมือนการเขียนใบลาทุกประเภท ผ่านระบบออนไลน์ จำแนกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนสำหรับผู้บริหาร เพื่ออนุมัติหรือไม่อนุมัติการลา ที่ระบุรายละเอียดต่างๆเพิ่มเติม พร้อมสรุปการลาประจำปีเพื่อรายงานมหาวิทยาลัยเมื่อสิ้นปีงบประมาณ และส่วนของผู้ใช้งานสำหรับบุคลากรที่ต้องการลาทุกประเภท ใช้ผ่านระบบ และจัดพิมพ์เพื่อเสนอขอความเห็นชอบผ่านหัวหน้าฝ่าย/ งาน เบื้องต้น ผู้ใช้งานสามารถดูประวัติการลาของตนเองพร้อมตรวจสอบความถูกต้องได้ตลอดเวลา

ฐานข้อมูลระบบนำสำนักหอสมุด ม.นครสวรรค์									
ระบบบริหารมหาวิทยาลัย สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยนครสวรรค์									
ที่	ชื่อ - สกุล	ประเภทการลา	ตั้งแต่วันที่	ถึงวันที่	จำนวน	คำชี้แจง	ผู้อนุมัติการลา	อนุมัติวันที่	**หมายเหตุเพิ่มเติม
1	นางจวีร์จอน ศรีจำเริญ	ขอลาออกนอกมหาวิทยาลัย	13:00-16:30	21 พฤศจิกายน 2556	3.5	...อนุมัติ...	☒ สมทรง ประเสริฐกุล ☐ ศุภมิตร ชินหาเสนา	21 พฤศจิกายน 2556	<input type="button" value="บันทึกข้อมูล"/>
22	นางสมิทราชา เต็มศรีจง	ขอลาออกนอกมหาวิทยาลัย	08:30-12:00	20 พฤศจิกายน 2556	3.5	...อนุมัติ...	☒ สมทรง ประเสริฐกุล ☐ ศุภมิตร ชินหาเสนา	21 พฤศจิกายน 2556	<input type="button" value="บันทึกข้อมูล"/>
22	นางสาวสุนิณี อธิษิตชัย	ลาพักผ่อน		21 พฤศจิกายน 2556	1	...อนุมัติ...	☒ สมทรง ประเสริฐกุล ☐ ศุภมิตร ชินหาเสนา	21 พฤศจิกายน 2556	<input type="button" value="บันทึกข้อมูล"/>
22	นายเรวัตชัย อ่าต	ลาป่วย		18 พฤศจิกายน 2556	1	...อนุมัติ...	☒ สมทรง ประเสริฐกุล ☐ ศุภมิตร ชินหาเสนา	21 พฤศจิกายน 2556	<input type="button" value="บันทึกข้อมูล"/>
22	นางสาวสิริรัตน์ ไชยสิง	ลาป่วย		13 พฤศจิกายน 2556	1	...อนุมัติ...	☒ สมทรง ประเสริฐกุล ☐ ศุภมิตร ชินหาเสนา	21 พฤศจิกายน 2556	<input type="button" value="บันทึกข้อมูล"/>
22	นางสาวอรุณดา อธิษิตชัย	ลาป่วย		13 พฤศจิกายน 2556	1	...อนุมัติ...	☒ สมทรง ประเสริฐกุล ☐ ศุภมิตร ชินหาเสนา	21 พฤศจิกายน 2556	<input type="button" value="บันทึกข้อมูล"/>

ภาพที่ 6 ภาพหน้าจอระบบฐานข้อมูลการลา

2.3 ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ เป็นระบบจัดเก็บเอกสารทุกประเภทที่รับเข้าสำนักหอสมุด ทำให้งานธุรการสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์นี้สามารถส่งข้อมูลข่าวสารให้บุคลากรพร้อมกันทั้งสำนักหอสมุด หรือบางคนและบางกลุ่มที่เกี่ยวข้อง และช่วยค้นหาเอกสารที่ต้องการได้ในเวลาอันรวดเร็ว จากการออกแบบการใช้งานได้ทั้งเจ้าหน้าที่ธุรการและบุคลากรสำนักหอสมุด

ภาพที่ 7 ภาพหน้าจอระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์

2.4 ฐานข้อมูลด้านนโยบายและแผนรวบรวมข้อมูล รายละเอียด เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและแผน ที่บุคลากรทุกคนสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้ โดยจำแนกเป็นส่วนของผู้บริหาร ผู้ใช้งานทั่วไป และผู้บริหารจัดการข้อมูล สามารถเรียกดูข้อมูลแยกเป็นรายปีงบประมาณได้

ปีงบประมาณ 2557

นโยบายการบริหาร

- ▶ นโยบายการบริหารสำนักหอสมุด ในช่วงปี พ.ศ. 2555 - 2559

แผนยุทธศาสตร์

- ▶ แผนยุทธศาสตร์ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร ช่วงแผนการพัฒนาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) (ปรับแผนเดือนพฤษภาคม 2556)

แผนพัฒนาบุคลากร

- ▶ แผนพัฒนาบุคลากรสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร 2556 - 2559

แผนปฏิบัติการประจำปี

- ▶ แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2557

งบประมาณในการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศ

- ▶ การจัดสรรงบประมาณทรัพยากรสารสนเทศไว้คณะ งบประมาณ.2557

สถิติการเข้าใช้บริการ

รายงานผลการติดตามแผนยุทธศาสตร์

รายงานผลการติดตามโครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปี

รายงานสรุปโครงการ

- ▶ สรุปรายละเอียดโครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปี 2557 ของสำนักหอสมุด

แบบฟอร์ม

- ▶ แบบฟอร์มขอเสนอโครงการหอสมุด
- ▶ สรุปความเชื่อมโยงโครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปี 2557 ของสำนักหอสมุด
- ▶ สรุปรายละเอียดโครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปี 2557 ของสำนักหอสมุด
- ▶ แบบการขออนุมัติโครงการ
- ▶ แบบการขออนุมัติซื้อวัสดุ
- ▶ แบบการขอยกเลิกโครงการ

สิ่งดีที่เกี่ยวข้อง

- ▶ ผลประเมินโครงการ / กิจกรรมของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร

ภาพที่ 8 ภาพหน้าจอฐานข้อมูลด้านนโยบายและแผน

2.5 SAR Onlineเป็นฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวบรวมหลักฐานอ้างอิงประกอบการดำเนินการประกันคุณภาพ โดยคณะกรรมการประเมินตรวจสอบสามารถตรวจประเมินและให้ข้อเสนอแนะผ่านระบบออนไลน์ บุคลากรทุกคนสามารถดูผลการประเมินได้ตลอดเวลา

NU Library SAR 2013

Home

แบบสอบถาม

Log Out

ยินดีต้อนรับเข้าสู่ระบบ SAR Online Ver.2013

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร

คุณ สุณิสา พรหมมณี

ท่านกำลังเรียกดูข้อมูลของ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร
ปีประเมิน 2555

เลือกหน่วยงานและปีประเมินใหม่ OK

ออกจากระบบ

ออกจากระบบ

10 comments ▼ Add a comment

ภาพที่ 9 ภาพหน้าจอฐานข้อมูล SAR Online

การนำไปใช้ประโยชน์

นวัตกรรมที่พัฒนาโดยสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร ทุกรายการดังกล่าวเป็นนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศที่เพิ่มประสิทธิภาพและลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน Back office ผู้บริหารสามารถพิจารณาข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจจากการรายงานผลในทันทีโดยนวัตกรรมดังกล่าว สามารถไปประยุกต์ให้กับหน่วยงานสนับสนุนขององค์กรอื่น ๆ ได้

บรรณานุกรม

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร. (2555). *นโยบายการบริหาร สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร.ในช่วงปี พ.ศ. 2555 - 2559*. พิษณุโลก: สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยนเรศวร.

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร. (2556). *แผนพัฒนาบุคลากรสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร. 2556 - 2559*. พิษณุโลก : สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร.

Office Timeline เครื่องมือสำหรับการบริหารจัดการแผนการปฏิบัติงานและ
โครงการของหอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ สำนักหอสมุดกลาง
มหาวิทยาลัยศิลปากร

Office Timeline : Tool for the action plan and project management of
Sanamchandra Palace Library, Central Library,
Silpakorn University

จันทร์เพ็ญ กล่อมใจชาว*สมปอง มิสลิตะ

หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร kchanpen@su.ac.th

บทคัดย่อ

หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้นำ Office Timeline (Free edition) เข้ามาจัดการแผนการปฏิบัติงาน (Action Plan) และโครงการประจำปี ภายในหน่วยงาน โดยมีขั้นตอนการติดตั้งใน 4 ลักษณะคือ 1) สร้างแผนภูมิแกนต์ (Gantt Chart) และ Timeline ด้วยการปักหมุด (Milestone) และกำหนดการดำเนินงาน (Task) ตามช่วงเวลาที่กำหนดในแผนการปฏิบัติงานและโครงการที่มีในหอสมุดทั้งหมด เพื่อให้เห็นภาพรวม 2) สร้างแผนภูมิแกนต์ (Gantt Chart) และ Timeline ของแผนการปฏิบัติงานและโครงการ โดยเจาะลึกลงไปในแต่ละโครงการด้วยการปักหมุด (Milestone) และกำหนดการดำเนินงาน (Task) เพื่อให้ทราบช่วงเวลาของแต่ละแผนการปฏิบัติงานและโครงการ 3) ทำการ Attach File ข้อมูลต่างๆ ที่จำเป็นในแต่ละโครงการผ่าน Google Drive และ 4) ทำการ save ไฟล์ จะ save เป็น Powerpoint show เพื่อให้สามารถเข้าถึงแผนภูมิแกนต์ (Gantt Chart) และ Timeline ได้แบบ Slideshow ที่สามารถเชื่อมโยงไฟล์ข้อมูลที่แนบ (attach) มาได้

คำสำคัญ : Office Timeline, การบริหารโครงการ, การจัดการเอกสาร

ABSTRACT

Sanamchandra Palace Library, Silpakorn University, has been doing the action plans and annual projects within its office by installing 4 Office Timelines (Free Edition) ; 1) create Gantt Chart and Timeline by Milestone and specify tasks by the

Action Plan and all the projects in order to see overall of the Library., 2) create Gantt Chart and Timeline of the Action Plan and Projects by Milestone and specify tasks in order to identify time of each Action Plan and Project., 3) Attach necessary information files of each project via Google Drive, and 4) Save files as Power Point Shows in order to access to Gantt Chart and Timeline as slideshow attachment.

Keywords : Office Timeline, Project management

บทนำ

เวลาจำนวน 24 สี่ชั่วโมง ใน 1 วัน เป็นสิ่งที่โลกกำหนดให้ทุกคนมีเท่ากัน ในความเท่ากันหอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ สำนักหอสมุดกลาง ได้ใช้แผนการปฏิบัติงานหรือโครงการมาช่วยจัดการเวลาสำหรับการทำงาน เพื่อแสดงผลลัพธ์และความก้าวหน้าขององค์กรซึ่งเป็นความภาคภูมิใจในความรู้สึก และสะท้อนอย่างเป็นรูปธรรมด้วยตัวเลขคะแนนเพื่อการประกันคุณภาพ แต่ความชื่นชมมักเป็นระยะเวลาสั้นๆ เพราะต่อจากนั้นเราจะใช้เวลาเพื่อเริ่มต้นใหม่แสวงหาแนวทางการทำงานที่คิดว่าดีหรือสมบูรณ์มากกว่าเก่า

การทำงานที่อาศัยแผนการปฏิบัติงานหรือโครงการมาช่วย มีวงจรชีวิตอยู่ 5 ชั้น ซึ่งแต่ละชั้นมีความแตกต่างกัน คือ (Cleland and King,1975: 186-189)

1. ชั้นคิดริเริ่มโครงการ (Conceptual Phase) เป็นการริเริ่มแนวคิดโครงการด้วยการศึกษาจากปัญหาหรือการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นในองค์กร วิเคราะห์เบื้องต้นเกี่ยวกับความเสี่ยงและผลกระทบต่อเวลา ต้นทุนค่าใช้จ่าย และการทำงาน รวมทั้งผลกระทบต่อทรัพยากรขององค์กร วิเคราะห์เบื้องต้นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของโครงการที่เป็นทางเลือกเพื่อหาคำตอบเบื้องต้นว่าควรจะทำโครงการหรือไม่

2. ชั้นกำหนดโครงการ (Definition Phase)เป็นชั้นวิเคราะห์โครงการให้ลึกกว่า โครงการนั้นจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรอะไรบ้าง มากน้อยเท่าใด รวมทั้งกำหนดเวลา ต้นทุนค่าใช้จ่าย และผลงานที่ต้องการให้แน่นอนและสมจริง กำหนดปัจจัยอื่นๆ ที่ต้องการเพื่อสนับสนุนให้โครงการเกิดขึ้นและดำเนินไปได้ เช่น นโยบายขององค์กรงบประมาณ วิธีการทำงาน เป็นต้น ระบุปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในโครงการ ระบุความเสี่ยงและความไม่แน่นอนของโครงการด้วย

3. ชั้นผลิต (Production Phase) เป็นชั้นที่จัดทำแผน/โครงการโดยละเอียด ระบุทรัพยากร และวิธีการบริหารทรัพยากรที่ต้องการมาสนับสนุนกระบวนการผลิต เช่น สินค้าคงคลัง วัตถุดิบ แรงงาน ทุน เป็นต้น มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน และแบบฟอร์มเอกสารต่าง ๆ ให้พร้อมใช้งาน เช่น แบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงิน บันทึกเวลาทำงาน การเบิกจ่ายพัสดุ เป็นต้น

4. ชั้นปฏิบัติการ (Operational Phase)ในขั้นตอนนี้จะต้องมีการประสานผลิตภัณฑ์ใหม่ของโครงการให้เข้ากับแผนหรือฝ่ายต่างๆ ขององค์กร เพื่อนำผลิตภัณฑ์เข้าสู่ตลาดตามวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์ที่มีการประเมินโครงการ

ทางด้านเทคนิค ด้านเศรษฐกิจและสังคม และประเมินระบบสนับสนุนต่างๆ ว่าเพียงพอต่อการปฏิบัติจริง ตามแผน/โครงการหรือไม่

5. ขั้นปิดโครงการ (Divestment Phase) เป็นขั้นสุดท้ายของวงจรชีวิตโครงการ เป็นการยุติโครงการมีการส่งทรัพยากร เช่น คน เครื่องจักร แก่องค์กรหรือโยกย้ายไปโครงการอื่นๆ และสรุปบทเรียนที่ได้จากโครงการเพื่อการพัฒนาโครงการอื่น

ต่อมาจนถึงปัจจุบันวงจรของ PDCA เข้ามาช่วยอธิบายถึงกระบวนการโครงการตั้งแต่แรกจนเสร็จสิ้นและการมองต่อไป P = Plan ประกอบด้วยการชี้แจงปัญหา วิเคราะห์ สังเคราะห์(แนวทางแก้ไข)และวางแผน D=Do การลงมือปฏิบัติ C=Check การควบคุมและประเมินผล และ A=Act กำหนดมาตรฐานปรับปรุงพัฒนาและ

สรุปผล

ไม่ว่าจะใช้ทฤษฎี กฎ กติกา หรือมารยาทใดๆ คำถามที่ต้องตอบคือ จะจัดการกับแผนการปฏิบัติงานหรือโครงการได้อย่างไรในเวลาที่กำหนด วิธีการใดสามารถจัดเก็บเอกสารที่เดียวและใช้ด้วยกันได้ตลอดเวลา และทำงานอย่างไรให้เห็นทั้งระบบย่อยและภาพกว้างของการดำเนินงานที่ต่างร้อยรัด เติมเต็มและผูกพันจนเป็นภาพรวมขององค์กร ด้วยการใช้ศักยภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศ และต้องเป็นสิ่งที่บรรณารักษ์สามารถสร้างขึ้นได้ด้วยตนเอง

จากด้วยการใช้เครื่องมือบริหารจัดการโครงการอย่างแผนภูมิแกนต์ (Gantt Chart) ที่อยู่ในกระดานหอสุมุดพระราชวังสนามจันทร์ได้เลือกใช้ Office Timeline เนื่องจากเป็นโปรแกรมที่สามารถสร้างแผนภูมิแกนต์ (Gantt Chart) หรือ Timeline เพื่อการบริหารจัดการโครงการต่างๆเป็นโปรแกรมเสริม (Add-in) ของ Microsoft PowerPoint จึงไม่ยากต่อการเรียนรู้ที่จะนำความสามารถของโปรแกรมโดยใส่แผนภูมิแกนต์ (Gantt Chart) หรือ Timeline สำหรับงานหรือโครงการ อย่างละเอียดและชัดเจนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังใช้ในการทำเป็น Presentation ด้วย PowerPoint ได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์

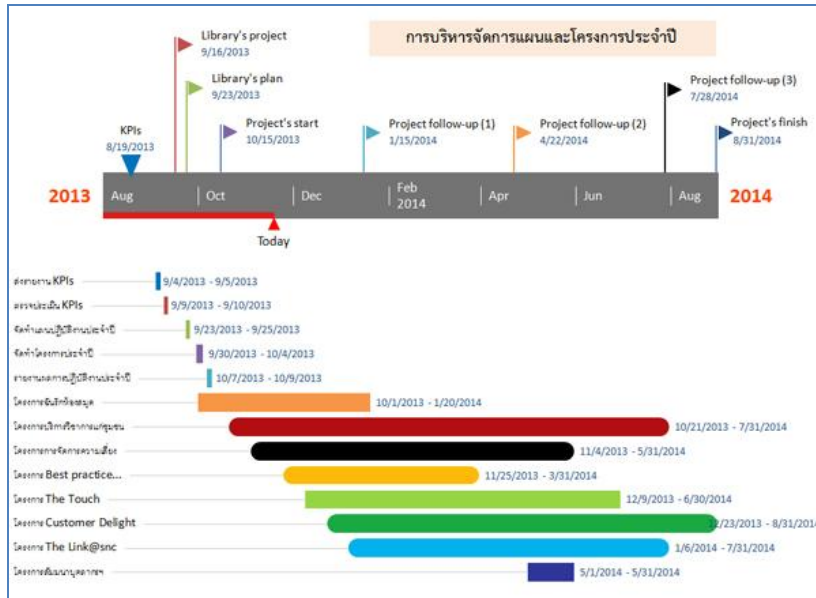
เพื่อใช้ Office Timeline เป็นเครื่องมือสำหรับการบริหารจัดการแผนและโครงการของหอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนและวิธีดำเนินงาน

เมื่อหอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ มีการจัดทำแผนการปฏิบัติงานและโครงการต่างๆ ในทุกปีงบประมาณ โดยมีการทำเป็น Gantt Chart หรือ Timeline อย่างกว้างๆ มีเฉพาะระยะเวลาการดำเนินงาน และแผนการที่ครอบคลุมทั้งปีงบประมาณ แต่มีข้อจำกัดในเรื่องของการติดตามเอกสาร การประเมินผล รวมทั้งการเตรียมตัวดำเนินการ เนื่องจากมีการกิจที่แยกส่วนไปตามฝ่ายต่างๆที่สังกัด หรือหากเป็นงานที่อยู่ในลักษณะขององค์กรรวมจะแยกไปสู่ที่ผู้รับผิดชอบหลัก ทำให้ไม่เห็นงานที่จะเกิดในช่วงเวลาเดียวกัน ซึ่งมีผลเกี่ยวเนื่องไปยังการบริหารบุคลากรงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ และการรายงานผล รวมทั้งในเรื่องของการให้บริการและประชาสัมพันธ์ หากอยู่ในกระดานจะเป็นลักษณะเอกเทศไม่เห็นภาพรวมของการทำงานทั้งองค์กร จึงได้ทดลองนำ Add-In ที่ชื่อว่า Office Timeline มาประยุกต์ใช้ในการทำงาน ซึ่งเป็นโปรแกรมสร้างแผนภูมิแกนต์ (Gantt Chart) หรือ Timeline เพื่อ

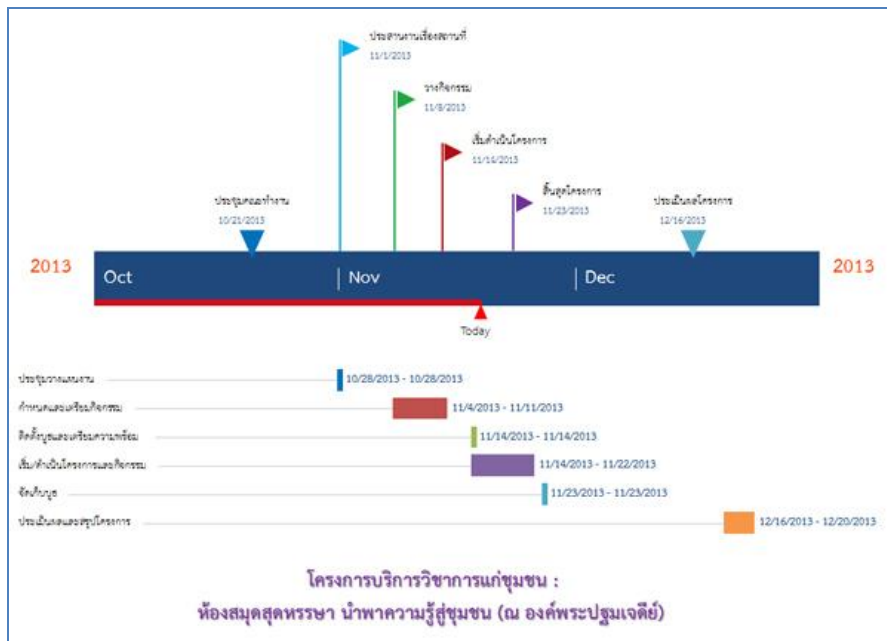
การบริหารจัดการโครงการต่างๆเป็นโปรแกรมเสริม (Add-in) ของ Microsoft PowerPoint ในเวอร์ชัน 2007 และ 2010 การติดตั้ง Office Timeline (Free edition)มี 4 ลักษณะคือ

1) สร้างแผนภูมิแกนต์ (Gantt Chart) และ Timeline ด้วยการปักหมุด (Milestone) และกำหนดการดำเนินงาน (Task) ตามช่วงเวลาที่กำหนดในแผนการปฏิบัติงานและโครงการที่มีในหอสมุดทั้งหมด เพื่อให้เห็นภาพรวม

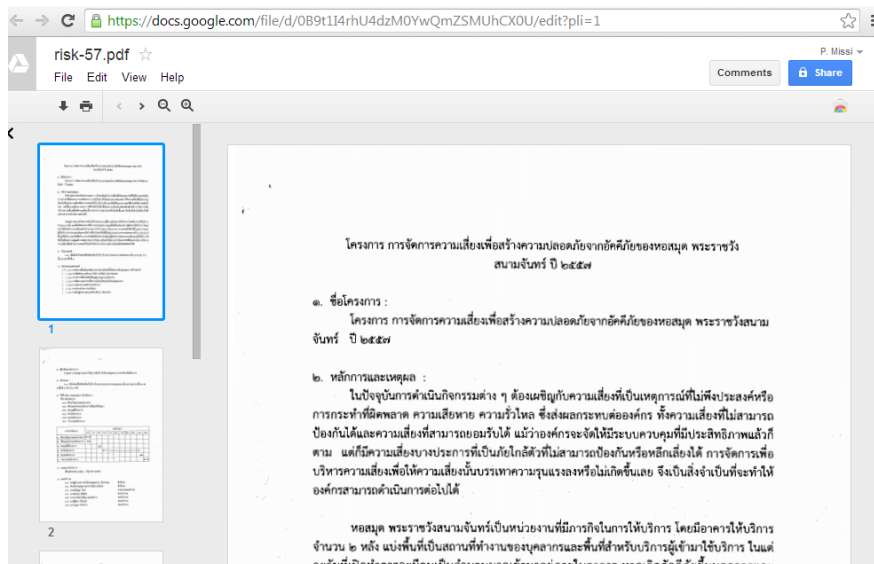
ภาพ 1 ช่วงเวลาที่กำหนดในแผนการปฏิบัติงานและโครงการ: ภาพรวม

2) สร้าง Gantt Chart และ Timeline ของแผนการปฏิบัติงานและโครงการ โดยเจาะลึกลงไปในแต่ละโครงการด้วยการปักหมุด (Milestone) และกำหนดการดำเนินงาน (Task) เพื่อให้ทราบช่วงเวลาของแต่ละแผนการปฏิบัติงานและโครงการ

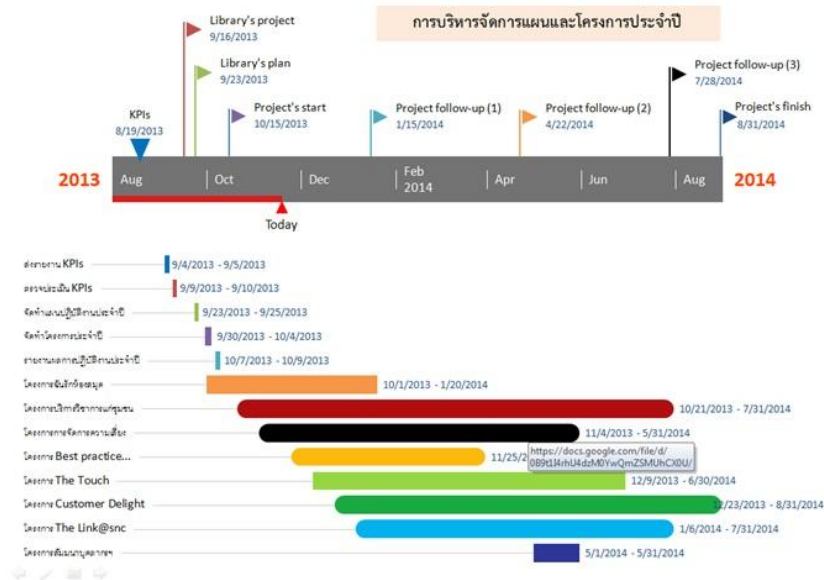
ภาพ 2 ช่วงเวลาที่กำหนดในแผนการปฏิบัติงานและโครงการ: รายงาน/โครงการ

3) หลังจากที่ได้สร้างแผนภูมิแกนต์ (Gantt Chart) และ Timeline เรียบร้อยแล้ว จะทำการ Attach File ข้อมูลต่างๆ ที่จำเป็นในแต่ละโครงการได้ด้วย เช่น ข้อมูลโครงการ แบบประเมิน ผลการประเมิน เป็นต้น เพื่อความสะดวกและเป็นประโยชน์ในการติดตามความก้าวหน้า รวมถึงการดำเนินโครงการต่างๆ ผ่าน Google Drive

ภาพ 3 การ Attach File

4. ทำการ save ไฟล์ จะ save เป็น Powerpoint show เพื่อให้สามารถเข้าถึงแผนภูมิแกนต์ (Gantt Chart) และ Timeline ได้แบบ Slideshow ที่สามารถเชื่อมโยงไฟล์ข้อมูลที่แนบ (attach) มาได้

ภาพ 4 การเชื่อมโยงไฟล์ข้อมูล

ผลการศึกษา

จากการนำศักยภาพของโปรแกรม Office Timeline มาใช้พบว่า การทำงานระหว่างฝ่ายที่เป็นภารกิจหลักของหอสมุดฯ คือ ฝ่ายวิเคราะห์และพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด ฝ่ายบริการ และฝ่ายโสตทัศนศึกษา นั้นทำให้เห็นภาพรวม และรายกิจกรรม/โครงการ การแสดงผลเป็นกราฟแท่งในแนวนอนแสดงระยะเวลาของกิจกรรมแต่ละขั้นตอน ทำให้เห็นลำดับของแต่ละกิจกรรมที่ต่อเนื่องกัน ทำให้สามารถจัดการเรื่องบุคลากรและจังหวะเวลาในการทำงานที่ไม่ให้ทับซ้อนกัน และงานธุรการยังสามารถบริหารจัดการในเรื่องของงบประมาณ อาคารและสถานที่ รวมทั้งทำให้ผู้บริหารสามารถติดตามงานและเรียกใช้เอกสารได้ในทันที รวมทั้งยังสามารถนำไปใช้กับงานอื่นเช่น การประกันคุณภาพการศึกษา การจัดทำรายงานต่างๆ เป็นต้น

การนำไปใช้ประโยชน์

1. ด้านการบริหารงานสามารถบริหารจัดการทั้งในเรื่องของงบประมาณ บุคลากรและเวลาได้เป็นอย่างดี
2. ด้านการพัฒนาบุคลากร ทำให้เกิดการแสวงหาเครื่องมือที่เกิดจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีมาใช้ในงานประจำ และเป็นเครื่องมือที่บรรณารักษ์สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง เสริมสร้างความเชื่อมั่นและให้เกิดการเรียนรู้ใฝ่เรียน
3. ด้านการเพิ่มพูนทักษะด้านเทคโนโลยี จากการศึกษพบว่าโปรแกรมมีข้อจำกัดเนื่องจากเป็น Free edition ที่ไม่สามารถใช้งานได้ในหลายทางเลือก หากมีการประเมินผลการใช้งานแล้วพบว่ามีประสิทธิภาพ และลด

เวลาในการเขียนโปรแกรม หรือจัดซื้อในราคาสูงการพิจารณาโปรแกรมที่เป็น Plus Edition มาใช้งานต่ออาจเป็นทางเลือกหนึ่ง

รายการอ้างอิง

Cleland, David I., William R. King. (1975). *Systems analysis and project management*. Tokyo: McGraw-Hill Kogakusha.

CowboyManager. (2555). “การจัดการโครงการ ตอนที่ 5 วงจรชีวิตของโครงการ (Project Life Cycle)”. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://cowboymanager.blogspot.com/2012/10/5-project-life-cycle.html>. (วันที่ค้นข้อมูล: 3 พฤศจิกายน 2556).

การพัฒนาระบบคลังพัสดุศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ CLM's Stock System, Walailak University

ประเสริฐ สีแก้ว เมษา ลินทบทอง

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์ ออกแบบ และพัฒนาระบบคลังพัสดุศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ตามวิถีการวงจรพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle: SDLC) ประกอบด้วย (1) การกำหนดความต้องการของระบบ (System Requirements) เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดความต้องการของระบบ โดยการจัดประชุมกลุ่มผู้ใช้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (2) การออกแบบและพัฒนาระบบระบบ (System Analysis & Design) เพื่อกำหนดองค์ประกอบในส่วนต่าง ๆ ที่สำคัญคือ การวิเคราะห์และออกแบบขั้นตอน (Work Flow) และฟังก์ชันการทำงานของระบบ (Function) การวิเคราะห์และออกแบบโครงสร้างสถาปัตยกรรม (System Architecture) การพัฒนาระบบและส่วนติดต่อกับผู้ใช้ (Web Interface) เพื่อใช้ในการทำงาน การแสดงผล และการรายงานผลและ (3) การทดสอบและติดตั้งระบบ เพื่อติดตั้งระบบให้ผู้ใช้ระบบแต่ละกลุ่มได้ทดลองใช้งานจริงเป็นเวลา 3 เดือน

ผลการศึกษสามารถติดตั้งและทดลองใช้งานระบบคลังพัสดุในเครือข่ายอินทราเน็ต (<http://clm.wu.ac.th/clm-stock>) ผลการทดสอบความสามารถของระบบพบว่า ระบบสามารถทำงานได้จริง แต่เนื่องจากยังเป็นช่วงในการเริ่มต้นใช้งานจึงยังต้องปรับปรุงและแก้ไขระบบเพิ่มเติมเพื่อให้รองรับกับการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เช่น ปรับปรุงขั้นตอนการขอยืมพัสดุในบางประเภท การปรับปรุงขั้นตอนการออกแบบฟอร์มเพื่อลดการใช้กระดาษให้สะดวกและขั้นตอนน้อยลง และการพัฒนาระบบให้รองรับอุปกรณ์บางประเภทที่ไม่สามารถออกบาร์โค้ดกำกับได้ เป็นต้น

คำสำคัญ: ระบบคลังพัสดุ, มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

Keywords : Stock System, Walailak University

บทนำ

ฝ่ายผลิตและพัฒนาสื่อการศึกษา ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่หลักคือ สนับสนุนการเรียนการสอนและสนับสนุนการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในปัจจุบันฝ่ายผลิตและพัฒนาสื่อการศึกษามีครุภัณฑ์ อุปกรณ์ และพัสดุอยู่ในความครอบครองเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะงานบริการสื่อโสตทัศนศึกษาที่มีหน้าที่ในการให้บริการยืม-คืนอุปกรณ์สื่อโสตฯ ควบคุมอุปกรณ์สื่อโสตฯ ทั้งในห้องเรียน ห้องประชุม นอกสถานที่ รวมทั้งมีหน้าที่ในการจัดซื้อครุภัณฑ์และให้บริการคลังพัสดุสื่อโสตฯ อื่น ๆ เช่น เครื่องเสียง จอรับภาพ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งในการดำเนินงานที่ผ่านมา ฝ่ายผลิตฯ ได้ใช้โปรแกรม Microsoft office ในการจัดเก็บและบันทึกรายการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการยืม-คืนพัสดุ การตรวจสอบครุภัณฑ์ ฯลฯ ซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สะดวกในการทำงาน ทั้งทางด้านการบริหารงานคลังพัสดุ การควบคุมพัสดุ การค้นหา และการให้บริการแก่ผู้อื่น ประกอบกับครุภัณฑ์ อุปกรณ์ และพัสดุต่าง ๆ ก็มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ปี ดังนั้นฝ่ายผลิตฯ จึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบคลังพัสดุขึ้น เพื่อให้เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและสามารถตอบสนองต่อการให้บริการสื่อทัศนูปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ

ระบบคลังพัสดุศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เป็นระบบที่พัฒนาขึ้นในรูปแบบ Web-application ภาษาที่ใช้ในการพัฒนาคือ PHP โปรแกรมที่ใช้ในการจัดการฐานข้อมูล คือ MySQL ซึ่งผลของการพัฒนาระบบฯ นี้จะเป็นรูปธรรม จะทำให้ฝ่ายผลิตมีระบบฐานข้อมูล (Database System) ที่สามารถช่วยในการจัดการพัสดुकคลัง การเบิก-จ่ายพัสดุ การถือครองพัสดุ การให้บริการยืม-คืนพัสดุ การวิเคราะห์จุดสั่งซื้อ การจัดเก็บข้อมูลการเคลื่อนย้ายพัสดุ และรายงานต่าง ๆ เพื่อประกอบการวางแผนในการจัดซื้อในปีถัดไป นอกจากนี้ระบบฯ ที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ยังจะช่วยลดขั้นตอนการทำงานให้กับเจ้าหน้าที่และขั้นตอนการขอใช้บริการของผู้ใช้งานทั่วไป ตลอดจนช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ในการตรวจสอบข้อมูล ช่วยลดการใช้กระดาษ และทำให้การให้บริการของฝ่ายผลิตและพัฒนาสื่อการศึกษามีความสะดวกและเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดความต้องการของระบบคลังพัสดุศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา
2. เพื่อวิเคราะห์และออกแบบระบบคลังพัสดุศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาในด้านขั้นตอน (Work Flow) ฟังก์ชันการทำงาน (Function) โครงสร้างสถาปัตยกรรม (System Architecture) และส่วนติดต่อกับผู้ใช้ (Web Interface)
3. เพื่อพัฒนา ติดตั้ง และทดสอบระบบคลังพัสดุศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาในด้านการทำงาน การแสดงผล และการรายงานผล

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ

การพัฒนาระบบคลังพัสดุศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ได้กำหนดวิธีการและขั้นตอนการศึกษา โดยยึดหลักพัฒนาตามวิธีการวงจรพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle: SDLC) โดยซึ่งแบ่งขั้นตอนที่สำคัญเป็น 2 ส่วนคือ

1. การกำหนดความต้องการของระบบ (System Requirements) เป็นการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดความต้องการของระบบ โดยการจัดประชุมกลุ่มผู้ใช้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งใช้วิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากบุคคลที่เกี่ยวข้อง 4 คน ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายผลิตและพัฒนาสื่อ ช่างเทคนิคผู้รับผิดชอบ การให้บริการสื่อฯ จำนวน 2 คน และเจ้าหน้าที่วิเคราะห์ระบบ ในการดำเนินงานครั้งนี้สามารถจัดประชุมได้ 2 ครั้งจากนั้นจึงนำผลลัพธ์ที่ได้จากการประชุมมาจัดลำดับความสำคัญเพื่อกำหนดเป็นความต้องการของระบบที่จะนำไปใช้ในการออกแบบและพัฒนาระบบต่อไป

2. การออกแบบและพัฒนาระบบระบบ (System Analysis & Design) เป็นการศึกษาเพื่อกำหนดองค์ประกอบของระบบให้สามารถรองรับคุณลักษณะการทำงานที่กำหนดไว้ โดยการจัดประชุมร่วมกันของบุคลากรที่เกี่ยวข้องอีกครั้งหนึ่ง เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ ออกแบบ และพัฒนาระบบในส่วนต่าง ๆ ที่สำคัญคือ

2.1 การวิเคราะห์และออกแบบขั้นตอน (Work Flow) และฟังก์ชันการทำงานของระบบ (Function)

2.2 การวิเคราะห์และออกแบบโครงสร้างสถาปัตยกรรม (System Architecture)

2.3 การพัฒนาระบบและส่วนติดต่อกับผู้ใช้ (Web Interface) เพื่อใช้ในการทำงาน การแสดงผล และการรายงานผล

3. การทดสอบและติดตั้งระบบ เป็นการทำงานเพื่อติดตั้งระบบให้ผู้ใช้ระบบแต่ละกลุ่มได้ทดลองใช้งานจริง โดยติดตั้งระบบไว้ที่ฝ่ายผลิตเอกสารกลางและทดลองใช้งานเป็นเวลา 3 เดือน เพื่อนำรายละเอียดมาปรับปรุงระบบในระยะต่อไป

ผลการศึกษา

1. การกำหนดความต้องการของระบบ (System Requirements)

จากการประชุมในส่วนของเจ้าหน้าที่ดูแลคลังพัสดุ นายช่างเทคนิค และเจ้าหน้าที่ส่วนอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อรับทราบถึงขั้นตอนการทำงานเดิม ปัญหาของระบบการทำงานที่ใช้งานอยู่ในปัจจุบัน ผลจากการประชุม พบว่า ในการทำงานเดิมจะใช้การบันทึกรายการต่าง ๆ โดยใช้โปรแกรม Microsoft office และการจัดบันทึกลงในแบบฟอร์ม เช่น ยืม-คืนพัสดุ การตรวจสอบครุภัณฑ์ การจัดเก็บข้อมูลพัสดุ ฯลฯ ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่ดูแลคลังพัสดุมีความยุ่งยากและไม่สะดวกในการทำงาน เนื่องจากการที่ปริมาณพัสดุที่ต้องดูแลเพิ่มมากขึ้นทุกปีและในการที่จะค้นหาข้อมูลต่างๆของพัสดุ เช่น ระยะเวลาประกัน ข้อมูลบริษัทที่จัดซื้อ อายุการใช้งาน การตรวจสอบการถือครองพัสดุก็ทำได้ยาก เนื่องจากต้องมาค้นเอกสารซึ่งมีจำนวนมากและเสี่ยงต่อการที่เอกสารจะสูญหายหรือเสียหาย ซึ่งกว่าจะค้นเจอก็ทำให้เสียเวลาเพิ่มขึ้น และในการขอยืมผู้ใช้บริการจากหน่วยงานภายในต่างๆของมหาวิทยาลัยก็ต้องมากรอกเอกสารใบขอยืม นำไปยื่นเพื่อขออนุมัติจากต้นสังกัด และนำมายื่นที่เจ้าหน้าที่ดูแลคลังพัสดุเพื่อขออนุมัติรับของต่อไป ซึ่งจะเป็นกระบวนการหลายขั้นตอนทำให้ไม่สะดวกในการขอใช้บริการและผู้ใช้บริการ หลังจากได้ทราบถึงขั้นตอนและปัญหาการทำงานของงานพัสดุก็ได้มาวิเคราะห์ร่วมกันในที่ประชุมถึงความต้องการทั้งในส่วนขอเจ้าหน้าที่และผู้ใช้บริการได้รายละเอียดดังนี้

- (1) ต้องการจัดเก็บรายละเอียดข้อมูลพัสดุ โดยให้สามารถสืบค้นข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ได้
- (2) ต้องการคู่มือติรายนงานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับพัสดุที่จัดเก็บได้
- (3) สามารถรับเข้าพัสดุจากไฟล์ excel ของส่วนพัสดุกกลางของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์เข้าสู่ระบบได้
- (4) สามารถดูการเคลื่อนย้ายสถานที่ตั้งพัสดุที่มีการครอบครอง
- (5) ผู้ใช้บริการสามารถแจ้งขอยืมและตรวจสอบรายการขอยืมผ่านระบบออนไลน์ได้
- (6) ระบบต้องอำนวยความสะดวกต่อการวางแผนจัดหาครุภัณฑ์ประจำปี
- (7) ระบบต้องมีความรวดเร็วในการค้นหาครุภัณฑ์
- (8) สามารถจัดเก็บประวัติการซ่อมบำรุง
- (9) ระบบต้องสะดวกต่อการหาจุดติดตั้ง และผู้ครอบครอง
- (10) รองรับระบบบริการผ่านอินเทอร์เน็ต
- (11) ระบบต้องสามารถจัดการระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ทันสมัยและมีความปลอดภัย

จากปัญหาดังกล่าวสามารถนำมาสรุปเป็นความต้องการจำแนกความต้องการตามกลุ่มผู้ใช้งาน และสามารถกำหนดเป็นคุณลักษณะของระบบที่ชัดเจน เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาระบบต่อไป รายละเอียดสรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความต้องการของระบบ (System Requirements)

กลุ่มผู้ใช้	คุณลักษณะของระบบ (Specification)
ผู้ควบคุมดูแลคลังพัสดุ	<p>การกำหนดค่าเริ่มต้นของระบบ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ สามารถนำเข้าข้อมูลจากฐานข้อมูลกลางของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ในส่วนของคุณข้อมูลบุคลากร ข้อมูลหน่วยงาน ข้อมูลอาคารและข้อมูลพื้นฐานต่างๆได้ ▪ สามารถรับเข้าพัสดุ เป็นการบันทึกข้อมูลรายละเอียดของพัสดุที่มีการจัดเก็บเข้ามาใหม่ในระบบเป็นครั้งแรก โดยการอัปโหลดไฟล์ ที่มีนามสกุลเป็น .CSV เพื่อบันทึกครั้งละหลายรายการ ▪ สามารถจัดการข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ได้แก่ ข้อมูลประเภทพัสดุ สิทธิข้อมูลผู้ใช้ระบบ ข้อมูลที่ตั้งพัสดุ ข้อมูลบริษัท ข่าวประกาศ
	<p>การรับเข้าพัสดุ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ สามารถบันทึกรายการพัสดุ โดยกรอกรายละเอียดต่างๆ รวมถึงสามารถอัปโหลดไฟล์

กลุ่มผู้ใช้	คุณลักษณะของระบบ (Specification)
	<p>ภาพพัสดุแต่ละรายการได้</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ สามารถสืบค้นข้อมูลพัสดุ โดยใช้เงื่อนไขต่างๆ เช่น ค้นจากชื่อพัสดุ บาร์โค้ด serial number ประเภทพัสดุ
	<p>การเบิก/จัดสรรพัสดุ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ สามารถบันทึกรายการจ่ายพัสดุให้กับพนักงานเป็นผู้ดูแลหรือถือครองพัสดุนั้นๆ โดยสามารถเก็บรายละเอียดต่างๆ เช่น ผู้ขอเบิก รายการพัสดุที่ถือครอง , ห้อง/อาคารที่ติดตั้ง / สถานที่ที่นำไปใช้ , วัตถุประสงค์ในการขอเบิก ▪ สามารถบันทึกการจ่ายพัสดุโดยการสแกนบาร์โค้ดหรือเลือกจากการค้นหารายการพัสดุ ▪ สามารถรับคืนการถือครองพัสดุ กรณีที่พนักงานลาออกจากการปฏิบัติงานหรือต้องการคืนพัสดุ โดยจะนำพัสดுகลับเข้าคลังพัสดุ ▪ สามารถสืบค้นข้อมูลการถือครองพัสดุของพนักงานได้
	<p>การยืมพัสดุ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ผู้ดูแลคลังสามารถบันทึกรายการยืมพัสดุของผู้ใช้กรณีที่ไม่ได้ทำรายการขอยืมผ่านระบบออนไลน์ ▪ สามารถอนุมัติรายการขอยืมจากรายการขอยืมพัสดุโดยผู้ใช้ผ่านระบบออนไลน์ ▪ สามารถสื่อสิทธิ์การให้ยืมของผู้ใช้ได้ ▪ ระบบสามารถแจ้งเตือนผู้ดูแลคลังกรณีที่มีการยืมเกินระยะเวลาที่กำหนด ▪ สามารถรับคืนการขอยืมรายการพัสดุ ▪ สามารถสืบค้นรายการขอยืมตาม ชื่อผู้ยืม วันที่ทำรายการ เลขที่เอกสาร เป็นต้น
	<p>การส่งซ่อมพัสดุ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ สามารถบันทึกรายการส่งซ่อมพัสดุ ▪ สามารถตรวจสอบระยะเวลาประกันของพัสดุแต่ละรายการ กรณีพัสดุอยู่ในช่วงของการ

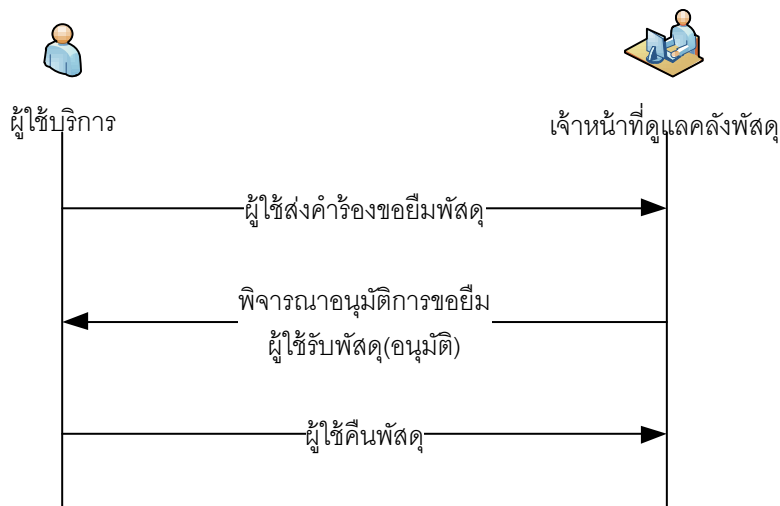
กลุ่มผู้ใช้	คุณลักษณะของระบบ (Specification)
	<p>รับประกันจะส่งซ่อมไปยังบริษัทที่รับประกัน แต่ถ้าพัสดุหมดประกันแล้วจะต้องเลือกบริษัทที่จะส่งซ่อม</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ สามารถรับประกันการส่งซ่อม กรณีอยู่ในระยะการประกันและได้ของชิ้นใหม่มาทดแทนของเดิม สามารถเปลี่ยน Serial Number เดิมในระบบได้ ▪ สามารถสืบค้นประวัติการซ่อมบำรุงของพัสดุแต่ละรายการได้
	<p>การทำทะเบียนพัสดุชำรุด</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ สามารถกำหนดให้พัสดุที่เกิดการชำรุดจนไม่สามารถใช้งานได้แล้วอยู่ในสถานะชำรุดเพื่อรอการแจ้งจำหน่ายต่อไป ▪ สามารถสืบค้นรายการพัสดุที่ชำรุดหรือหมดอายุการใช้งาน
	<p>การแจ้งจำหน่ายพัสดุ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ สามารถบันทึกรายการขออนุมัติแจ้งจำหน่ายพัสดุที่มีสถานะชำรุดหรือหมดอายุการใช้งาน ▪ สามารถตรวจสอบสถานะการอนุมัติแจ้งจำหน่ายพัสดุ
ผู้บริหาร/หัวหน้าฝ่าย	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สามารถอนุมัติการแจ้งจำหน่ายที่มาจากการทำรายการของผู้ดูแลคลังพัสดุ ▪ สามารถเรียกดูรายงานต่างๆ ได้แก่ รายงานมูลค่ารวมพัสดุ รายงานการรับเข้าพัสดุ รายงานอายุการใช้งานพัสดุ รายงานคลังคงเหลือ รายงานการเบิกจ่ายพัสดุจำแนกตามชื่อผู้รับผิดชอบรายงานการถือครองแยกตามอาคาร รายงานการส่งซ่อม รายงานการแจ้งจำหน่าย รายงานการยืม-คืนพัสดุ รายงานพัสดุที่มีการเคลื่อนย้าย
ผู้ใช้งานส่วนพัสดุ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สามารถดูรายงานการเคลื่อนย้ายพัสดุ
ผู้ใช้ทั่วไป	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สามารถส่งคำร้องเพื่อขอยืมพัสดุผ่านระบบออนไลน์ โดยสามารถขอยืมพัสดุได้ครั้งละหลายรายการ ▪ สามารถตรวจสอบสถานะการอนุมัติการขอยืมพัสดุ ▪ สามารถพิมพ์ใบคำร้องขอยืมพัสดุได้

กลุ่มผู้ใช้	คุณลักษณะของระบบ (Specification)
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สามารถแจ้งเตือนกรณีค้างกำหนดส่งคืนครุภัณฑ์ ให้กับผู้อยืมและผู้ดูแลคลังพัสดุได้ ▪ สามารถเรียกดูข้อมูลการถือครองพัสดุของตนเองได้

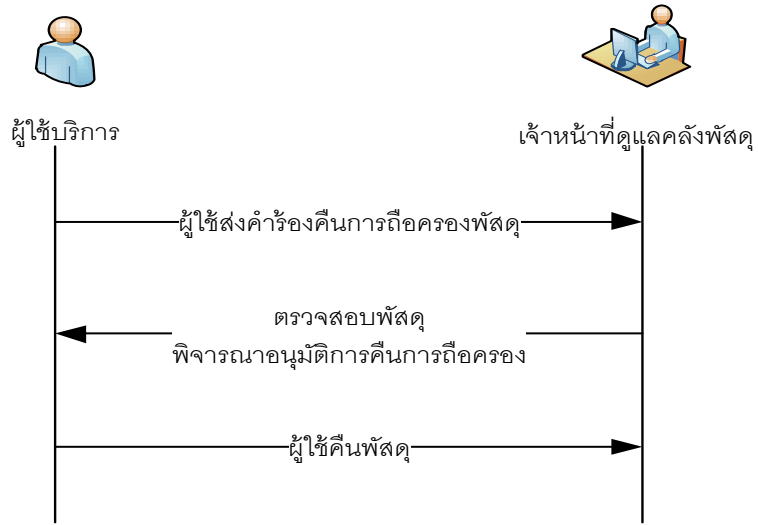
2. การวิเคราะห์และออกแบบระบบ (System Analysis & Design)

2.1 การออกแบบขั้นตอนและการทำงานของระบบ (Work Flow)

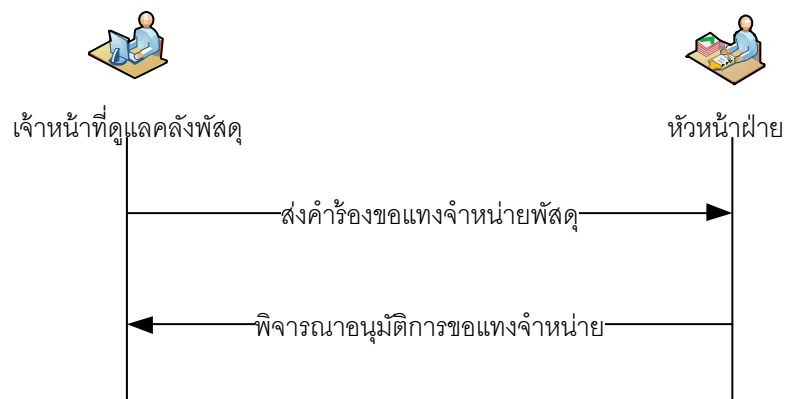
หลังจากที่ได้ศึกษาถึงกระบวนการทำงานและความต้องการของผู้ใช้งานระบบ ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์กระบวนการทำงานจำแนกตามกลุ่มผู้ใช้งาน โดยแบ่งกลุ่มตามการใช้งานระบบ ซึ่งแบ่งผู้ใช้เป็น 4 กลุ่ม คือ ผู้ควบคุมดูแลคลังพัสดุ ผู้บริหาร/หัวหน้าฝ่าย ผู้ใช้งานส่วนพัสดุ และผู้ใช้บริการ สรุปกระบวนการทำงานของผู้ใช้แต่ละกลุ่มได้ดังภาพที่ 1-4

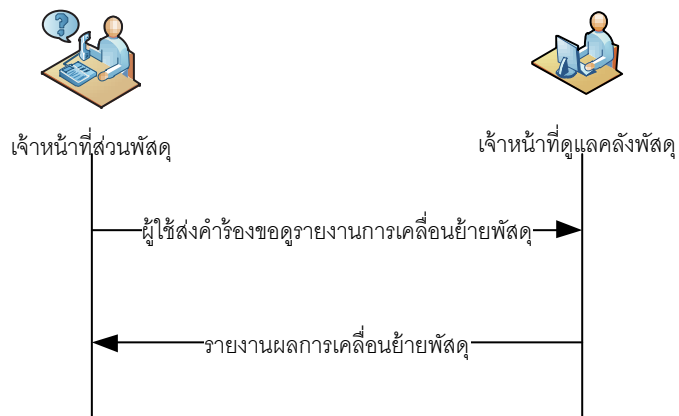
ภาพที่ 1 แสดงขั้นตอนการขอยืมพัสดุ

ภาพที่ 2 แสดงการคืนการถือครองพัสดุ

ภาพที่ 3 แสดงการแทงจำหน่ายพัสดุ

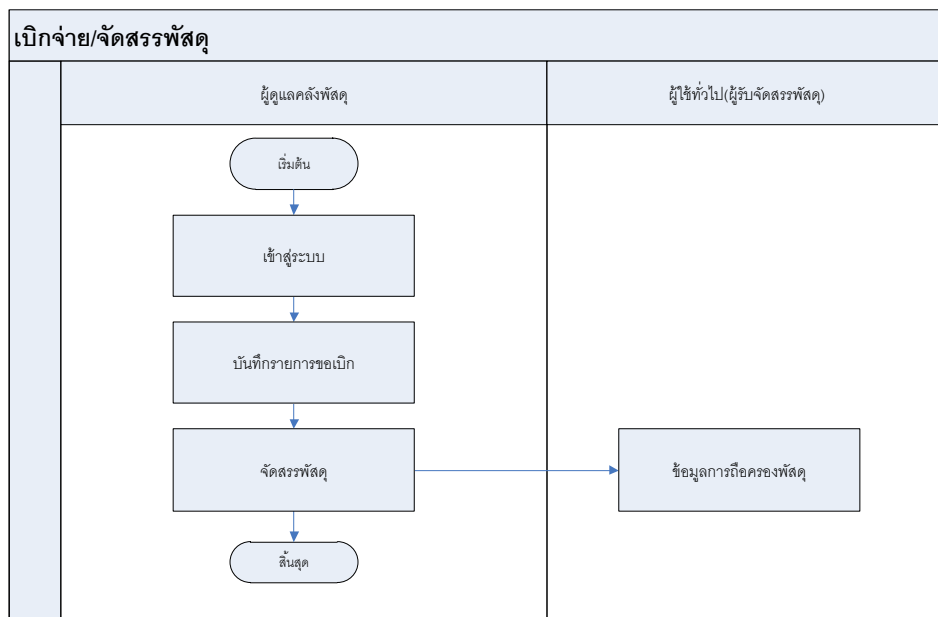
ภาพที่ 4 แสดงรายงานการเคลื่อนย้ายพัสดุ

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำกระบวนการต่างๆ มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดฟังก์ชันการทำงาน และขั้นตอนการทำงาน (Work Flow) โปรแกรม เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาระบบต่อไป ซึ่งฟังก์ชันการทำงานหลักของระบบคลังพัสดุ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา แสดงไว้ดังภาพที่ 5

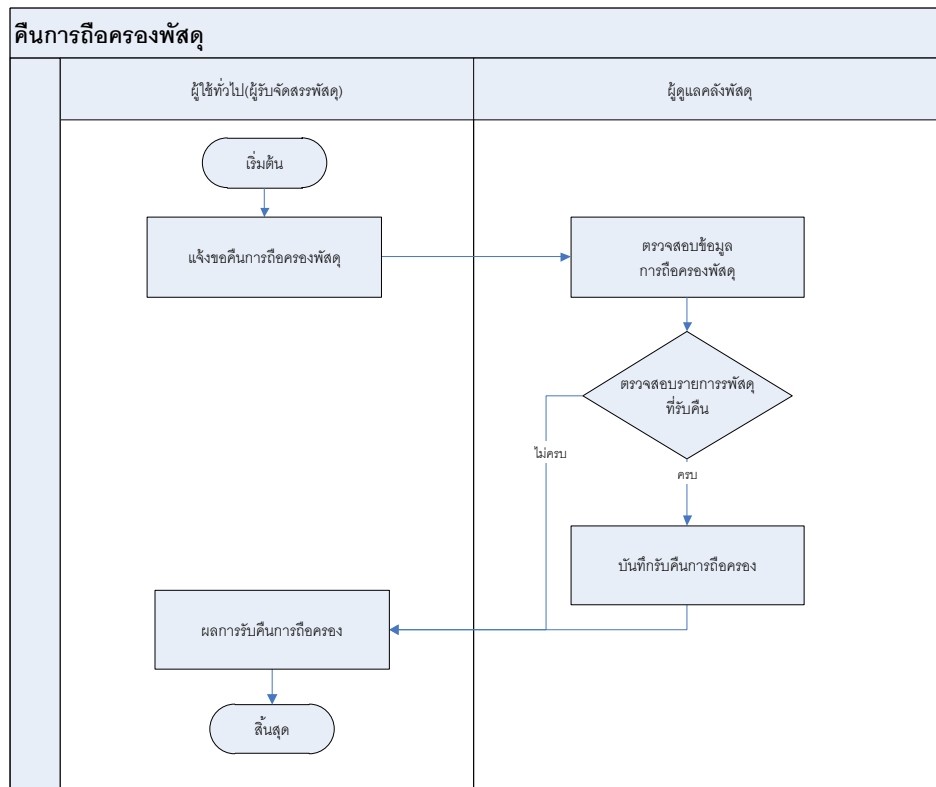

ภาพที่ 5 แสดงฟังก์ชันการทำงานหลักของระบบคลังพัสดุ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา

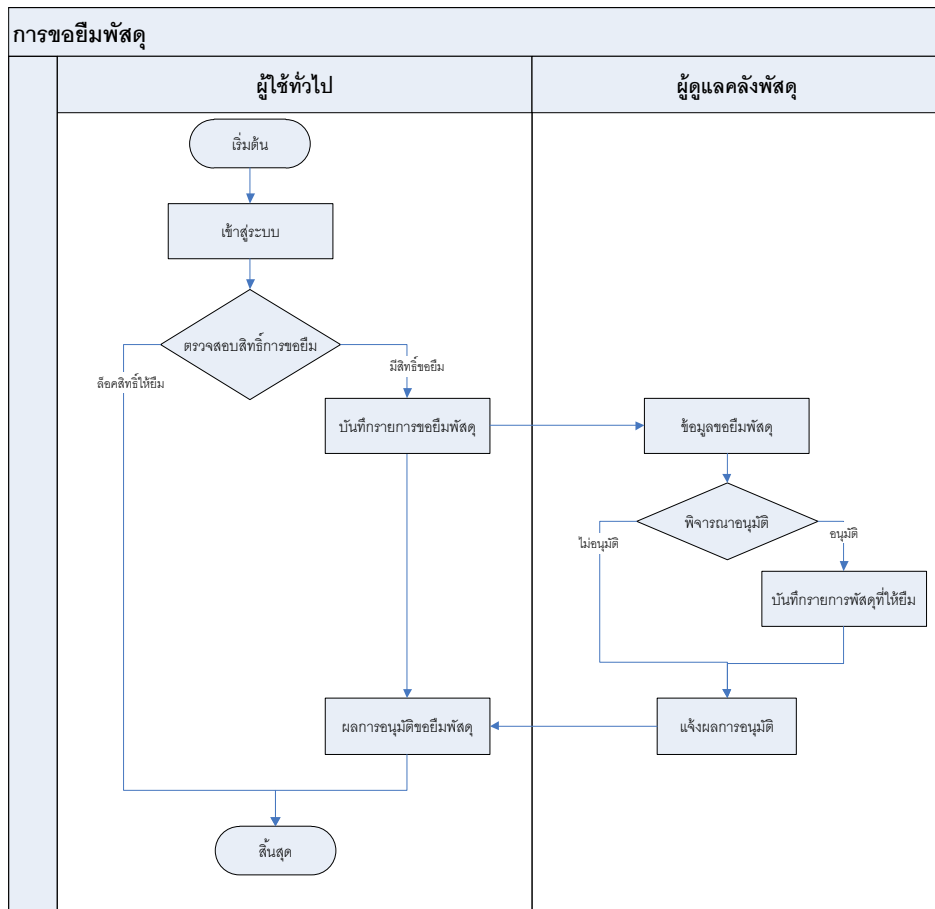
สำหรับรายละเอียดกระบวนการทำงานของแต่ละฟังก์ชันหลักสรุปได้ดังภาพที่ 6 ถึง 12

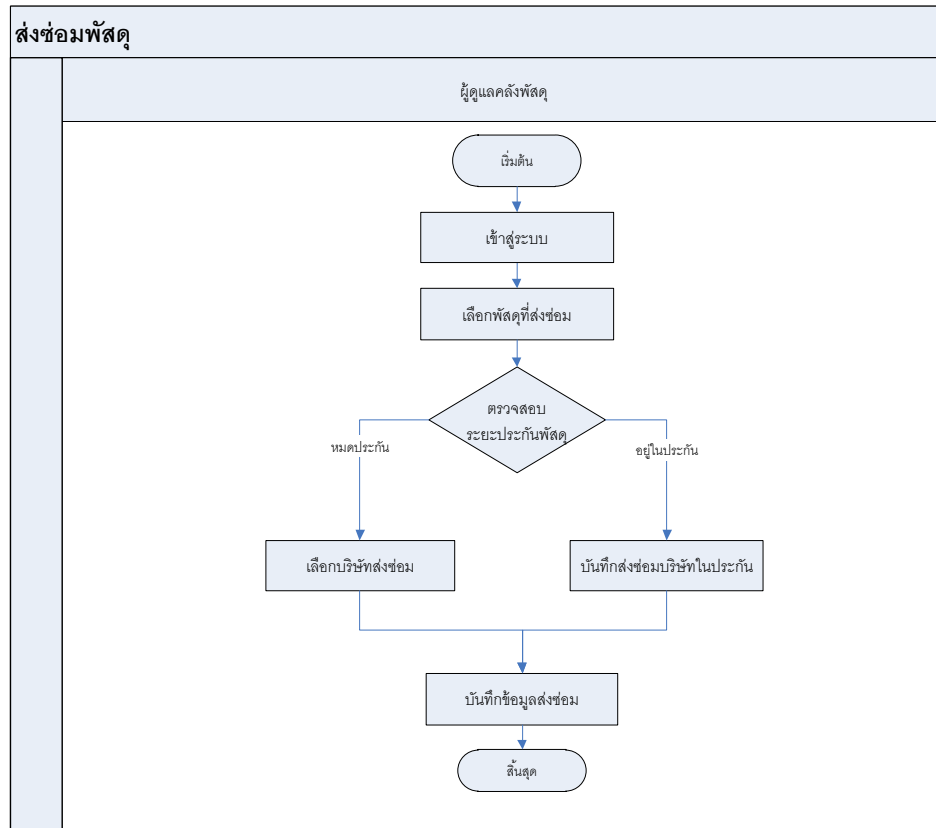
ภาพที่ 6 แสดงการทำงานฟังก์ชันการเบิกจ่าย/จัดสรรพัสดุ

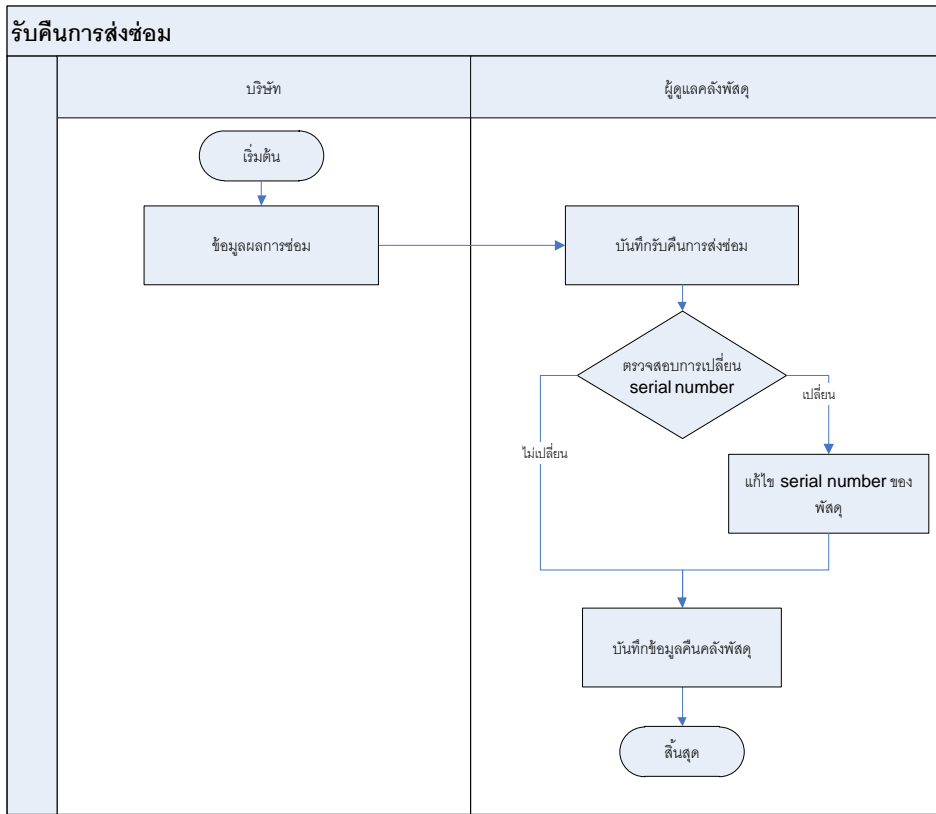
ภาพที่ 7 แสดงการทำงานฟังก์ชันการคินการถือครองพัสดุ

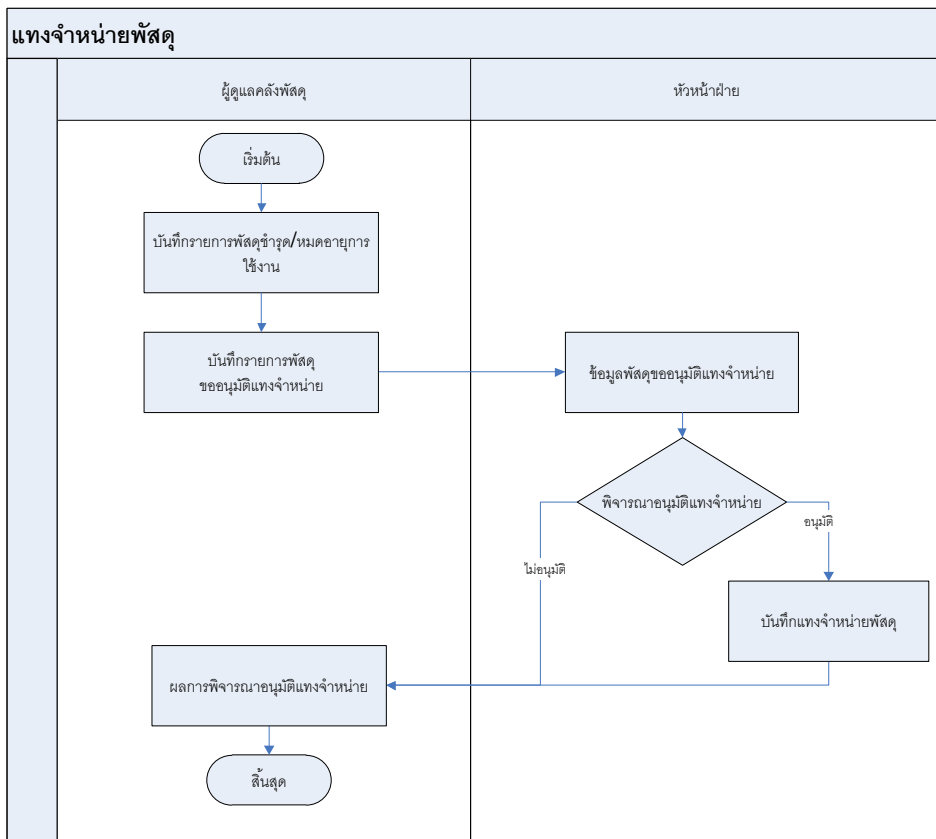
ภาพที่ 8 แสดงการทำงานฟังก์ชันการขอยืมพัสดุ

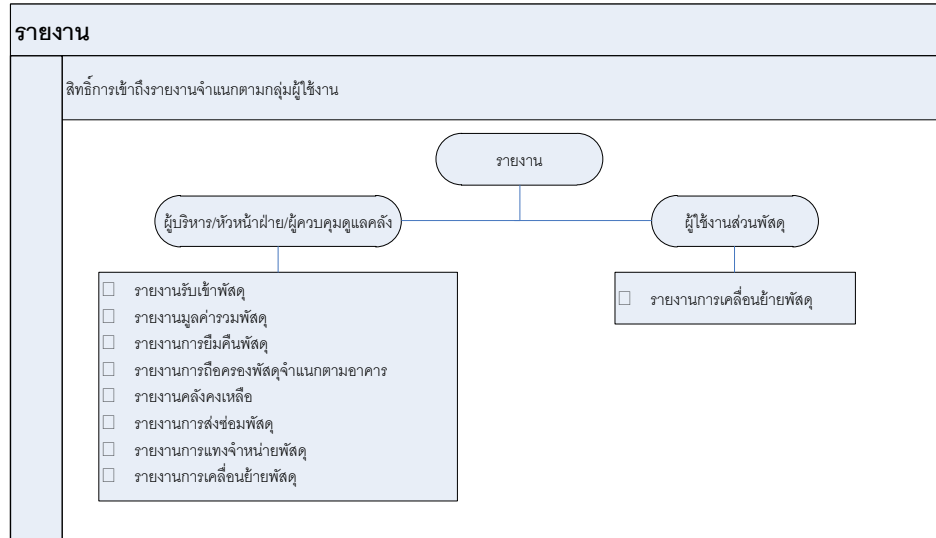
ภาพที่ 9 แสดงการทำงานฟังก์ชันส่งซ่อมพัสดุ

ภาพที่ 10 แสดงการทำงานฟังก์ชันรับคืนการส่งซ่อมพัสดุ

ภาพที่ 11 แสดงการทำงานฟังก์ชันการแจกจ่ายพัสดุ

ภาพที่ 12 แสดงสิทธิ์การเข้าถึงรายงานจำแนกตามกลุ่มผู้ใช้งาน

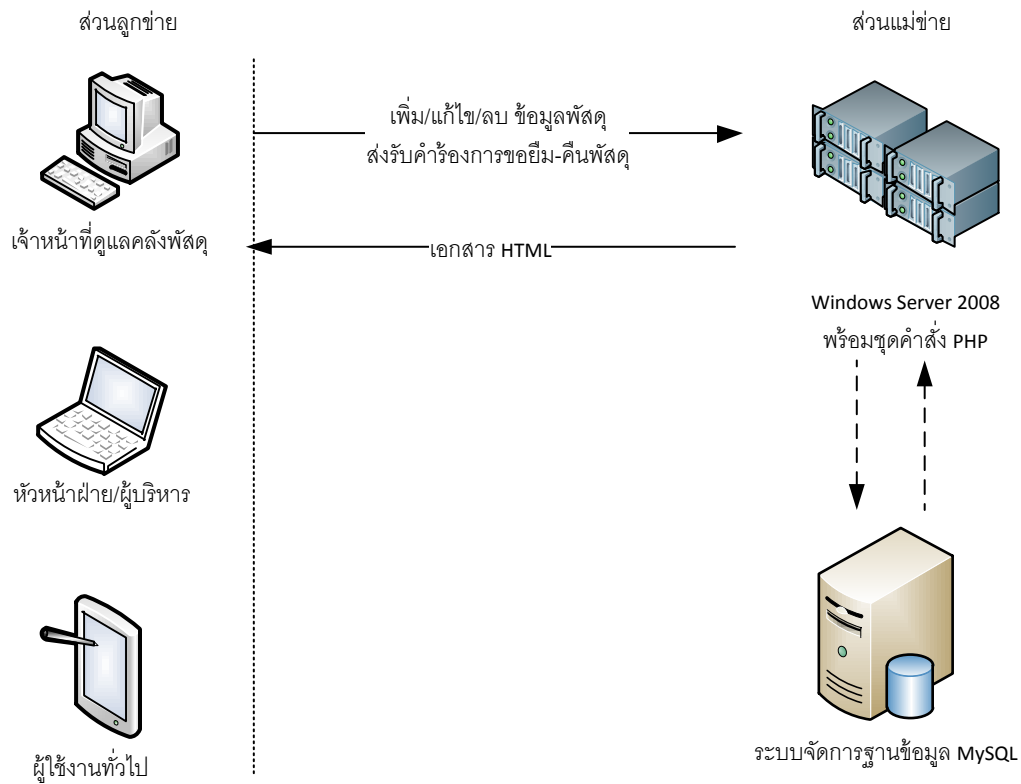
2.2 การออกแบบโครงสร้างสถาปัตยกรรมของระบบ (System Architecture)

กลไกการทำงานของระบบคลังพัสดุศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ได้ออกแบบและพัฒนาการทำงานให้อยู่ในรูปแบบสถาปัตยกรรมแบบทรีเทียร์ (Three-Tier Architecture) ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมซอฟต์แวร์ที่ถูกรออกแบบให้แยกออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนลูกข่าย ส่วนแม่ข่ายและส่วนระบบจัดการฐานข้อมูล(ดังภาพที่ 13)

2.2.1 ส่วนลูกข่าย การทำงานในส่วนของลูกข่ายจะทำงานโดยผ่านเว็บเบราว์เซอร์ที่ทำหน้าที่รับข้อมูลจากผู้ใช้งานผ่านคอมพิวเตอร์ของผู้ใช้งาน จากนั้นก็จะส่งข้อมูลมาทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อให้โปรแกรมเว็บเซิร์ฟเวอร์ประมวลผลแล้วส่งข้อมูลกลับมาแสดงผลที่เครื่องลูกข่ายอีกครั้ง

2.2.2 ส่วนแม่ข่าย การทำงานในส่วนนี้จะเป็นการรับการร้องขอและให้บริการต่างๆ ตามการร้องขอโดยจะมีการประมวลผลที่เครื่องแม่ข่ายและส่งข้อมูลที่ได้จากผลการประมวลผลกลับไปยังส่วนของลูกข่ายในรูปแบบ HTML ไฟล์ โดยมีการติดตั้งซอฟต์แวร์ คือ ติดตั้งระบบปฏิบัติการ Window Server 2008 สำหรับเครื่องแม่ข่ายติดตั้งโปรแกรมเว็บเซิร์ฟเวอร์ Apache และติดตั้งโปรแกรมทำหน้าเว็บที่แปลชุดคำสั่ง PHP

2.2.3 ส่วนระบบจัดการฐานข้อมูล ติดตั้งโปรแกรมจัดการฐานข้อมูล MySQL

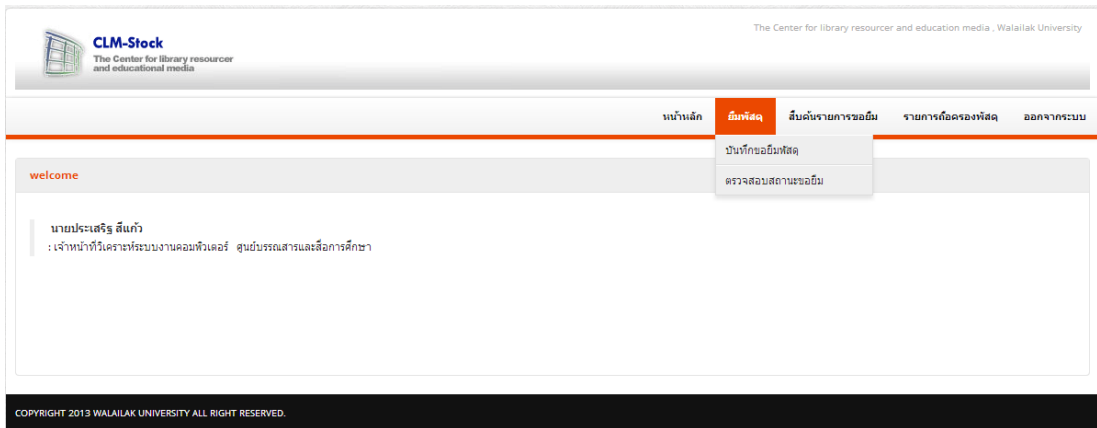

ภาพที่ 13 แสดงสถาปัตยกรรมของระบบแบบทรีเทียร์

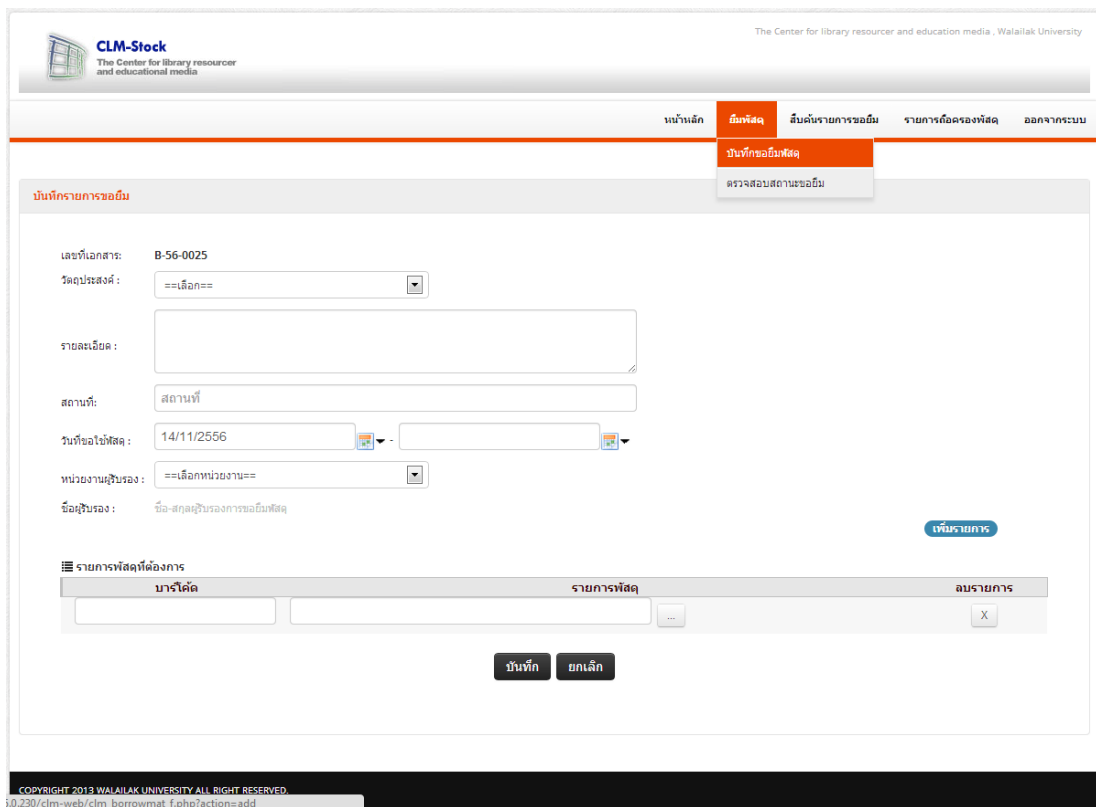
2.3 การออกแบบส่วนติดต่อกับผู้ใช้ (Web Interface)

การออกแบบโครงสร้างหน้าเว็บไซต์ ได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ การออกแบบหน้าจอสำหรับผู้ใช้บริการ และหน้าจอสำหรับเจ้าหน้าที่

2.3.1 การออกแบบหน้าจอสำหรับผู้ใช้บริการการแสดงผลจะใช้โทนสีที่สะอาดและสบายตาโดยใช้สีพื้นเป็นสีขาวตัดกับเมนูสีแดงเพื่อให้เห็นชัดในการเลือก การจัดวางเมนูก็จะเน้นให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงแต่ละเมนูโดยการคลิกที่จำนวนครั้งน้อยที่สุด เมนูก็จะใช้เป็นแถบเมนูด้านบน โดยจะเป็นเมนูที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้งานซึ่งประกอบไปด้วยเมนูหลัก ยืมพัสดุ สืบค้นรายการขอยืม รายการถือครองพัสดุและออกจากระบบ (ดังภาพที่ 14 และ 15)

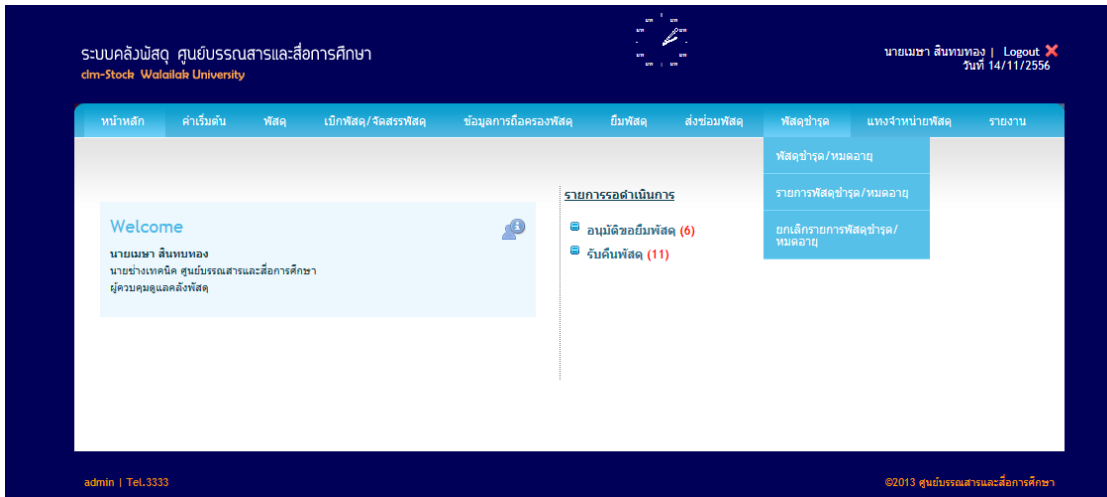
ภาพที่ 14 แสดงหน้าจอหลักของผู้ใช้บริการ

ภาพที่ 15 แสดงหน้าจอการขอมื้มของผู้ใช้บริการ

2.3.2 การออกแบบหน้าจอสำหรับเจ้าหน้าที่การแสดงผลก็จะเน้นโทนสีที่สะอาดและสบายตาโดยใช้สีพื้นเป็นสีขาวตัดกับเมนูสีฟ้าให้สามารถเห็นได้เด่นชัดในการเลือกเมนู โดยใช้เป็นแถบเมนูด้านบนสามารถเข้าถึงแต่ละ

เมนูโดยการคลิกไม่เกิน 3 ครั้ง เนื่องจากเมนูในส่วนการทำงานของเจ้าหน้าที่จะมีเมนูที่แยกย่อยค่อนข้างเยอะจึงได้จัดเมนูออกเป็นกลุ่มตามกลุ่มฟังก์ชันการทำงานเพื่อให้การจัดวางเมนูเป็นระเบียบและง่ายในการเข้าถึงแต่ละเมนู โดยแบ่งเป็นกลุ่มฟังก์ชันการทำงานหลักดังนี้ หน้าหลัก ค่าเริ่มต้น พัสดุ เบิกพัสดุ/จัดการพัสดุ ข้อมูลการถือครองพัสดุ ยืมพัสดุ ส่งซ่อมพัสดุ พัสดุชำรุด แห่งจำหน่ายพัสดุและรายงาน โดยแต่ละเมนูหลักก็จะประกอบด้วยเมนูย่อยของแต่ละฟังก์ชันการทำงาน (ดังภาพที่ 16 และ 17)

ภาพที่ 16 แสดงหน้าจอหลักของเจ้าหน้าที่ดูแลคลังพัสดุ

ระบบคลังพัสดุ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา
clm-Stock Walailak University

นายเมษา สันทนทอง | Logout X
วันที่ 14/11/2556

หน้าหลัก
ค่าเริ่มต้น
พัสดุ
เบิกพัสดุ/จัดสรรพัสดุ
ข้อมูลการถือครองพัสดุ
ยืมพัสดุ
ส่งซ่อมพัสดุ
พัสดุชำรุด
แจ้งจำหน่ายพัสดุ
รายงาน

อนุมัติการขอยืมพัสดุ

รายละเอียด

เลขที่เอกสาร : B-56-0012
 ชื่อผู้ขอยืม : นายจกริน วิแก้ว
 หน่วยงาน : สำนักวิทยาสารสนเทศศาสตร์
 โทร : 2214
 วัตถุประสงค์การขอยืม : งานกีฬา
 สถานที่ : จ.พัทลุง
 ระยะเวลาที่ขอใช้พัสดุ : 16/10/2556 - 31/10/2556

พิจารณาอนุมัติ

พิจารณา : อนุมัติ
 ไม่อนุมัติ [พิจารณาพัสดุอื่น]

รายการขอยืม จำนวน 2 รายการ

อนุมัติ	บาร์โค้ด	ชื่อพัสดุ	
☐	0000070638	เครื่องแยกสัญญาณคอมพิวเตอร์	
☐	0000082632	Controller AMX	

ระยะเวลาที่อนุมัติ : 16/10/2556 - 31/10/2556

หมายเหตุ :

ภาพที่ 17 แสดงหน้าจอรายการอนุมัติการขอยืมพัสดุของเจ้าหน้าที่ดูแลคลังพัสดุ

3. ขั้นตอนการทดสอบและติดตั้ง

หลังจากพัฒนาได้มีการติดตั้งและทดสอบระบบ โดยติดตั้งระบบเพื่อใช้งานบนเซิร์ฟเวอร์ที่ใช้งานจริง โดยสามารถเข้าใช้งานระบบโดยผ่านทาง url <http://clm.wu.ac.th/clm-stock> พร้อมอบรมเจ้าหน้าที่ซึ่งประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลคลัง หัวหน้าฝ่ายงานโสตและทัศนูปกรณ์ และนายช่างเทคนิค จำนวน 5 คน เป็นเวลา 6 ชั่วโมง ที่ห้องระเบียบบรรณ4 ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และได้ทำการทดสอบการใช้งานจริง โดยได้แบ่งการทดสอบการเข้าใช้งานระบบผ่านทาง Web Browser 3 ประเภท คือ (1) Google Chrome (2) Internet Explorer และ (3) Mozilla Firefox โดยการทดสอบจะเป็นการทดสอบโดยการป้อนข้อมูลพัสดุ การ Import ข้อมูลพัสดุจากไฟล์ Microsoft Excel การยืมคืนพัสดุ การแจ้งจำหน่าย การส่งซ่อมและฟังก์ชันการใช้งานหลักต่างๆของระบบ สถานที่ทำการทดสอบ คือ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ โดยให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและผู้ใช้งานที่เกี่ยวข้องทำการทดสอบทั้งนี้ในแต่ละขั้นตอนจะมีการบำรุงรักษาและการประเมินผลระบบไปด้วย พร้อมกับสำรองข้อมูลระบบทุกวันเพื่อป้องกันความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้น

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ปัจจุบันระบบคลังพัสดุศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาได้ติดตั้งและทดสอบใช้งาน เพื่อทดสอบความสามารถของระบบ ทั้งในด้านการทำงาน การแสดงผล และการรายงานผล ผลการทดสอบ พบว่า ระบบคลังพัสดุสามารถทำงานได้จริง แต่เนื่องจากยังเป็นช่วงในการเริ่มต้นใช้งานและทดสอบระบบ จึงยังคงมีจุดที่ต้องมีการปรับปรุงและแก้ไขระบบเพิ่มเติม เพื่อให้รองรับกับการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดในหลาย ๆ ซึ่งจากการทดสอบ ปัญหาและอุปสรรคที่พบคือ เนื่องจากระบบในการขอยืมพัสดุในบางประเภทและในบางกลุ่มผู้ขอยืมยังมีความจำเป็นที่จะต้องมีการอนุมัติจากหัวหน้างานของผู้ขอยืมเอง จึงทำให้จำเป็นจะต้องมีขั้นตอนที่เป็นกรนำแบบฟอร์มที่ออกโดยระบบพัสดุเพื่อไปยื่นขออนุมัติจากหัวหน้าของผู้ขอยืมด้วยตัวเอง และในการทำงานทางเจ้าหน้าที่ยังเห็นความสำคัญในการเก็บเอกสารในรูปแบบกระดาษเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน จึงจำเป็นต้องมีการออกแบบฟอร์มเพื่อนำมาใช้ในการรับอุปกรณ์ ซึ่งยังไม่ได้เป็นการลดการใช้กระดาษไปในขั้นตอนการทำงานแต่ระบบจะเป็นการช่วยในการทำให้ขั้นตอนการขอยืม-คืนสะดวกและลดขั้นตอนลง และในอุปกรณ์บางประเภทไม่สามารถนำมาจัดเก็บเข้าสู่ระบบคลังพัสดุได้เนื่องจากเป็นอุปกรณ์ชิ้นเล็กไม่สามารถออกบาร์โค้ดกำกับได้

ดังนั้นระบบปัจจุบันจะจัดเก็บข้อมูลเฉพาะพัสดุของงานบริการโสตทัศนูปกรณ์ซึ่งยังไม่ครอบคลุมพัสดุทั้งหมดภายในศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ซึ่งเห็นควรว่าต่อไปจะต้องมีการปรับแก้ระบบให้มีการจัดเก็บที่ครอบคลุมพัสดุทั้งหมดที่อยู่ในความดูแลของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เพื่อให้ช่วยในการบริหารจัดการและตรวจสอบ

รายการอ้างอิง

- กิตติพงศ์ ขจรเดชะ. (2547). *ระบบจัดการสินค้าคงคลังของโรงงานผลิตบัตร์อวยพร. นครศรีธรรมราช : สาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.*
- ชาญชัย ศุภอรธกร. (2552). *คู่มือจัดการฐานข้อมูล MySQL. กรุงเทพฯ : ชัคเชส มีเดีย.*
- ธีรวัฒน์ ประกอบผล. (2552). *การวิเคราะห์และออกแบบระบบ System analysis and design. กรุงเทพฯ : ชัคเชส มีเดีย.*
- มณธิรา นุชฎ. (2549). *การปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบคลังพัสดุ:กรณีศึกษาโรงงานประกอบเครื่องยนต์การเกษตร. กรุงเทพมหานคร :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สถาบันวิทยบริการ.*
- สมศักดิ์ โชคชัยชุตติกุล. (2551). *Insight PHP ฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ: โปรวีชั่น.*

การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้เพื่อชีวิตอย่างสร้างสรรค์ด้วยกิจกรรม
KKU Lib. Cover Dance Contest 2013
Creating an atmosphere of inspirational learning creative activities
KKU Lib. ARC Cover Dance Contest 2013

นายิกา เด็ดขุนทด

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น e-mail: nayder@kku.ac.th

บทคัดย่อ

พันธกิจหนึ่งในหลายพันธกิจที่สำคัญของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่นคือ การเป็นศูนย์กลางการศึกษาเพื่อความบันเทิงและการพัฒนาตนเอง (Inspiration) โดยมีบทบาทในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อชีวิต (Inspirational Learning) กิจกรรมหนึ่งที่จัดขึ้นเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้เพื่อชีวิตอย่างสร้างสรรค์ คือ KKU Lib. Cover Dance Contest 2013 ผลการศึกษาความพึงพอใจและไม่พึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว พบว่า ความพึงพอใจในภาพรวม ค่าเฉลี่ย 4.42 จากคะแนนเต็ม 5 หรือร้อยละ 88.40 เมื่อวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจในระดับมากตามลำดับดังนี้ 1) ด้านความเหมาะสมของการจัดกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 4.27 2) ด้านผลลัพธ์ของการจัดกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 4.24 3) ด้านทีมงานจัดกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 4.15 และ 4) ด้านการจัดการ ค่าเฉลี่ย 3.96 ส่วนความไม่พึงพอใจพบว่า ไม่มี กิจกรรมนี้เป็นประโยชน์ต่อการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้เพื่อชีวิตอย่างสร้างสรรค์ในระดับมาก เป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้รับบริการเข้าใช้สำนักวิทยบริการเพิ่มมากขึ้น ทั้งยังเป็นการประชาสัมพันธ์สำนักวิทยบริการอีกทางหนึ่งด้วย

คำสำคัญ: โคฟเวอร์แดนซ์, การเรียนรู้เพื่อชีวิต, การส่งเสริมการเรียนรู้

Abstract

One of the many mission critical mission of the Academic Resources Center, Khon Kaen University as a center for edutainment and self-development (Inspiration) has a role in the development of inspirational learning. One event was held to create a learning environment to live creatively is KKU Lib. Cover Dance Contest 2013. The

study of satisfaction and dissatisfaction of participants is that the overall average satisfaction score of 4.42 out of five, or 88.40 percent. When analyzing the satisfaction of participants classified it was found that the participants' satisfaction level in the following order: 1) the appropriateness of the activity averaged 4.27 2) the outcome of the event averaged 4.24 3) the team event averaged 4.15 and 4) managing the average 3.96 dissatisfaction found none. This activity is beneficial to create an atmosphere of creative learning to life on a massive scale. To encourage customers to use the Library more. Moreover, the relations Academic Resources Center another one.

Keyword: Cover dance, Inspirational learning, Learning promoting

บทนำ

โลกทุกวันนี้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เนื่องจากได้รับผลกระทบจากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งผลให้พฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ของผู้รับบริการห้องสมุดเปลี่ยนแปลงไป จากที่ต้องเดินทางไปศึกษาค้นคว้าสารสนเทศที่ต้องการในห้องสมุด สามารถค้นหาสารสนเทศที่ต้องการที่ไหน เมื่อไรก็ได้ ผู้ใช้บางคนจึงไม่จำเป็นต้องเข้าใช้ห้องสมุดอีกต่อไป ส่งผลให้จำนวนผู้ใช้ที่เข้าไปใช้บริการห้องสมุดลดลงอย่างมาก ด้วยเหตุนี้สำนักวิทยบริการจึงต้องปรับยุทธวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ผู้ใช้ใหม่ โดยยังคงรักษาคุณค่าหลัก (Core value) ในการเป็นศูนย์กลางความรู้ อย่างเหนียวแน่น ขณะเดียวกันก็ปรับเปลี่ยนบทบาทของตนมาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของคนยุคใหม่ได้อย่างแท้จริง โครงการหนึ่งที่สำนักวิทยบริการจัดขึ้นในปีงบประมาณ 2556 คือโครงการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้เพื่อชีวิตอย่างสร้างสรรค์ด้วยกิจกรรม KKU Lib.Cover Dance Contest 2013 ซึ่งผู้เขียนเป็นหัวหน้าโครงการดังกล่าว กิจกรรม KKU Lib.Cover Dance Contest 2013 ที่นำเสนอครั้งนี้คือประสบการณ์ตรงของผู้เขียนที่ได้จากการสร้างนวัตกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการใช้ชีวิตอย่างชาญฉลาดแก่คนยุคใหม่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคน Gen Y

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้เพื่อชีวิตอย่างสร้างสรรค์ด้วยกิจกรรม KKU Lib.Cover Dance Contest 2013 อันเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้รับบริการเข้าใช้สำนักวิทยบริการเพิ่มมากขึ้น
2. เพื่อสร้างนวัตกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการใช้ชีวิตอย่างชาญฉลาดแก่คนยุคใหม่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคน Gen Y
3. เพื่อประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ที่ดีของสำนักวิทยบริการ

ขั้นตอนและวิธีดำเนินการ

1. สำรวจความต้องการการจัดกิจกรรมของผู้รับบริการ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคน Gen Y ผลการสำรวจผู้รับบริการมีความต้องการให้จัดกิจกรรม KGU Lib.Cover DanceContest 2013
2. จัดทำโครงการและขออนุมัติดำเนินโครงการโดยเสนอข้อมูลที่ได้จากการสำรวจความต้องการของผู้รับบริการต่อผู้บริหารสำนักวิทยบริการประกอบการตัดสินใจ
3. ประสานงานผู้เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมการจัดกิจกรรม KGU Lib.Cover DanceContest 2013
4. กำหนดปฏิทินการจัดกิจกรรม เกณฑ์การตัดสินการประกวด KGU Lib.Cover DanceContest 2013 และจัดเตรียมรางวัลแก่ผู้ชนะการประกวด
5. ประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนทราบอย่างทั่วถึง ผ่านสื่อการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ และ social networks
6. ดำเนินการจัดกิจกรรม KGU Lib.Cover DanceContest 2013 ตามแผนงานและโครงการที่กำหนดไว้ดังนี้
 - 6.1 รอบคัดเลือก วันที่ 23 สิงหาคม 2556 มีทีมที่เข้าร่วมการประกวด จำนวน 15 ทีม
 - 6.2 รอบชิงชนะเลิศ วันที่ 27 สิงหาคม 2556 มีทีมที่เข้าร่วมการประกวด จำนวน 9 ทีม
7. ประเมินผลและสรุปผลการจัดกิจกรรม

สรุปผลการประเมินและข้อเสนอแนะ

จากการประเมินผลการจัดกิจกรรม KGU Lib.Cover DanceContest 2013 ด้วยการสอบถามความพึงพอใจและไม่พึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 200 คน มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 172 คน (ร้อยละ 86) ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษามากที่สุด จำนวน 153 คน (ร้อยละ 89) รองลงมาเป็นนักเรียน จำนวน 7 คน (ร้อยละ 4.07) บุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 5 คน (ร้อยละ 2.91) อาจารย์ จำนวน 4 คน (ร้อยละ 2.33) และเป็นบุคคลภายนอก/ผู้สนใจทั่วไป จำนวน 3 คน (ร้อยละ 1.74)

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจและไม่พึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม KGU Lib.Cover DanceContest 2013 ของผู้เข้าร่วมกิจกรรม พบว่า ความพึงพอใจในภาพรวม ค่าเฉลี่ย 4.42 จากคะแนนเต็ม 5 หรือร้อยละ 88.40 เมื่อวิเคราะห์จำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการ ด้านความเหมาะสมของการจัดกิจกรรม ด้านทีมงานจัดกิจกรรม และด้านผลลัพธ์ของการจัดกิจกรรม พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจในระดับมากตามลำดับ คือ 1) ด้านความเหมาะสมของการจัดกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 4.27 2) ด้านผลลัพธ์ของการจัดกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 4.243) ด้านทีมงานจัดกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 4.15 และ 4) ด้านการจัดการ ค่าเฉลี่ย 3.96 สำหรับความไม่พึงพอใจพบว่าไม่มีผู้ใดตอบว่าไม่พึงพอใจ (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมต่อการจัดกิจกรรม KKU Lib. Cover Dance Contest 2013

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
1. ด้านการจัดการ	3.96	พอใจ
1.1 สถานที่มีความเหมาะสม	3.92	พอใจ
1.2 สื่อ/อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ร่วมกิจกรรมอย่างเพียงพอ	4.02	พอใจมาก
1.3 ความเหมาะสมของเวลาที่กำหนดไว้	3.94	พอใจ
1.4 การอำนวยความสะดวกกับผู้เข้าร่วมกิจกรรม	3.92	พอใจ
1.5 การประสานงานของผู้รับผิดชอบโครงการกับผู้เข้าร่วมกิจกรรม	3.99	พอใจ
2. ด้านความเหมาะสมของการจัดกิจกรรม	4.27	พอใจมาก
2.1 กิจกรรมประกวด Cover Dance Contest รอบคัดเลือก	4.20	พอใจมาก
2.2 กิจกรรมประกวด Cover Dance Contest รอบชิงชนะเลิศ	4.33	พอใจมาก
3. ด้านทีมงานจัดกิจกรรม	4.15	พอใจมาก
3.1 ความเอาใจใส่ กระตือรือร้น และเต็มใจให้บริการของทีมงานต้อนรับ	4.06	พอใจมาก
3.2 ความเหมาะสมของพิธีกร/ผู้ดำเนินรายการจัดกิจกรรม	4.18	พอใจมาก
3.3 การประสานงานและความพร้อมของทีมงานผู้จัดกิจกรรม	4.12	พอใจมาก
3.3 การแนะนำ/ให้ข้อมูลที่ชัดเจน และตอบข้อสงสัย/ข้อซักถามได้เป็นอย่างดีของทีมงานประชาสัมพันธ์	4.23	พอใจมาก
4. ด้านผลลัพธ์ของการจัดกิจกรรม Cover Dance Contest	4.24	พอใจมาก
4.1 กิจกรรมนี้ตอบสนองตรงตามความต้องการของท่าน (โดนใจ)	4.27	พอใจมาก
4.2 ได้รับความจรรโลงใจและความรู้ที่เป็นประโยชน์	4.25	พอใจมาก
4.3 สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้	4.03	พอใจมาก
4.4 กิจกรรมนี้เป็นการส่งเสริมการใช้พื้นที่ของสำนักวิทยบริการให้นักศึกษาได้แสดงออกเพื่อสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาให้เป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์และมีความสามารถในการแสดงออกในที่สาธารณะ	4.32	พอใจมาก
4.5 เป็นการเสริมสร้างภาพลักษณ์ของสำนักวิทยบริการ ในการเป็นแหล่งเรียนรู้ชั้นเลิศที่มีกิจกรรมหลากหลาย ทำให้ห้องสมุดมีชีวิตและสนับสนุนพันธกิจด้านการผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัย	4.31	พอใจมาก

ผลการประเมินความคิดเห็นจากคำถามปลายเปิด พบดังนี้

1. จุดเด่นของกิจกรรมคือ

1.1 ภาพรวมการจัดงาน (21 ความคิดเห็น) ได้แก่ จัดงานได้ดีสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่เยาวชน ทำให้มีคณาจารย์จากสำนักวิทยบริการและอยากเข้ามาใช้บริการที่สำนักวิทยบริการมากขึ้นเป็นการสร้างโอกาสให้นักเรียนนักศึกษา หรือผู้สนใจได้มีโอกาสแสดงความสามารถ เป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ เป็นการส่งเสริมเวลาว่างที่เป็นประโยชน์แก่นักศึกษาและเยาวชน ได้เห็นความสามารถที่หลากหลายของผู้เข้าประกวด มีการแข่งขันที่หลากหลาย และมีสีสัน สนุกสนาน

1.2 สถานที่ (17 ความคิดเห็น) ได้แก่ สถานที่แปลกใหม่ ดูไม่เป็นทางการมากแต่ทำให้ผู้ร่วมกิจกรรมทั้งผู้เข้าประกวดและผู้ชมอินกับบรรยากาศ หาง่าย อยู่ลานด้านหน้าอาคารของห้องสมุด ตั้งอยู่ข้างเส้นทางจราจรหลักของมหาวิทยาลัย เวทีเรียกความสนใจของผู้คนที่ผ่านไปมา มีเสียงเพลงเร้าใจ ทำให้มีผู้ชมจำนวนมาก สถานที่จัดโดดเด่นดึงดูดความสนใจของผู้สัญจรไปมาได้ดีมาก จัดกลางแจ้งได้อารมณ์ดี เป็นการใช้พื้นที่ส่วนกลางจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์

1.3 พิธีกรและผู้ดำเนินรายการ (10 ความคิดเห็น) ได้แก่ พิธีกรดำเนินรายการดีมาก สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ชมได้เป็นอย่างดี

1.4 ผู้เข้าประกวด (6 ความคิดเห็น) ได้แก่ ผู้เข้าประกวดทุกทีมเด่นดี มีความสามารถมาก มีท่าเต้นที่หลากหลาย สวย/หล่อ แต่งกายสวยงาม

1.5 ช่วงเวลาจัดกิจกรรม (2 ความคิดเห็น) ได้แก่ จัดงานช่วงเย็นหลังเลิกเรียนดีแล้ว เป็นการใช้เวลาว่างที่เป็นประโยชน์ จัดงานตอนเย็นอากาศไม่ร้อน

2. สิ่งที่ต้องปรับปรุงคือ

2.1 สถานที่ (17 ความคิดเห็น) ได้แก่ ที่นั่งชมไม่เพียงพอกับจำนวนผู้ชม พื้นที่แสดงกิจกรรมของผู้เข้าประกวดแคบและเวทีแคบไป เวทีควรยกพื้น สถานที่จัดงานอยู่นอกอาคารร้อนมาก ยุ้งกวด ควรหาสถานที่อยู่ในอาคาร มีเครื่องปรับอากาศและรองรับผู้ชมจำนวนมาก ควรมีเก้าอี้ให้นั่งชม

2.2 เวลาในการจัดงาน (10 ความคิดเห็น) ได้แก่ ควรเริ่มงานให้เร็วกว่านี้ ประมาณ 17.30 น. ควรจัดงานตรงเวลา ตามกำหนดการที่แจ้งไว้ ไม่ควรให้ผู้ชมเสียเวลาคอยผู้เข้าประกวดแต่งตัวนานเกินไปพักชงเวลานานไป

2.3 การประชาสัมพันธ์น้อยและไม่ทั่วถึง (6 ความคิดเห็น) ได้แก่ ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง ไม่ทราบว่ามีการจัดงานนี้ บังเอิญเดินผ่านมาจึงได้เข้ามาชม

2.4 แสงและเสียง (4 ความคิดเห็น) ได้แก่ ควรปรับปรุงเครื่องเสียง ไฟส่องสว่างหน้าผู้ชมมากเกินไป

ประโยชน์ที่ได้รับและการนำไปใช้ประโยชน์

กิจกรรมนี้เป็นประโยชน์ต่อการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้เพื่อชีวิตอย่างสร้างสรรค์เป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้รับบริการเข้าใช้สำนักวิทยบริการเพิ่มมากขึ้น ส่งเสริมสนับสนุนการใช้พื้นที่ของสำนักวิทยบริการให้ผู้รับบริการได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ส่งเสริมสนับสนุนผู้รับบริการมีความรักความสามัคคีต่อกันทั้งภายในสถาบันและต่างสถาบันส่งเสริมสนับสนุนผู้รับบริการมีการปรับตัวเข้ากับสังคมมหาวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี มีความภาคภูมิใจในมหาวิทยาลัยขอนแก่น สำคัญยิ่งคือ ได้ประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ที่ดีของสำนักวิทยบริการเพิ่มความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการ ทั้งยังเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสำนักวิทยบริการกับผู้รับบริการด้วย

รายการอ้างอิง

- รายงานสรุปผลการจัดกิจกรรมการประกวด KKU Lib. Cover Dance Contest 2013. (2556). ขอนแก่น: สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (เอกสารไม่ได้ตีพิมพ์).
- KKU Lib. Cover Dance. (2556). *โครงการประกวด Cover Dance Contest 2013*. ค้นเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2556 จาก <https://www.facebook.com/KKUcoverdance>

โครงการผู้บริหารสำนักหอสมุดพบผู้บริหารคณะ
Library Administrator meeting with Faculty Administrator Project

อัจฉราภรณ์ กวมทรัพย์* สายพิน วิไลรัตน์ วิสิทธิ์ บุญชุม

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ e-mail : boombim_9999@hotmail.com*

บทคัดย่อ

พันธกิจที่สำคัญของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณคือ การแสวงหา การพัฒนาระบบ การเผยแพร่และการบริการสารสนเทศทุกชนิดทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อสนับสนุนภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย ดังนั้น สำนักหอสมุดจึงจัดโครงการ “ผู้บริหารสำนักหอสมุดพบผู้บริหารคณะ” ขึ้น เพื่อเน้นศักยภาพการให้บริการสารสนเทศที่ทันสมัย ทันเวลา และสอดคล้องกับความต้องการของประชาคมมหาวิทยาลัยทักษิณ อีกทั้งยังหาแนวทางสร้างความร่วมมือกับคณะวิชาต่างๆ เพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แก่นิสิตนอกจากนี้ยังเปิดโอกาสเพื่อรับฟังความต้องการ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ จากผู้บริหารคณะวิชา โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้บริหาร 6 คณะวิชาทั้งในวิทยาเขตสงขลาและพัทลุง ซึ่งมีการเข้าพบในวันที่มีการประชุมผู้บริหารคณะ โดยใช้เวลาประมาณ 30 นาที ผลจากการจัดโครงการทำให้สำนักหอสมุดได้มีโอกาสประชาสัมพันธ์กิจกรรมและทรัพยากรสารสนเทศที่มีให้บริการ อีกทั้งยังได้รับข้อเสนอแนะซึ่งเป็นความต้องการจริงจากผู้ใช้ ข้อเสนอแนะทั้งหมดถูกนำมาวิเคราะห์และดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อตอบสนองความต้องการจริงจากผู้ใช้ ทำให้ผู้ใช้ประทับใจกับการให้บริการของสำนักหอสมุดเป็นอย่างมาก

คำสำคัญ : ผู้บริหาร, ประชาสัมพันธ์, ความต้องการ, ข้อเสนอแนะ

Keywords : Administrator, public relation, requirement, suggestion

บทนำ

ด้วยสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ มีพันธกิจหลักที่สำคัญคือ การแสวงหา การพัฒนาระบบ การเผยแพร่และการบริการสารสนเทศทุกประเภท ทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสนับสนุนภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การเรียนการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยสำนักหอสมุดได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาความเป็นเลิศในการให้บริการ

สารสนเทศเป้าประสงค์ที่ 1 สำนักหอสมุดมีศักยภาพในการให้บริการสารสนเทศที่ทันสมัย ทันเวลา และสอดคล้องกับความต้องการของประชาคมมหาวิทยาลัยทักษิณประกอบด้วยนักศึกษาและบุคลากร โดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่โดยผู้ใช้ที่เป็นคณาจารย์ นักวิจัยที่มีประสบการณ์ที่หลากหลายมีส่วนร่วมในการเสนอรายชื่อสารสนเทศเพื่อการจัดหาให้บริการในสำนักหอสมุด นอกจากส่วนที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์แล้วสื่อดิจิทัลต่างๆ ทั้งที่เป็นการจัดซื้อหรือการทดลองใช้ฟรีก็เป็นภารกิจหลักของสำนักหอสมุดในการเสาะแสวงหาให้บริการแก่ผู้ใช้อีกด้วย นอกจากนี้กลยุทธ์ที่สำคัญคือกลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาบริการใหม่ ๆ ที่สนองต่อความต้องการของผู้ใช้ โดยเน้น E-Services, One Stop Services และ Proactive Services

เป้าประสงค์ที่ 2 ประชาคมมหาวิทยาลัยทักษิณ โดยเฉพาะนักศึกษามีทักษะสารสนเทศเพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) และการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) มีกลยุทธ์ที่สำคัญคือกลยุทธ์ที่ 1 ร่วมมือกับคณาจารย์ในการกระตุ้น/การจัดกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) และการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) รวมทั้งสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่นิสิต (เร่งด่วน) กลยุทธ์ที่ 3 จัดกิจกรรมส่งเสริม/กระตุ้นให้อาจารย์ใช้สารสนเทศในการสอนการทำผลงานทางวิชาการ/การวิจัยให้มากขึ้นโดยเฉพาะการ Road show ตามคณะมุ่งเน้นการนำเสนอสารสนเทศและข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้ทั้งที่เป็นคณาจารย์ นักวิจัย และนิสิตและกลยุทธ์ที่ 5 จัดกิจกรรม/บริการเสริมแก่อาจารย์ในการสนับสนุนการทำผลงานทางวิชาการ การวิจัย เช่น บริการนำส่งเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (E-Document Delivery Services) อบรมการใช้โปรแกรมการจัดการบรรณานุกรม เป็นต้น

เพื่อให้การดำเนินงานของสำนักหอสมุดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการและเป็นประโยชน์กับคณะให้มากที่สุด สำนักหอสมุดจึงจัดโครงการ ผู้บริหารสำนักหอสมุดพบผู้บริหารคณะขึ้น โดยขอใช้เวลาประมาณ 30 นาทีในวันที่คณะมีการประชุมผู้บริหารคณะ

วัตถุประสงค์

1. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมของสำนักหอสมุดในการสนับสนุนภารกิจหลักของคณะด้านการเรียนการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
2. หาแนวทางการร่วมมือกับคณะในการกระตุ้น/การจัดกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) และการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) รวมทั้งสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่นิสิต
3. รับฟังความต้องการ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากคณะ

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ

1. เขียนขออนุมัติโครงการ
2. จัดทำหนังสือราชการภายในส่งไปยังคณะ เพื่อขอความอนุเคราะห์เข้าร่วมและบรรจุวาระ ในการประชุมประจำเดือนของคณะ
3. จัดตารางลำดับ และเข้าร่วมประชุมประจำเดือนกับแต่ละคณะ ตามปฏิทินนัดหมายตามหัวข้อที่ได้กำหนด

4. นำผลการพบผู้บริหารคณะมาประชุมเพื่อสรุป และหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข พร้อมจัดทำแผนการดำเนินงานเพื่อจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทตามแต่ละคณะ

ผลการดำเนินการ

จากการดำเนินโครงการ ได้ผลลัพธ์ในเชิงบวก ได้รับการต้อนรับและให้ความร่วมมืออย่างดีมากจากคณะวิชาต่างๆ ซึ่งคำแนะนำและข้อเสนอแนะเหล่านั้น สำนักหอสมุดได้นำมาวิเคราะห์และดำเนินการในส่วนที่สามารถดำเนินการได้ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตัวอย่างปัญหา/ข้อเสนอแนะและผลการดำเนินการ

ลำดับที่	ประเด็นปัญหา/ข้อเสนอแนะ	ผลการดำเนินการ
1	ควรให้มีการพบปะระหว่างผู้บริหารสำนักหอสมุดกับอาจารย์ในสาขาวิชา	- บรรจุ “โครงการผู้บริหารสำนักหอสมุดพบสาขาวิชา” ในแผนปฏิบัติการปีการศึกษา 2556 - ปัจจุบันได้ดำเนินการไปแล้ว 50%
2	ควรประสานงานกับฝ่ายกิจการนิสิตเพื่อกำหนดกิจกรรมและช่วงเวลาที่สอดคล้องกัน	- บรรจุ “โครงการห้องสมุดพบองค์การนิสิต” ในแผนปฏิบัติการปีการศึกษา 2556 - ปัจจุบันได้ดำเนินการไปแล้ว 40%
3	ควรเน้นกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนของนิสิตแต่ละชั้นปี	- บรรจุโครงการ/กิจกรรม ในแผนปฏิบัติการปีการศึกษา 2556 เช่น อบรมการจัดการบรรณานุกรมด้วยโปรแกรม EndNote อบรมเทคนิคการสืบค้นเพื่อการทำสัมมนา/รายงาน/โครงงาน - ปัจจุบันได้ดำเนินการไปแล้ว 80%
4	ควรมีห้องสืบค้น ห้องศึกษากลุ่ม ห้องศึกษาส่วนบุคคล	- บรรจุ “โครงการห้องสมุดมีชีวิตฯ” ในแผนปฏิบัติการปีการศึกษา 2556 - ปัจจุบันได้ดำเนินการไปแล้ว 40%
5	ควรจัดกิจกรรมเพื่อผ่อนคลายจากการเรียนให้กับนิสิต	- บรรจุ “โครงการห้องสมุดมีชีวิตฯ” ในแผนปฏิบัติการปีการศึกษา 2556 โดยสร้างห้องฝึกภาษาด้วยภาพยนตร์/คาราโอเกะ - บรรจุ “โครงการปันน้ำใจจากพี่สู่น้อง” ในแผนปฏิบัติการปีการศึกษา 2556 ในรูปแบบค่ายอาสาเพื่อสร้างห้องสมุดให้กับโรงเรียนด้อยโอกาส - ปัจจุบันได้ดำเนินการไปแล้ว 70%
6	ควรมหาช่องทางเพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสาร เช่นกิจกรรม free e-book, free e-database ไปยังผู้ใช้	- บรรจุ “โครงการศึกษาผลสัมฤทธิ์และรูปแบบการประชาสัมพันธ์” ในแผนปฏิบัติการปีการศึกษา 2556 - ปัจจุบันได้ดำเนินการไปแล้ว 50%
7	นิสิตที่วิทยาเขตสงขลาบางส่วนจำเป็นต้องใช้วารสารที่ถูกบอกรับโดยสงขลา	- ทำสำเนาวารสารดังกล่าวเพื่อให้บริการที่วิทยาเขตสงขลา

ลำดับที่	ประเด็นปัญหา/ข้อเสนอแนะ	ผลการดำเนินการ
	วิทยาเขตพัทลุง	- ปัจจุบันได้ดำเนินการไปแล้ว 100%
8	นิสิตส่วนใหญ่ใช้คอมพิวเตอร์ส่วนตัว ควรให้บริการยืมปลั๊กไฟ	- ติดตั้งปลั๊กไฟฟ้าในบริเวณที่นิสิตใช้คอมพิวเตอร์ส่วนตัวในชั้น 1,2,3 อย่างทั่วถึง - ปัจจุบันได้ดำเนินการไปแล้ว 100%
9	แสดงป้ายและเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการด้านต่างๆ	- จัดทำป้ายแสดงจุดให้บริการต่างๆ พร้อมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ - ปัจจุบันได้ดำเนินการไปแล้ว 90%

อภิปรายผล

1. ประเด็นปัญหา/ข้อเสนอแนะจากคณะวิชาต่างๆ ที่สามารถดำเนินการได้ทันที โดยสำนักหอสมุดได้บรรจุเข้าไปในแผนการปฏิบัติงาน ปีการศึกษา 2556 เช่น 1) การจัดให้มีห้องสำหรับอบรมการสืบค้น 2) การเพิ่มกิจกรรม/โครงการที่เอื้อต่อการเรียนการสอน 3) การจัดกิจกรรมเพื่อผ่อนคลายให้กับนิสิต 4) การประสานงานกันระหว่างสำนักหอสมุดกับกิจการนิสิตของคณะ 5) การหาช่องทางเพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่ดีจากสำนักหอสมุดแก่คณาจารย์และนักวิจัย 6) การสำเนาวารสารที่บอกรับที่วิทยาเขตพัทลุงเพื่อไปวางให้บริการที่วิทยาเขตสงขลา 7) การเพิ่มจุดให้บริการปลั๊กไฟฟ้าสำหรับนิสิตที่ใช้คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล 8) การเปิดให้บริการอาหารและเครื่องดื่มในบางจุด 9) การแสดงป้ายจุดให้บริการพร้อมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ 10) การขยายเวลาในการยืมหนังสือของอาจารย์ 11) การจัดอบรมการจัดการบรรณานุกรมด้วย EndNote เป็นต้น

2. ประเด็นปัญหา/ข้อเสนอแนะจากคณะวิชาต่างๆ ที่ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากข้อขัดแย้งเปรียบเทียบมหาวิทยาลัยทักษิณ ว่าด้วยการใช้ห้องสมุดและข้อขัดแย้งอื่นๆ เช่น 1) การเพิ่มจำนวนเล่ม ซึ่งนโยบายของสำนักหอสมุดกำหนดให้จัดซื้อภาษาไทยไม่เกิน 10 ฉบับ/ชื่อเรื่อง และภาษาอังกฤษไม่เกิน 2 ฉบับ/ชื่อเรื่อง 2) การจัดหาฐานข้อมูล Scopus มาให้บริการ สำนักหอสมุดไม่สามารถดำเนินการจัดหาได้เนื่องจากใช้งบประมาณค่อนข้างสูง อีกทั้งฐานข้อมูลที่ สกอ. บอกรับก็ครอบคลุมอยู่แล้ว 3) การเปิด-ปิดเครื่องปรับอากาศเนื่องด้วยมหาวิทยาลัยมีมาตรการด้านการประหยัดพลังงาน ดังนั้นจึงเปิดเครื่องปรับอากาศหลังจากเปิดทำการไปแล้ว 1 ชั่วโมงและปิดเครื่องปรับอากาศก่อนปิดทำการ 30 นาที 4) การเพิ่มระยะเวลาในการยืมให้แก่บัณฑิตศึกษา ซึ่งจะต้องหารือในที่ประชุมกรรมการประจำสำนักหอสมุดอีกครั้ง เป็นต้น

3. การจัดกิจกรรม/โครงการเพิ่มเติมให้แก่นิสิตและคณาจารย์ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ เช่น 1) โครงการสำนักหอสมุดช่วยอาจารย์ทำ มคอ.3 หมวดที่ 62) บริการนำส่งเอกสารถึงคณะ/หน่วยงานแก่คณาจารย์และนักวิจัย (Document Delivery) เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้และส่งเสริมการใช้งาน 3) โครงการสุดยอดนักอ่าน เป็นการรวบรวมสถิติผู้ยืมหนังสือมากที่สุด ซึ่งประกาศผลและมอบรางวัลโดยอธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ ในวันไหว้ครู เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ด้วยโครงการนี้เป็นโครงการที่สามารถสะท้อนภาพสำนักหอสมุด ปัญหาต่างๆตามความจริงได้อย่างดี สำนักหอสมุดสามารถนำมาปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่างๆให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการ และสำนักหอสมุดได้อธิบายชี้แจง และตอบคำถาม สิ่งที่ใช้บริการมีข้อสงสัย ในทุกประเด็น

ดังนั้นในปีการศึกษา 2556 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ จึงได้จัดทำโครงการผู้บริหารสำนักหอสมุด พบสาขาวิชา เพื่อจะได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร/กิจกรรม/โครงการแก่อาจารย์อีกทั้งยังรับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะจากอาจารย์ทุกท่านด้วย

การนำไปใช้ประโยชน์

ทุกประเด็นปัญหา/ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากคณะ สำนักหอสมุดนำมาดำเนินการวิเคราะห์และปรับปรุงแก้ไขตามลำดับขั้นตอน ซึ่งแม้ว่าในบางเรื่อง บางประเด็นไม่ได้ปรับแก้ตามที่ผู้ร้องขอมาทั้งหมด แต่ก็ได้รับทราบและสะท้อนความต้องการไปยังส่วนงานอื่นๆ เพื่อดำเนินการปรับปรุงต่อไป นอกจากนี้ยังมีโอกาสได้ตอบข้อสงสัยข้อข้องใจเกี่ยวกับระเบียบสำนักหอสมุด และแจ้งธรรมเนียมปฏิบัติแก่ผู้ใช้ เพื่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการ ซึ่งนำไปสู่ความพึงพอใจและความผูกพันกับสำนักหอสมุดต่อไป

รายการอ้างอิง

- มหาวิทยาลัยทักษิณ. (2552).*แผนพัฒนาสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ พ.ศ. 2552 - 2555*. สงขลา : สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ.
- _____. (2553).*แผนยุทธศาสตร์ระยะยาว (พ.ศ. 2553 - 2567)*. สงขลา :ฝ่ายแผนงานและการคลังมหาวิทยาลัยทักษิณ.

มุมมองของสังคมออนไลน์: ทำให้รักและทำต่อไป
Social Aspect Online Community (Social Network) :
be love and to be Continue

สมปอง มิสสิตะ

หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร e-mail : missitaa@su.ac.th

บทคัดย่อ

หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร นำเฟซบุ๊กมาใช้เมื่อวันที่ 15 กันยายน พ.ศ.2552 ผู้ศึกษานำแนวคิดทฤษฎีจากข้อมูล (grounded in theory) มาประยุกต์เพื่อศึกษาจำนวนการตั้งสถานะ ปฏิสัมพันธ์ในเฟซบุ๊ก รวมทั้งเนื้อหา และเพื่อนำผลจากการศึกษาไปหาสื่อสังคมออนไลน์อื่นมาพัฒนางาน โดยรวบรวมข้อมูลในเฟซบุ๊กของหอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2555–31 มิถุนายน พ.ศ.2556 ผลการศึกษาพบว่า จากจำนวน 365 วัน มีการตั้งสถานะ 263 ครั้ง เดือนที่มากที่สุดคือ มกราคม จำนวน 52 ครั้ง เดือนที่น้อยที่สุดคือ ธันวาคม การตั้งสถานะที่นิยมใช้มากที่สุดคือ มีข้อความและรูปภาพ จำนวน 1,849 รูป 198 ข้อความ การตอบรับพบว่า เดือนมกราคม มีการตอบรับมากที่สุดในทุกรูปแบบ (ชอบ ความเห็น และแบ่งปัน) เนื้อหาการตั้งสถานะที่นิยมใช้มากที่สุดคือ กิจกรรมห้องสมุด สื่อสังคมออนไลน์อื่นที่นำมาพัฒนาคือ การสร้างเว็บบล็อกเพื่อเล่าเรื่องหนังสือ และการสร้าง Pinterest เพื่อนำเสนอรูปภาพ

คำสำคัญ: เฟซบุ๊ก, การประชาสัมพันธ์ห้องสมุด

ABSTRACT

Sanamchandra Palace Library, Silpakorn University launched the most popular online application, Facebook, to use on 15 September 2009. Grounded theory was applied to study the amount of timeline status and interactive message on the Facebook and in order to develop the result via other online networks by collecting Facebook messages of Sanamchandra Palace Library, Silpakorn University during 1 July 2012 to 31 June 2013. The result shows that there are 263 status added

during 365 days and the highest timeline status was 52 times in January and the lowest was in December. The most popular timeline status was 1,849 photos and 198 messages. The most feedback was in January in any categories, such as, likes, suggestions and shares. The most popular timeline status was the library activities. Other developed online network was story telling web block and Pinterest creator to present pictures.

Keywords : Facebook, library promotion

ริเริ่ม

เมื่อวันที่ 15 กันยายน พ.ศ.2552 หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ ได้ตั้งสถานะ (status) แรกในเฟซบุ๊กของหอสมุดฯ ว่า “ทดลองเปิดบริการทางเลือกใหม่” ต่อมาผู้รับผิดชอบการทำงานดังกล่าวได้เล่าเรื่องผ่านเว็บบล็อกของหอสมุดฯ (<http://www.snc.lib.su.ac.th/snclibblog/?p=8730>) ไว้ว่า ถือเป็นกาเปิดตัวเครื่องมือสื่อสารอย่างเป็นทางการหลังจากทำไว้เงียบๆ แบบซิมตลัดมาเกือบหนึ่งปีเต็มหนึ่งปีที่ต้องทำงาน และเรียนรู้กับเสียงหลายๆ แบบ ทั้งในและนอกห้องสมุดมหาวิทยาลัยรวมถึงต่างประเทศเพื่อหยังเสียงว่ารูปแบบไหนจึงจะถูกจริตของผู้ใช้บริการซึ่งสรุปแบบคร่าวๆ ว่าไม่มีรูปแบบไหนที่สมบูรณ์แบบไปทั้งหมดเพราะโลกประกอบด้วยอนุภาคมากมายดังนั้นหน้าที่ของห้องสมุดคือต้องทำทุกอย่างที่เห็นว่าเป็นช่องทางที่จะเข้าถึงตัวผู้ใช้บริการได้และคำว่าผู้ใช้บริการไม่ได้ตีวงจำกัดว่าเป็นประชาชนที่ยังอยู่ในศิลปากรเท่านั้นหากยังนับเนื่องไปถึงศิษย์เก่าที่ยังอยากฟังเรื่องราวของถิ่นที่เคยพำนักผู้ปกครองที่อยากรู้ว่าในมหาวิทยาลัยมีอะไรรวมไปถึงประชาชนที่ใครหลายคนบอกว่าอยากจะทำสร้างให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เพาะบ่มไปจากสังคมแห่งการอ่าน เพียงแค่พวกเขาไม่ใช่คนที่สวมหมวกของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งพวกเขาที่จะสูญเสียโอกาสไปเช่นนั้นหรือ ในเฟซบุ๊กของหอสมุดฯ ได้สื่อสารเรื่องราวของปัจจุบัน อดีตและอนาคต รวมถึงเรื่องราวที่เป็นหน้าที่ของห้องสมุดโดยตรงคือการสร้างให้เกิด Information Literacy ในศิลปากรซึ่งโครงการของทุกฝ่าย/งานในห้องสมุดล้วนแล้วแต่สนับสนุนเรื่องนี้ทั้งสิ้นแต่เป็นคนละเหลี่ยมและคนละมุมเฟซบุ๊กของหอสมุดในระยะแรกๆ ออกแบบมีเรื่องราวน่ารักหลายเรื่องมีการพูดคุยกันระหว่างทั้งอาจารย์ ศิษย์ปัจจุบันรวมถึงศิษย์เก่าที่ต่อไปคือสายใยผูกพันประหนึ่งเพื่อนพ้องน้องพี่ที่แบบที่เราไม่เคยเห็นตัวกันสายสัมพันธ์มีความจำเป็นต่อชีวิตไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง...วรรณกรรมว่าด้วยเฟซบุ๊กกับห้องสมุด ณ ปัจจุบันพบว่า มีเนื้อหาประกอบด้วย 9 หัวข้อคือ ความเป็นมาและลักษณะ วัตถุประสงค์ในการใช้ การใช้และไม่ใช้ สมาชิกกลยุทธ์การส่งเสริมการใช้เฟซบุ๊ก ประโยชน์ ประเภทของบริการและกิจกรรมห้องสมุดที่ใช้เฟซบุ๊ก บทบาทของบรรณารักษ์ ตลอดจนปัจจัยความสำเร็จและปัญหา/ผลกระทบในการประยุกต์ใช้เฟซบุ๊กของห้องสมุด (เทอดศักดิ์ ไม้เท้าทอง, 2554: 49, 53) เนื่องจากเฟซบุ๊กคือ ชุมชนในโลกของออนไลน์ (on line) มีหอสมุดฯ ที่อยู่ในโลกของความจริง (on earth) เป็นผู้กำหนดเนื้อหา (content) ผ่านช่องทางการสื่อสารระหว่างกันที่ระบบกำหนดขึ้น ซึ่งอาจมีบริบทที่เหมือนหรือต่างกับสถาบันอื่น เพราะแต่ละสังคมมีกลุ่มต่างๆ แยกย่อยตามที่กำหนด เช่น เพศ อายุ ภูมิสำเนา อาชีพ ฯลฯ ขณะที่สุวิดา ธรรมมณีนวศ์ (2555: 5) กล่าวว่านักวิชาการด้านการสื่อสารเทคโนโลยีเห็นว่าการใช้ทฤษฎีจากข้อมูล (grounded in theory) เข้าไปศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารของมนุษย์และเทคโนโลยี เพื่อทำความเข้าใจพฤติกรรมและการอยู่ร่วมกันของมนุษย์จำเป็นต้องเข้าใจในกระบวนการที่บุคคลได้สร้างความหมาย

ให้กับสิ่งต่างๆ ตามโลกทัศน์ของตนเอง ซึ่งรวมทั้งการสร้างความหมายให้กับสื่อหรือเหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของการสื่อสาร และจัดเป็นปรากฏการณ์ทางสังคม ดังนั้นการศึกษากระบวนการสื่อสาร(ไพโรจน์ วิไลนุช, 2556: 2)ไม่ว่าจะเป็นแบบแยกส่วนหรือองค์รวมย่อมต้องเกี่ยวข้องกับผู้รับสารและผู้ส่งสารซึ่งเป็นบุคคลที่กำหนดพฤติกรรมสื่อสารของตนทั้งสิ้น อีกทั้งปรากฏการณ์ของ web 2.0 (Bakardjieva, M. and Gaden, G. 2011: 411) ทำให้เกิดเทคโนโลยีการสร้างตัวตนให้สมดุระหว่างการเมืองอิสระในการแสดงออกกับการอยู่ในวงจำกัดโดยเจ้าของเป็นผู้กำหนดเนื้อหา ควบคุมตัวเองและเปิดพื้นที่ให้ผู้อื่นเข้ามามีส่วนร่วม เพราะพื้นฐานทางจิตใจของมนุษย์คือความต้องการการยอมรับ จึงทำให้สังคมออนไลน์กลายเป็นสังคมที่น่าหลงใหล ที่ใครหลายคนใช้เป็นช่องทางแสดงความเป็นตัวเองแต่เชื่อว่าบุคคลแต่ละบุคคลเท่านั้น หน่วยงานและองค์กรต่างๆ ก็ต้องการการยอมรับจากสังคมด้วยการสร้าง "ตัวตน" ในโลกออนไลน์เช่นกัน

การเรียนรู้และทำความเข้าใจสังคมที่เราเป็นผู้กำหนดเนื้อหา จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพิจารณาบทบาทในฐานะที่เป็นผู้ให้/สร้างการไหลเวียนของข้อมูลรวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น จะทำให้เราเข้าใจเพื่อนที่อยู่สังคมในแบบหอสุมุดพระราชวังสนามจันทร์มากขึ้น ผู้ศึกษาจึงสนใจนำแนวคิดของทฤษฎีจากข้อมูล (grounded in theory) มาประยุกต์เพื่อประโยชน์ดังกล่าวแล้วนำไปพัฒนาการทำงานในโอกาสต่อไปด้วย

เรียนรู้

การศึกษาค้นคว้านี้ มุ่งหวังเพื่อศึกษาจำนวนของการตั้งสถานะและปฏิสัมพันธ์ในเฟซบุ๊ก เนื้อหา และเพื่อนำผลจากการศึกษาไปแสวงหาสื่อสังคมออนไลน์อื่นมาพัฒนางานโดยผู้ศึกษารวบรวมจำนวนสถานะ (status) และการมีปฏิสัมพันธ์ในเฟซบุ๊กของหอสุมุดพระราชวังสนามจันทร์ ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2555 – 31 มิถุนายน 2556 ได้แก่ 1) วันที่ของการตั้งสถานะ (status) 2) สถานะในรูปแบบต่างๆ แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ ข้อความ ข้อความและรูปภาพ วิดีทัศน์ และการเชื่อมโยง (link) 3) ผลการตอบรับ คือ ชอบ (like) ความเห็น (comment) และแบ่งปัน (share)

การตั้งสถานะและปฏิสัมพันธ์ในเฟซบุ๊ก

ว/ด/ป	จำนวนวัน	จำนวนสถานะ	สถานะ				ผลการตอบรับ		
			ข้อความ	ภาพและข้อความ	วิดีโอ/สไลด์	การเชื่อมโยง	ชอบ	ความเห็น	แบ่งปัน
ก.ค.55	31	23	1	301/20	-	2	253	26	35
ส.ค.55	31	13	2	23/10	-	1	107	15	7
ก.ย.55	30	21	1	14/16	-	4	144	12	18
ต.ค.55	31	21	-	201/14	-	7	103	4	29
พ.ย.55	30	18	7	67/7	-	4	72	18	26
ธ.ค.55	31	11	1	14/7	-	3	37	33	33
ม.ค.56	31	52	7	89/44	-	1	575	63	89
ก.พ.56	28	26	2	15/22	-	2	296	35	65
มี.ค.56	31	14	1	45/8	-	5	128	8	17
เม.ย.56	30	19	2	708/15	-	2	188	3	28

พ.ค.56	31	18	-	250/14	1	3	136	7	31
มิ.ย.56	30	27	1	122/21	1	4	234	21	28
รวม	365	263	25	1,849/198	2	41	2,273	245	406

ตารางที่ 1 สถานะและจำนวนการตอบรับ

จากตารางที่ 1 สถานะและจำนวนการตอบรับพบว่า ช่วงเวลาตั้งแต่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2555-31 มิถุนายน พ.ศ.2556 จำนวน 365 วัน ตั้งสถานะจำนวน 263 ครั้ง เฉลี่ยวันละ 1.3 ครั้ง เดือนที่มากที่สุดคือมกราคม จำนวน 52 ครั้ง เฉลี่ยวันละ 1.7 ครั้ง เดือนที่น้อยที่สุดคือธันวาคม จำนวน 11 ครั้ง เฉลี่ยวันละ .35 ครั้ง **สิ่งที่พบคือ**สังคมออนไลน์ไม่มีวันหยุดราชการ แต่การทำงานกับสังคมออนไลน์จำเป็นต้องมีวันหยุดราชการหรือไม่

การตั้งสถานะที่นิยมใช้มากที่สุดคือ มีข้อความและรูปภาพ จำนวน 1,849 รูป 198 ข้อความ รองลงมาคือ การเชื่อมโยง (link) จำนวน 41 ครั้ง โดยเดือนเมษายนตั้งสถานะโดยใช้ข้อความและรูปภาพมากที่สุดคือ 708 ภาพ และมีข้อความ 15 ครั้งเท่านั้น**สิ่งที่พบคือ** มีรูปภาพจำนวนมากแต่ไม่มีคำอธิบายเพื่อสื่อสารระหว่างกันอาจเป็นข้อจำกัด จึงเป็นเรื่องที่ทบทวนว่ารูปภาพแบบไหน เรื่องใด จำนวนเท่าไรจึงจะพอเหมาะกับการรับรู้ของคนในสังคม การนำเสนอรูปภาพอาจต้องมีการเรียนรู้ว่าแบบไหนที่ตรงประเด็นกับเรื่องที่เราต้องการสื่อสาร

ผลการตอบรับพบว่า เดือนมกราคม มีการตอบรับมากที่สุดในทุกรูปแบบคือชอบ (like) จำนวน 575 ครั้ง ให้ความเห็น (comment) 63 ครั้ง และแบ่งปัน (share) 89 ครั้ง **สิ่งที่พบคือ** จำนวนรูปภาพที่มากไม่มีผลต่อปฏิสัมพันธ์ ความถี่ของการตั้งสถานะแต่อาจมีผลต่อการตอบรับ

เนื้อหา

ว/ด/ป	จำนวนวัน	จำนวนสถานะ	เนื้อหา				ผลการตอบรับ		
			ยิ้ม-คีน	การรู้สารสนเทศ	แนะนำทรัพยากร	กิจกรรมห้องสมุด	ชอบ	ความเห็น	แบ่งปัน
ก.ค.55	31	23	5	2	4	12	253	26	35
ส.ค.55	31	13	2	3	6	2	107	15	7
ก.ย.55	30	21	3	4	12	2	144	12	18
ต.ค.55	31	21	2	4	7	8	103	4	29
พ.ย.55	30	18	1	12	3	2	72	18	26
ธ.ค.55	31	11	-	2	-	9	37	33	33
ม.ค.56	31	52	1	1	2	48	575	63	89
ก.พ.56	28	26	4	4	2	16	296	35	65
มี.ค.56	31	14	-	5	3	6	128	8	17
เม.ย.56	30	19	-	2	7	10	188	3	28
พ.ค.56	31	18	2	5	4	7	136	7	31
มิ.ย.56	30	27	3	3	5	16	234	21	28
รวม	365	263	23	47	55	138	2,273	245	406

ตารางที่ 2 เนื้อหาของการตั้งสถานะ

จากตารางที่ 2 เนื้อหาการตั้งสถานะที่นิยมใช้มากที่สุดคือ กิจกรรมห้องสมุด ซึ่งในเดือนมกราคมเป็นช่วงที่มีการจัด “ทัชแแก้วบุ๊กแฟร์” รองลงมาคือ กิจกรรมแนะนำทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมหลักของฝ่ายบริการ มีการแนะนำหนังสือใหม่อย่างสม่ำเสมอ **สิ่งที่พบคือ** เมื่อศึกษารายละเอียดแล้วพบว่า การแนะนำหนังสือในลักษณะของการเล่าเรื่องบอกเนื้อหา แนวคิด ความประทับใจ มีการปฏิสัมพันธ์ในเครือข่ายมากกว่าการนำเสนอด้วยปก ที่มีจำนวนมาก อาจเป็นเพราะมากเกินไปกว่าที่จะรับรู้ได้ในเวลาสั้นๆ ผู้ปฏิบัติจำเป็นต้องหากวิธีใหม่ๆ นำเสนอ เช่น ลดจำนวนปกแต่เพิ่มความถี่ จัดหนังสือให้เป็นกลุ่มเรื่องเดียวกันหน้าปกสีเดียวกัน นักเขียนคนเดียวกัน สำนักพิมพ์เดียวกัน หรือมีฉากในพื้นที่เดียวกัน รวมทั้งเขียนข้อความในสถานะให้กระชับใจผู้อ่านในสังคมออนไลน์ที่เรากำหนด หรือทำเป็นคลิปแนะนำหนังสือ เป็นต้น เช่นเดียวกับการนำเสนอกิจกรรมของหอสมุดฯ ด้วยรูปภาพ อาจต้องปรับลด และทำความเข้าใจกับศักยภาพของคำว่า “รูปเดียวแทนคำล้านคำ” ขณะเดียวกันจำเป็นต้องจัดสมดุลในเนื้อหาของสถานะที่ตั้งขึ้นให้ครอบคลุมทุกงาน รวมทั้งการแบ่งปันข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม และทำหน้าที่ในฐานะผู้ให้บริการสารสนเทศที่ดี ด้วยการตรวจสอบข้อมูลที่จะเชื่อมโยง (link) ทุกครั้งก่อนแบ่งปัน (share)

การเรียนรู้และรู้จักสังคมออนไลน์ของเราจากอดีต ถือเป็นบทเรียนให้ปัจจุบัน ในโลกของออนไลน์อาจง่ายที่จะเรียนรู้เพื่อปฏิสัมพันธ์เป็นการสร้างประสบการณ์ของการนำข้อมูลกลับมาใช้ต่อเช่น ใครคือผู้ที่แบ่งปันข้อมูลของเราแบ่งปันไปว่าอย่างไร ภาพไหนที่ควรต้องติดป้าย (tag) ให้กับเพื่อนคนใดเพื่อช่วยกระจายข่าวสาร ข้อมูล และเนื้อหาสาระแบบไหนที่เหมาะสมกับสังคมออนไลน์ที่เราเป็นผู้กำหนด ทั้งต้องทำความเข้าใจว่าการทำงานในสังคมออนไลน์ของหน่วยงานที่มีเพื่อนหลากหลาย จำเป็นต้องอาศัยทีมงานที่มีความถนัดและมีแนวคิดที่ต่างกันมาช่วยกันเติมเต็มเพื่อสร้างการสื่อสารให้ครอบคลุมความหลากหลายนั้นด้วย

ร้อยเรียง

จากการเรียนรู้พบว่า นอกจากการทำงานบนสังคมบนดินแล้ว ยังมีความจำเป็นที่ต้องหาสังคมออนไลน์อื่นๆ นอกเหนือจากเฟซบุ๊กมาเป็นเครื่องมือสื่อสารควบคู่กับการสร้างนวัตกรรมงานบริการ เพื่อให้ขับเคลื่อนสังคมต่อไปได้ โดยเฉพาะสังคมแห่งการเรียนรู้ ทั้งนี้หอสมุดฯ ได้ดำเนินการดังนี้คือ 1) สร้างเว็บบล็อกเพื่อเล่าเรื่องหนังสือ โดยเฉพาะซึ่งสามารถนำไปแบ่งปัน (share) รวมทั้งหาพันธมิตรอื่นๆ เข้ามาช่วยผลักดัน 2) สร้าง Pinterest เพื่อนำเสนอรูปภาพในจำนวนมาก 3) จัดตารางกิจกรรมในรอบปีเพื่อนำเสนอข้อมูลในจังหวะที่พอดี ไม่มีการแสดงสถานะที่มากเกินไป เกินกว่าที่รับรู้ได้

การเฝ้ามองสังคมประหนึ่งสุนัขเฝ้าบ้าน (watch dog) เพื่อให้เข้าใจพฤติกรรมความคิดและความก้าวหน้าของโลกเป็นภารกิจหนึ่งของบรรณารักษ์ ที่ต้องทำความเข้าใจกับเพื่อนในสังคม รู้จักพาสารสนเทศไปร้อยเรียงแล้วนำเสนอผ่านเครื่องมือแบบสังคมออนไลน์เพื่อสนับสนุนโลกแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อเพื่อและแบ่งปัน และต้องรู้จักกระทั่งสังคมออนไลน์แบบความลับค้ำบอกแบบ WHISPER...Share Secrets, Express Yourself, Meet New People

รายการอ้างอิง

เทอดศักดิ์ ไม้เท้าทอง. (2554, กรกฎาคม-ธันวาคม). การประยุกต์ใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) ในห้องสมุด สถาบันอุดมศึกษา. *อินฟอร์เมชัน*, 18 (2): 42-54

ไพโรจน์ วิไลสุข. *การสร้างทฤษฎีฐานราก: อีกหนึ่งวิธีวิทยาเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ในเทคโนโลยีสารสนเทศ*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://utcc2.utcc.ac.th/localuser/amsar/about/document14.html>. (วันที่ค้นข้อมูล : 18 กรกฎาคม 2556).

สุวิดา ธรรมมณีวงศ์, จักรนาท นาคทอง. (2555). *รายงานการวิจัยเรื่องเว็บล็อกในฐานะสื่อการเรียนรู้สร้างสรรค์ของชุมชนคนรุ่นใหม่*. นครปฐม: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Bakardjieva, M. , Gaden, G. (2011). “Web 2.0 Technology of the self”. *Philos. Technol.*, 25,

Pong Missita. (2009). “*Twitter and Facebook*”. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.snc.lib.su.ac.th/snclibblog/?p=8730>. (วันที่ค้นข้อมูล : 30 สิงหาคม 2556)

โด้ววาทิน้องใหม่ ซิงโล่อธิการบดี

สุภารักษ์ เมินกระโทก*ธัญกานต์ สิ้นปรุ ชัยสิทธิ์ เปล่งวุฒิไกร จักรี รั้งคะวัต

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี e-mail : srisui@sut.ac.th;

บทคัดย่อ

การโด้ววาทิ เป็นการโด้ววาทิในญัตติที่กำหนดมีฝ่ายค้านและฝ่ายเสนอ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา โดยฝ่ายส่งเสริมการสื่อสารสนเทศ ได้เห็นประโยชน์ของการโด้ววาทิ จึงได้นำมาประยุกต์ใช้ในการประชาสัมพันธ์บริการสารสนเทศ ทรัพยากรสารสนเทศและสิ่งอำนวยความสะดวก ของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 เป็นต้นมา โดยการกำหนดญัตติที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด เป็นการให้นักศึกษา อาจารย์เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมดังกล่าว โดยบรรณารักษ์ทำหน้าที่สนับสนุน อำนวยความสะดวก จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ การมีส่วนร่วมดังกล่าวช่วยให้การดำเนินกิจกรรมบรรลุวัตถุประสงค์เป็นอย่างดีและเป็นการสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ใช้บริการและบุคลากรของห้องสมุด

คำสำคัญ : การโด้ววาทิ, ห้องสมุด – การประชาสัมพันธ์, ห้องสมุด – กิจกรรม

บทนำ

การโด้ววาทิ หมายถึง การแสดงคารมโต้กันในญัตติมีฝ่ายค้านและฝ่ายเสนอ (วิทย์ เทียงบูรณธรรม, 2535: 558) เป็นการเสนอเหตุผลหรือแนวความคิดของตนเอง เป็นการหักล้างเหตุผลหรือแนวความคิดของฝ่ายตรงข้ามเป็น

การพูดที่ต้องใช้ปฏิภาณไหวพริบอย่างมาก มีท่าทางประกอบมากเป็นพิเศษ ผู้พูดต้องมีความพร้อมอย่างมาก เพราะต้องเตรียมคำพูดให้สุภาพ แหลคมและกระชับ เป็นการพูดที่เกิดประโยชน์ทั้งต่อผู้ได้วาทีและผู้ฟัง คือ เกิดความเข้าใจในหลักการ เหตุผล หรือแนวคิดได้เรียนรู้วิธีแสดงเหตุผลแบบต่าง ๆ มีโอกาสเรียนรู้การใช้ถ้อยคำสำนวนรู้จักพิจารณาเหตุผลเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตยรอบรู้ในหลักวิชาได้ฝึกใช้ปฏิภาณไหวพริบในการแก้ปัญหา กล่าวแสดงออกอย่างถูกต้องได้ฝึกมารยาทการเป็นผู้พูด และผู้ฟังที่รวมทั้งวิธีการเสนอแนวคิดของตนไปยังบุคคลอื่น สำหรับประโยชน์ต่อผู้ฟัง ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาหรือหัวข้อยุติในการโต้วาที มีเหตุผลหรือแนวคิด ได้เรียนรู้วิธีแสดงเหตุผลแบบต่าง ๆ จากผู้ได้วาที เกิดประสบการณ์ที่แปลกใหม่ มีโอกาสเรียนรู้การใช้ถ้อยคำสำนวนมากขึ้น รู้จักพิจารณาเหตุผล เสริมสร้างระบอบประชาธิปไตย ส่วนประโยชน์ต่อผู้ได้วาทีนั้นจะทำให้รอบรู้ในหลักวิชาการในยุติที่กำหนด เกิดการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการนำเสนอหรือคัดค้านอย่างมีเหตุมีผล ทำให้มีทักษะการค้นหาค้นหาสารสนเทศเพิ่มมากขึ้น เกิดการปรับปรุงแนวความคิดให้ลึกซึ้งมากขึ้น เกิดความชำนาญในการพูด รอบรู้ในหลักวิชา ได้ฝึกใช้ปฏิภาณไหวพริบในการแก้ปัญหา กล่าวแสดงออกอย่างถูกต้อง ได้ฝึกมารยาทการเป็นผู้พูด และผู้ฟังที่ดี วิธีการเสนอแนวคิดของตนไปยังบุคคลอื่น ในการโต้วาทีมีองค์ประกอบ 5 ประการ คือ ยุติ ผู้ดำเนินรายการในการโต้วาที ผู้ได้วาที กรรมการ และผู้ฟัง สำหรับยุติ หรือหัวข้อเรื่องที่ใช้ในการโต้วาทีเป็นการเสนอความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันในเรื่องเดียวกัน การเลือกยุติควรเป็นยุติที่คนทั่วไปสนใจ มีประโยชน์ต่อผู้ได้วาทีและคนฟัง เป็นยุติที่ทั้งสองฝ่ายสามารถหาเหตุผลมาหักล้างกันได้ไม่เป็นภัยต่อสังคม

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ในฐานะห้องสมุดเพียงแห่งเดียวของมหาวิทยาลัย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมการใช้บริการสารสนเทศ ทรัพยากรสารสนเทศ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาได้จัดเตรียมไว้ โดยเฉพาะนักศึกษาใหม่ระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย เพื่อให้ นักศึกษาใหม่ได้รู้จักบริการ ทรัพยากรสารสนเทศ และสิ่งอำนวยความสะดวกดังกล่าว จึงเห็นควรดำเนินกิจกรรม “โต้วาทีห้องใหม่ ชิงโล่อธิการบดี” ต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2554 โดยการกำหนดยุติในการโต้วาทีที่เกี่ยวข้องกับด้านห้องสมุดหรือศูนย์บรรณสารฯ เช่น ยุติการพูดดีกว่าการเขียน ท่องอินเทอร์เน็ตดีกว่าท่องห้องสมุด (ศูนย์บรรณสารฯ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี) ยุติใช้บริการศูนย์บรรณสารฯ ฟรี ดีกว่าจ่ายตังค์ ยุติอ่านหนังสือหรือจะสู้อีBookเป็นต้น กิจกรรมดังกล่าว ประกอบด้วยผู้ได้วาทีซึ่งได้แก่ นักศึกษา และผู้ฟังหรือกองเชียร์ ได้แก่ นักศึกษา ดังนั้น การโต้วาที จึงเป็นการแนะนำบริการสารสนเทศ ทรัพยากรสารสนเทศ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาจัดไว้ โดยนักศึกษาและให้นักศึกษาด้วยกันได้รับฟังบรรณารักษ์ทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว จึงถือได้ว่ากิจกรรมโต้วาทีห้องใหม่นี้ เป็นกิจกรรมที่ผู้ใช้บริการทั้งนักศึกษา อาจารย์ประจำสำนักวิชา/คณะ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ช่วยทำให้การดำเนินกิจกรรมของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ทุกประการ นอกจากนี้ นักศึกษาได้แสดงความสามารถ ความสามัคคีและสร้างโอกาสให้นักศึกษาใหม่ได้เข้ามาเรียนรู้และใช้บริการต่างๆ ของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา

วัตถุประสงค์ :

1. เพื่อประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการใช้บริการสารสนเทศ ทรัพยากรสารสนเทศ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ได้จัดเตรียมไว้

2. เพื่อให้นักศึกษาใหม่ได้แสดงความสามารถและพัฒนาทักษะการพูดผ่านการเรียนรู้และใช้บริการต่างๆ ของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา

3. เพื่อสร้างความสามัคคีในกลุ่มนักศึกษาใหม่

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. ขออนุมัติโครงการและขออนุมัติค่าใช้จ่ายจากงบประมาณที่ตั้งไว้
2. ขออนุญาตสลักนามอธิการบดีบนถ้วยรางวัลชนะเลิศการแข่งขันโต้วาทิ
3. กำหนดญัตติ กลุ่มเป้าหมายหรือผู้เข้าร่วมกิจกรรม วัน เวลา และสถานที่แข่งขัน
4. กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน และกรรมการตัดสิน
5. เชิญชวนสำนักวิชาส่งนักศึกษาใหม่เข้าร่วมกิจกรรม สำนักวิชาละไม่เกิน 2 ทีม
6. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่านเว็บไซต์ पोสเตอร์ ป้ายประชาสัมพันธ์อิเล็กทรอนิกส์ email facebook
7. บันทึกเชิญกรรมการตัดสิน
8. ระยะเวลาการดำเนินโครงการ : ภาคการศึกษาที่ 1 ระหว่างเดือนมิถุนายน – สิงหาคม ของทุกปี
9. ดำเนินกิจกรรม
10. ประเมินผลและสรุปผลการดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินการและรายละเอียดหลักเกณฑ์การแข่งขัน

ผู้ดำเนินรายการจะเป็นผู้กล่าวแนะนำการโต้วาทิ ประกาศญัตติ ระเบียบการโต้วาทิและแนะนำผู้โต้วาทิทั้งฝ่ายเสนอ ฝ่ายค้าน เกณฑ์การตัดสินและการให้คะแนน รวมถึงคณะกรรมการผู้ให้คะแนนให้ผู้ฟังรู้จักจากนั้นผู้ดำเนินการโต้วาทิจะเชิญผู้โต้วาทิขึ้นพูดทีละคนตามลำดับ โดยหัวหน้าฝ่ายเสนอจะเป็นผู้พูดก่อน คนต่อมาคือหัวหน้าฝ่ายค้าน หลังจากนั้นจะเป็นผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอและผู้สนับสนุนฝ่ายค้านตามลำดับ

1. การแข่งขันแบ่งเป็น 2 รอบ

รอบที่ 1 ผู้เข้าแข่งขันทุกทีม รายงานตัวพร้อมจับฉลากคู่แข่งขัน ในญัตติ ใช้บริการศูนย์บรรณสารฯ ฟรี ดีกว่าจ่ายตั้งค์

รอบที่ 2 ทีมชนะที่ 1, 2 และ 3 จากรอบที่ 1 แข่งขันประเพณีกันหมดทุกทีมพร้อมจับฉลากญัตติการแข่งขันในการโต้วาทิ ประกอบด้วย ญัตติท่องเที่ยวเตอร์เต็ดกว่าท่องห้องสมุด (ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ผู้ติดต่อหนังสือหรือจะส่ง eBook ฯลฯ (ในการศึกษาข้อมูลให้ยึดบริบทของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี)

2. เวลา กำหนดให้แต่ละทีมบริหารเวลาภายในเวลา 11 นาที

- 1) หัวหน้าที่มพูดในช่วงเวลา 4 นาที
- 2) ลูกทีม / ผู้สนับสนุนพูดคนละ 3 นาที
- 3) หัวหน้าที่มพูดสรุปไม่เกิน 4 นาที

3. สถานที่ทำการแข่งขัน ณ ห้องบรรณสารสาธิต อาคารบรรณสาร ชั้น 4

4.เกณฑ์การให้คะแนน 100 คะแนน

- 1) พูดตามประเด็น 20 คะแนน
- 2) เสนอเหตุผลข้อเท็จจริงอ้างอิงได้เหมาะสมถูกต้อง 20 คะแนน
- 3) หักล้างข้อเสนองของฝ่ายตรงข้ามได้ชัดเจน 15 คะแนน
- 4) ลีลา น้ำเสียง ท่าทาง 15 คะแนน
- 5) วิธีการพูดโน้มน้าว 15 คะแนน
- 6) การแปรญัตติ 5 คะแนน
- 7) มารยาทในการพูด 5 คะแนน
- 8) ตรงตามเวลาที่กำหนด 5 คะแนน

5.เกณฑ์การตัดสินและรางวัล

- 1) ทีมที่มีคะแนนสูงสุด ได้รับรางวัลชนะเลิศจากอธิการบดี ทุนการศึกษา 3,000 บาทพร้อมเกียรติบัตร
- 2) ทีมที่มีคะแนนรอง ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ ทุนการศึกษา 2,000 บาทพร้อมเกียรติบัตร
- 3) ทีมที่มีคะแนนรองอันดับสอง ได้รับรางวัลชมเชย ทุนการศึกษา 1,000 บาทพร้อมเกียรติบัตร
- 4) รางวัลกองเชียร์ดีเด่นได้รับของที่ระลึกและของรางวัล จากศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา

6. คณะกรรมการการแข่งขัน จำนวน 3 คน ประกอบด้วย

- 1) ดร.นฤมล รักษาสุข รองอธิการบดีฝ่ายกิจการสภามหาวิทยาลัยและอาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ (สารสนเทศศึกษา)
- 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หนึ่งทัย ขอผลกลาง อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ (นิเทศศาสตร์)
- 3) นางสุภารักษ์ เมินกระโทก บรรณารักษ์ หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการรู้สารสนเทศศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา

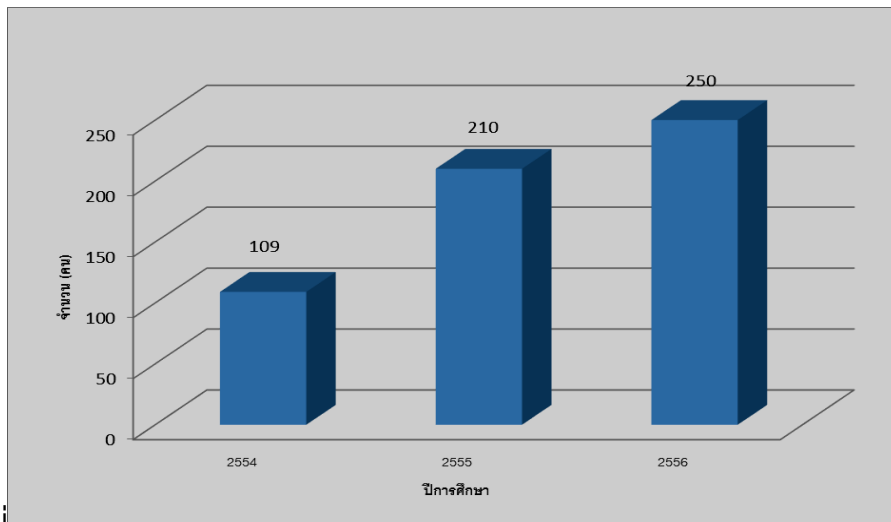
ผลการดำเนินการและการประเมินผล

ฝ่ายส่งเสริมการรู้สารสนเทศ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ได้ดำเนินกิจกรรม ใต้วาทิน้องใหม่ ซึ่งโล่อธิการบดี ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2554 และจัดต่อเนื่องมาทุกปีนับจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2556) เป็นปีที่ 3 พบว่ามีนักศึกษาให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มขึ้นทุกปี รายละเอียดดังตารางที่ 1 และกราฟที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนการเข้าร่วมกิจกรรมโต้วาทีน้องใหม่

ที่	กิจกรรม	จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม		
		2554	2555	2556
1	ทีมที่เข้าแข่งขันโต้วาทีน้องใหม่	4	5	8
2	จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมโต้วาทีน้องใหม่	109	210	250

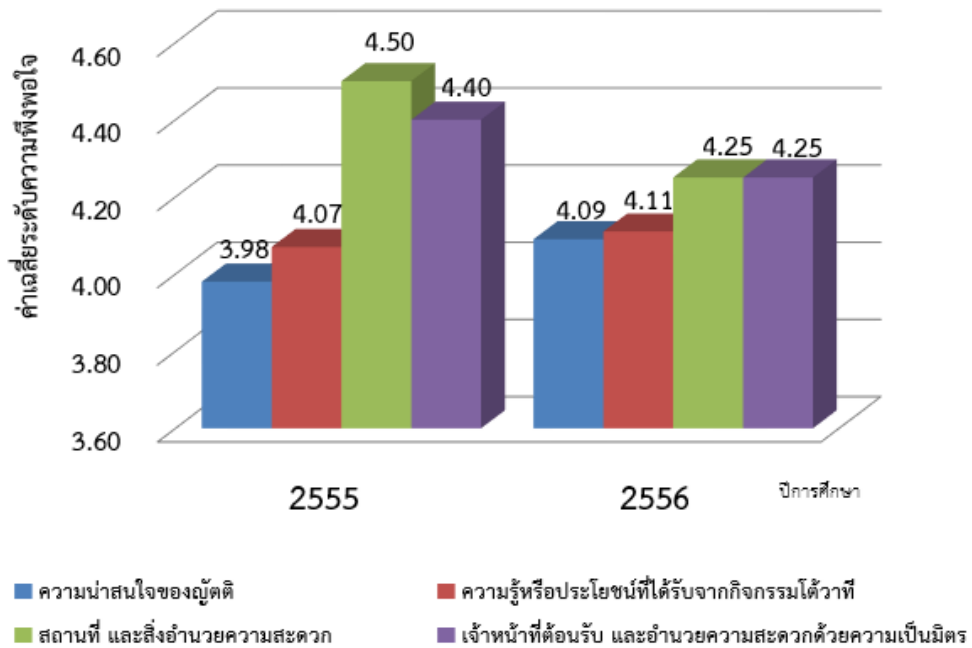
กราฟที่ 1 แสดงจำนวนนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมโต้วาทีน้องใหม่

ใหม่

จากผลประเมินการดำเนินกิจกรรมโต้วาที พบว่าโดยภาพรวมนักศึกษา มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมโต้วาทีน้องใหม่ ซึ่งโล่อิการบดี ในระดับมาก-มากที่สุด

กราฟที่ 2 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมโต้วาทีน้องใหม่ ปี 2555 และ 2556

ประโยชน์และคุณค่าต่อการนำไปปรับใช้ในงานห้องสมุด

1. ได้ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการใช้ห้องสมุดให้กับนักศึกษาใหม่ระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นนักศึกษาใหม่ จึงอาจไม่รู้จักรับบริการต่างๆ ของห้องสมุด ซึ่งมีอยู่จำนวนมาก การจัดกิจกรรมไต่वाที่ จึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะทำให้ นักศึกษาใหม่เหล่านี้ได้รู้จักบริการต่างๆ ของห้องสมุด ได้มาสัมผัสห้องสมุด เพราะสถานที่การจัดกิจกรรมไต่वाที่จัดที่ อาคารบรรณสาร หรือห้องสมุดจากผลการวิจัยของ ประภาวดี สีสอนธิ และคณะ (2547) พบว่าผู้ใช้บริการไม่ใช้ บริการนั้น ๆ เนื่องจากไม่ทราบว่าห้องสมุดมีบริการดังกล่าว

2. เป็นวิธีการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดอีกวิธีหนึ่งที่บรรณารักษ์ไม่ต้องไปแนะนำผู้ใช้บริการด้วยตนเอง แต่ บรรณารักษ์ทำหน้าที่ในการจัดเตรียม สนับสนุน จัดหาวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยให้นักศึกษา ด้วยกันเป็นคนบอกกันเอง ซึ่งจากงานวิจัยของ ประภาวดี สีสอนธิ และคณะ (2547) พบว่านักศึกษาเรียนรู้วิธีใช้ ห้องสมุด หรือ รู้จักบริการต่างๆ ของห้องสมุด จากเพื่อนเป็นอันดับแรก

3. สร้างความสามัคคีในกลุ่มนักศึกษาใหม่ เนื่องจากการแข่งขันการไต่वाที่เป็นการแข่งขันประเภททีมมี ตัวแทนจากสำนักวิชา ทำให้เพื่อนๆ นักศึกษามาชมและเป็นกองเชียร์ให้กับเพื่อนที่ไต่वाที่ และบางสำนักวิชาอาจารย์ ประจำสำนักวิชามาร่วมกิจกรรมด้วยทำให้นักศึกษารู้สึกว่าเป็นกิจกรรมสำคัญของสำนักวิชาอีกกิจกรรมหนึ่ง

4. ญาติของการไต่वाที่ที่กำหนดไว้ซึ่งเป็นญาติที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด ไม่ว่าจะเป็น 1) การพูดดีกว่าการ เขียน 2) การใช้บริการบรรณสารฯ ฟรีดีกว่าจ่ายตังค์ 3) ท่องอินเทอร์เน็ตดีกว่าท่องห้องสมุด (ศูนย์บรรณสารและ สื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี) 4) อ่านหนังสือหรือจะดู eBook เป็นต้น ข้อมูลสำหรับการสนับสนุน หรือคัดค้านญาติที่ตั้งกล่าว นักศึกษาต้องมาศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปคัดค้านหรือสนับสนุนญาติ ตั้งกล่าว ทำให้นักศึกษาเกิดทักษะการค้นหาสารสนเทศ ได้รู้จักบริการต่างๆ ของห้องสมุด

5. ด้านผู้ฟัง ผู้เข้าฟังหรือกองเชียร์ซึ่งหมายถึงนักศึกษาใหม่ระดับปริญญาตรีจากสำนักวิชาต่างๆ นอกจากมาให้กำลังใจเพื่อนที่ได้ว่าที่บนเวทีแล้ว ในขณะเดียวกันก็ได้รับทราบบริการสารสนเทศ ทรัพยากรสารสนเทศ และสิ่งอำนวยความสะดวก จากการโต้ว่าที่ในญัตติต่างๆ นั่นก็คือการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาโดยนักศึกษาให้นักศึกษาฟัง

6. ผู้ใช้บริการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของห้องสมุด ไม่ว่าจะเป็นนักศึกษา อาจารย์ประจำสำนักวิชา และบุคลากรของห้องสมุด ช่วยทำให้การดำเนินกิจกรรมของห้องสมุดบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้และเกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษา อาจารย์ประจำสำนักวิชา และบุคลากรของห้องสมุด และศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา อีกด้วย

รายการอ้างอิง

ประภาวดี สืบสนธิ์ และคณะ. (2547). *รายงานการวิจัยสถาบันเรื่องความพึงพอใจของนักศึกษาและคณาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีต่อการใช้ทรัพยากรและบริการสารสนเทศ*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

วิทย์ เทียงบุญธรรม. (2535). *พจนานุกรมไทย-อังกฤษ = Thai-English dictionary*. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น

ถอดบทเรียนการจัดการความรู้ในงานเทคโนโลยีสารสนเทศห้องสมุด

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ระหว่างปี 2553-2556

Lesson-Learned of Knowledge Management in Information
Technology at STOU Library during the Years 2010 - 2013

ชัยวัฒน์ น้าชม

สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช e-mail: chaiwat.nar@stou.ac.th

บทคัดย่อ

การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือนำสติปัญญาของคนหรือขององค์กรมาเพิ่มศักยภาพในการทำงาน ผลจากการรวบรวมความรู้ ความเชี่ยวชาญของบุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชอย่างเป็นระบบ สามารถใช้ประโยชน์ในด้านการเรียนรู้และการปฏิบัติงานอันเป็นกระบวนการที่จำเป็นสำหรับการทำงานประจำให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะความสามารถในการจัดการความรู้ที่ดีจะส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันและการปรับตัวมากยิ่งขึ้น นำไปสู่การพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืนได้ จากประสบการณ์การจัดการความรู้ในงานเทคโนโลยีสารสนเทศห้องสมุดอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 4 ปี ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่ที่เป็นต่อการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะการปฏิบัติงานการพัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุดตามแนวคิด Library 2.0 การพัฒนาทักษะการ

สื่อสารการบริการ e-Library และเทคนิคการทำเว็บไซต์ห้องสมุดให้ติดอันดับต้นในผลการค้นของเซิร์ชเอนจินที่ห้องสมุดพัฒนาจนสามารถประกาศแนวปฏิบัติที่ดีที่นำมาสู่การทำงานประจำได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักบรรณสารสนเทศสามารถพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้ที่สามารถนำมาพัฒนาปรับปรุงงานเทคโนโลยีสารสนเทศห้องสมุดตามภารกิจของสำนักบรรณสารสนเทศได้อย่างมีมาตรฐาน มีความน่าเชื่อถือ และมีประสิทธิภาพสำหรับการนำเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและตรงตามความต้องการของผู้ใช้มากยิ่งขึ้นนับเป็นการพัฒนาองค์กรที่เกิดจากการจัดการความรู้ในงานที่ปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพแท้จริง

คำสำคัญ: การจัดการความรู้, องค์ความรู้, สำนักบรรณสารสนเทศ

ABSTRACT

Knowledge Management is a leading intellect of the person or the organization to enhance performance. The result of combining the knowledge expertise of STOU library staff systematically. Can be exploited in the field of learning and performing a process necessary for the work to be more effective. Because of its ability to promote better knowledge management capabilities to compete and adapt even more. lead to sustainable development. Of experience in information technology , knowledge management, library continued for 4 years, making the new knowledge needed to perform the job. In particular, the performance of library website development based on the concept of Library 2.0. Developing the communication skills of e-Library services and techniques to created library website provides top rankings in search results of search engines that library developers can finally announce the good practices leading up to the work effectively. STOU Library can develop innovative and knowledge to enhance the mission of the library information technology with standards. Are reliable and effective presentation of information that is useful to society and meet the needs of the users even more. The evolution of the organization of knowledge management in practice, effectively true.

Keywords : e-Library, Search Engine Optimization, SEO, STOU Library

บทนำ

สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ดำเนินงานจัดการความรู้ในงานเทคโนโลยีสารสนเทศห้องสมุดตามพันธกิจหลักของหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553–2556 รวม 4 ปี โดยอิงกรอบการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการความรู้ แผนการจัดการความรู้ของสำนักบรรณสารสนเทศ ประจำปีงบประมาณ (แผนปี) และแผนยุทธศาสตร์การจัดการความรู้ของสำนักบรรณสารสนเทศ (แผนระยะ 4 ปี) การจัดการความรู้ในงานเทคโนโลยีสารสนเทศห้องสมุดมี ดังนี้

ปี 2553 เรื่อง การพัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุดตามแนวคิด Library 2.0

ปี 2554 เรื่อง การพัฒนาทักษะการสื่อสารการบริการ e-Library

ปี 2555 เรื่อง เทคนิคการทำเว็บไซต์ห้องสมุดให้ติดอันดับต้นในผลการค้นของ Search Engine
เน้นกระบวนการ Off Page SEO (Search Engine Optimization)

ปี 2556 เรื่อง เทคนิคการทำเว็บไซต์ห้องสมุดให้ติดอันดับต้นในผลการค้นของ Search engine
เน้นกระบวนการ On Page SEO

นอกจากการพัฒนาการจัดการความรู้ในงานเทคโนโลยีสารสนเทศห้องสมุดเป็นประจำทุกปีแล้ว ยังได้ดำเนินการพัฒนางานบริหารความเสี่ยงในงานเทคโนโลยีสารสนเทศห้องสมุดในเรื่องเดียวกันหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันทุกปีควบคู่กันไป ผลจากการจัดการความรู้ในงานเทคโนโลยีสารสนเทศห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้สำนักบรรณสารสนเทศสามารถพัฒนาวัตกรรมและองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศห้องสมุดที่สามารถนำมาพัฒนาปรับปรุงงานตามภารกิจของห้องสมุดและศูนย์เทคโนโลยีบรรณสารสนเทศได้อย่างมีมาตรฐาน มีความน่าเชื่อถือ และมีประสิทธิภาพสำหรับการนำเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและตรงตามความต้องการของผู้ใช้มากยิ่งขึ้นนับเป็นการพัฒนาองค์กรที่เกิดจากการจัดการความรู้ในงานที่ปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพแท้จริง

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาและรวบรวมความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศห้องสมุดทั้งที่มีอยู่ในตัวบุคคลหรือแหล่งความรู้ต่างๆ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อค้นหาแนวปฏิบัติที่ดีมาจัดเก็บอย่างเป็นหมวดหมู่และเผยแพร่อย่างเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อนำแนวปฏิบัติที่ดีนั้นมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ขั้นตอนและวิธีดำเนินงาน

การดำเนินงานจัดการความรู้ในงานเทคโนโลยีสารสนเทศห้องสมุดตามแผนการจัดการความรู้ 7 กระบวนการ ได้แก่

1. การบ่งชี้ความรู้ โดยการตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาสภาพข้อมูล เนื้อหา และกำหนด สสำรวจ ประเมินความรู้ที่จำเป็นในการจัดการความรู้ในภาพรวม

2. การสร้างและแสวงหาความรู้ กำหนดกิจกรรมในการสร้างและแสวงหาความรู้ดังนี้

2.1 กำหนดรูปแบบและแนวทางในการดำเนินงาน

2.2 กำหนดผู้รับผิดชอบในการรวบรวมความรู้จากแหล่งต่างๆ ที่ใช้ในการจัดการความรู้

2.3 รวบรวมรายละเอียดความรู้ที่มีอยู่เดิมและที่ต้องเพิ่มเติม

3. การจัดระบบความรู้ เป็นการจัดกลุ่มความรู้ที่รวบรวมได้ให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ได้อย่างสะดวก

4. การประมวลและการกลั่นกรองความรู้ ดำเนินงานโดยคณะกรรมการจัดการความรู้ที่ตั้งขึ้นในกิจกรรม 3 กิจกรรม คือ

4.1 ตรวจสอบ กลั่นกรอง ปรับปรุงเนื้อหาของความรู้

4.2 นำเสนอรายละเอียดความรู้ต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาให้คำแนะนำ

4.3 ทบทวน ปรับปรุงรายละเอียดตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

5. การเข้าถึงความรู้ โดยการเผยแพร่ความรู้ที่พัฒนาใหม่ไปสู่บุคลากรของสำนักบรรณสารสนเทศ โดยเฉพาะผู้ปฏิบัติงานโดยตรงและทดลองการใช้งาน

6. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามหน่วยงานภายในสำนักบรรณสารสนเทศ ในลักษณะกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ CoPs เพื่อแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้ในงานที่เกี่ยวข้อง

7. การเรียนรู้ โดยประยุกต์ความรู้ที่ได้จากการจัดการความรู้ เข้าสู่การปฏิบัติงานประจำ ได้แก่

7.1 ทบทวนและปรับปรุงกระบวนการงานในการจัดการความรู้ เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการงานประจำ

7.2 รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการจัดการความรู้สำนักบรรณสารสนเทศและจัดกิจกรรม KM Day ของสำนักบรรณสารสนเทศ

7.3 สรุปและประเมินผลการจัดการความรู้

ผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลการดำเนินงานการพัฒนาองค์กรด้วยการจัดการความรู้ในงานเทคโนโลยีสารสนเทศของห้องสมุด มสธ. ที่สอดคล้องกับพันธกิจหลักของสำนักในการจัดบริการห้องสมุดและสารสนเทศและการส่งเสริมการค้นคว้าด้วยตนเองในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัย รวมทั้งแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี (พ.ศ. 2552-2557) ของสำนัก ที่มุ่งสู่การเป็นองค์กรที่มีแนวปฏิบัติที่ดี โดยการพัฒนาการจัดการความรู้ในงานเทคโนโลยีสารสนเทศห้องสมุด ตั้งแต่ปี 2553 – 2556 รวมระยะเวลา 4 ปี เพื่อให้บุคลากรเกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาห้องสมุดสู่องค์กรการเรียนรู้ มีผลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการความรู้ ตามรายละเอียดในตารางที่ 1 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการความรู้ในงานเทคโนโลยีสารสนเทศห้องสมุด ระหว่างปี พ.ศ. 2553-2556

เกณฑ์มาตรฐาน การจัดการความรู้	ผลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการความรู้		
	ปีงบประมาณ 2553	ปีงบประมาณ 2554	ปีงบประมาณ 2555-56
1. กำหนดประเด็นความรู้ และเป้าหมายของการ จัดการความรู้ที่สอดคล้อง กับ แผน กลยุทธ์ ของ หน่วยงาน	1.1 กำหนดประเด็นความรู้ เรื่อง การพัฒนาเว็บไซต์ ห้อง สมุดตามแนวคิด Library2.0 1.2 เป้าหมายการจัดการ ความรู้ ได้เว็บไซต์ห้องสมุด ใหม่ตามแนวคิด Library 2.0 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ กระบวนการ ประชาสัมพันธ์/สื่อสารกับ ผู้ใช้บริการทั้งภายในและ ภายนอกสำนักผ่านระบบ อิเล็กทรอนิกส์	1.1 กำหนดประเด็นความรู้ เรื่อง การพัฒนาทักษะการ สื่อสารการบริการ e- Library 1.2 เป้าหมายการจัดการ ความรู้ได้เทคนิคและความรู้ ในการสื่อสารการบริการ การประชาสัมพันธ์ และการ เผยแพร่กิจกรรมห้องสมุด ผ่านเครือข่ายสังคม รูปแบบ ต่างๆ อาทิ Facebook, Twitter, RSS feed และ Library Blog	1.1 กำหนดประเด็นความรู้ เรื่อง เทคนิค การทำเว็บไซต์ห้องสมุดให้ติดอันดับต้น ในผลการค้นของ Search Engine 1.2 เป้าหมายการจัดการความรู้ ได้องค์ความรู้และเทคนิคการพัฒนา เว็บไซต์ห้องสมุดให้ติดอันดับต้นในผล การค้นของ Search Engine ทั้งแบบ Off Page และ On Page SEO และผลการ ค้นเว็บไซต์ห้องสมุดอยู่ใน 10 ลำดับแรก ในผลการค้นด้วย Google

เกณฑ์มาตรฐาน การจัดการความรู้	ผลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการความรู้		
	ปีงบประมาณ 2553	ปีงบประมาณ 2554	ปีงบประมาณ 2555-56
2. กำหนดบุคลากรกลุ่มเป้าหมายที่จะพัฒนาความรู้และทักษะให้สอดคล้องกับประเด็นความรู้ที่กำหนด	<p>- ตั้งคณะทำงาน 3 คณะ ได้แก่</p> <p>2.1 คณะทำงานจัดการความรู้ด้านสถาปัตยกรรมสารสนเทศ (Information Architecture) บนเว็บไซต์ห้องสมุด</p> <p>2.2 คณะทำงานจัดการความรู้ด้านแนวคิดและการประยุกต์ Lib 2.0 บนเว็บไซต์ห้องสมุด</p> <p>2.3 คณะทำงานพัฒนาเนื้อหา(CMS) เว็บไซต์ห้องสมุด</p>	<p>- ตั้งคณะทำงาน 2 คณะ ได้แก่</p> <p>2.1 คณะทำงานให้ความรู้และฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในงานห้องสมุด</p> <p>2.2 คณะทำงานให้ความรู้และฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้งานเครือข่ายสังคมเพื่อการจัดการความรู้ในงานห้องสมุด</p>	<p>- ตั้งคณะทำงาน 2 คณะ ได้แก่</p> <p>2.1 คณะทำงานศึกษาเทคนิคการพัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุดให้ติดอันดับต้นในผลการค้นของ Search Engine</p> <p>2.2 คณะทำงานพัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุดด้วยเทคนิค SEO (Search Engine Optimization)</p>
3. แบ่งปัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากความรู้ ทักษะของผู้มีประสบการณ์ตรง (Tacit Knowledge) เพื่อค้นหาแนวปฏิบัติที่ดี ตามประเด็นความรู้ที่กำหนด และเผยแพร่ไปสู่บุคลากรกลุ่มเป้าหมาย	<p>- จัดถ่ายทอดความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2 ครั้ง</p> <p>3.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง สถาปัตยกรรมสารสนเทศ จำนวนผู้เข้าร่วม 30 คน</p> <p>3.2 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาเว็บไซต์ด้วยโปรแกรม Drupal จำนวนผู้เข้าร่วม 30 คน</p>	<p>- จัดถ่ายทอดความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2 ครั้ง</p> <p>3.1 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการทักษะการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในงานห้องสมุด จำนวนผู้เข้าร่วม 70 คน</p> <p>3.2 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การใช้งานเครือข่ายสังคมเพื่อการจัดการความรู้ในงานห้องสมุด จำนวนผู้เข้าร่วม 35 คน</p>	<p>- จัดถ่ายทอดความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5 ครั้ง</p> <p>3.1 การสัมมนา เรื่อง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านบล็อก “บรรณสาระความรู้” สำนักบรรณสารสนเทศ จำนวนผู้เข้าร่วม 30 คน</p> <p>3.2 การบรรยายเรื่อง SEO เทคนิคการทำเว็บไซต์ห้องสมุดให้ติดอันดับต้นในผลการค้นของ Search Engine จำนวนผู้เข้าร่วม 35 คน</p> <p>3.3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่อง SEO กับเว็บไซต์ห้องสมุด จำนวนผู้เข้าร่วม 35 คน</p> <p>3.4 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง คีย์เวิร์ด กุญแจสำคัญของการทำงาน SEO จำนวนผู้เข้าร่วม 30 คน</p> <p>3.5 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง ขั้นตอนการปรับแต่งคีย์เวิร์ดบนเว็บไซต์ห้องสมุดเพื่อการจัดลำดับที่ดีขึ้น จำนวนผู้เข้าร่วม 30 คน</p>

เกณฑ์มาตรฐาน การจัดการความรู้	ผลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการความรู้		
	ปีงบประมาณ 2553	ปีงบประมาณ 2554	ปีงบประมาณ 2555-56
4. รวบรวมความรู้ตาม ประเด็นความรู้ที่กำหนด ทั้งที่มีอยู่ในตัวบุคคลและ แหล่งเรียนรู้อื่นๆ ที่เป็น แนวปฏิบัติที่ดีมาพัฒนา และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ โดยเผยแพร่ออกมาเป็น ล าย ล ก ษ ณ อ ก ษ ร (Explicit Knowledge)	- ผลผลิตที่ได้จากการจัดการ ความรู้ที่รวบรวมไว้เป็นลาย ลักษณ์อักษร และเผยแพร่ บนเว็บไซต์ห้องสมุด ได้แก่ 4.1 คู่มือการพัฒนาเว็บไซต์ ห้องสมุดตามแนวคิด Library 2.0 4.2 แนวปฏิบัติที่ดีในการ พัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุดตาม แนวคิด Library 2.0	- ผลผลิตที่ได้จากการจัดการ ความรู้ที่รวบรวมไว้เป็นลาย ลักษณ์อักษร และเผยแพร่ บนเว็บไซต์ห้องสมุด ได้แก่ 4.1 พัฒนางานบริการ ข่าวสารและกิจกรรมของ ห้องสมุด ผ่านเครือข่าย สังคม 4 ช่องทางสำคัญ คือ Facebook, Twitter, RSS และ Blog 4.2 คู่มือ 100 ทริปต่างๆ ที่ ทำได้ด้วยตนเอง	- ผลผลิตที่ได้จากการจัดการความรู้ที่ รวบรวมไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และ เผยแพร่บนเว็บไซต์ห้องสมุด ได้แก่ 4.1 คู่มือการปฏิบัติงานการพัฒนา เว็บไซต์ห้องสมุดให้ติดอันดับต้นในผล การค้นของ Search Engine 4.2 ประกาศแนวปฏิบัติที่ดี เรื่อง เทคนิคการพัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุดให้ ติดอันดับต้นในผลการค้นของ Search Engine
		4.3 แนวปฏิบัติที่ดีในการ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารและ กิจกรรมของห้องสมุดผ่าน เว็บไซต์ห้องสมุดและ เครือข่ายสังคม	4.3 บทความเรื่อง SEO กับเว็บไซต์ ห้องสมุด 4.4 Google Analytics View (Profile) STOU e-Library
5. นำความรู้ที่ได้จากการ จัดการความรู้ที่เป็นลาย ลักษณ์อักษร (Explicit Knowledge) และ จ าก ความรู้ ทัก ษ ะ ของ ผู้ มี ประสบการณ์ตรง (Tacit Knowledge) ที่เป็นแนว ปฏิบัติที่ดีมาปรับใช้ในการ ปฏิบัติงานจริง	- นำความรู้ที่ได้จากการ จัดการความรู้ และแนว ปฏิบัติที่ดีมาพัฒนางาน ประจำ ได้แก่ 5.1 ได้เว็บไซต์งานห้องสมุด รูปแบบใหม่ตามแนวคิด Library 2.0 ที่ง่ายต่อการ บริหารจัดการ สะดวกต่อการ เข้าถึง และเป็นช่องทางใน การสื่อสารกับผู้ใช้บริการได้ ตรงตามความต้องการ ครอบคลุม สะดวกและ รวดเร็วมากยิ่งขึ้น	- นำความรู้ที่ได้จากการ จัดการความรู้ และแนว ปฏิบัติที่ดีมาพัฒนางาน ประจำ ได้แก่ 5.1 การประชาสัมพันธ์ ข่าวสารและกิจกรรมของ ห้องสมุดแนวใหม่ ผ่าน เว็บไซต์ห้องสมุด และ เครือข่ายสังคม ที่ทันเวลา และเป็นปัจจุบัน สื่อสารได้ ตรงประเด็น ชัดเจน และ ครอบคลุมกลุ่มผู้ใช้บริการ มากยิ่งขึ้น	- นำความรู้ที่ได้จากการจัดการความรู้ และประกาศแนวปฏิบัติที่ดีมาพัฒนา งานประจำ ได้แก่ 5.1 ปรับแก้ไขเทคนิคการออกแบบ เว็บไซต์ห้องสมุดให้ติดอันดับต้นในผล การค้นของ Search Engine 5.2 การปรับปรุงรายการ Meta Tag ในเว็บเพจหน้าต่างๆ ของเว็บห้องสมุด เพื่อให้ติดอันดับต้นในผลการค้นด้วย เชิร์ชเอ็นจิน

สรุปประเด็นความรู้ที่เกิดจากการจัดการความรู้ในงานเทคโนโลยีสารสนเทศห้องสมุดอย่างต่อเนื่องเป็น
เวลา 4 ปี ต่อเนื่องกัน มีประเด็นความรู้ที่เป็นความรู้ใหม่ และแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศ
ห้องสมุด ดังนี้

1. ด้านองค์ความรู้ได้รับความรู้ใหม่ๆ ที่เป็นหัวใจสำคัญในการดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศห้องสมุด
ดังนี้

- 1.1 ความรู้ด้านสถาปัตยกรรมสารสนเทศ (Information Architecture) บนเว็บไซต์ห้องสมุด
- 1.2 ความรู้ด้านการพัฒนาเนื้อหาสารสนเทศ (Content Management System: CMS)
- 1.3 ความรู้ด้านการออกแบบพัฒนาเว็บไซต์ด้วยโปรแกรม Drupal
- 1.4 ความรู้ด้านการใช้งานเครือข่ายสังคมเพื่อการจัดการความรู้ในงานห้องสมุด
- 1.5 ความรู้ด้านการเขียนบล็อกอย่างไรให้น่าสนใจและได้สาระความรู้
- 1.6 ความรู้ด้านการพัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุดด้วยเทคนิค SEO (Search Engine Optimization)
- 1.7 ความรู้ด้าน 100 ทริปง่ายๆ ใน Microsoft Office 2010 ที่ทำได้ด้วยตนเอง

2. ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนนักปฏิบัติของห้องสมุดในเรื่องต่างๆ ดังนี้

- 2.1 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านบล็อก “บรรณสาระความรู้”
- 2.2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่อง คีย์เวิร์ด กุญแจสำคัญของการทำ SEO
- 2.3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการปรับแต่งคีย์เวิร์ดบนเว็บไซต์ห้องสมุดเพื่อการจัดลำดับที่ดีขึ้น

3. แนวปฏิบัติที่ดี ห้องสมุดได้แนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศห้องสมุด ดังนี้

- 3.1 แนวปฏิบัติที่ดี เรื่อง การพัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุดตามแนวคิด Library 2.0
- 3.2 แนวปฏิบัติที่ดี เรื่อง การประชาสัมพันธ์ข่าวสารและกิจกรรมของห้องสมุดผ่านเว็บไซต์ห้องสมุดและเครือข่ายสังคม
- 3.3 ประกาศมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เรื่อง เทคนิคการพัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุดให้ติดอันดับต้นในผลการค้นหาของเซอร์ชเ็นจิน

ข้อเสนอแนะ

ปัจจัยสำคัญในการดำเนินงานจัดการความรู้ในงานเทคโนโลยีสารสนเทศห้องสมุดคือความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจของบุคลากรสำนักบรรณสารสนเทศ โดยเฉพาะของบุคลากรในศูนย์เทคโนโลยีบรรณสารสนเทศ ที่มีหน้าที่หลักในการกำกับดูแลและพัฒนางานเทคโนโลยีสารสนเทศห้องสมุดในการศึกษาค้นคว้า รวบรวมและประมวลความรู้ที่สำคัญในการจัดการความรู้ การกำหนดประเด็นและหัวข้อในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตลอดจนการสรุป วิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้ที่ได้รับ กลับกรองจนได้เป็นองค์ความรู้ใหม่ๆ ที่จำเป็นและสำคัญต่อการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศห้องสมุด สุดท้ายได้แนวปฏิบัติที่ดีที่สามารถใช้เป็นแบบอย่างในการพัฒนาและเป็นต้นแบบการจัดการความรู้ให้หน่วยงานอื่นๆ ภายในมหาวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี จึงแสดงให้เห็นว่า การจัดการความรู้ที่ดีและมีประสิทธิภาพนั้น ทักษะ ความรู้ความสามารถของบุคลากรในองค์กรนับเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ามากที่สุดของการพัฒนางานการจัดการความรู้

การนำไปใช้ประโยชน์

สำนักบรรณสารสนเทศได้นำความรู้ด้านสถาปัตยกรรมสารสนเทศ การจัดการเนื้อหา การพัฒนาเว็บไซต์ด้วยโปรแกรม Drupal การพัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุดตามแนวคิด Library 2.0 เทคนิคการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร กิจกรรมห้องสมุดผ่านเครือข่ายสังคม และเทคนิคการทำเว็บไซต์ห้องสมุดให้ติดอันดับต้นในผลการค้นหาของเซอร์ชเ็นจิน

ทั้งแบบ Off Page SEO และ On Page SEO ที่เกิดจากการจัดการความรู้อย่างต่อเนื่อง 4 ปี ในประเด็นความรู้ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน มาใช้ในการปฏิบัติงานจริงโดยเฉพาะการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุดที่ต้องดำเนินการตามมาตรฐาน แนวปฏิบัติที่ดี และตามประกาศแนวทางการพัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุดให้ติดอันดับต้นในผลการค้นหาเสิร์ชเอ็นจิน รวมถึงความรู้ด้านต่างๆ ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคลากร และผู้ทรงคุณวุฒิหลายๆ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการดำเนินการจัดการความรู้ ซึ่งผลการดำเนินงานและปฏิบัติงานจริงตามแนวปฏิบัติที่ต้นนั้นสามารถเป็นแบบอย่างในการดำเนินงานให้กับหน่วยงานอื่นๆ ภายในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้เป็นอย่างดี ซึ่งกิจกรรมการจัดการความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่างๆ เหล่านี้จะช่วยขยายผลของการจัดการความรู้ให้กว้างขวางมากขึ้นจากระดับชุมชนนักปฏิบัติกลุ่มเล็กๆ ขยายสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้และสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีชีวิต มีความเคลื่อนไหวมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างสม่ำเสมอ กล่าวคือการจัดการความรู้ที่ห้องสมุดดำเนินการ เป็นการจัดการความรู้ที่แท้จริงเพราะความรู้ที่ได้รับนั้นไม่เคยหยุดนิ่ง แต่มีการเพิ่มพูนความรู้จากบุคลากรผู้ปฏิบัติงานทั้งจากการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองและจากกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

รายการอ้างอิง

- ปภาดา อมรนัฐนกุล. (2555) *SEO & การตลาดออนไลน์ ทำเว็บดัง+ร้านเด่นได้ง่ายนิดเดียว*. กรุงเทพฯ: โปรวิชั่น.
- Delo, Cotton. “Interactive Marketing Spending to Hit \$76.6 Billion in 2016 Forrester Predicts Huge Growth in Mobile, Search Along With Daily Deal Fatigue”. www.adage.com: Available July 15, 2013. <http://adage.com/article/digital/interactive-marketing-spend-hit-76-6b-2016/229444>
- McGee, Matt. “The Numbers: Twitter Vs. Facebook Vs. Google Buzz” Search Engine land website: Available July 15, 2013, <http://searchengineland.com/by-the-numbers-twitter-vs-facebook-vs-google-buzz-36709>.
- Jurken, Steve. “Why Advertise on a Mobile Device?”. www.marquettgroup.com: Available July 15, 2013, <http://www.marquettgroup.com/why-advertise-on-a-mobile-device>.

Live and Learn Library Tour :เรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง

Live and Learn Library Tour: Learning to Practice

ชมพูนุช สราวุธเดชา เพียงขอบฟ้า ปัญญาเพชร มัณฑะณี คำโพธิ์

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ e-mail: cboonyan@med.cmu.ac.th

บทคัดย่อ

ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้นำกระบวนการจัดการความรู้มาใช้ในการพัฒนากระบวนการจัดบริการนำชมห้องสมุดให้นักศึกษา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และผู้ขอเยี่ยมชมจากหน่วยงานอื่นๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดบริการนำชมห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ให้มีประสิทธิภาพ และพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดให้มีความสามารถในการเป็นผู้นำชมห้องสมุดที่มีมาตรฐานเดียวกัน ตลอดจนเพื่อสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการให้บริการนำชมห้องสมุดโดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานประกอบด้วย การวางแผนการจัดบริการนำชม การเตรียมความพร้อมของผู้ปฏิบัติงานในการเป็นผู้นำชม การแบ่งกลุ่มผู้เยี่ยมชมห้องสมุด การนำชมห้องสมุด และการประเมินผลการให้บริการผลจากการดำเนินงานดังกล่าวทำให้ห้องสมุดสามารถให้บริการนำชมห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลให้ผู้รับบริการมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองตลอดจนใช้ประโยชน์ของห้องสมุดได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ห้องสมุดอื่นๆยังสามารถนำไปใช้เป็นต้นแบบในการจัดบริการนำชมห้องสมุดได้อีกด้วย

คำสำคัญ: บริการนำชมห้องสมุด, การสอนการใช้ห้องสมุด, การจัดการความรู้, ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ABSTRACT

Medical library, Chiang Mai University has been utilizing knowledge management process as a tool to develop the library tour service for students and visitors from other institutes. The objectives of implementing knowledge management process in library touring are to provide the efficiency of library tour service, enhance the ability of library staffs in guiding and create the best practice for

library tour service. From our past experiences, the knowledge management process consists of 1) Planning the library tour service. 2) Training the staffs. 3) Dividing visitors into groups. 4) Performing the library tour and 5) Evaluating the service provided. The results of combining knowledge management process in library tour proved that users have gained essential knowledge and understanding on information resources assessment and services of Medical library which improve the self-learning and use all information resources effectively. Notably, the model can be used by other libraries to enhance their library tour service as well.

Keywords: Library Tour Service, Library Instruction, Knowledge Management, Faculty of Medicine Library, Chiang Mai University

บทนำ

การนำชมห้องสมุดจัดเป็นกระบวนการหนึ่งในการสอนการใช้ห้องสมุดที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้ห้องสมุดเป็นแหล่งของการสร้างความรู้ และองค์กรแห่งการเรียนรู้ของบุคลากรในองค์กรรวมถึงการบริการวิชาการแก่ชุมชน ซึ่งห้องสมุดเป็นแหล่งสารสนเทศที่มีทรัพยากรที่หลากหลายและทันสมัย การนำชมห้องสมุด (Library Tour) จึงเป็นบริการสำคัญที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดการใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่ห้องสมุดจัดให้บริการอย่างคุ้มค่าและเป็นงานบริการวิชาการแก่ชุมชนที่พัฒนาการเรียนรู้และเสริมสร้างคุณภาพชีวิต

บริการนำชมห้องสมุดของห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นำชมห้องสมุดโดยการนำผู้รับบริการเดินชมอาคารสถานที่ พร้อมทั้งแนะนำให้ผู้รู้จักแหล่งค้นคว้าต่างๆภายในห้องสมุด เพื่อให้ผู้รับบริการมีความคุ้นเคยกับสถานที่ เกิดความรู้สึกเป็นกันเองกับห้องสมุด และมาใช้ห้องสมุดในโอกาสต่อไป และได้จัดให้มีบริการนำชมห้องสมุดเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุด (Library Orientation) ทุกปี การศึกษา ซึ่งห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ถือว่าเป็นงานสำคัญที่ต้องระดมบุคลากรทุกระดับมาช่วยในการจัดกิจกรรมเพื่อรองรับการให้บริการนำชมแก่นักศึกษาคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ชั้นปีที่ 2 รวมทั้งผู้ออเข้าเยี่ยมชมจากหน่วยงานอื่นๆตลอดทั้งปี แต่ด้วยข้อจำกัดด้านจำนวนผู้ให้บริการนำชมที่ได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของบรรณารักษ์ นักเอกสารสนเทศ และนักวิชาการศึกษาเท่านั้น ทำให้ไม่สามารถนำชมห้องสมุดแก่ผู้รับบริการจำนวนมากในคราวเดียวกัน อีกทั้งทำให้ไม่สามารถนำชมห้องสมุดได้ครอบคลุมทุกจุดบริการ ประกอบกับสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้มีการนำการจัดการความรู้ (Knowledge Management) มาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาและพัฒนาศักยภาพบุคลากร ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2549 ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ จึงได้ใช้กระบวนการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงกระบวนการบริการนำชมห้องสมุดรวมทั้งพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทุกคนของห้องสมุดให้มีความพร้อมในการเป็นผู้นำชมห้องสมุด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อปรับปรุงพัฒนาบริการนำชมห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ให้มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดให้มีความสามารถในการเป็นผู้นำชมห้องสมุด ที่มีมาตรฐานเดียวกัน
3. เพื่อสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการให้บริการนำชมห้องสมุด

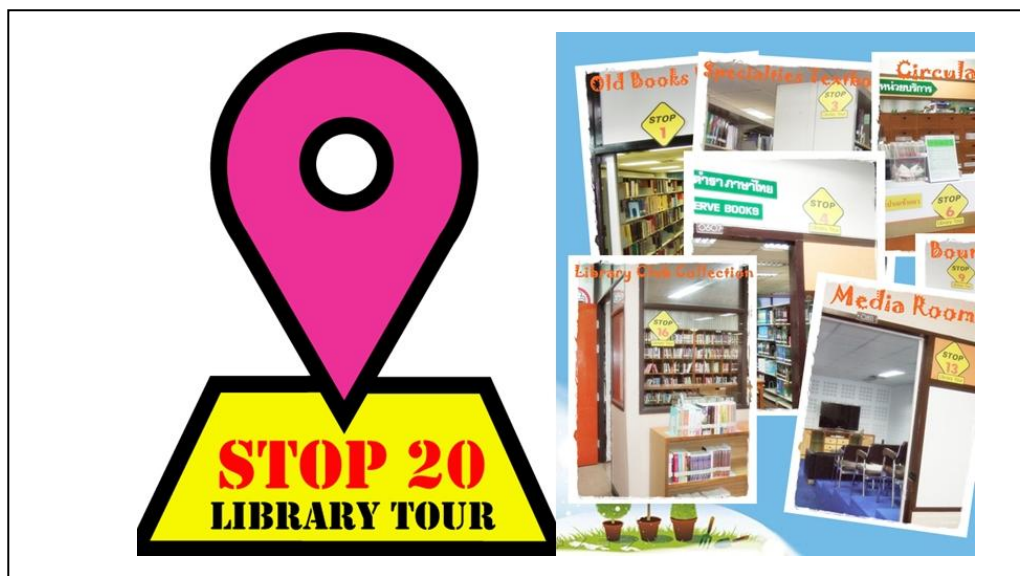
ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ

1. วางแผนการจัดบริการนำชม

ใช้กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ในการวางแผนการจัดบริการนำชมห้องสมุด โดยเป็นกิจกรรมของชุมชนแนวปฏิบัติคนใกล้หมอ สมาชิกของชุมชนประกอบด้วยบุคลากรห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ จำนวน 26 คน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในหัวข้อเรื่อง “การกำหนดเนื้อหาจุดนำชมห้องสมุด” ซึ่งทำให้ได้แนวทางในการจัดบริการนำชมห้องสมุดดังนี้

1.1 กำหนดจุดนำชม (Library Tour Stop)

จากพื้นที่ให้บริการของห้องสมุดทั้งหมด ประมาณ 6,000 ตารางเมตร แบ่งออกเป็น 4 ชั้น และมีจุดจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศ จุดให้บริการต่างๆ จำนวนมาก มีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ให้บริการทุกปี ทำให้นำชมห้องสมุดได้ไม่ทั่วถึงห้องสมุดจึงได้กำหนดจุดนำชม (Library Tour Stop) ที่มีหมายเลขกำกับอย่างชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการนำชมให้ครบถ้วน ซึ่งในขั้นตอนนี้ห้องสมุดได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบรรณารักษ์ นักเอกสารสนเทศ นักวิชาการศึกษา และผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด จนได้จำนวนจุดนำชมที่เหมาะสม พร้อมทั้งทำความเข้าใจในรายละเอียดของทรัพยากรสารสนเทศและบริการในแต่ละจุด จากนั้นทำการกำหนดหมายเลข จัดทำป้ายแสดงหมายเลขสำหรับติดที่จุดนำชมให้ชัดเจน

ภาพที่ 1 สัญลักษณ์ของจุดนำชม (Library Tour Stop)และ การติดสัญลักษณ์ จุดนำชม

1.2 กำหนดเนื้อหาบรรยายในแต่ละจุดนำชม

การนำชมห้องสมุดแบบเดิม เนื้อหาการบรรยายขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ และความทุ่มเทเอาใจใส่ในการนำชมห้องสมุดของผู้นำชมแต่ละบุคคล ทำให้ผู้เยี่ยมชมแต่ละกลุ่มได้รับความรู้และมุมมองที่แตกต่างกัน ดังนั้น ห้องสมุดจึงได้ปรับปรุงเนื้อหาบรรยาย โดยสกัดความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge) จากบุคลากรที่เชี่ยวชาญในแต่ละจุดบริการมาเป็นผู้แบ่งปันความรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด ทำให้ได้องค์ความรู้คือเนื้อหาที่จะใช้บรรยายในแต่ละจุดนำชมที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน มีการบันทึกและจัดทำคู่มือการให้บริการนำชมห้องสมุด เพื่อใช้เป็นเอกสารสำหรับผู้นำชมในการซักซ้อมความเข้าใจและทบทวนก่อนการนำชม

2. เตรียมความพร้อมของผู้ปฏิบัติงานในการเป็นผู้นำชม

เดิมผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้นำชมห้องสมุด มีเพียงบรรณารักษ์ นักเอกสารสนเทศ และนักวิชาการศึกษา ซึ่งมี 4 คน เท่านั้นทำให้การนำชมห้องสมุดแก่ผู้รับบริการจำนวนมากในคราวเดียวกันต้องเพิ่มจำนวนวันและรอบของการนำชมดังนั้นเพื่อเพิ่มจำนวนผู้เข้าชมให้เหมาะสมกับจำนวนผู้รับบริการ ห้องสมุดจึงมีแนวคิดในการพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดทุกคนให้มีความสามารถในการเป็นผู้นำชม โดยดำเนินการดังนี้

2.1 จัดอบรมด้านบุคลิกภาพและภาพลักษณ์ของผู้ให้บริการยุคใหม่ โดยเชิญวิทยากรผู้มีคุณวุฒิมาเติมเต็มความรู้เพื่อปรับบุคลิกภาพให้เหมาะสมกับการเป็นผู้นำชมมีความมั่นใจในการให้บริการ และเป็นที่น่าเชื่อถือของผู้รับบริการ

2.2 ฝึกปฏิบัติการนำชมห้องสมุด โดยผู้ปฏิบัติงานประจำ ณ จุดที่เป็นจุดบริการนำชมแต่ละจุด เป็นผู้แบ่งปันความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริการ ณ จุดนั้นๆ หลังจากนั้นกำหนดให้บุคลากรฝึกปฏิบัตินำชมจากการจำลองสถานการณ์จริง เพื่อให้ผู้เข้าชมเกิดความคุ้นเคย ลดความประหม่า ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนมีความรู้ในเนื้อหาที่จะบรรยายครอบคลุมทุกจุดนำชม มีความสามารถและมีความพร้อมในการนำชมห้องสมุดทั้งนี้ได้มีการประเมินผลการฝึกปฏิบัติโดยบรรณารักษ์นักเอกสารสนเทศและนักวิชาการศึกษาเพื่อให้คำแนะนำสำหรับปรับปรุงการนำชมห้องสมุดของผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนให้มีมาตรฐานเดียวกัน

3. แบ่งกลุ่มผู้เยี่ยมชมห้องสมุด

เมื่อได้รับการติดต่อขอเข้าเยี่ยมชมห้องสมุดจากผู้รับบริการกลุ่มต่างๆ ในกรณีที่ผู้เยี่ยมชมมีจำนวนมาก ห้องสมุดจะพิจารณาแบ่งกลุ่มจำนวนผู้เยี่ยมชมกลุ่มละไม่เกิน 15 คนต่อผู้นำชม 1 คน เพื่อให้ผู้นำชมสามารถดูแล ตลอดจนให้คำแนะนำการใช้ห้องสมุดแก่ผู้เยี่ยมชมได้อย่างทั่วถึง และผู้เยี่ยมชมมีโอกาสซักถามระหว่างการนำชมได้อย่างเต็มที่

4. นำชมห้องสมุด

ในการนำชมห้องสมุด ผู้นำชมจะจัดระบบการนำชมไปตามเส้นทางของจุดนำชม (Library Tour Stop) ที่ได้กำหนดไว้ โดยจัดลำดับการนำชมของแต่ละกลุ่มไม่ให้เวลาทับซ้อนกันในแต่ละจุดนำชม เช่น กลุ่มที่1 เริ่มต้นนำชมที่จุดนำชมที่1 กลุ่มที่2 เริ่มต้นนำชมที่จุดนำชมที่ 2 และใช้เวลานำชมในแต่ละจุดเป็นเวลา5 นาที โดยหมุนเวียนไปตามลำดับหมายเลขของจุดนำชมจนครบทุกจุด ทั้งนี้ผู้นำชมห้องสมุดทุกคนจะบรรยายเนื้อหาการนำชมตามคู่มือการปฏิบัติงานบริการนำชมห้องสมุด

ภาพที่ 2 บรรยายภาคการนำชมห้องสมุด

5. ประเมินผลการให้บริการ

ห้องสมุดมีการประเมินผลการนำชมห้องสมุดจาก 2 กลุ่ม คือจากกลุ่มผู้รับบริการ และกลุ่มผู้นำชม ผลการประเมินความพึงพอใจจากผู้รับบริการ พบว่าในภาพรวมของการบริการนำชมแต่ละครั้งผู้รับบริการมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สำหรับการประเมินผลจากกลุ่มของผู้นำชม ห้องสมุดใช้วิธีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนเพื่อหาแนวปฏิบัติที่ดีในการให้บริการนำชมห้องสมุดในครั้งต่อไป

ผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลจากการจัดบริการนำชมห้องสมุดตามกระบวนการข้างต้นทำให้ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ สามารถให้บริการนำชมห้องสมุดด้วยกระบวนการให้บริการที่พัฒนาผ่านกระบวนการจัดการความรู้ของห้องสมุด เป็นผลให้มีผู้นำชมห้องสมุดเพิ่มขึ้นจาก 4 คน เป็น 24 คน อีกทั้งมีจุดนำชมและเนื้อหาสำหรับบรรยายการนำชมในแต่ละจุดชัดเจน สามารถให้บริการนำชมห้องสมุดได้อย่างครบถ้วน ครอบคลุมจุดให้บริการผู้นำชมสามารถบรรยายเนื้อหาได้ถูกต้องทุกครั้ง บุคลากรของห้องสมุดมีศักยภาพและความพร้อมในการให้บริการนำชมห้องสมุดมากขึ้น รวมทั้งมีคู่มือปฏิบัติงานบริการนำชมห้องสมุดที่สามารถนำมาทบทวน ปรับปรุงได้ตลอดเวลา ทำให้การให้บริการนำชมแก่ผู้เยี่ยมชมมีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลให้ผู้รับบริการได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดและบริการ

ต่างๆ อย่างถูกต้อง ครบถ้วน อีกทั้งสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน สร้างชื่อเสียงให้แก่หน่วยงาน และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การนำชมห้องสมุดมีความหลากหลายเพิ่มขึ้น ห้องสมุดควรเพิ่มช่องทางในการให้บริการนำชมห้องสมุด เช่นการจัดทำคลิปวิดีโอ นำชมห้องสมุดเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ ในขณะที่เดียวกันควรมีการจัดทำคู่มือการนำชมห้องสมุดเป็นภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในการให้บริการนำชมห้องสมุดแก่ผู้รับบริการชาวต่างชาติ

การนำไปใช้ประโยชน์

1. ประโยชน์ต่อผู้รับบริการ

1.1 ผู้รับบริการที่เป็นนักศึกษา อาจารย์ นักวิจัย และบุคลากรจากคณะ/หน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้รับความรู้และมีความเข้าใจ ในการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศและบริการของห้องสมุด คณะแพทยศาสตร์ เพื่อใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองอีกทั้งเกิดความคุ้นเคยกับสถานที่และผู้ให้บริการของห้องสมุด

1.2 ผู้รับบริการที่เป็นผู้เยี่ยมชมจากหน่วยงาน/บุคคลภายนอกมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีโอกาสได้เรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการบริหารจัดการห้องสมุดและการใช้ห้องสมุดทางการแพทย์ รวมทั้งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้รับบริการจากหน่วยงานอื่นๆ และห้องสมุดอีกด้วย

2. ประโยชน์ต่อบุคลากรห้องสมุด

บุคลากรห้องสมุดทุกระดับได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพเพื่อให้ความพร้อมในการเป็นผู้นำชมห้องสมุด ตลอดจนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการให้บริการอื่น ๆ ของห้องสมุดส่งผลให้บุคลากรเกิดความภาคภูมิใจในการเป็นผู้ให้บริการอย่างมืออาชีพ

3. ประโยชน์ต่อห้องสมุด

จากแนวทางการบริการนำชมห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ห้องสมุดอื่น ๆ ที่มีข้อจำกัดด้านจำนวนผู้ให้บริการนำชมสามารถนำไปใช้เป็นต้นแบบในการให้บริการนำชมห้องสมุดเพื่อให้การนำชมห้องสมุดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

จินดา จำเริญ. (2532). *การสอนการใช้ห้องสมุด. บรรณารักษศาสตร์ มข., 8(1), 13-30.*

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2555). *วิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมาย.* สืบค้นจาก

<http://library.cmu.ac.th/cmuh/th/content/vision-mission-goals>

ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2556). *ประวัติความเป็นมาห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์.*

สืบค้นจาก <http://www.med.cmu.ac.th/library/about/>

คำพูดเชิงบวกที่มีผลต่อการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน

The effects of positive words in the development of school library

สมปอง มิสลิตะ*สุกัญญา โภคาจันทร์เพ็ญ กล่อมใจขาว เอกอนงค์ ดวงจักร์พนิตา จมู
ศรีรุ่งทิวา ฝ่ายดี

หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร e-mail: missitaa@su.ac.th*

บทคัดย่อ

การดำเนินงานโครงการ “ห้องสมุดมีชีวิตเพื่อชุมชน” ของหอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นไปอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ พ.ศ.2539 ถึงปัจจุบัน และในปีงบประมาณ 2554 ได้เข้าไปพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนวัดวังกุลา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรีร่วมกับผู้บริหาร คณะครู บุคลากรและนักเรียน จนได้รับรางวัลโรงเรียนรักการอ่านระดับเขตพื้นที่การศึกษา (สุพรรณบุรี) อันดับที่ 2 (โรงเรียนขนาดเล็ก) ปีการศึกษา 2555 และรางวัลที่ 1 กิจกรรมการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตในโรงเรียนปี 2555 (ขนาดเล็ก)จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 เมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ.2556 คณะทำงานประเมินผลโครงการโดยสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นผู้บริหารและบุคลากรของโรงเรียนวัดวังกุลา จำนวน 7 คน แบ่งเป็น 4 ด้านคือ ด้านกายภาพ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ และด้านเทคโนโลยีหนังสือและสื่อการศึกษาซึ่งผู้ประเมินสามารถเขียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ จากนั้นรวบรวมข้อคิดเห็น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาคำพูดเชิงบวกที่มีผลต่อการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า ด้านกายภาพมีคำพูดเชิงบวกมากที่สุด จำนวน 23 คำ รองลงมาคือด้านบุคลากร มีคำพูดเชิงบวก จำนวน 22 คำด้านเทคโนโลยี หนังสือและสื่อการศึกษา มีคำพูดเชิงบวก จำนวน 18 คำ และด้านการบริหารจัดการ มีคำพูดเชิงบวก จำนวน 17 คำ

คำสำคัญ: ห้องสมุดโรงเรียน, การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน, คำพูดเชิงบวก

ABSTRACT

The project “Living Library for Community” of Sanamchandra Palace Library, Silpakorn University, has been activated since 1996 to present. For examples, in 2011, Wat Wang Kula Library, Doem Bang Nang Buat District, Supanburi Province

received the second prize award of Reading School from Educational Service Area Supanburi and the first prize of living library activity development in 2012 from Suphanburi Primary Educational Service Area 3 on 16 January 2013. The project was evaluated by questionnaires from 7 administrators and staffs of Wat Wang Kula School. The open-ended questionnaires are divided into 4 parts which are physical, personnel, administrative and technology books and education medias. The purpose of this study are gathered the positive words from the questionnaires. The result is revealed that there are 23 physical positive words, 22 personnel positive words, 18 technology positive words and 17 administrative positive words.

Keywords : positive words, school library

ความคิด

หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้จัดทำโครงการ “ห้องสมุดมีชีวิตเพื่อชุมชน” อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ พ.ศ.2539 เป็นต้นมา โดยในปีงบประมาณ 2554 หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ได้เข้าไปพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนวัดวังกุลา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรีร่วมกับผู้บริหาร คณะครู บุคลากรและนักเรียนจนกระทั่งได้รับรางวัลโรงเรียนรักการอ่านระดับเขตพื้นที่การศึกษา (สุพรรณบุรี) อันดับที่ 2 (โรงเรียนขนาดเล็ก) ปีการศึกษา 2555 และรางวัลที่ 1 กิจกรรมการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต ในโรงเรียนปี 2555 (ขนาดเล็ก)จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2556 ผลการดำเนินงานครั้งนี้ทำให้คณะทำงานสนใจแบ่งปันและถ่ายทอดบทเรียนของความสำเร็จดังกล่าว

จากการศึกษาเรื่องความสำเร็จในการทำงานพบว่า ผู้รับผิดชอบโครงการหรือกิจกรรมมักจะประเมินความสำเร็จโดยการประเมินความพึงพอใจแต่คณะทำงานเห็นว่าวิธีการดังกล่าวอาจมีข้อจำกัดทั้งในเรื่องการแสดงความคิดเห็น มีกรอบในการตอบ จำนวนของผู้ตอบแบบสอบถาม รวมทั้งข้อจำกัดของการสัมภาษณ์ จึงเลือกใช้วิธีการประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าว ด้วยการหาคำพูดที่มีลักษณะเชิงบวก ซึ่งนำแนวคิด “ถ้อยคำ” และ “ทัศนคติเชิงบวก” มาผสมผสานกัน ในเรื่องของ “ถ้อยคำ” ตามทฤษฎีวิัจจนกรรมของจอห์น แอล ออสติน (John L. Austin) ซึ่งเชื่อว่าถ้อยคำในภาษาเป็นการกระทำเราสามารถกระทำการต่างๆได้ด้วยคำพูด เช่น เมื่อผู้พูดพูดว่า “I promise I’ll be there on time.” ก็เท่ากับว่าผู้พูดได้กระทำการตกลงที่จะกระทำการบางอย่างใดอย่างหนึ่งในอนาคตที่เป็นข้อผูกมัดระหว่างผู้พูดต่อผู้ฟัง นอกจากนี้คำกริยาในประโยคคือ Promise เป็นกริยาที่ทำให้เกิดการกระทำขึ้นได้ ซึ่งเราเรียกกริยานี้ว่า “กริยาที่ก่อให้เกิดการกระทำ” (Performative Verb) ต่อมาจอห์น เซอร์ล (John Searle) ได้พัฒนาแนวคิดนี้โดยตั้งสมมุติฐานไว้ว่าถ้อยคำที่พูดออกมาไม่เพียงแต่ที่มีกริยาที่ก่อให้เกิดการกระทำเท่านั้น แต่ทุกถ้อยคำมีเจตนาแฝงอยู่เสมอ (นิภัทร อังกูรสินธนา, 2550:137-138)

ส่วน“ทักษะเชิงบวก”เป็นการเริ่มต้นค้นหาความสำเร็จที่ไม่มีคำว่า ส่ายเกินไปในโลกนี้สิ่งที่ต้องยอมรับ คือความแตกต่างระหว่างคนที่สำเร็จกับล้มเหลวคนที่เก่งกว่ากับด้อยกว่า ซึ่งมี “วิธีคิด” เป็นตัวแปรหลักคนที่ไม่ประสบความสำเร็จหรือด้อยกว่าส่วนใหญ่กลัวความล้มเหลวกลัวไม่สำเร็จ กลัวตัวเองไม่มีค่าและคิดว่าการจะประสบความสำเร็จเป็นเรื่องยากแต่คนที่ประสบความสำเร็จหรือเป็นคนเก่งที่สร้างตัวขึ้นมาเองโดยไม่มีกองมรดกแต่เป็นคนที่มีความหวังและมุ่งมั่นที่จะมีอนาคตที่ดีกว่าและมีพลังที่จะทำให้ตัวเองสู้ มีบุคลิกและการแสดงออกที่มั่นใจในตัวเองและมีความสามารถที่จะพลิกตัวในสถานการณ์ที่ยากลำบากให้เป็นทางบวกและความโชคดีได้เพราะวิธีคิดเป็นส่วนหนึ่งของการขยายให้เป็นการกระทำถ้าคิดว่าเราเป็นคนอ่อนแอ และไม่ต่อสู้ก็จะไม่มีทางสำเร็จแต่ถ้าคิดว่าเราแข็งแกร่งกว่ามีความมุ่งมั่น อยากรับความสำเร็จจะทำให้แต่ละก้าวที่ก้าวไปสู่ความสำเร็จได้ก็ต้องอาศัยวิธีคิดในทางบวกเพื่อให้ใส่ใจแต่ปัจจัยบวกที่มุ่งมั่นให้เราไปสู่เป้าหมายได้ซึ่งเราสามารถพัฒนาต่อเพื่อให้เป็นไปในทางที่ดี เสริมสร้างการเรียนรู้และสามารถนำความสำเร็จมาสู่ตัวเราได้ในท้ายที่สุดอุปสรรคหรือความล้มเหลวจึงไม่ใช่จุดสิ้นสุด หากแต่เป็นจุดเริ่มต้นเหมือนกำแพงที่สูงยิ่งสูงยิ่งสะท้อนถึงโอกาสที่ดี ถ้าเรามีอุปสรรคยิ่งมากก็หมายความว่าภายใต้อุปสรรคหรือเบื้องหลังของอุปสรรคก็คือโอกาสมหาศาลหากเรามีความสามารถที่จะฝึกตัวเองให้มั่นใจและวิธีคิดให้เป็นทางบวกกระตุ้นให้เรามองเห็นทุกวันเป็นวันที่โชคดีและพร้อมจะเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ก็จะทำให้เราคิดมุมกลับได้ (SVOA,2556 : 1)

ดังนั้นในการศึกษาคำพูดเชิงบวก จึงเป็นกรอบแนวคิดที่สร้างขึ้นมาใช้ในการตรวจสอบความคิดเห็นของผู้ประเมิน ซึ่งผู้รับสารสามารถนำไปตีความ นำไปคิดวิเคราะห์และพัฒนาได้ในโอกาสต่อไป

กระบวนการและผลการศึกษา

คณะทำงานได้สร้างแบบสอบถามความคิดเห็น แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านบุคลิกภาพ ด้านการบริหารจัดการ และด้านเทคโนโลยีหนังสือและสื่อการศึกษา โดยผู้บริหารและบุคลากรของโรงเรียนวัดวังกุลา จำนวน 7 คน เป็นผู้ประเมินผลการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนฯ แบบสอบถามทุกข้อเป็นการสร้างคำถามปลายเปิดให้เขียนแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกอย่างอิสระจากนั้นคณะทำงานได้นำข้อความทั้งหมดมารวบรวม โดยมีวัตถุประสงค์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาคำพูดเชิงบวกที่มีผลต่อการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนผลการศึกษาพบว่า

1. คำพูดเชิงบวกทางกายภาพ ได้กำหนดกรอบให้ผู้ตอบใน 4 เรื่องคือ ความสะดวกในการเข้าถึงและการใช้บริการการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายใน การจัดสภาพแวดล้อมภายนอก และการจัดพื้นที่ใช้สอย ผลการแสดงความคิดมีคำพูดเชิงบวกทางกายภาพ ดังตารางที่ 1

ประเด็น	จำนวน	คำพูดเชิงบวก
ด้านกายภาพ	23	- ธรรมชาติ -ไม่มีสิ่งรบกวน -เอื้อต่อการเรียนรู้ -เป็นสัดส่วน - เข้าใช้เวลาพักผ่อนได้ง่าย -มีการขยายห้องเพิ่ม -มีการทำที่บังแดดหน้าอาคารเพิ่มเติม -สถานที่ดี -สภาพแวดล้อมดี -บรรยากาศดี -เอื้อต่อการเรียนรู้ -อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม -จัดได้

	ดีเยี่ยม –สะอาด -มีภาพติดเข้าใจ -มีมุมศึกษาหลายมุม -การควบคุมดูแลดี -มีระบบห้องสมุดอัตโนมัติ -มีมุมต่างๆให้ศึกษาเรียนรู้ -ทันสมัย -เหมาะสม
--	--

ตารางที่ 1 คำพูดเชิงบวกด้านกายภาพ

จากตารางที่ 1 คำพูดเชิงบวกด้านกายภาพพบว่ามีจำนวน 23 คำ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความสะดวกในการเข้าถึงและการใช้บริการ(เป็นสัดส่วน ใช้เวลาพักเที่ยงได้ง่ายอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม) การจัดสภาพแวดล้อมภายนอก(ธรรมชาติมีสถานที่ที่สภาพแวดล้อมดี บรรยากาศดี เอื้อต่อการเรียนรู้) การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายใน(ไม่มีสิ่งรบกวน จัดได้ดีเยี่ยมสะอาดมีภาพติดเข้าใจการควบคุมดูแลดีเหมาะสมมีมุมศึกษาหลายมุมมีมุมต่างๆให้ศึกษาเรียนรู้) และการจัดพื้นที่ใช้สอย(ทันสมัย มีการขยายห้องเพิ่ม มีการทำที่บังแดดหน้าอาคารเพิ่มเติมมีระบบห้องสมุดอัตโนมัติ)

2. คำพูดเชิงบวกด้านบุคลากรได้กำหนดกรอบให้ผู้ตอบใน 3 เรื่องคือ การเป็นนักจัดการ/ประสานงาน การทำงานในห้องสมุด และการพัฒนาตนเอง ผลการแสดงความคิดมีคำพูดเชิงบวกด้านบุคลากรดังตารางที่ 2

ประเด็น	จำนวน	คำพูดเชิงบวก
ด้านบุคลากร	22	-ทุกระดับ -ความร่วมมือ -ทำงานเป็น -งานส่วนรวม -ใช้ห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง -มีครูบรรณารักษ์ -อบรม -สัมมนา -ดูงาน -แลกเปลี่ยน -ต่อเนื่อง -มีความรับผิดชอบ -มีเด็กนักเรียนทำหน้าที่แทน -เอาใจใส่เป็นอย่างดี -ประสานความร่วมมือ -ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน -มีส่วนร่วม -มีความสามารถในการบริหารจัดการดูแลระบบห้องสมุด -ทุกท่าน -ความสนใจ -ตั้งใจทำงาน - การบริการด้านห้องสมุดดี

ตารางที่ 2 คำพูดเชิงบวกด้านบุคลากร

จากตารางที่ 2 คำพูดเชิงบวกด้านบุคลากรพบว่ามีจำนวน 22 คำ ที่สะท้อนให้เห็นถึง การเป็นนักจัดการ/ประสานงาน (ทุกระดับงานส่วนรวม เอาใจใส่เป็นอย่างดีประสานความร่วมมือมีครูบรรณารักษ์ช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีความสามารถในการบริหารจัดการดูแลระบบห้องสมุดทุกท่าน ความสนใจตั้งใจทำงานความร่วมมือทำงานเป็นมีความรับผิดชอบ) การทำงานในห้องสมุด (ใช้ห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง มีเด็กนักเรียนทำหน้าที่แทนมีส่วนร่วมการบริการด้านห้องสมุดดี) และการพัฒนาตนเอง (อบรม สัมมนา ดูงาน แลกเปลี่ยน ต่อเนื่อง)

3. คำพูดเชิงบวกด้านการบริหารจัดการได้กำหนดกรอบให้ผู้ตอบใน 4 เรื่องคือ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร งบประมาณ การจัดการ และการบริหารงานภายในห้องสมุด ผลการแสดงความคิดมีคำพูดเชิงบวกด้านการบริหารจัดการดังตารางที่ 3

ประเด็น	จำนวน	คำพูดเชิงบวก
ด้านการบริหาร จัดการ	17	-มีวิสัยทัศน์ -พยายาม -หาเครือข่าย -จัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น -การประเมินเป็นที่พอใจ -เป้าหมายการบริหารห้องสมุดชัดเจน -สอนโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้-ร่วมมือกับครูบรรณารักษ์ -เสาะแสวงหาหนังสือที่มีประโยชน์ -มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น -บริการแก่เด็กอย่างเป็นรูปธรรม -จัดทำบัตรสมาชิกห้องสมุด -มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ -มีเจ้าหน้าที่ดูแลรับผิดชอบห้องสมุดแต่ละวัน -สนับสนุนงบประมาณ -ส่งเสริม -สามารถบริหารให้ห้องสมุดมีการพัฒนาขึ้น

ตารางที่ 3 คำพูดเชิงบวกด้านการบริหารจัดการ

จากตารางที่ 3 คำพูดเชิงบวกด้านการบริหารจัดการพบว่า มีจำนวน 17 คำ ที่สะท้อนให้เห็นถึงภาวะผู้นำของผู้บริหาร (มีวิสัยทัศน์พยายามหาเครือข่าย เป้าหมายการบริหารห้องสมุดชัดเจน ส่งเสริม) งบประมาณ (จัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น เสาะแสวงหาหนังสือที่มีประโยชน์ สนับสนุนงบประมาณ) การจัดการของผู้บริหาร (การประเมินเป็นที่พอใจ มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบสอนโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้สามารถบริหารให้ห้องสมุดมีการพัฒนาขึ้น ร่วมมือกับครูบรรณารักษ์มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการบริหารงานภายในห้องสมุด(-บริการแก่เด็กอย่างเป็นรูปธรรม จัดทำบัตรสมาชิกห้องสมุดมีเจ้าหน้าที่ดูแลรับผิดชอบห้องสมุดแต่ละวัน)

4. คำพูดเชิงบวกด้านเทคโนโลยี หนังสือและสื่อการศึกษาได้กำหนดกรอบให้ผู้ตอบใน 2 เรื่องคือ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในห้องสมุด สภาพของหนังสือและสื่อการศึกษา ผลการแสดงความคิดมีคำพูดเชิงบวกด้านเทคโนโลยี หนังสือสื่อและอุปกรณ์ดังตารางที่ 4

ประเด็น	จำนวน	คำพูดเชิงบวก
ด้านเทคโนโลยี หนังสือและ สื่อการศึกษา	18	-มีการส่งเสริม -หนังสือเหมาะสม -มีการจัดซื้อหนังสือเพิ่มเติม -จัดกิจกรรมหลายอย่าง -เพียงพอ -เอื้อ -สอดคล้อง -มีการใช้เทคโนโลยี -มีสืบค้นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ -มีอินเทอร์เน็ต -มีคอมพิวเตอร์ -ตลอดเวลา -มีโทรทัศน์ -มีสื่อโปรเจ็คเตอร์ -มีหนังสือหลากหลาย -ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน -มีการจัดกิจกรรมประจำวัน-มีหนังสือหลากหลายมาก

ตารางที่ 4 คำพูดเชิงบวกด้านเทคโนโลยีหนังสือและสื่อการศึกษา

จากตารางที่ 4 คำพูดเชิงบวกด้านบริหารจัดการ พบว่ามีจำนวน 18 คำ ที่สะท้อนให้เห็นถึงเทคโนโลยี (มีการส่งเสริมมีการใช้เทคโนโลยีมีอินเทอร์เน็ตมีคอมพิวเตอร์ตลอดเวลา มีโทรทัศน์ สื่อโปรเจ็คเตอร์ มีสืบค้นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์) หนังสือและสื่อการศึกษา(หนังสือเหมาะสม มีการจัดซื้อหนังสือเพิ่มเติม จัดกิจกรรมหลายอย่าง

เพียงพอ เอื้อ สอดคล้องมีหนังสือหลากหลาย ทันท่วงทีเหตุการณ์ปัจจุบัน มีการจัดกิจกรรมประจำวันมีหนังสือหลากหลายมาก)

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาคำพูดเชิงบวกที่มีผลต่อการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนพบว่า การที่ห้องสมุดประสบผลสำเร็จได้ต้องอาศัยการสนับสนุนจากผู้บริหารและความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงาน คำพูดเชิงบวกเป็นกลวิธีหนึ่งที่สามารถทำให้ผู้อื่นเข้าใจถึงสภาพการทำงานในห้องสมุดกับทุกภาคส่วนขององค์กร รวมทั้งหากเมื่อเปลี่ยนผู้บริหารหรือเพื่อนร่วมงาน ซึ่งอาจมีแนวคิดและทิศทางการทำงานที่ต่างไปจากเดิม แต่เราประสงค์ให้ “คำพูดเชิงบวก” ยังคงอยู่อย่างยั่งยืนในหน่วยงาน และมีการพัฒนาแบบต่อยอดจากเดิม การเริ่มต้นบทสนทนา หรือการรายงานสภาพการดำเนินงานของห้องสมุดในเรื่องของกายภาพ บุคลากร การบริหารจัดการ รวมทั้งด้านเทคโนโลยีหนังสือและสื่อการศึกษา สามารถใช้การสื่อสารทางอ้อมด้วยคำพูดเชิงบวกเพื่อความสุขภาพ ให้เกียรติและหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง จะมีผลต่อการเสริมสร้างจุดเริ่มต้นของความสัมพันธ์อันดีสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้กันและกันมีความรู้สึกมั่นใจเกิดความไว้วางใจต่อกันได้รวมทั้งไม่บั่นทอนสภาพจิตใจ

ความสำเร็จของการดำเนินงานตามโครงการ “ห้องสมุดมีชีวิตเพื่อชุมชน” นั้น กล่าวได้ว่าหอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ผลักดันให้ห้องสมุดโรงเรียนวัดวังกุลาประสบผลสำเร็จ ความสำเร็จของโรงเรียนวัดวังกุลาขึ้นอยู่กับองค์ประกอบในทุกอณูของโรงเรียน ชุมชนรวมทั้งพันธมิตรอื่นๆ ที่ต้องอาศัยกำลังกายกำลังสติปัญญาและกำลังทรัพย์เข้ามาช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ความสำเร็จดังกล่าวทำให้หอสมุดฯ สามารถพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนวัดวังกุลา เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนอื่นๆ ที่แสดงความสนใจและตั้งอยู่ในบริเวณนั้น

คำตอบซึ่งคณะทำงานบอกกล่าวกับโรงเรียนต่างๆ เมื่อมีคำถามว่าทำอย่างไรจึงจะประสบผลสำเร็จบ้างคือ คำพูดในเชิงบวกทั้ง 80 คำ ที่สะท้อนความเป็นมา ปัจจุบัน และอนาคต หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์เป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น เพราะท้ายสุดไม่ว่าหอสมุดฯ จะเข้าไปช่วยมาก ปานกลางหรือน้อยแค่ไหน การดำเนินงานด้านเทคนิคและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ล้วนแต่เป็นเรื่องของเจ้าภาพหลักทั้งสิ้น นอกจากนี้แล้วแนวความคิดของการดึงความพูดเชิงบวกยังสามารถนำไปปรับใช้ในการระดมความคิดของบุคลากรในองค์กร แล้วนำมาตีความเพื่อบริบทหรือคำตอบในการวางแผนงานได้อีกด้วย

รายการอ้างอิง

นิภัทร อังกูรสินธนา. (2550). “การศึกษาเปรียบเทียบวัจนกรรมอ้อมในการบริภาษในนวนิยายไทยต่างสมัย” *ภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย* 2,1:133-134.

SVOA. (2556). *ความคิดเชิงบวกเพื่อความสำเร็จ*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.svoa.co.th/about/65/article/>. (วันที่ค้นข้อมูล: 18 กรกฎาคม 2556).

แนวทางการพัฒนาสู่เมืองแห่งห้องสมุด Maha Sarakham “City Library”

สมพงษ์ เจริญศิริ

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม e-mail: Sompong.c@msu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสู่เมืองแห่งห้องสมุด(Maha Sarakham : City Library)กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยประกอบด้วยหัวหน้าหน่วยงานและชุมชนต่าง ๆ ดังนี้ 1. อุทยานการเรียนรู้มหาสารคาม(MK Park), 2. สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 3. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 4. ชุมชนเทศบาลเมืองมหาสารคาม ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)เก็บข้อมูลโดยแบบสัมภาษณ์และใช้เครื่องบันทึกการสัมภาษณ์ ทั้งหมด 6 ด้าน สรุปผลเป็นรายด้านดังนี้ 1. ด้านความเป็นไปได้ของโครงการ ทุกหน่วยงานเห็นด้วยและอยากให้จัดทำโครงการเมืองแห่งห้องสมุดเพื่อการเข้าถึงและ ใช้ทรัพยากรร่วมกัน 2. ด้านทรัพยากรสารสนเทศ หน่วยงานที่มีความพร้อมด้านให้บริการห้องสมุดประชุมความร่วมมือในการช่วยเหลือด้านงบประมาณในการจัดหาทรัพยากรห้องสมุดร่วมกันไม่ให้เป็นภาระหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง 3. ด้านหน่วยงานและบุคลากร มีคณะกรรมการร่วมกันทุกหน่วยงานที่ให้บริการโดยมีหน่วยงานกลางเป็นหลักเพื่อการบริหารงานที่เป็นเอกเทศจากระบบให้บริการเดิมเสนอให้อุทยานการเรียนรู้มหาสารคาม(MK Park) เป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการด้านนี้ 4. ด้านงบประมาณทุกหน่วยงานควรมีการจัดตั้งงบประมาณสมทบในการจัดซื้อจัดหาทรัพยากรสารสนเทศในแต่ละปีตามความสามารถขององค์กร แต่ให้อุทยานการเรียนรู้มหาสารคาม(MK Park) ซึ่งบริหารงานโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาลเมืองมหาสารคาม เป็นหน่วยงานหลักด้านงบประมาณ 5. ด้านกลุ่มประชากรผู้ใช้บริการ ทุกคนที่อาศัยและมีทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัดมหาสารคามสามารถใช้บริการได้ทุกจุดบริการที่แหล่งสารสนเทศติดตั้งอยู่ 6. ด้านรูปแบบการให้บริการ มีการกำหนดระเบียบการให้บริการโดยคณะกรรมการจากหน่วยงานหลัก และรูปแบบที่ให้บริการที่มีความพึงพอใจมากที่สุดคือใช้เครื่องยืม-คืนหนังสือระบบอัตโนมัติบนเครือข่ายนวัตกรรมและเทคโนโลยีห้องสมุดซึ่งตั้งอยู่ทุกมุมเมืองมหาสารคาม และสามารถให้บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศบนเว็บไซต์ผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์, Tablet และ Smartphone ได้

คำสำคัญ: ห้องสมุด, ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด, เครือข่ายห้องสมุด, มหาสารคาม

ABSTRACT

This research aims to seek guidelines to develop the city library of Maha Sarakham (Maha Sarakham: City Library). The sample consists of heads of agencies and communities as follows: (1) Maha Sarakham Knowledge Park , (2) Academic Resource Center , Mahasarakham University , (3) Academic Resources and Information Technology Center, Rajabhat Maha Sarakham University, and (4) Maha Sarakham Municipal Community , and was obtained with a purposive sampling recorded interviews. The results are as six following aspects: (1) As for the feasibility study of the project, all agencies agreed and wanted to have the city library with resources sharing and access, (2) As for information resources, agencies with the availability of library services should seek co-operation in information resource budget support in order not to burden one of any agencies specifically, (3) As for authority and personnel, the agencies should set up a federal agency to work independently which includes committees nominated by all agencies and the proposed main agency to work on this matter is Mahasarakham Knowledge Park , (4) As for the matter of budget, all agencies should have budgetary contribution in the procurement of information resources each fiscal year, accordingly to each agency's capability. And the major budget should be contributed by Mahasarakham Knowledge Park, which is administered by the Provincial Administration and Maha Sarakham Municipality ,(5) As for the clients, any registered of Maha Sarakham population is eligible to access every service point , (6) As for innovative services, the service policy should be set up by the board of the organization . And the pattern that provide the most satisfaction is the automatic inter-library loan systems, which are located in every corner of Maha Sarakham. And search services of information resources should be made available on the website and accessed through computer tablets and smartphones.

Keywords : Library, Co-operation, Library Network, Maha Sarakham

บทนำ

สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ การผลิต ต่อยอด ถ่ายทอด บูรณาการ และใช้ความรู้เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน การสร้างสังคมที่เข้มแข็งและมีคุณภาพ คนเป็นทรัพยากรที่มีค่าสูงสุด การเรียนรู้และการศึกษาเป็นกลไกสำคัญของการพัฒนาคน การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศมีส่วนสำคัญในการสนับสนุน การเรียนรู้ตลอดชีวิต การศึกษาเพื่อมวลชน และสนับสนุนการปลดปล่อยศักยภาพของเด็กไทย โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทและถิ่นทุรกันดารให้มีการรับรู้และการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ตรงตามแนวคิดของอุทยานการเรียนรู้แห่งชาติที่ว่า “แหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่เน้นปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน เพื่อสร้างและแสวงหาความรู้ในบรรยากาศการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ ทันสมัย มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเชื่อมโยงเครือข่ายกระจายความรู้ในลักษณะศูนย์รวมสื่อและข้อมูลที่สะดวกในการเข้าถึงและใช้บริการ ประกอบด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม สร้างสรรค์ต่าง ๆ และเป็นแหล่งส่งเสริม สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้สาธารณะ รวมทั้งการพัฒนาความสามารถของบุคคลตลอดชีวิต อันจะเป็นกำลังสำคัญในการสร้างสรรค์สังคมและพัฒนาประเทศต่อไป” (สมพงษ์ เจริญศิริ : 2554)

ห้องสมุดมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการศึกษาระดับ โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาห้องสมุดนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการของมหาวิทยาลัย เนื่องจากเป็นแหล่งทรัพยากรที่ช่วยส่งเสริมการศึกษา รวมถึงการค้นคว้าวิจัย ดังนั้นแต่ละมหาวิทยาลัยจึงพัฒนาห้องสมุดของตนและพยายามจัดหาทรัพยากรห้องสมุดประเภทต่าง ๆ มาไว้เพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ นอกจากการจัดหาทรัพยากรมาให้เพียงพอแก่ผู้ใช้แล้ว หน้าที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งซึ่งนับว่าเป็นหัวใจของห้องสมุด นั่นคือการจัดให้บริการ แต่เนื่องจากมีเงื่อนไขและข้อจำกัดต่างๆ โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ บุคลากรและทรัพยากรการบริหารต่าง ๆ แนวคิดเรื่องความร่วมมือระหว่างห้องสมุดจึงเกิดขึ้นและมีแนวคิดเรื่องความร่วมมือระหว่างกัน (Library Co-operation) เพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างห้องสมุด (Library Resources Sharing) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2554) ได้ดำเนินโครงการพัฒนาเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS) โดยเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างมหาวิทยาลัย/สถาบันที่เป็นสมาชิกผ่านเครือข่าย UniNet โดยมีโครงการภายใต้เครือข่าย 5 โครงการ คือ

- พัฒนารฐานข้อมูลสหบรรณานุกรมห้องสมุดมหาวิทยาลัย/สถาบัน (Union Catalog)
- พัฒนาระบบจัดเก็บเอกสารในรูปอิเล็กทรอนิกส์ (Digital Collection)
- ดำเนินการบอกรับฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการสืบค้น (Reference Database)
- จัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ eBooks
- พัฒนาระบบห้องสมุดอัตโนมัติสำหรับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาไทย (Automatic Library)

การสร้างองค์ความรู้ห้องสมุดเครือข่ายร่วมกัน จากการให้บริการมวลทรัพยากรสารสนเทศในมหาวิทยาลัย วิทยาลัย โรงเรียน ส่วนราชการต่าง ๆ ส่วนใหญ่ให้บริการมวลสมาชิกตนเอง แต่ในความเป็นจริงบุคคลภายนอกหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการใช้บริการน้อยที่สุดทั้ง ๆ ที่สถานที่อยู่ใกล้ การสืบค้นผ่านเว็บไซต์สามารถเข้าถึง แต่การเข้าใช้

บริการเสมือนเป็นระบบปิด มีสิ่งปิดกั้นหรือกำแพงมากมายหลายด้าน ทำให้ไม่สะดวกในการเข้าใช้ และยืม คืน ทั้ง ๆ ที่แหล่งบริการสารสนเทศที่เป็นส่วนราชการยินดีให้บริการก็ตาม ทำให้เกิดการเสียโอกาสของชุมชนในการพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นโดยใช้สารสนเทศห้องสมุด ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าจังหวัดมหาสารคาม เป็นเมืองที่รู้จักกันทั้งประเทศและทั่วโลกว่าเป็นเมืองตักสิลาคือเมืองแห่งการศึกษา เป็นแหล่งเรียนรู้และผลิตบัณฑิตออกไปรับใช้สังคมมากมายและยาวนาน มีสถาบันการศึกษาแทรกอยู่กับชุมชนเมืองอย่างแยกกันไม่ออก จึงมีความสนใจในการหาแนวทางให้ทุกคนทั้งที่เป็นนักศึกษา นักวิจัย ชุมชน สามารถใช้มวลทรัพยากรสารสนเทศด้วยกันอย่างไม่มีระบบมาปิดกั้น จึงได้นำเสนอโครงการวิจัย แนวทางพัฒนาไปสู่เมืองแห่งห้องสมุด (Maha Sarakham : City Library) เพื่อชุมชนและสังคมทุกระดับสามารถเข้าใช้ทรัพยากรสารสนเทศได้อย่างเท่าเทียมกันและทั่วถึงอย่างแท้จริง ทั้งนี้โครงการดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จมิได้ถ้าไม่ได้รับการสนับสนุนจาก อุทยานการเรียนรู้มหาสารคาม(MK Park) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ชุมชนเทศบาลและเมืองมหาสารคาม ตลอดจนสถาบันการศึกษาและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในจังหวัดมหาสารคาม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสู่เมืองแห่งห้องสมุด(Maha Sarakham : City Library)
2. เพื่อศึกษาแหล่งสารสนเทศในเครือข่ายในการหาแหล่งสนับสนุน
3. เพื่อพัฒนาต้นแบบการพัฒนาสู่เมืองแห่งห้องสมุด (City Library)

ขั้นตอนและวิธีดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสู่เมืองแห่งห้องสมุด(Maha Sarakham : City Library) ทำการศึกษาและเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม 2556 ถึงพฤศจิกายน 2556 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยประกอบด้วยหัวหน้าหน่วยงานและชุมชนต่าง ๆ ดังนี้ 1. อุทยานการเรียนรู้มหาสารคาม(MK Park) จำนวน 4 ท่าน 2. สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 2 ท่าน 3. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามจำนวน 2 ท่าน 4. ชุมชนเทศบาลเมืองมหาสารคาม จำนวน 8 ท่าน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีขั้นตอนดำเนินงานดังนี้

1. วิเคราะห์ปัญหา และศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวคิดและทฤษฎีมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสู่เมืองแห่งห้องสมุด
2. ประชุมวางแผนเพื่อกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดมหาสารคาม
3. สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 3.1 ความเป็นไปได้ของโครงการ 3.2 ด้านทรัพยากรสารสนเทศ 3.3 ด้านหน่วยงานและบุคลากร 3.4 ด้านงบประมาณ 3.5 ด้านกลุ่มประชากรผู้ใช้บริการ 3.6 ด้านรูปแบบการให้บริการ
4. เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยแบบสัมภาษณ์และใช้เครื่องบันทึกการสัมภาษณ์

5. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย จากแบบสัมภาษณ์และข้อเสนอแนะ

6. สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการวิจัย แนวทางการพัฒนาสู่เมืองแห่งห้องสมุด (Maha Sarakham : City Library) ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์และใช้เครื่องบันทึกการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วยงานและชุมชน 4 กลุ่มคือ 1. อุทยานการเรียนรู้มหาสารคาม(MK Park) 2. สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 3. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 4. ชุมชนเทศบาลและเมืองมหาสารคาม โดยสรุปดังนี้ **(แนวทางการพัฒนาสู่เมืองแห่งห้องสมุด Maha Sarakham : City Library)** 1. ด้านความเป็นไปได้ของโครงการทุกหน่วยงานเห็นด้วยและอยากให้เมืองมหาสารคามมีการจัดทำโครงการเมืองแห่งห้องสมุดเพื่อการเข้าถึงและใช้ทรัพยากร ห้องสมุดร่วมกัน 2. ด้านทรัพยากรสารสนเทศทุกหน่วยงานที่เป็นแกนหลักและมีความพร้อมด้านให้บริการห้องสมุดประชุมความร่วมมือในการช่วยเหลือด้านงบประมาณในการจัดหาทรัพยากร ห้องสมุดร่วมกันไม่ให้เป็นการหน่วงงันใดหน่วยงานหนึ่ง 3. ด้านหน่วยงานและบุคลากร มีคณะกรรมการร่วมกันทุกหน่วยงานที่ให้บริการโดยมีหน่วยงานกลางที่เป็นแกนหลักเพื่อเป็นการบริหารงานที่เป็นเอกเทศจากระบบให้บริการแบบเดิมเสนอให้ อุทยานการเรียนรู้มหาสารคาม(MK Park) เป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการ 4. ด้านงบประมาณทุกหน่วยงานควรมีการจัดตั้งงบประมาณสมทบในการจัดซื้อจัดหาวัสดุทรัพยากรสารสนเทศในแต่ละปีตามความสามารถขององค์กร แต่ให้ อุทยานการเรียนรู้มหาสารคาม(MK Park) ซึ่งบริหารงานโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาลเมืองมหาสารคาม เป็นหน่วยงานหลักด้านงบประมาณ 5. ด้านกลุ่มประชากรผู้ใช้บริการทุกคนที่อาศัยและมีทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัดมหาสารคามสามารถใช้บริการได้ทุกจุดบริการที่แหล่งสารสนเทศติดตั้งอยู่ 6. ด้านรูปแบบการให้บริการ มีการกำหนดระเบียบการให้บริการโดยคณะกรรมการจากหน่วยงานหลัก และรูปแบบที่ให้บริการที่มีความพึงพอใจมากที่สุดคือใช้เครื่องยืม-คืนหนังสือระบบอัตโนมัติบนเครือข่ายนวัตกรรมและเทคโนโลยีห้องสมุดซึ่งตั้งอยู่ทุกมุมเมืองมหาสารคาม และสามารถให้บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศบนเว็บไซต์ผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์, Tablet และSmartphone ได้

(แหล่งที่จะสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาสู่เมืองแห่งห้องสมุด) โดยเรียงลำดับ 1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม 2. เทศบาลเมืองมหาสารคาม 3. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 4. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม **(ต้นแบบการพัฒนาสู่เมืองแห่งห้องสมุด Maha Sarakham : City Library)** มีความต้องการจุดบริหารจัดการตรงกลางเป็นคลังสำหรับจัดเก็บสารสนเทศห้องสมุดร่วมกันดังภาพ ประกอบ 1 และกระจายเครื่องสืบค้น ยืม คืน อัตโนมัติเป็นตู้ไปวางกระจายตามจุดสำคัญต่าง ๆ ของเมืองมหาสารคาม

เชื่อมโยงเครือข่ายนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศห้องสมุด

อภิปรายผล

จากการดำเนินงานวิจัย แนวทางการพัฒนาสู่เมืองแห่งห้องสมุด (Maha Sarakham : City Library) ทุกหน่วยงานเห็นด้วยและอยากให้เมืองมหาสารคามมีการจัดทำโครงการเมืองแห่งห้องสมุดเพื่อชุมชนและสังคมทุกระดับสามารถเข้าใช้ทรัพยากรสารสนเทศได้อย่างเท่าเทียมกันและทั่วถึง โดยทุกหน่วยงานที่เป็นหลักและมีความพร้อมด้านให้บริการห้องสมุดประชุมความร่วมมือในการช่วยเหลือด้านงบประมาณ บุคลากร ในการจัดหาทรัพยากรห้องสมุดร่วมกันไม่ให้เป็นภาระหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งและมีการบริหารงานมีคณะกรรมการร่วมกัน ทุกหน่วยงานที่ให้บริการโดยมีหน่วยงานกลางที่เป็นหลักเพื่อเป็นการบริหารงานที่เป็นเอกเทศจากระบบให้บริการเดิม และให้บริการผู้ใช้ทุกคนที่อาศัยและมีทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัดมหาสารคามเพื่อสามารถติดตามทวงถามได้ง่าย และ ننงนุช สุขใจเจริญกิจ. (2554) ได้กล่าวถึง วิธีคิดและแนวทางความร่วมมือเครือข่าย OCLC : Online Computer Library Center, Inc. เป็นองค์กรนานาชาติที่ไม่แสวงหาผลกำไรและเป็นเครือข่ายห้องสมุดสากลนานาชาติที่มีฐานข้อมูลสหบรรณานุกรมใหญ่ที่สุดในโลก ตั้งอยู่มลรัฐโอไฮโอ สหรัฐอเมริกา ให้บริการมวลทรัพยากรสารสนเทศแก่สมาชิกห้องสมุดมากกว่า 25,900 ห้องสมุดทั่วโลก ผลจากการร่วมมือทำให้แต่ละแห่งสามารถเข้าถึงมวลทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดและก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรร่วมกันทั่วโลก ทั้งยังเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานด้านสารสนเทศห้องสมุดอีกด้วย ในอนาคตหากเกิดความร่วมมือดังกล่าวมากขึ้นจากสถาบันบริการสารสนเทศทั่วโลกจะทำให้สามารถเข้าถึงมวลทรัพยากรสารสนเทศได้ทุกที่ ทุกเวลา และทุกรูปแบบตามที่ต้องการอย่างไม่มีขีดจำกัด

รูปแบบการให้บริการ ผ่านเครื่องยืม-คืนและสืบค้นหนังสือระบบอัตโนมัติบนเครือข่ายนวัตกรรมและเทคโนโลยีห้องสมุดซึ่งตั้งอยู่ทุกมุมเมืองมหาสารคาม และให้บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศบนเว็บไซต์ผ่านคอมพิวเตอร์, Tablet และ Smartphone ซึ่งสอดคล้องกับบทความของ NOPPORN. (2010) กล่าวว่า “ห้องสมุดประชาชนเงินจิ้น” เป็นห้องสมุดภายในสังกัดของเทศบาลเมืองเงินจิ้น มณฑลกวางตุ้ง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ห้องสมุดใช้ระบบ RFID จัดการกับหนังสือใช้เทคโนโลยีดังกล่าว เข้ากับระบบยืม-คืนอัตโนมัติ โดยจัดทำตู้หนังสืออัจฉริยะที่เรียกว่า “Self-Service Library of City Blocks” ซึ่งเป็นตู้ที่มีการออกแบบมาอย่างพิเศษ ด้านบนตู้หนังสือได้ 800 เล่ม ข้างล่างตู้ได้อีก 400 เล่ม รวมเป็น 1,200 เล่ม หนังสือแต่ละเล่มจะอยู่บนรางโลหะ ขวามือจะเป็นจอ OPAC ซึ่งผู้ใช้บริการสามารถค้นดูว่า ในตู้ “City Block” หากค้นและพอใจหนังสือเล่มใด ผู้ใช้บริการสามารถขอยืมได้ด้วยตนเอง ครั้งละ 2 เล่ม จุดติดตั้งจะกระจายไปทุกมุมเมืองจำนวน 140 เครื่อง การยืมแบบนี้เป็นการส่งเสริมการอ่านแก่ผู้ใช้บริการอย่างดียิ่ง

ข้อเสนอแนะ

1. จัดประชุมหน่วยงานหลักในจังหวัดมหาสารคามให้ทราบถึงโครงการและข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ในการจัดตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน กำหนดความร่วมมือในรูปแบบ MOU และนำเสนองบประมาณ เพื่อกำหนดจุดร่วมและแนวทางพัฒนาสู่เมืองแห่งห้องสมุด Maha Sarakham “City Library” ร่วมกัน

2. ควรมีการนำเสนอเพิ่มเติมในด้านมาตรฐานการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศและเทคโนโลยีการเชื่อมโยงเครือข่ายของระบบ

การนำไปใช้ประโยชน์

งานวิจัยแนวทางพัฒนาสู่เมืองแห่งห้องสมุด (Maha Sarakham : City Library) สามารถนำงานวิจัยไปสู่แนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมโดยมีการกำหนดหน่วยงานหลักที่ประสานงานและเชื่อมโยงเครือข่ายไปยังสถาบันการศึกษาและชุมชนต่าง ๆ เพื่อชุมชนและสังคมทุกระดับสามารถเข้าใช้ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดได้อย่างเท่าเทียมกันและทั่วถึง

ภาพประกอบ 1 คลังหนังสือกลางสำหรับจัดเก็บสารสนเทศห้องสมุดและจุดสำคัญในการให้บริการผู้สืบค้น ยืม คืน

รายการอ้างอิง

NIPORN. (2010). *ห้องสมุดเซินเจิ้น: แหล่งความรู้คู่ชุมชน (Shenzhen Library : The House of Wisdom)* : <http://noppp700.wordpress.com/2010/08/15/ห้องสมุดเซินเจิ้น-แหล่ง/>

นงนุช สุขใจเจริญกิจ. (2554) *วิถีคิดและแนวทางการร่วมมือเครือข่าย OCLC. การสัมมนาความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาครั้งที่ 29 เรื่องมิติใหม่ในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างห้องสมุด*

(The New Dimension of Library Cooperation Development) จัดโดยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาวันที่ 29 พฤศจิกายน-2 ธันวาคม 2554 ณ ห้องประชุมอาคารเรียนรวม 5 ชั้นมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ศูนย์ลำปาง.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2553). *โครงการพัฒนาเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย = Thai Library Integrated System (ThaiLIS)*. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา : กรุงเทพฯ.

สมพงษ์ เจริญศิริ, และสันติภาพ เปลี่ยนโชติ. (2553). *โครงการเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ภายใต้การให้บริการเสมือนหนึ่งระบบเดี่ยวระบบเดียวกัน (Mahasarakham Library Net)*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม : สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

การจัดการสารสนเทศพระปกเกล้าศึกษา: 120 ปี ผ่านฟ้า ประชาธิปก

King Prajadhipok Study Information Management :

120th Anniversary Year Phanpha Prajadhipok

ชัยวัฒน์ น้าชม

สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช e-mail: chaiwat.nar@stou.ac.th

บทคัดย่อ

วันที่ 8 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2556 เป็นวันครบรอบ 120 ปี แห่งวันพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อแสดงความจงรักภักดีและ น้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณและพระเกียรติคุณที่มีแก่อาณาประชาราษฎร์ และ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณให้ใช้พระนามเดิม “กรมหลวงสุโขทัยธรรมราชา” เป็นชื่อมหาวิทยาลัย สำนักบรรณสารสนเทศ จึงจัดงาน “120 ปี ผ่านฟ้า ประชาธิปก” เพื่อเฉลิมพระเกียรติในวโรกาสวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพ ล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ 7 โดยดำเนินการจัดการสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวหลากหลายประเภท อาทิ การพัฒนาฐานข้อมูลและเว็บไซต์ การจัดนิทรรศการถาวรและนิทรรศการออนไลน์ การจัดทำสิ่งพิมพ์ และสื่อดิจิทัลสื่อ รวมถึงการจัดเสวนาทางวิชาการเพื่อเผยแพร่สารสนเทศด้านพระปกเกล้าศึกษาและพระเกียรติคุณให้เป็นที่ประจักษ์แก่ชาวไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชน นักเรียน นักศึกษาและประชาชนที่สนใจทั่วไปที่จะได้เรียนรู้ถึงพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ พระราชจริยาวัตรตลอดจนความสนพระทัยในด้านต่างๆ ที่ก่อให้เกิดผลงานที่เป็นมรดกของชาติตราบเท่าทุกวันนี้

คำสำคัญ : พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว, ประชาธิปก, พระปกเกล้าศึกษา, การจัดการสารสนเทศ

ABSTRACT

On November 8, 2013 is the 120 years anniversary of the King Prajadhipok Birthday. To commemorate the devotion, the grace, the honorable for Thai people and Sukhothai Thammarajit Open University received the grace to use the name "Krom Luang Sukhothai Thammaraja" is the name of the university. STOU

Library has organized a "120 years Phanpha Prajadhipok" in honor of the occasion the King Prajadhipok birthday by the management Information and resources about King Prajadhipok studies including database and website development. Permanent and online exhibitions. The preparation of printed and digital media. Academic seminar to disseminate information on the King Prajadhipok study of fame that is clear to the Thai people. Especially young students and the general public to learn about the history. Royal duties and Royal activities in mind as well as various aspects. Causing a performance heritage to this day.

Keywords : King Prajadhipok, King Rama VII, King Prajadhipok Study, Information Management

บทนำ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้รับพระมหากรุณาธิคุณให้ใช้พระนามเดิม “กรมหลวงสุโขทัยธรรมราชา” เป็นชื่อมหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยได้จัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ รัชกาลที่ 7 เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2536 ต่อมาได้จัดตั้งห้องพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ตั้งอยู่ที่อาคารห้องสมุด สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ได้เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์มาทรงประกอบพิธีเปิดห้องพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2538 ในปี 2549 มหาวิทยาลัยได้จัดสร้างอาคารอนุเมฆนิทัศน์ เป็นอาคารหอประชุมขนาดใหญ่เพื่อใช้ในงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร และงานสำคัญๆ ของมหาวิทยาลัย ซึ่งได้รับพระบรมราชานุญาตให้ใช้ชื่อห้องประชุมต่างๆ ของอาคาร ได้แก่ “ห้องพระปกเกล้า” และ “ห้องรำไพพรรณี” เป็นต้น จากพระมหากรุณาธิคุณที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และสำนักบรรณสารสนเทศ ได้รับทั้งทางตรงและทางอ้อม ห้องสมุดจึงตระหนักในภารกิจที่สำคัญและสมควรจัดการสารสนเทศเกี่ยวกับพระปกเกล้าศึกษาที่รวบรวมไว้ในห้องพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี อันเป็นส่วนงานหนึ่งของห้องสมุดที่ได้ให้บริการเกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้า และการเผยแพร่สารสนเทศด้านพระปกเกล้าศึกษา อาทิ พระราชประวัติ พระราชกรณียกิจพระราชจริยาวัตร และความสนพระราชหฤทัยด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตอันเป็นแบบอย่างที่ดี สำนักบรรณสารสนเทศจึงได้ดำเนินโครงการพัฒนาและเผยแพร่สารสนเทศพระปกเกล้าศึกษาสู่ชุมชน เพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาส 120 ปี วันคล้ายวันพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว วันที่ 8 พฤศจิกายน 2556

วัตถุประสงค์

เพื่อจัดทำและเผยแพร่แหล่งเรียนรู้สารสนเทศเกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวในด้านต่างๆ ทั้งรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อดิจิทัลที่ให้บริการทางอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นฐานการเรียนรู้สำหรับประชาชนให้ได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ขั้นตอนและวิธีดำเนินงาน

การดำเนินงานการจัดการสารสนเทศพระปกเกล้าศึกษาได้ประยุกต์หลักการด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในการจัดการทรัพยากรสารสนเทศ ตั้งแต่การรวบรวมสารสนเทศ การค้นคว้าและจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและเอกสาร และการประมวลเนื้อหาเพื่อพัฒนาเป็นสารสนเทศรูปแบบใหม่ๆ ที่มีความหลากหลายและเหมาะสม เพื่อให้การบริการเผยแพร่และการนำไปใช้ประโยชน์ (สำนักบรรณสารสนเทศ, 2548) โดยมีขั้นตอนหลักๆ ในการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. **การรวบรวมสารสนเทศ** เป็นการรวบรวมสารสนเทศจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เอกสารขั้นต้นและเอกสารหายากในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 เอกสารอื่นๆ ที่ให้เรื่องราวด้านสถานที่สำคัญและด้านพระราชกรณียกิจ พระราชจริยาวัตร และเหตุการณ์สำคัญๆ ที่เกิดขึ้นในรัชสมัยของพระองค์
2. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** โดยใช้เครื่องมือต่างๆ ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูล และแบบสัมภาษณ์ ทั้งการเก็บข้อมูลจากแหล่งบุคคล จากพิพิธภัณฑ์ หอประวัติและศูนย์ข้อมูล/เอกสารที่เกี่ยวข้องกับรัชกาลที่ 7 และรัชสมัย
3. **การวิเคราะห์ข้อมูล** โดยวิเคราะห์เนื้อหาสารสนเทศที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกประเภท
4. **การประมวลเนื้อหา** โดยการสังเคราะห์ประมวลเนื้อหาสารสนเทศเกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและรัชสมัยขึ้นมาใหม่เพื่อการจัดการและการเผยแพร่สารสนเทศพระปกเกล้าศึกษาได้อย่างมีมาตรฐาน

ผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

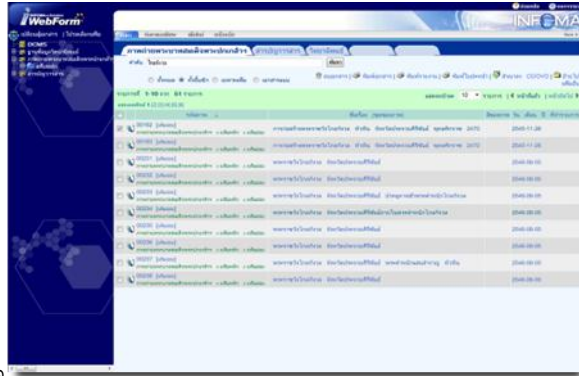
จากการรวบรวมสารสนเทศเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และการประมวลเนื้อหา เพื่อการจัดการสารสนเทศพระปกเกล้าศึกษา สามารถดำเนินการจัดการสารสนเทศเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. **การพัฒนาฐานข้อมูลและเว็บไซต์** เป็นการพัฒนาฐานข้อมูลเกี่ยวกับสารสนเทศพระปกเกล้าศึกษา จำนวน 2 ฐานข้อมูล เว็บไซต์พระปก และเว็บไซต์ห้องสมุดดิจิทัลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้า พระผู้ทรงพากเพียรเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีรายละเอียดการจัดการสารสนเทศแต่ละประเภท ดังนี้

1.1 **ฐานข้อมูลทะเบียนหนังสือส่วนพระองค์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว** เพื่อรวบรวมและจัดเก็บทะเบียนหนังสือส่วนพระองค์ของล้นเกล้า รัชกาลที่ 7 ที่สำนักบรรณสารสนเทศได้รับมอบจากคุณหญิงมณีสิริวรสาร และจากมิตรห้องสมุดผู้มีอิทธิบาทการ จำนวนทั้งสิ้น 1,736 เล่ม-ฉบับ รายการ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพัฒนาฐานข้อมูลด้วยโปรแกรม Microsoft Access และASP ที่สามารถจัดเก็บและสืบค้นได้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยใช้มาตรฐานการลงรายการแบบ APA (Publication manual of the American psychological Association) ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 6 (2010) เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดทำบรรณานุกรมหนังสือส่วนพระองค์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

1.2 **ฐานข้อมูลรูปภาพพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว** เป็นระบบการจัดเก็บและสืบค้นรูปภาพ รัชกาลที่ 7 จำนวน 2,405 ภาพ จัดกลุ่มภาพเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้ 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มภาพพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว 2) กลุ่มภาพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี 3) กลุ่มภาพพระราชกรณียกิจและ

เหตุการณ์สำคัญในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว 4) กลุ่มภาพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 และพระบรมวงศานุวงศ์ที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับรัชกาลที่ 7 พัฒนารูปภาพข้อมูลด้วยโปรแกรม iWeb Form ทำรายการเมตาดาตา Dublin Core ที่สะดวกต่อการค้นและการให้บริการผ่านระบบ

อินเทอร์เน็ต

ภาพที่ 1 หน้าจอฐานข้อมูลรูปภาพพระบาทสมเด็จพระปกเกล้า

1.3 การพัฒนาเว็บไซต์พระปกเกล้าศึกษาเพื่อเป็นช่องทางการเข้าถึงสารสนเทศพระปกเกล้าศึกษาได้ตลอด 24 ชั่วโมง เว็บไซต์พระปกเกล้าศึกษาให้ข้อมูลสำคัญๆ เกี่ยวกับพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ พระราชจริยาวัตร และรวบรวมพระราชวลี พระบรมราโชวาทที่น่าสนใจของรัชกาลที่ 7 นอกจากนี้ยังให้สารสนเทศเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ดิจิทัล ห้องเอกสารรัชกาลที่ 7 นิทรรศการออนไลน์และข่าวสาร กิจกรรมที่น่าสนใจเกี่ยวกับ

ภาพที่ 2 หน้าจอเว็บไซต์พระปกเกล้าศึกษา

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวบทความวารสารเกี่ยวกับล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ 7 ในรูปอิเล็กทรอนิกส์ สารสนเทศคัดสรร หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 120 ปี ผ่านฟ้า ประชาธิปไตย และบรรณานุกรมหนังสือส่วนพระองค์ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวในรูปอิเล็กทรอนิกส์ สารสนเทศดิจิทัลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยใช้โปรแกรม โดยใช้โปรแกรม Wordpress ในการพัฒนาเว็บไซต์ ผู้ใช้สามารถเข้าถึงเว็บไซต์พระปกเกล้าศึกษาได้ที่ <http://library.stou.ac.th/odi/rama-7/index.html>

1.4 เว็บไซต์ห้องสมุดดิจิทัลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระผู้ทรงพากเพียรเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการพัฒนาระบบเพิ่มเติมรูปแบบในลักษณะห้องสมุดดิจิทัลในหัวข้อเรื่องพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระผู้ทรงพากเพียรเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่รวบรวมหนังสือส่วนพระองค์ที่เป็นหนังสือหายาก บทความที่เกี่ยวข้องและรูปภาพสำคัญๆ ที่สัมพันธ์กับชื่อเรื่อง มาจัดทำเป็นสารสนเทศดิจิทัลในระบบห้องสมุดดิจิทัลของสำนักบรรณสารสนเทศ นอกจากการแปลงสารสนเทศให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัลแล้ว ยังทำรายการสารสนเทศดิจิทัลด้วยมาตรฐานเมตาดาตาเชิงพรรณนา MODS และมาตรฐานเมตาดาตาเชิงบริหาร METS และพัฒนาระบบห้องสมุดดิจิทัลด้วยโปรแกรม GSDL ปัจจุบันมีสารสนเทศในระบบห้องสมุดดิจิทัลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระผู้ทรงพากเพียรเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นหนังสือ จำนวน 450 ชื่อเรื่อง บทความ จำนวน 57 บทความ และรูปภาพรัชกาลที่ 7 จำนวน 347 ภาพ

2. การจัดนิทรรศการเป็นการจัดนิทรรศการที่มีเนื้อหาสารสนเทศเกี่ยวกับรัชกาลที่ 7 ทั้งในรูปแบบนิทรรศการเคลื่อนที่ นิทรรศการถาวรภายในห้องเอกสารรัชกาลที่ 7 นิทรรศการออนไลน์ที่สามารถเข้าถึงได้ทางอินเทอร์เน็ต และพิพิธภัณฑ์ดิจิทัลที่นำเสนอการเยี่ยมชมห้องเอกสารรัชกาลที่ 7 ในลักษณะเสมือนจริง โดยมีรายละเอียดของการจัดการสารสนเทศ ดังนี้

2.1 นิทรรศการเคลื่อนที่ การจัดงาน 120 ปี ผ่านฟ้า ประชาธิปไตยในครั้งนี้นี้ สำนักบรรณสารสนเทศได้พัฒนาเนื้อหาสารสนเทศเกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นนิทรรศการเคลื่อนที่ จำนวน 30 ชื่อเรื่อง โดยจัดทำเป็นนิทรรศการทั้งแบบ Spider 26 แผ่น และแบบ Parabola 3 แผ่น โดยจำแนก

กลุ่มนิทรรศการเคลื่อนที่ออกเป็น 6 กลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่ 1) พระราชประวัติ 2) พระราชกรณียกิจ 3) พระราชจริยาวัตร 4) พระราชนิยมส่งเสริมไทย 5) วิถีแห่งความเป็นไทยในสมัยรัชกาลที่ 7 และ 6) วิถีประชาธิปไตยและการอยู่ร่วมกันในสังคม นิทรรศการเคลื่อนที่นี้หน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัยสามารถขอยืมนิทรรศการเคลื่อนที่ออกไปจัดแสดงได้เพื่อเป็นการเผยแพร่พระเกียรติคุณให้แก่ไพศาลมากยิ่งขึ้น

2.2 นิทรรศการออนไลน์เนื่องจากสารสนเทศเกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวมีหลากหลายเรื่องราวที่น่าสนใจ สำนักบรรณสารสนเทศได้พัฒนาเนื้อหาบางส่วนจัดทำเป็นนิทรรศการออนไลน์ เพื่อให้ผู้สนใจได้เยี่ยมชม อ่านและหาความรู้เกี่ยวกับพระบาท

สมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทุกเวลาที่ต้องการผ่านภาพที่ 3 นิทรรศการเคลื่อนที่ รัชกาลที่ 7 อินเทอร์เน็ต ปัจจุบันสำนักบรรณสารสนเทศได้พัฒนาเนื้อหา นิทรรศการออนไลน์รัชกาลที่ 7 จำนวน 13 ชื่อเรื่อง ผู้สนใจสามารถเข้าชมนิทรรศการออนไลน์ได้ที่ <http://library.stou.ac.th/odi/rama-7/online.html>

2.3 นิทรรศการถาวรในห้องพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี (ห้องเอกสารรัชกาลที่ 7) เป็นการจัดนิทรรศการประเภทสิ่งของ เครื่องใช้ และสารสนเทศส่วนพระองค์ที่น่าสนใจในตู้นิทรรศการถาวรที่ติดตั้งแสดงในห้องเอกสารรัชกาลที่ 7 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้และนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับสิ่งของ ของใช้ อาทิ แผ่นเสียงส่วนพระองค์ พระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ กล้องพระอิสริยยศ ดวงตราและเหรียญตราสำคัญๆ ในรัชสมัยของล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ 7 นิทรรศการถาวรนี้ อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาไปตามวาระโอกาสต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

2.4 พิพิธภัณฑ์ดิจิทัลรัชกาลที่ 7 เป็นการนำชมห้องพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวแบบออนไลน์ ที่ทำเสนอ นิทรรศการกลุ่มภาพพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระราชทานรัฐธรรมนูญ ฉลองพระนครครบ 150 ปี และสละราชสมบัติ ผู้ชมสามารถเลือกชมได้ตามจุดต่างๆ ทางออนไลน์ เมื่อเลือกชม ณ จุดใด จะมี

ทั้งเสียงบรรยาย รูปภาพ ข้อมูลสารสนเทศให้ความรู้ในจุดต่างๆ เหล่านั้น และสามารถเชื่อมโยงถึงข้อมูลประกอบหรือให้รายละเอียดในเนื้อหาที่น่าสนใจเพิ่มเติมได้อีกด้วย

3. การจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อดิจิทัล เป็นการพัฒนาเนื้อหาสารสนเทศเกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวในรูปของสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อดิจิทัลเพื่อเผยแพร่พระเกียรติคุณของล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ 7 ในรูปแบบต่างๆ หลากหลายรูปแบบตามลักษณะของสารสนเทศที่ต้องการนำเสนอ การจัดการสารสนเทศในกลุ่มนี้ประกอบด้วย

3.1 หนังสือ 120 ปี ผ่านฟ้า ประชาธิปก เป็นหนังสือเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวในวาระโอกาสครบ 120 ปี วันคล้ายวันพระราชสมภพ 8 พฤศจิกายน 2556 เนื้อหาของหนังสือแบ่งออกเป็น 3 ตอน **ตอนที่ 1** รวบรวมความทางวิชาการเขียนโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 13 บทความที่เกี่ยวกับพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจต่างๆ และความสนพระราชหฤทัยในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว **ตอนที่ 2** เป็นบทความที่แสดงถึงเรื่องราวการจัดตั้งห้องพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี เพื่อเป็นห้องเอกสารที่รวบรวมสารสนเทศเกี่ยวกับพระปกเกล้าศึกษา

ภาพที่ 5 หนังสือ 120 ปี ผ่านฟ้า ประชาธิปก

การรวบรวมบรรณานุกรมหนังสือส่วนพระองค์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรวมทั้งสิ้น 1,602 ชื่อเรื่อง และ **ตอนที่ 3** นำเสนอกาลานุกรมลำดับเหตุการณ์สำคัญ 120 เหตุการณ์ตลอดพระชนม์ชีพของล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ 7 หนังสือ 120 ปี ผ่านฟ้า ประชาธิปกนี้ มีทั้งฉบับพิมพ์และฉบับอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ยังได้มอบหนังสือนี้ให้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนทั่วประเทศ โรงเรียนมัธยมศึกษาและประถมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และกรุงเทพมหานครเพื่อให้บริการอ่านสำหรับผู้สนใจทั่วไป

3.2 สมุดภาพเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ๑๒๐ ปี บารมีพระปกเกล้า สมุดภาพเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว 120 ปี บารมีพระปกเกล้าเป็นสมุด

รวบรวมภาพล้นเกล้ารัชกาลที่ 7 ที่จัดแบ่งหมวดหมู่ของภาพตามเหตุการณ์สำคัญๆ ต่างๆ ในรัชสมัยของพระองค์ตั้งแต่ทรงเสด็จพระราชสมภพ โสกันต์ ศึกษาวิชาการทั้งในและต่างประเทศ ทรงผนวช ทรงรับราชการทหาร อภิเษกสมรส เสด็จขึ้นครองสิริราชสมบัติ พระราชจริยาวัตรและพระราชนิยาม ทรงทำนุบำรุงและพัฒนาประเทศชาติบ้านเมือง สืบสานสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ งานฉลองพระนคร 150 ปี ทรง

พระราชทานรัฐธรรมนูญ และสละราชสมบัติจนถึงเสด็จสู่
สวรรคาลัย รวมจำนวนภาพทั้งสิ้น 120 ภาพ

ภาพที่ 6 หนังสือ 120 ปี บารมีพระปกเกล้า

**3.3 สมุดเสริมความรู้ และบันทึกความรู้ 120 ปี ผ่านฟ้า
ประชาธิปไตย** เป็นสมุดบันทึกที่จัดทำขึ้นเพื่อเสริมความรู้เกี่ยวกับ
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นใน
รัชสมัย เกล็ดเล็กเกร็ดน้อยที่เกี่ยวข้องกับพระองค์ท่านที่น่าสนใจ ดวง
ตราสำคัญๆ เช่น ตราพระราชลัญจกรประจำพระองค์ พระปรมาภิไธย
เข็มสหชาติและเข็มอุษาคติ เป็นต้น

ภาพที่ 7 สมุดเสริมความรู้ และบันทึกความรู้

ข้อเสนอแนะ

สารสนเทศเกี่ยวกับพระปกเกล้าศึกษามีประเด็นและหัวข้อที่ควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจำนวนมาก อันเนื่องมาจากเป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของประเทศไทย การตีความและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ เหตุผลความเป็นมา การตัดสินใจ และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ต่างๆ ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ ผู้รู้ ผู้ศึกษา ผู้วิจัยเฉพาะทาง และนักประวัติศาสตร์ด้านพระปกเกล้าศึกษามาช่วยให้ข้อมูลความรู้ จะส่งผลให้การจัดการสารสนเทศพระปกเกล้าศึกษาสามารถดำเนินการได้อย่างตรงประเด็น มีความน่าเชื่อถือ และความน่าสนใจเพิ่มมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถสร้างสรรค์งานจากสารสนเทศพระปกเกล้าศึกษาได้อีกหลากหลายรูปแบบ เช่น การรวบรวมเนื้อหาเป็นหมวดหมู่ เรื่องราว และจัดพิมพ์เป็นหนังสือ เอกสาร การจัดทำนิทรรศการให้ความรู้ ทั้งนิทรรศการเคลื่อนที่และนิทรรศการออนไลน์ ฯลฯ เพื่อนำไปเผยแพร่และใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

การนำไปใช้ประโยชน์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราชได้เผยแพร่พระเกียรติคุณพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และแหล่งเรียนรู้ด้านพระปกเกล้าศึกษาที่มีคุณภาพและน่าเชื่อถือเพิ่มมากขึ้น สามารถเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ประชาชน ตลอดจนการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนและสถาบันการศึกษา ตลอดจนเป็นประโยชน์แก่นักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ และประชาชนทั่วไป ทั้งยังเป็นการส่งเสริมและเทิดทูนให้เห็นความเป็นมาและความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ ที่สามารถเข้าถึงสารสนเทศที่ผ่านกระบวนการคิดสรร และจัดการอย่างเป็นระบบ มีมาตรฐาน และมีความน่าเชื่อถือในทางวิชาการ ผ่านช่องทางห้องสมุดดิจิทัลที่เข้าถึงได้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังมีนิทรรศการเคลื่อนที่ที่หน่วยงานในส่วนภูมิภาคของมหาวิทยาลัยสามารถยืมไปใช้ได้ อันจะช่วยเผยแพร่พระเกียรติคุณให้ประชาชนพลเมืองไทยได้สำนึกในบุญคุณอันหาที่สุดมิได้มากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. (2548) *โครงการวิจัยและพัฒนาต้นแบบแหล่งสารสนเทศดิจิทัลสู่ห้องสมุดชุมชนพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระผู้ทรงพากเพียรเรียนรู้ตลอดชีวิต*. นนทบุรี: สำนักบรรณสารสนเทศ

สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2555) *นวัตกรรมบรรณสาร พ.ศ. 2548-2555* นนทบุรี
สำนักบรรณสารสนเทศ

สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2556) *120 ปี ผ่านฟ้า ประชาธิปกกรุงเทพฯ อมรินทร์พ
ริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด*

การจัดเก็บและให้บริการหนังสืองานศพ:

กรณีศึกษาศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

**Thai Cremation Books Storage and Services : A Case Study of Center
for Library Resources and Educational MediaWalailak University**

อรรถจน์ บัณฑิตย์* ชิตชัย เมตตาริกานนท์

สำนักวิชาสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ e-mail : batt@wu.ac.th*

บทคัดย่อ

หนังสืองานศพหรือหนังสืออนุสรณ์งานศพ(Cremation Books)เกิดขึ้นในประเทศไทยครั้งแรกเมื่อสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5ครั้งนั้นจัดพิมพ์ขึ้นเป็นที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพสมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ต่อมาจึงได้ยึดถือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติมาจนทุกวันนี้ ปัจจุบันนี้หนังสืองานศพกลายเป็นธุรกิจที่สำคัญและเป็นแหล่งสารสนเทศที่สร้างคุณประโยชน์ในการเผยแพร่สารสนเทศได้อย่างดีในบริบทของสังคมไทย

คำสำคัญ : หนังสืองานศพ,หนังสืออนุสรณ์งานศพ, การจัดเก็บและการค้นคืน,โครงการเอกสาร
ทักษิณคดี, หนังสือหายาก

ABSTRACT

With the introduction of printing into Siam in the 1800s, certain influential people began to hand out commemorative books, and the idea soon caught on. **Cremation Books (in Thai : Nangsu Anuson Ngansop)** ; these books, published and distributed as gifts on the occasion of cremation ceremonies, are an important cultural artifact of Thai society, providing a rich source of literary, historical, cultural, and folk information. The custom of distributing books for free grew out of a traditional Thai emphasis on gift giving, often associated with Buddhist merit making.

More specifically, the free distribution of cremation books is an extension of a cultural practice of giving gifts to people to celebrate a special, meritorious occasion.

Keywords : Cremation Books, Storage and Service, Center for Library Resources, Educational Media

บทนำ

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้ดำเนินงานก่อตั้งโครงการพิเศษขึ้น ซึ่งอยู่ภายใต้โครงการอุทยานการศึกษาเฉลิมพระเกียรติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดเก็บและให้บริการสารสนเทศลักษณะพิเศษ ซึ่งประกอบด้วยโครงการย่อยทั้งหมด 4 โครงการ ดังนี้

- 1.โครงการเทิดพระเกียรติ
2. โครงการธรรมนิทัศน์
3. โครงการเอกสารทัศนคติและหนังสือหายาก

มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมจัดเก็บ และเป็นแหล่งค้นคว้าเผยแพร่ทรัพยากรสารสนเทศประเภทสิ่งพิมพ์หายากที่เกี่ยวกับข้อมูลท้องถิ่นภาคใต้ โดยเฉพาะจังหวัดนครศรีธรรมราช และหนังสือที่เกี่ยวกับบุคคลสำคัญในท้องถิ่นทั้งในและต่างประเทศ เช่น หนังสืออนุสรณ์งานศพ หนังสือชีวประวัติ หนังสือรวบรวมผลงาน เป็นต้น

- โดยเลขเรียกหนังสือใช้สัญลักษณ์พิเศษ คือ WT
- มีจำนวนทรัพยากรกว่า 7,000 รายการ
- * เฉพาะหนังสืออนุสรณ์งานศพมีทรัพยากรประมาณกว่า 3,500 รายการ

4. โครงการห้องสารสนเทศสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี

ศูนย์บรรณสารและสื่อศึกษามีหนังสือถิ่นนทานการที่เป็น Special Collection ไว้ให้บริการแก่ผู้ใช้ ซึ่งได้รับถิ่นนทานการมาจาก 3 แหล่งด้วยกันคือ

1. สารสนเทศขุนอาเทศคดีศึกษา (Collection of Khun Ates)
2. สารสนเทศจีนศึกษา (Collection of Hanban)
3. สารสนเทศ รองศาสตราจารย์ ดร.สมบุญ คิริประชัย (Collection Dr.Somboon Siriprachai)
4. ธรรมนิพนธ์ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต)

สำหรับงานวิจัยในเรื่องนี้มุ่งเน้นศึกษาเฉพาะการจัดเก็บและการให้บริการหนังสืองานศพ ซึ่งอยู่ภายใต้โครงการเอกสารทัศนคติและหนังสือหายาก ซึ่งศึกษาเฉพาะหนังสืองานศพที่มีทรัพยากรประมาณกว่า 3,500 รายการแต่ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาตามจำนวนที่มี ณ วันที่ศึกษาคือ 3,500 ชื่อเรื่องเท่านั้นหนังสืองานศพหรือหนังสืออนุสรณ์งานศพ (Cremation Books)เกิดขึ้นในประเทศไทยครั้งแรกเมื่อสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ครั้งนั้นจัดพิมพ์ขึ้นเป็นที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพสมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์หรือที่รู้จักกันดีในหมู่ชาวไทยโดยออกพระนามว่าพระนางเรือล่ม เป็นหนังสือชื่อสาราทานปริยายกถามรรค แต่ที่พบในหอสมุดแห่งชาติพบว่าหนังสือชื่อนนทกปการณน พิมพ์ขึ้นเพื่อแจกในงานพระศพกรมขุนไพฑูริไพศาลโสภณฯ พิมพ์ขึ้นเมื่อปีพ.ศ.2419 และเมื่อเป็นพระราชานิยมต่อมาจึงได้ยึดถือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติมาจนทุก

วันนี้ จากการศึกษาวิจัยของ Olson (1992) ได้ชี้ให้เห็นว่าการจัดพิมพ์หนังสืองานศพในประเทศไทยนั้น มีลักษณะเฉพาะและเป็นวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของสังคมไทย และจากการแบ่งหมวดหมู่ของงานศึกษาวิจัยของ Pranee Kiriyanant (2012) ที่ได้ดำเนินการที่ห้องสมุดของศูนย์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยเกียวโต ที่ถือว่ามีจำนวนทรัพยากรสารสนเทศหนังสืองานศพที่อยู่นอกประเทศไทยมากที่สุด จากการศึกษาวิจัยนี้ได้ทำการคัดแยกหมวดหมู่หนังสืองานศพเป็นจำนวนถึง 4,000 ชื่อเรื่อง ส่วนงานวิจัยของสุวรรรัตน์ รัตนราช (2542) ได้ศึกษาการนำหนังสืองานศพไปใช้ในงานวิจัยเชิงประวัติศาสตร์โดยได้ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพกับนักประวัติศาสตร์เป็นเวลาถึง 3 ปี รวมถึงการศึกษาของนวลวรรณ ชั้นไพศาลศิลป์ (2542) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการวิเคราะห์หนังสืออนุสรณ์งานศพที่จัดพิมพ์ในปี พ.ศ.2521 ถึง พ.ศ.2530 ที่ได้วิเคราะห์เนื้อหาของหนังสืองานศพจากห้องสมุด 18 แห่ง รวมถึงที่ห้องสมุดวัดบวรนิเวศวิหารด้วย นอกจากนี้ อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความหมายของตัวตน : พัฒนาการหนังสือแจกในงานศพ (2555) ซึ่งกล่าวว่าอาจารย์โยเนอะ โออิอิ ได้มอบมรดกสำคัญอย่างหนึ่งให้แก่ วงวิชาการไทยศึกษา คือ การรวบรวมหนังสือแจกในงานศพมากกว่า 6,000 เล่ม จากคุณจรัส พิบูล ไปไว้ที่ห้องสมุดของศูนย์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา (Center for Southeast Asian Studies) มหาวิทยาลัยเกียวโต ที่ผ่านมา วงการวิชาการเห็นถึงความสำคัญของหนังสืองานศพค่อนข้างมาก มีงานเขียนจำนวนมากที่ใช้สารสนเทศจากหนังสืองานศพ และมีงานวิจัยหลายเรื่องที่ว่าวิเคราะห์หนังสืองานศพ สุวัฒน์ ส่องแสงจันทร์ ซึ่งศึกษาหนังสือแจกงานศพในระหว่างพ.ศ.2501 ถึง พ.ศ.2510 แสดงถึงประเภทของหนังสือที่นิยมพิมพ์แจก ที่แบ่งได้เป็น 2 ประเภทด้วยกัน ประเภทแรกเป็นหนังสือเกี่ยวกับศาสนากับประเพณีการทำบุญ หนังสือแจกประเภทแรกนี้ สุวัฒน์ ส่องแสงจันทร์ ได้พบประเด็นที่สำคัญประเด็นหนึ่ง คือหนังสือที่ถูกเลือกมาพิมพ์แจกมากที่สุดได้แก่หนังสือในชุดกฎแห่งกรรมของ ท.เลียงพิบูลย์อีกประเภทหนึ่งจะเป็นงานเขียนทั่วๆ ไป เช่น ชีวิตประวัติบุคคลสำคัญการท่องเที่ยวตามทางรถไฟ ภาษาในราชสำนัก และในระยะหลังจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลมากขึ้น การศึกษาในกลุ่มบรรณารักษศาสตร์ที่น่าสนใจอีกฉบับหนึ่งได้แก่ การศึกษาของ Grant A. Olson เรื่อง Thai Cremation Volumes: A Brief History of a Unique Genre of Literature ซึ่งได้สรุปประเด็นข้อถกเถียงในเรื่องการพิมพ์หนังสือแจกฉบับแรก ขยายประเด็นที่ปรากฏในการศึกษาของสุวัฒน์ ส่องแสงจันทร์ และอธิบายถึงความพยายามรวบรวมหนังสือแจกงานศพจำนวนมากไว้ในที่เดียวกันคือที่วัดบวรนิเวศวิหารการศึกษาในระยะหลังที่น่าสนใจ ได้แก่ การศึกษาของนวลวรรณ ชั้นไพศาลศิลป์ เรื่องการวิเคราะห์หนังสืออนุสรณ์งานศพที่จัดพิมพ์ในปี พ.ศ.2521 ถึง พ.ศ.2530 และธัญญาลักษณ์ ใจเที่ยง เรื่องการวิเคราะห์หนังสืออนุสรณ์งานศพที่จัดพิมพ์ในปี พ.ศ. 2531 ถึง พ.ศ.2551 การศึกษาทั้งสองฉบับนี้มีความคล้ายคลึงกันในกรอบการวิเคราะห์แต่เป็นการศึกษาช่วงเวลาต่อเนื่องกัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระบบการจัดเก็บและให้บริการหนังสืองานศพของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
2. เพื่อศึกษาหาแนวทางในการจัดหาหนังสืองานศพของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
3. เพื่อศึกษาการกระจายตัวของเนื้อหาของหนังสืองานศพของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ขั้นตอนและวิธีดำเนินการ

1. กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัย

2. กำหนดสมมติฐานในการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 3 ข้อคือ

2.1 เนื้อหาของหนังสืองานศพส่วนใหญ่ที่พิมพ์เผยแพร่จะมีเนื้อหาด้านศาสนาโดยจัดหมวดหมู่ในหมวดศาสนาและปรัชญา

2.2 ความต้องการใช้งานหนังสืองานศพในการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่เป็นหนังสือที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในด้านประวัติศาสตร์เป็นส่วนใหญ่

2.3 ปัญหาในการจัดเก็บและให้บริการหนังสืองานศพส่วนใหญ่จะเป็นด้านการจัดหมวดหมู่และการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อหนังสืองานศพ และขาดผู้รับผิดชอบในการให้บริการที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของเนื้อหาและความสำคัญของหนังสืองานศพ

3. กระบวนการในการดำเนินการวิจัย

3.1 กำหนดกลุ่มประชากรที่จะศึกษาคือหนังสืองานศพที่อยู่ในศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์จำนวน 3,500 ชื่อเรื่อง

3.2 จัดทำแบบลงรายการเพื่อจำแนกเนื้อหาตามหมวดหมู่แบบทศนิยมดิวอี้ (Dewey Decimal Classification System)

3.3 จัดทำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อใช้สัมภาษณ์บรรณารักษ์ในศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จำนวน 10 คน

3.4 วิเคราะห์ข้อมูลในเชิงสถิติโดยใช้ค่ากลางเลขคณิต และร้อยละ เป็นหลัก

3.5 สรุปและอภิปรายผลเปรียบเทียบกับงานวิจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลของการศึกษาพบว่ามีสอดคล้องกับการวิจัยของ Olson (1992) ได้ชี้ให้เห็นว่าการจัดพิมพ์หนังสืองานศพในประเทศไทยนั้นมีลักษณะเฉพาะและเป็นวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของสังคมไทย และจากการแบ่งหมวดหมู่ของงานศึกษาวิจัยของ Pranee Kiriyanant (2012) ที่ได้ดำเนินการที่ห้องสมุดของศูนย์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยเกียวโต ที่ถือว่ามีจำนวนทรัพยากรสารสนเทศหนังสืองานศพที่อยู่นอกประเทศไทยมากที่สุด จากการศึกษาวิจัยนี้ได้ทำการคัดแยกหมวดหมู่หนังสืองานศพเป็นจำนวนถึง 4,000 ชื่อเรื่อง ส่วนงานวิจัยของสุดารัตน์ รัตนราช (2542) ได้ศึกษาการนำหนังสืองานศพไปใช้ในงานวิจัยเชิงประวัติศาสตร์โดยได้ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพกับนักประวัติศาสตร์เป็นเวลาถึง 3 ปีรวมถึงการศึกษาของนวลวรรณ ชั้นไพศาลศิลป์ (2542) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการวิเคราะห์หนังสืออนุสรณ์งานศพที่จัดพิมพ์ในปี พ.ศ.2521 ถึง พ.ศ.2530 ที่ได้วิเคราะห์

เนื้อหาของหนังสืองานศพจากห้องสมุด 18 แห่งรวมถึงที่ห้องสมุดวัดบวรนิเวศวิหารด้วย นอกจากนี้ อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความหมายของตัวตน : พัฒนาการหนังสือแจกในงานศพ (2555) และพบว่าหนังสืองานศพอยู่ในศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์จำนวน 3,500 ชื่อเรื่องมากกว่าร้อยละ 23.6 มีเนื้อหาเน้นด้านศาสนาและปรัชญาและที่ม่น้อยที่สุดคือมีเนื้อหาด้านเทคโนโลยีมีเพียงร้อยละ 2 เท่านั้น จึงแสดงให้เห็นว่าการจัดพิมพ์และเผยแพร่หนังสืองานศพในประเทศไทยขาดการกระจายตัวในด้านเนื้อหา และการจัดเก็บและให้บริการมีปัญหาในด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอขาดการให้ความสนใจและถึงคุณค่าของหนังสืองานศพ รวมถึงขาดผู้มีความรู้ที่ลุ่มลึกที่จะให้บริการหนังสืองานศพให้กับผู้ใช้ในศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ สำหรับในช่วงที่ยังขาดกำลังบุคลากรและงบประมาณในสถานการณ์ปัจจุบันการที่นำหนังสืองานศพไปรวมไว้ในโครงการเอกสารทัศนคติและหนังสือหายากที่มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมจัดเก็บ และเป็นแหล่งค้นคว้าเผยแพร่ทรัพยากรสารสนเทศประเภทสิ่งพิมพ์หายากที่เกี่ยวกับข้อมูลท้องถิ่นภาคใต้ โดยเฉพาะจังหวัดนครศรีธรรมราช และหนังสือเกี่ยวกับบุคคลสำคัญในท้องถิ่นทั้งในและต่างประเทศ เช่น หนังสืออนุสรณ์งานศพ หนังสือชีวประวัติ หนังสือรวบรวมผลงาน เป็นสิ่งที่เหมาะสมต่อสภาพปัจจุบัน และจากสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งสามข้อ นั้นมีการพิสูจน์สมมติฐานและยอมรับสมมติฐานทั้งสามข้อ

การนำไปใช้ประโยชน์

1. ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ควรนำผลงานศึกษาวิจัยนี้ไปขยายผลเพื่อสร้างความเข้มแข็งของทรัพยากรสารสนเทศหนังสืองานศพ

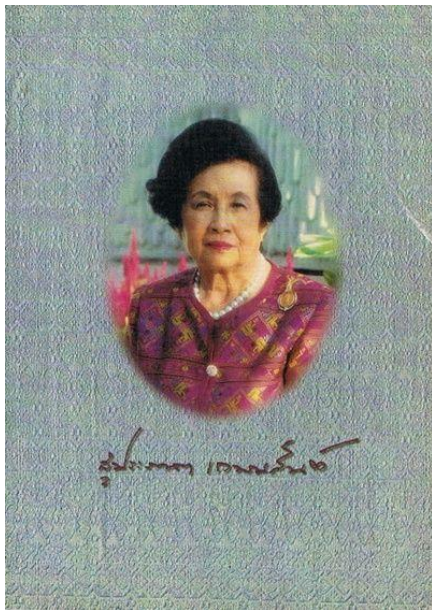
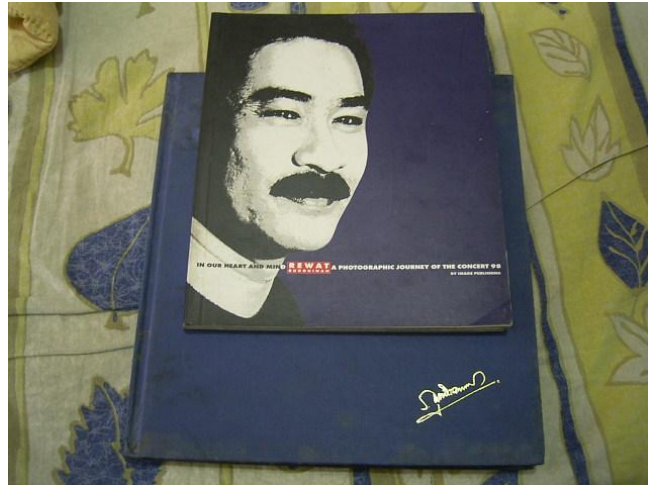
2. ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ควรดำเนินการให้บริการในเชิงรุกเพื่อให้ผู้ใช้ทรัพยากรสารสนเทศหนังสืองานศพสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ง่ายขึ้นและมีจำนวนการใช้งานเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลในด้านการเพิ่มผลงานทางวิชาการที่มีมากขึ้นด้วย ทั้งงานวิจัยในระดับบัณฑิตศึกษาและงานวิจัยของคณาจารย์ที่ตีพิมพ์เพิ่มมากขึ้นทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ

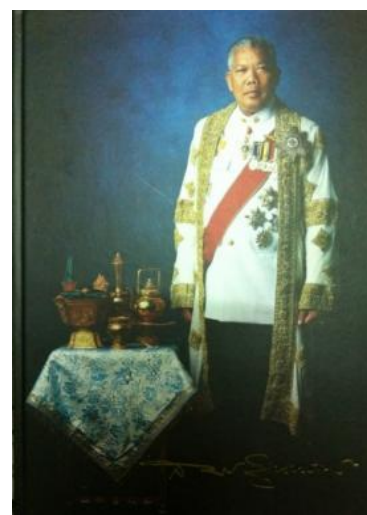
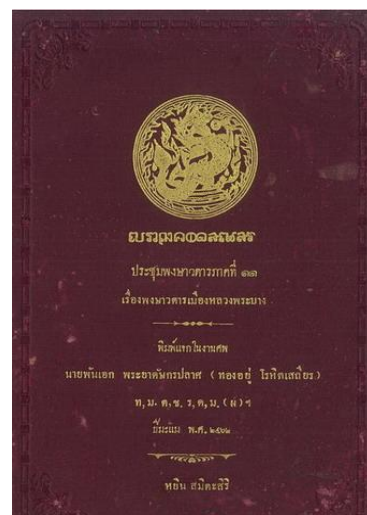
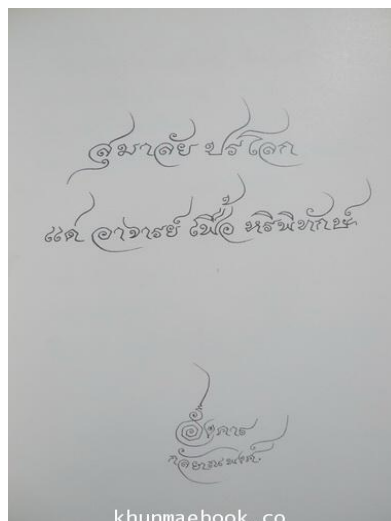
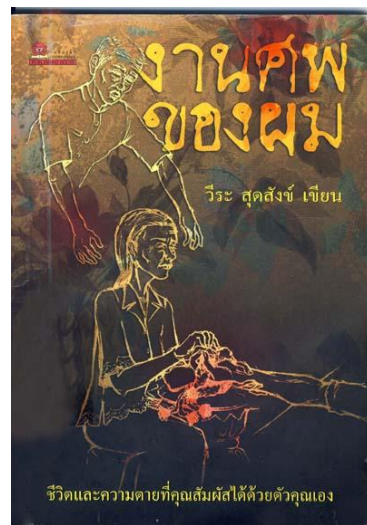
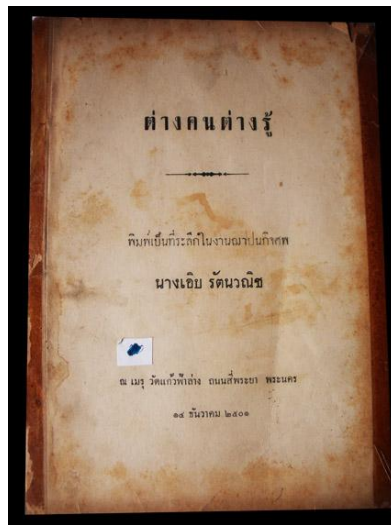
รายการอ้างอิง

- Halbwach Maurice, (1992) *On Collective Memory*, Chicago: University of Chicago Press
- Nuanwan Chanpaisalin. (1999). *An Analysis of Cremation Books Published in 1978-1987*. Master. Arts (Library and Information Science). Chulalongkorn University. Bangkok. (Thailand). Graduate School.
- Olson, Grant. (1992). Thai cremation volumes: a brief history of a unique genre of literature. *Asian Folklore Studies*, Vol 51, pp. 279-294.
- Pranee Kiriyanant.(2012). Articles of Thai Cremation Books in *The Center for Southeast Asian Studies Library Kyoto University* (IV). Kyoto : Center for Southeast Asian Studies.
- Sudarat Ratanaraj. (1999). *The Use of Cremation Books by historians in State Universities*. Master. Arts (Library and Information Science). Chulalongkorn University. Bangkok. (Thailand). Graduate School.

Wasana Boonjong. (1999). *Information Needs and Uses on the Internet by Thai Studies Researchers*. Master. Arts (Library and Information Science). Chulalongkorn University. Bangkok. (Thailand). Graduate School.

ภาคผนวกตัวอย่างปกหนังสืองานศพ

ส่วนที่ 3

ผลงานวิชาการ
การนำเสนอโดยโปสเตอร์

บทคัดย่อ

ระบบฐานข้อมูลจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (KU e-Archives) เป็นระบบฐานข้อมูลที่ได้รับการพัฒนาจากฐานข้อมูล ICA-AtoM ซึ่งเป็นฐานข้อมูล open source software โดยอ้างอิงระบบการจัดเก็บเอกสารทางด้านจดหมายเหตุตามมาตรฐานคำอธิบายจดหมายเหตุระหว่างประเทศ (General International Standard Archival Description (ISAD (G)) ซึ่งได้มีการพัฒนาปรับปรุงหน้าเว็บเพจระบบเดิม และมีการเพิ่มเติมในส่วนของภาษาไทยสำหรับการแสดงผลโดยใช้ระบบปฏิบัติการ 2.0 ซึ่งเข้าสู่ระบบด้วยการใช้อีเมลสำหรับการบันทึกข้อมูลสามารถแนบไฟล์เอกสารหรือเชื่อมโยงไฟล์เอกสารได้อีกด้วยโดยเป็นไฟล์เอกสารนามสกุล.jpeg ขนาดไม่เกิน 2 MB ถ้าไฟล์มีขนาดเกินสามารถเชื่อมโยงไปยังที่จัดเก็บไฟล์เอกสารดังกล่าวได้ในกรณีที่จัดเก็บเอกสารแยกจากตัวระบบฐานข้อมูล ICA-AtoM ซึ่งระบบฐานข้อมูลจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์(KU e-Archives)นี้ช่วยในการจัดเก็บ เผยแพร่เอกสารจดหมายเหตุ และเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการสำหรับการสืบค้นข้อมูลโดยไม่จำเป็นต้องเดินทางมาที่หอจดหมายเหตุของมหาวิทยาลัย

คำสำคัญ: ฐานข้อมูล, จดหมายเหตุ, ISAD (G)

ABSTRACT

Kasetsart university's archives database system is developed by ICA-AtoM, it is a referral database system that uses archives from the information resource system, according to the General International Standard Archival Description (ISAD (G)). It is a modified webpage version of the old system with Thai language added for the display output. The system management uses operating system 2.0 with log in by user e-mail address. Therefore the users can access the system via the world wide web. In addition to normal archives retrieval, the system allows the attachment of documents for linking files which can be in JPEG format that must not exceed 2 MB. For archives that exceed the 2 MB limit, users can store the electronic files by linking

via URL, these documents can be separated from the ICA-AtoM database. KU e-archives database system supports in storage and distributes the archives as a well known resource. The system facilitates users who can access all archives anywhere, without ever entering the university.

RSU Library eBook

รัตนาภรณ์ กาศโอสถ

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต e-mail: rattanapornn@rsu.ac.th

บทคัดย่อ

เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยรังสิตที่มุ่งสู่การเป็นมหาวิทยาลัยอิเล็กทรอนิกส์ (e-University) โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในการบูรณาการการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยรังสิตได้ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการดำเนินงานและพัฒนาบริการของห้องสมุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนการพัฒนาระบบบริการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (eBook) ภาษาไทยจึงได้ร่วมกับบริษัท โอเพ่น เซิร์ฟ จำกัด พัฒนาบริการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่สามารถใช้งานบนเครื่องพีซีระบบปฏิบัติการวินโดวส์ (Windows) และบนอุปกรณ์แท็บเล็ตระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ (Android) โดยพัฒนาแอปพลิเคชันชื่อ “RSU Library” ขึ้น

บริการของ RSU Library eBook มีความสามารถดังนี้ 1) ใช้สร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 2) การบริหารระบบชั้นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 3) บริการสืบค้นข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และ 4) บริการยืม-คืนหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

คำสำคัญ:หนังสืออิเล็กทรอนิกส์, อีบุ๊ก, แท็บเล็ต, โปรแกรมสำหรับอุปกรณ์พกพา, สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต

ABSTRACT

Pursuing an electronic university, Rangsit University has integrated the advance technology with its teaching and learning processes. The Rangsit University Library as well has employed information technology solutions in order to develop and enhance the online user services. The eBook service is one among them. The new electronic Thai language book system is developed by the collaboration between the Open Serve Limited Company and RSU library team. This eBook system can be implemented on Windows PC and mobile device.

The “RSU Library” mobile application has been developed for Android OS mobile device. The services provided by this eBook solution are as follow: 1) eBook builder 2) eBook shelf management 3) eBook searching and browsing and 4) eBook circulation.

Keywords : eBook, electronic book, tablet, mobile application, Rangsit University Library

ภาพลักษณ์ใหม่ของห้องสมุด มข. บนโลกออนไลน์ All New KKU Libraries on Digital Branding

นิตยา ชุ่มอภัย* อัคริมา สุ่มมาตย์ ธีรยุทธ บาลชน

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น e-mail: nitiyach@kku.ac.th*

บทคัดย่อ

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้พัฒนาบริการและปรับเปลี่ยนการดำเนินงานของห้องสมุดให้มีความทันสมัย เข้าถึงได้ง่าย ตรงความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหลักของห้องสมุดคือกลุ่ม Gen Y เพื่อให้เป็น “แหล่งเรียนรู้ของคนรุ่นใหม่” โดยการพัฒนางานประชาสัมพันธ์และลูกค้าสัมพันธ์ของสำนักวิทยบริการให้สามารถครองใจผู้ใช้บริการได้มากยิ่งขึ้น และเพิ่มช่องทางการเข้าถึงกลุ่มผู้ใช้บริการได้ตรงความต้องการ โดยผ่าน Social Network เป็นช่องทางหลักในการสื่อสารกับผู้ใช้กลุ่มเป้าหมาย รวมถึงสร้างภาพลักษณ์ของห้องสมุดให้มีความน่าสนใจ ดึงดูดผู้ใช้บริการ ให้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของห้องสมุด รวมไปถึงเข้าใช้บริการห้องสมุดผ่านทางออนไลน์มากขึ้น โดยดำเนินการ ดังนี้ 1) กำหนดสีและตราสัญลักษณ์ของห้องสมุด 2) กำหนดคำว่า KKU Library เพื่อใช้แทนห้องสมุดและมีท่าประกอบเพื่อให้รู้สึกเป็นกันเอง 3) ผลิตสื่อสิ่งของ ที่มีตราสัญลักษณ์ 4) ผลิตสื่อโทรทัศน์ เป็นคลิปวิดีโอสั้นๆ 5) ผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ โดยใช้ภาษาที่ไม่เป็นทางการมาก 6) ใช้สื่อออนไลน์ในการสื่อสารกับผู้ใช้เป็นหลัก 7) การทำกิจกรรมให้ผู้ใช้มีส่วนร่วมผ่าน Social Network 8) เปิดรับฟังความต้องการเพื่อให้เกิดความพึงพอใจสูงสุดของผู้รับบริการ 9) ปรับปรุงเว็บไซต์ให้มีความทันสมัย ตรงใจกลุ่มเป้าหมายผลการศึกษา พบว่า การปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ทั้งหมดขององค์กร ไม่ว่าจะเป็นการปรับเปลี่ยนนโยบายให้มีความยืดหยุ่นมากยิ่งขึ้น การปรับเปลี่ยนบริการเพื่อสนองความต้องการของผู้รับบริการ อีกทั้งการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาเพื่อสนับสนุนให้ผู้ใช้บริการมีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศทุกรูปแบบ และนำแนวคิดการการพัฒนา Branding มาใช้ในห้องสมุดในยุค Social Network เพื่อสร้างความน่าจดจำของห้องสมุดบนสื่อออนไลน์ได้ เพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีของห้องสมุด เพื่อก้าวไปสู่การ “แหล่งเรียนรู้ของคนรุ่นใหม่” ได้ต่อไป

คำสำคัญ: ภาพลักษณ์ห้องสมุด, การประชาสัมพันธ์ห้องสมุด, การสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า, การสร้างชื่อตราผลิตภัณฑ์ห้องสมุด, เครือข่ายสังคม, ห้องสมุด มข.

ABSTRACT

Academic Resource Center, Khon Kaen University was develop and modify the operation of a modern library easy to access. Meet the needs of the library's main goal is to keep the Gen Y group is a " Learning center of a new generation " through the development of public relations , public relations and customer service users to be able to win even more . And channels to reach consumers directly through the Social Network are the main channel of communication with the target audience. Includes an image library to be interesting and attract users. To participate in the activities of the library including access to library services through online. By doing the following : 1) Define color and emblem of the library, 2) Determine the KKU Library to use the library, and it is to feel friendly 3) Media production items with logo 4) Online Media : a short video clips 5) Publishing : use informal language 6) Use online media to communicate with users mainly 7) The activities users engage via Social Network 8) Open to listening to the needs to achieve maximum satisfaction of the clients 9) Improved website meets a modern audience results showed that modifying the appearance of all . Whether modifications are much more flexible. Modification services to meet the needs of the clients. The introduction of new technologies. Encourage patients to have access to information resources in all formats. Library branding and concept development libraries used in the Social Network to create a memorable online media library to achieve a good image of the library. To move to the "Learning center of a new generation", in the further.

Keywords :Library image,Libraries, Public relations,Relationship marketing, Social Network, Library Branding (Marketing), KKU Library.

รายการอ้างอิง

บุญเลิศ อรุณพิบูลย์. (2556).*นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการสร้าง Brandingของห้องสมุด*. สืบค้นจาก <http://www.stks.or.th/th/knowledge-bank/28-library-science/3623-library-branding.html>.

(2556 ตุลาคม 18)

มหาวิทยาลัยขอนแก่น. สำนักวิทยบริการ. (2556).*แผนยุทธศาสตร์การบริหาร สำนักวิทยบริการ (สำนักหอสมุดและทรัพยากรการเรียนรู้) มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2556 – 2559*. ขอนแก่น: สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วิศปัติย์ ชัยช่วย. (2553).การสร้างแบรนด์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย.วารสารสารสนเทศศาสตร์, 28(1), 51 – 60 ;
มกราคม – เมษายน, 2553.

แฟนเพจหอจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยขอนแก่น
KKU Archives Fan Page

วันชาติ ภูมิ

กลุ่มภารกิจพิพิธภัณฑ์และหอจดหมายเหตุ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
e-mail: bwanch@kku.ac.th

บทคัดย่อ

แฟนเพจหอจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยขอนแก่นจัดทำขึ้นเพื่อใช้ประชาสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนข้อมูลจดหมายเหตุที่น่าสนใจ เช่น ภาพถ่าย เอกสาร ประวัติจากคำบอกเล่า โดยใช้แนวคิด Facebook Marketing: SMO (Social Media Optimization) เริ่มต้นจากการทำ Profile Page ซึ่งได้รับความสนใจมีสมาชิกมากกว่า 4,500 คน และมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นที่มาของการปรับเปลี่ยนเป็น KKU Archives Fan Page ที่มีผู้ติดตามมากกว่า 7,900 คน

คำสำคัญ: จดหมายเหตุ, เฟซบุ๊ก, เครือข่ายสังคมออนไลน์

ABSTRACT

Facebook Fan Page of KKU Archives was designed for public relation and exchange interesting information on archives such as photographs, documents, oral histories using the concept that Facebook Marketing: SMO (Social Media Optimization). Starting from the Profile Page, which has received attention with over 4,500 people and has increased steadily, it is a modification of the KKU Archives Fan Page with over 7,900 followers.

Keyword : Archives, Facebook, Social Network

รายการอ้างอิง

กลุ่มภารกิจพิพิธภัณฑ์และหอจดหมายเหตุ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2556). *หอจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. ค้นเมื่อ 31 ตุลาคม 2556, จาก <http://www.facebook.com/archive.kku>

IT MAN @ KKU library: การจัดการองค์ความรู้ด้านไอทีสู่نواتกรรมการแก้ไข
 ปัญหา IT Support ภายในห้องสมุดอย่างยั่งยืน
 IT MAN @ KKU library: IT Support Solution

ธีรยุทธ บาลชน

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น e-mail: theeba@kku.ac.th

บทคัดย่อ

เป็นการจัดการองค์ความรู้ด้าน IT Support โดยเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคลากรที่เป็นตัวแทนของแต่ละฝ่ายภายในองค์กร เพื่อทำหน้าที่เป็น IT Key Man หลักในการแก้ไขปัญหาการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศขั้นพื้นฐานให้แก่เพื่อนร่วมงานภายในแผนก/ฝ่ายของตนเอง โดยใช้نواتกรรมระบบแจ้งซ่อมคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงออนไลน์ เป็นเครื่องมือสำคัญในการแจ้งซ่อม บันทึก จัดเก็บประวัติการซ่อมและการแก้ไขปัญหาหรือวิธีการซ่อม และสามารถเรียกดูหรือค้นคืนในรูปแบบฐานข้อมูลการแก้ไขปัญหาด้าน IT Support ซึ่งจะกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถ่ายทอดและเผยแพร่องค์ความรู้เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาด้าน IT Support ได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การจัดการองค์ความรู้ด้านไอที, การแก้ปัญหาด้าน IT Support

โครงการพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับให้บริการสารสนเทศบนโทรศัพท์มือถือ
Smartphone สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Academic Resource Center, Mahasarakham University Application
for Smartphone

สันติภาพ เปลี่ยนโชติ

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม e-mail: Suntiarp.p@msu.ac.th

บทคัดย่อ

เนื่องจากเทคโนโลยีการสื่อสารพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้อุปกรณ์สื่อสารไร้สายเข้ามาเกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นใช้สื่อสารกัน ทางเสียง ข้อความ รูปภาพนิ่ง หรือ ภาพวิดีโอ และในระยะหลังนี้อุปกรณ์เหล่านี้ยังสามารถเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ด้วย ทำให้มีความสะดวกสบาย ในการค้นหาข้อมูล หรือ ทำธุรกรรมผ่านเครือข่ายดังกล่าว

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคามจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มช่องทางการให้บริการที่สามารถให้บริการผ่านอุปกรณ์ Smartphone ซึ่งเป็นอุปกรณ์การสื่อสารหลักของทุกคน เพื่อที่จะสามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งเป็นการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ให้สามารถเข้าถึงผู้ใช้บริการได้มากขึ้น

ในการพัฒนา ผู้พัฒนาได้ใช้เทคโนโลยีและการประยุกต์ใช้ดังนี้ 1) โปรแกรม Eclipse เพื่อการพัฒนาหน้าจอสำหรับการใช้งานบนระบบปฏิบัติการ Android 2) Android Virtual Device Manager เพื่อทดสอบระบบการใช้งานบนระบบปฏิบัติการ Android 3) เว็บเซิร์ฟเวอร์ เพื่อให้บริการผ่านหน้าจอบริษัท และแลกเปลี่ยนข้อมูลกับ Application

ผลการศึกษาพบว่า จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน แยกออกเป็น 3 ด้านได้แก่ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านการออกแบบ 3) ด้านการเชื่อมโยงข้อมูล 4) ด้านการประมวลผล ซึ่งมีผลประเมินในระดับ ดี ในทุกด้าน และจากการประเมินโดยกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้ใช้บริการเว็บไซต์สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีความพึงพอใจต่อการใช้ออปพลิเคชันและเว็บไซต์อยู่ในระดับมาก โดยมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมหลักคือการเพิ่มบริการที่ให้บริการบนแอปพลิเคชันสำหรับ Smartphone ให้มากขึ้นและการพัฒนาเวอร์ชันสำหรับระบบปฏิบัติการอื่นเพิ่มเติม

สรุปได้ว่าการพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับให้บริการสารสนเทศบนโทรศัพท์มือถือ Smartphone ของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สามารถเข้าถึงและดึงดูดความสนใจของผู้ใช้บริการให้เข้ามาใช้บริการมากขึ้น โดยยังจะต้องพัฒนาเพิ่มเติมและปรับเปลี่ยนให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้และเทคโนโลยีด้านโทรศัพท์มือถือ Smartphone ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

คำสำคัญ : โทรศัพท์มือถือ, พัฒนาระบบ, ให้บริการผ่านเว็บไซต์, Smartphone

รายการอ้างอิง

วอนชนก ไชยสุนทร. 2546. การศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาปริญญาตรี ในสาขาวิชาด้านคอมพิวเตอร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. วิทยานิพนธ์, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, กรุงเทพฯ.

นคร ทูตาสีหิ. 2548. ประโยชน์ของเครื่องช่วยงานส่วนบุคคลแบบดิจิทัล. วิทยานิพนธ์, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, กรุงเทพฯ.

Ericsson Consumer Insight Summary (2011) *From Apps to Everyday Situations*.

Retrieved October 8, 2011, From Ericson.com:

http://www.ericsson.com/res/docs/2011/silicon_valley_brochure_letter.pdf

Hugh Griffiths (2010). *How the ubiquity of today's smartphones make an ideal platform for delivering campus-based services*. Retrieved October 8, 2011, From Reporting Made Easy's Website: http://www.rms-inc.com/files/datasheets/Ombiel_Whitepaper.pdf

Javelin Strategy & Research (2010) Keeping up with the Android: Segmenting the Smartphone

Market vs. iPhone and BlackBerry, Javelin Strategy & Research

<https://www.javelinstrategy.com/brochure/189>

**การพัฒนาเว็บไซต์เพื่อบริการสารสนเทศสำนักวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**
A Development of Information Service Website for Academic
Resource Center, Mahasarakham University

จิรกาญจน์ เต็มพรสิน

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม email : jeerakan.p@msu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาเว็บไซต์และระบบให้บริการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จออนไลน์ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นช่องทางให้กับผู้ใช้บริการที่ไม่สะดวกในการเดินทาง โดยใช้แนวคิด Webometrics และ Web2.0 เป็นแนวทางในการพัฒนา ใช้โปรแกรม ภาษา PHP, HTML5 และ JavaScript ใช้ระบบจัดการฐานข้อมูล MySQL ผลของงานวิจัยได้พัฒนาเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและประชาสัมพันธ์ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม URL คือ <http://www.library.msu.ac.th> แสดงผลเป็น 2 ภาษา คือภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และพัฒนาระบบศูนย์บริการเบ็ดเสร็จออนไลน์(One Stop Service Online Center) URL คือ <http://copper.msu.ac.th/OSS2> ซึ่งระบบศูนย์บริการเบ็ดเสร็จออนไลน์สามารถออกแบบฟอร์มเพื่อขอใช้บริการออนไลน์ ได้แก่ ขอสำเนาบทความ บทความวิทยานิพนธ์ หนังสือ วารสาร ทั้งในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์และถ่ายเอกสาร โดยนำส่งทางไปรษณีย์ อีเมล หรือมารับด้วยตนเอง ณ หน่วยบริการของสำนักวิทยบริการ ผู้ใช้งานระบบสามารถตรวจสอบสถานะการขอใช้บริการได้ผ่านระบบศูนย์บริการเบ็ดเสร็จออนไลน์

จากการประเมินความสามารถของระบบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน ประกอบด้วย บรรณารักษ์ชำนาญการพิเศษนักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการพิเศษและนักวิชาการโสตทัศนศึกษาชำนาญการพิเศษ และจากการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง เป็นเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการเว็บไซต์สำนักวิทยบริการและระบบศูนย์บริการเบ็ดเสร็จออนไลน์พบว่า มีความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้เว็บไซต์สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สามารถเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารรวมทั้งเป็นช่องทางสื่อสารกับผู้ใช้ชาวต่างชาติเป็นภาษาสากล ส่วนของระบบศูนย์บริการเบ็ดเสร็จออนไลน์จะทำการเชื่อมโยงการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศจาก

WebOPAC ของสำนักวิทยบริการในการร้องขอใช้ทรัพยากรสารสนเทศ สามารถลดขั้นตอนการทำงาน เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการข้อมูลภายในได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ : Webometrics, Web2.0, One Stop Service Online, WebSite,
ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จออนไลน์

รายการอ้างอิง

น้ำลิน เทียมแก้ว. (2555). *การพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. สำนักวิทยบริการ. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สมควร เพียรพิทักษ์. (2546). *การพัฒนาเกณฑ์การประเมินเว็บไซต์ทางการศึกษา*. ปรินญาครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหามบัณฑิต. สาขาเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

Mohamed Ahmed Elgharabawy. (2011). *Web Content Accessibility and its Relation to Webometrics Ranking and Search Engines Optimization*. Department of Information Systems International Islamic University Malaysia. from <http://ieeexplore.ieee.org/stamp/stamp.jsp?tp=&number=6125721>

Rank Web of university. (2013). *Decalogue of good practices in institutional web positioning*. from http://www.webometrics.info/en/Best_Practices.

การพัฒนาฐานข้อมูลภาพถ่ายในอดีตของสำนักวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Development Database of the Old Photographs Database in
AREC, Mahasarakham University

รณชัย เหล่าโพธิ์

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม e-mail : ronachai.l@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาฐานข้อมูลภาพถ่ายในอดีตของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคามและศึกษาความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานและผู้ให้บริการที่มีต่อฐานข้อมูลภาพถ่ายในอดีตของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคามการพัฒนาฐานข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอนของวงจรการพัฒนาระบบ (SDLC) โดยการพัฒนาระบบใช้โปรแกรม MySQL ในการจัดการฐานข้อมูล ใช้ภาษา PHP ในการติดต่อกับฐานข้อมูล ประมวลผลบนระบบปฏิบัติการ Linux CentOS และใช้มาตรฐานดับลินคอร์เมทาตา (Dublin Core Metadata) ในการบันทึกรายละเอียดสารสนเทศ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บรรณารักษ์ สังกัดสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 20 คน และผู้ให้บริการที่เข้าใช้ฐานข้อมูลภาพถ่ายในอดีตของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบวัดความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับมีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.45-0.82 และ ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .92 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1-30 เมษายน 2555 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ฐานข้อมูลภาพถ่ายในอดีตของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคามที่พัฒนาขึ้นมีคุณสมบัติครอบคลุมการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ สามารถบันทึกข้อมูลรายละเอียดของภาพแต่ละภาพได้ สามารถปรับปรุงแก้ไข และลบรายการสารสนเทศได้ สามารถสืบค้นได้ทางเลือกในการสืบค้น ได้แก่ ชื่อเรื่องของภาพ ชื่อบุคคล หัวเรื่อง รหัสหมวดภาพ คำสำคัญ อีกทั้ง ฐานข้อมูล ยังสามารถสืบค้นบุคคลในภาพได้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ได้ประเมินระบบแล้วปรากฏว่าระบบที่พัฒนามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก

2. ผู้ปฏิบัติงาน มีความพึงพอใจต่อฐานข้อมูลภาพถ่ายในอดีตของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคามโดยรวมและรายด้าน ทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาลำต่ำ คือ ด้านการเข้าถึง ($\bar{X} = 4.31$) รองลงมาคือค่าเฉลี่ยเท่ากัน ได้แก่ ด้านเนื้อหา และด้านวิธีการสืบค้น ($\bar{X} = 4.28$) และด้านโครงสร้าง ($\bar{X} = 4.23$)

3. ผู้ใช้บริการ มีความพึงพอใจต่อฐานข้อมูลภาพถ่ายในอดีตของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคามโดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาลำต่ำ คือ ด้านการเข้าถึง ด้านการแสดงผลการสืบค้น และด้านการสืบค้น ($\bar{X} = 3.77$) รองลงมา คือ ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 3.74$)

โดยสรุปฐานข้อมูลภาพถ่ายในอดีตของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคามที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ในการจัดเก็บและค้นคืนภาพถ่ายในอดีตของสำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งผู้บริไ้การยังสามารถเข้าถึงบุคคลในภาพได้ด้วย

คำสำคัญ : ฐานข้อมูล, ภาพถ่าย, จดหมายเหตุ, เอกสารจดหมายเหตุ, ประวัติศาสตร์

ABSTRACT

The objectives of this research are: to develop the development database of the old photographs database in AREC, Mahasarakham University. The database was developed by using the theory of System Development Life Cycle: *SDLC*, *MySQL Program*, *PHP Language* and *Linux CentOS* operating system and the information were recorded according to the standard of Dublin Core Metadata. *The samples of this research are 20 librarians of Academic Resource Center and 200 users were selected by using purposive sampling method and the data collection were gathered during April 1-30, 2012. The satisfaction survey with rating scale in 5 levels has a discrimination powers ranging from 0.45-0.82 and a reliability of .92* The statistical data analysis comprise of mean and standard deviation.

The results showed as following:

1. the development database of the old photographs database in AREC, Mahasarakham University is efficiency database which cover all work operation: data record, edit, delete, search fields; title, author, subject, image code, and keyword

including It's also search the author inside the image. The results of the evaluated database by the computer experts showed the developed database is efficient system at a high level.

2. The practitioners were high satisfied with the development database of the old photographs database in AREC, Mahasarakham University as a whole and 5 aspects: database access ($\bar{X} = 4.31$), contents and search options ($\bar{X} = 4.28$), and structure ($\bar{X} = 4.23$), respectively.

3. The users were high satisfied with the development database of the old photographs database in AREC, Mahasarakham University as a whole and 4 aspects: database access, results display and search options ($\bar{X} = 3.77$), and contents ($\bar{X} = 3.74$)

4. In conclusion, the development database of the old photographs database in AREC, Mahasarakham University is be able to store and retrieve the old photographs of Academic Resource Center including the users can access the database and also retrieve the information of the persons inside the images.

Keywords : Database; Photographs, Archives; Archives Document, History

รายการอ้างอิง

- เกษรา บุญपाल, ธนโชค ภูมิศิริชโย. (2546). *การพัฒนาระบบจัดเก็บและสืบค้นภาพถ่ายในหอจดหมายเหตุพระจอมเกล้า สำนักหอสมุด สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง*. สำนักหอสมุด สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- ดรณ แก้วน้อย. (2554). “การจัดเก็บภาพจดหมายเหตุ.” *จดหมายเหตุชาวหอจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์ มหาวิทยาลัยมหิดล*. 1(2) ; 17-18 ; เมษายน-มิถุนายน.
- วิศปัติย์ ชัยช่วย, ยศส์วิน บุญช่วย. (2552). “การสงวนรักษาเอกสารจดหมายเหตุประเภทภาพถ่ายดิจิทัล,” *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*.3(2), ตุลาคม 2551-มีนาคม 2552, 200-223.
- สุขเกษม อุยโต. (2542). “การจัดทำฐานข้อมูลภาพ,” *รังสิตสารสนเทศ*.5(2): 54-60; กรกฎาคม-ธันวาคม.
- สุภาณี กอสุวรรณศิริ, สุมิตรา ชันตยาลงกต. (2531). *จากอดีต...ถึงปัจจุบัน การถ่ายภาพ*. กรุงเทพฯ: สารมวลชน.
- อารยะ เสนาคณ. (2547). “ภาพดิจิทัลกับการจัดการที่เหมาะสม,” *วารสารสารสนเทศ*.11(1): 41-51 ; กรกฎาคม-ธันวาคม.

อุบล ไซ้สงวน. (2533). “เอกสารจดหมายเหตุมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ,” *สารกรมศิลปากร*.3(11) : 21-23 ;
มกราคม.

การใช้โปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ Liberty ของนักศึกษาและคณาจารย์
เพื่อการสืบค้นภายในหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
The use of the automatic Library Program of Liberty by the students
and staff members for learning literary in Central Library of
Surindra Rajabhat University

สยาม ระโส* นริศรา ระโส ผนสุดา มณีรัตน์

หอสมุดกลาง สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
email: raso30@hotmail.com*

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันห้องสมุดมีชีวิตมีความจำเป็นในพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาและคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ การใช้โปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ มีส่วนช่วยในการสืบค้นบทความ หนังสือ และทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ ที่มีอยู่ในหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ Liberty ถูกนำมาพัฒนาและปรับใช้กับนักศึกษาและคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2555 จนถึงปัจจุบันมหาวิทยาลัย หอสมุดกลางได้ดำเนินการจัดการอบรมการใช้โปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ Liberty ให้แก่บุคลากรภายในห้องสมุด นอกจากนี้ได้ดำเนินการจัดการอบรมการใช้ให้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์จำนวนทั้งหมด 300 คน อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศจากสถานที่ต่างๆที่มีระบบปฏิบัติการอินเทอร์เน็ตได้โดยไม่ต้องเดินทางมายังห้องสมุดกลาง โปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ Liberty นี้ถูกนำมาใช้แทนที่โปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ULibM และโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ Alice For Windows โดยย้ายฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศทั้งหมดมายังระบบห้องสมุดอัตโนมัติ Liberty ปัจจุบันได้ดำเนินการทดลองใช้แล้วแต่ยังมีปัญหาในเรื่องของโปรแกรมที่ยังไม่มีการดำเนินการใช้แผนที่ เพื่อง่ายต่อการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศภายในห้องสมุดซึ่งต้องมีการพัฒนาโปรแกรมต่อไป ในอนาคตจำเป็นต้องดำเนินการอบรมการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศให้กับนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมการใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ต่อไป

คำสำคัญ: โปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ, Liberty, การสืบค้น, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ABSTRACT

Currently, the living library is necessary for teaching and learning literacy improvement of students and staff members at Surindra Rajabhat University. The use of automatic library program of Liberty is a key to help students and staff members for searching online journal, books and other sources of literatures within the central library of Surindra Rajabhat University. The Liberty program has been employing and has adapted for students and staff members since 2011 till now. Firstly, the central library has organized the workshop for staff members of Central library how to use the program and has introduced this program to all first year students in, approximately 300 students regularly. The aim of the workshop is for students, who can access the library anywhere, where there is an internet available without to present at the library desks. The Liberty program is developed from the old Program Alice for Windows and ULibM. The all information literatures is needed to migrate from the program ULibM to program Liberty by the company provider. The disadvantage of this program is that it did not show the map of the book location within the library. In the future, the need of workshop on how to access the library with this program is needed to support the services and the using effectively of the central library of Surindra Rajabhat University to improve the literacy learning.

Keywords: automatic library program, Libery, Searching,
Surindra Rajabhat University

โครงการพัฒนาระบบการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศผ่านอุปกรณ์สื่อสารทุกรูปแบบ
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
KKU Library Mobile Access to Digital Collections

ทรรศนีย์ อินทร์ล้ำ

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น e-mail:tasane_p@kku.ac.th

บทคัดย่อ

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้จัดทำโครงการพัฒนาระบบการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศผ่านอุปกรณ์สื่อสารทุกรูปแบบ ดำเนินการตามยุทธศาสตร์การบริหารในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศและความรู้เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และสนับสนุนการวิจัยเพื่อผลักดันให้มหาวิทยาลัยมุ่งสู่การเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการวิจัยและเป็นศูนย์กลางความรู้และบริการสนับสนุนการผลิตบัณฑิตและการวิจัยของมหาวิทยาลัย เพื่อความเป็นเลิศ การขยายโอกาสการเรียนรู้อย่างไม่จำกัด การเป็นแหล่งรวมความรู้ องค์กรความรู้ การพัฒนาทักษะนักศึกษาและบุคลากรให้สามารถเข้าถึงข้อมูล สะดวกรวดเร็วด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยในปีงบประมาณ 2556 ระยะเวลาที่ 1 นั้น ได้ดำเนินกลยุทธ์ในการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา (tablet) ที่สามารถตอบสนองต่อการใช้งานได้ดี ได้แก่ Samsung Galaxy Tab 2 7.0 ในระบบปฏิบัติการแบบ Andriod ส่วนระยะเวลาที่ 2 ได้แก่ Microsoft Surface RT ซึ่งมีโปรแกรมการใช้งาน Microsoft Office กระบวนการจัดบริการนั้นมีการกำหนดระเบียบการใช้งาน การให้ความรู้แก่บุคลากรก่อนให้บริการ รวมถึงมีการใช้กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดหลากหลายช่องทาง ได้แก่ เว็บไซต์ เฟสบุ๊กของมหาวิทยาลัย สำนักวิทยบริการ ห้องสมุด คณะ ป้ายประชาสัมพันธ์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ บรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ ที่ให้บริการ โดยโครงการนี้ใช้หลักการบริหารแบบ SIPOC Modle

คำสำคัญ: คอมพิวเตอร์แบบพกพา, สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ABSTRACT

Khon Kaen University provided Mobile Access To Digital Collections to respond of the administrative strategies to improve information materials and knowledges to support academic and research the knowledge center , support to university students and research production to the aim of excellent university, include of provided the chance of non-limit academic learning, knowledge sources, information

literacy to rapid access with modern technology. In the budget year 2013 KKU Library acquired most popular tablet supplier in the country which have suitable of OS and best price, Phase I was decided for Samsung Galaxy Tab 2 7.0 and Phase II was decided for Microsoft Surface RT , because it can use Microsoft office and other utility program. Service process provided of loan rule , staff training , CRM through library and university website, facebook ,board ,e-mail, staffs etc. This project was manage under SIPOC Modle

Keywords : tablet, KKU Library, Khon Kaen University

รายการอ้างอิง

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2556. *แผนปฏิบัติการ 4 ปี 2556-2559*. ขอนแก่น : สำนักวิทยบริการ.

Sipoc Model. ค้นจาก www.iSixSigma.comค้นเมื่อ 28 ตุลาคม 2556

การพัฒนาการแสดงผลบนหน้า Web OPAC ด้วยแนวคิด Mobile Responsive Web และ Web Accessibility

Developing a Modernize Web OPAC Template : Mobile Responsive Web and Web Accessibility

รักเผ่า เทพปิ่น* วิภาดา ดวงคิดอนุวัฒน์คำเงิน

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง email: rakphao.tep@mfu.ac.th*

บทคัดย่อ

ระบบ Web OPAC ที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงได้นำมาให้บริการยังมีข้อบกพร่องในด้านการออกแบบโครงสร้างและจัดวางข้อมูลในหน้า Web OPAC เนื่องจากบริษัทผู้พัฒนาใช้เทคนิคและมาตรฐาน HTML เวอร์ชันเก่าในการสร้างเทมเพลต ทำให้หน้า Web OPAC ขาดความยืดหยุ่นในการรองรับการแสดงผลบนโปรแกรมเว็บเบราว์เซอร์สมัยใหม่ที่รองรับหน้าจอแสดงผลได้หลากหลายขนาด รวมถึงการแสดงผลบนอุปกรณ์สื่อสารแบบพกพา (mobile device) ต่าง ๆ ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะมีปริมาณผู้ใช้เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ก็ทำได้ไม่สมบูรณ์นัก ผู้ใช้งานส่วนใหญ่ยังรู้สึกว่าการออกแบบที่ทันสมัย ขาดความสวยงามดึงดูดใจ และขาดความเป็นมิตรกับผู้ใช้ (user friendly) ซึ่งปัญหาที่พบเป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมทักษะการค้นคว้าทรัพยากรสารสนเทศด้วยตนเอง รวมถึงการส่งเสริมการใช้บริการออนไลน์ต่าง ๆ บน Web OPAC แก่ผู้ใช้

จากปัญหาและอุปสรรคที่พบ ทำให้คณะทำงานศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มีแนวคิดในการพัฒนาเทมเพลตสำหรับหน้า Web OPAC ใหม่ที่เป็นมิตรกับผู้ใช้มากขึ้น มีการจัดข้อมูลในหน้าเว็บเพจที่เข้าใจง่ายตามมาตรฐาน Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.0 ร่วมกับการออกแบบที่ดูทันสมัย และใช้หลักการ Responsive web design ซึ่งจะทำให้สามารถรองรับการแสดงผลได้บนอุปกรณ์หลากหลายประเภททั้งคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะและอุปกรณ์พกพา โดยผู้พัฒนาได้สร้างหน้าเทมเพลตสำหรับ Web OPAC โดยใช้มาตรฐานในการพัฒนาเว็บไซต์สมัยใหม่ คือ HTML5 และ CSS3 ร่วมกับ JQUERY (Java script library)

นอกจากนี้ยังได้เพิ่มเติมความสามารถในหน้า Web OPAC ได้แก่ การแทรกปุ่มลิงค์ข้อมูล เพื่อให้ผู้ใช้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลในหน้า OPAC ไปยังหน้าเว็บไซต์ประเภท online social website

ต่าง ๆ และเพิ่มการแสดงกล่องข้อความแนะนำการใช้งานแก่ผู้ใช้โดยอัตโนมัติ (balloon help) เมื่อระบบตรวจพบผู้ใช้รายใหม่ที่เพิ่งเข้าถึงหน้า Web OPAC เป็นครั้งแรก

คณะทำงานหวังว่าการพัฒนาหน้า Web OPAC ใหม่จะช่วยให้สร้างประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้ใช้ ช่วยส่งเสริมทักษะการค้นคว้าทรัพยากรสารสนเทศด้วยตนเองและการเข้าถึงบริการออนไลน์ต่างๆ ของห้องสมุดแก่ผู้ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และจะช่วยเสริมภาพลักษณ์ที่ดีในงานบริการห้องสมุด

คำสำคัญ: VTLS, OPAC, responsive web, mobile web, online social, HTML5, CSS3

รายการอ้างอิง

- Bohyun, K. (2013). The Present and Future of the Library Mobile Experience. [Article]. *Library Technology Reports*, 49(6), 15-28.
- Bohyun, K. (2013). Responsive Web Design, Discoverability, and Mobile Challenge. [Article]. *Library Technology Reports*, 49(6), 29-30.
- Frederick, K. (2013). Responsive web design 101. *Computers in Libraries*, 33(6), 11-14.
- Gloria, S. s. y. c. (2012). Building Website for Mobile Phone Users of an Indian Agriculture University Library: A Model. [Article]. *DESIDOC Journal of Library & Information Technology*, 32(4), 358-364.
- Inc., V. (2011). *Vectors iPortal Interface Customization Guide* (2010.3 and 2010.4). Virginia: VTLs Inc.
- JQUERY. jQuery API Retrieved October, 2013, from <http://api.jquery.com/>
- Otto, M., Thornton, J., Rebert, C., & Thilo, J. Bootstrap. *Sleek, intuitive, and powerful mobile first front-end framework for faster and easier web development*. Retrieved 1 November, 2013, from getbootstrap.com
- Snell, J. (2013). FLEXIBLE EVERYTHING Getting Responsive With Web Design. *Computers in Libraries*, 33(3), 12-16.
- Van Bodengraven, M., & Pollitt, C. (2003). Making Websites and OPACS accessible. *Rendre les sites Web et les OPAC accessibles.*, 29(4), 357.
- W3C. *User Agent Accessibility Guidelines (UAAG) 2.0* Retrieved 1 October, 2013, from <http://www.w3.org/TR/UAAG20/>
- W3School. *CSS3 Introduction* Retrieved October, 2013, from http://www.w3schools.com/css/css3_intro.asp
- W3School. *HTML5 Introduction* Retrieved 1 October, 2013, from http://www.w3schools.com/html/html5_intro.asp

Wisniewski, J. (2013). Responsive Design. [Article]. *Online Searcher*, 37(1), 74-76.

ฐานข้อมูลวารสารสถาบันมหาวิทยาลัยบูรพา BUU JournalOnlineDatabase

จรรย์ญา ศุภวิฑิตพัฒนา

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา e-mail: jaranya@buu.ac.th

บทคัดย่อ

ฐานข้อมูลวารสารสถาบันมหาวิทยาลัยบูรพา (BUU Journal Online Database) เป็นฐานข้อมูลวารสารที่ผลิตจากหน่วยงานในมหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 24 ชื่อ (2,590 บทความ) ตั้งแต่ปี 2553 – ปัจจุบัน โดยใช้ระบบ Open Journal System (OJS) เป็นโปรแกรม Open Source ในการดำเนินการจัดทำรูปแบบสิ่งพิมพ์ให้เป็นวารสารในรูปแบบออนไลน์ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อรวบรวมวารสารที่เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ซึ่งผลิตจากหน่วยงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยบูรพา 2) เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการในการเข้าถึงวารสารในรูปแบบของสื่อดิจิทัลซึ่งสามารถเข้าถึงได้ง่าย สะดวกรวดเร็ว และสืบค้นจากชื่อผู้แต่งหรือชื่อสกุล, จากชื่อเรื่องบทความ, จากชื่อวารสารและบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

คำสำคัญ : ฐานข้อมูลวารสารสถาบัน, สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา

Keywords : Journal OnlineDatabase, Burapha University Library

การสัมมนา PULINET วิชาการ ครั้งที่ 4

นวัตกรรม : เครื่องมือสำคัญของห้องสมุดยุค Social Network

ระบบการควบคุมภายในที่ดีของกระบวนการพัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุด
ให้ติดอันดับต้นในผลการค้นหาด้วยเซิร์ชเอนจิน

A Good Practisc of Internal Control Procedures onLibrary Website
Development in Search Engine.Optimization

ชัยวัฒน์ น้าชม* สมชาย บุญปัญญา

สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช e-mail: chaiwat.nar@stou.ac.th*

บทคัดย่อ

สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชกำหนดปัจจัยความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่องานบริการสารสนเทศห้องสมุดด้านโอกาสการค้นหาข้อมูลและสารสนเทศดิจิทัลจาก STOU e-Library ผ่านเซิร์ชเอนจินอยู่ในระดับน้อยพร้อมกำหนดมาตรการและกิจกรรมการควบคุมภายในของห้องสมุดเรื่อง การพัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุดให้ติดอันดับต้นในผลการค้นหาด้วยเซิร์ชเอนจิน เพื่อเพิ่มโอกาสในการค้นหาสารสนเทศผ่านเซิร์ชเอนจิน (Search Engine Optimization: SEO) เพื่อให้ได้ผลการค้นหาในลำดับต้นๆ ของการค้นหาด้วยเซิร์ชเอนจินทุกโปรแกรม

ผลการดำเนินงานพัฒนาระบบควบคุมภายในที่ดีของกระบวนการพัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุดให้ติดอันดับต้นในผลการค้นหาด้วยเซิร์ชเอนจิน สำนักบรรณสารสนเทศสามารถประเมินจุดแข็ง/จุดอ่อนตามเกณฑ์องค์ประกอบการควบคุมภายในออกแบระบบควบคุมภายในที่ดี กำหนดกระบวนการของการพัฒนาระบบและประกาศหลักเกณฑ์ของการควบคุมภายในที่ดีของการพัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุดให้ติดอันดับต้นในผลการค้นหาด้วยเซิร์ชเอนจิน ของสำนักบรรณสารสนเทศที่ใช้เป็นกรอบในการพัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุดได้อย่างเป็นระบบ มีมาตรฐาน มีความน่าเชื่อถือ และมีประสิทธิภาพสำหรับการนำเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์และตรงตามความต้องการของผู้ใช้

คำสำคัญ: ระบบควบคุมภายใน, เว็บไซต์ห้องสมุด, Internal Control, Search Engine Optimization, SEO

รายการอ้างอิง

ปภาดา อมรรัตน์กุล. (2555). SEO & การตลาดออนไลน์ ทำเว็บดังเด่นได้ง่ายนิดเดียวร้าน+. กรุงเทพมหานคร: โปรวีชั่น 224 หน้า.

Cotton Delo. *Interactive Marketing Spending to Hit \$76.6 Billion in 2016 Forrester Predicts Huge Growth in Mobile, Search Along With Daily Deal Fatigue*. www.adage.com: Available July 15, 2013. <http://adage.com/article/digital/interactive-marketing-spend-hit-76-6b-2016/229444>

Matt McGee. *The Numbers: Twitter Vs. Facebook Vs. Google Buzz* Search Engine land website: Available July 15, 2013, <http://searchengineland.com/by-the-numbers-twitter-vs-facebook-vs-google-buzz-36709>

โซเชี่ยลมีเดีย เพื่อการประชาสัมพันธ์สำนักหอสมุด Social Media For PR LIBRARY

เฉลิมเกียรติ ตีสม

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

หลังทศวรรษที่ 20 นี้โซเชี่ยลเน็ตเวิร์กและโซเชี่ยลมีเดียได้เข้ามาทำให้วิถีชีวิตของผู้คนเปลี่ยนแปลงไปซึ่งประชากรไทยมีจำนวนประมาณ 66 ล้านคน ซึ่งใช้อินเตอร์เน็ตอยู่ประมาณ 25 ล้านคน และมี 18 ล้านคนที่ใช้โซเชี่ยลมีเดียและยังมีโอกาสที่จะเพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆอีกเพราะ เนื่องด้วยมีการลงทุนทางเครือข่ายทางอินเตอร์เน็ตความเร็วสูงและอุปกรณ์ประเภท สมาร์ทโฟน, แท็บเล็ตและโน้ตบุ๊คก็มีราคาที่ถูกลง จึงสามารถจะที่จะใช้ได้

จะเห็นได้ว่าหลายๆ กลุ่มไม่ว่า ด้านธุรกิจ ด้านบันเทิง ตลอดจน ด้านการศึกษา ได้นำเทคโนโลยีโซเชี่ยลเน็ตเวิร์กได้เข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มประสิทธิภาพแบรนด์ของตนเอง โดยการนำมาประยุกต์ในลักษณะการประชาสัมพันธ์ ซึ่งแต่ละองค์กรมีการเลือกประเภทของ Socail Media แตกต่างกันตามความเหมาะสมของกลุ่มลูกค้า

ทั้งนี้สำนักหอสมุดได้เล็งเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีดังกล่าวว่ามีประสิทธิภาพในการทำกิจกรรมในด้านการประชาสัมพันธ์กับผู้ใช้บริการ ซึ่งก่อนเริ่มกิจกรรมนั้นทางสำนักหอสมุดเองก็ได้สังเกตเห็นว่าผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ที่ใช้บริการอินเตอร์เน็ตหรือนำอุปกรณ์ไม่ว่าเป็นโน้ตบุ๊ค แท็บเล็ต ตลอดจนสมาร์โฟนที่มาใช้บริการภายในสำนักหอสมุด ผู้ใช้บริการจะเปิด Facebook ไว้ด้วยเสมอ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างช่องทางการประชาสัมพันธ์ ช่องทางหนึ่งที่มีประสิทธิภาพในการเข้าถึงกลุ่มผู้ใช้บริการที่มีพฤติกรรมการใช้ Socail Media เพิ่มมากขึ้น

การนำไปใช้ประโยชน์ในงานห้องสมุด 1.ใช้เป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่สะดวกง่าย และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย 2. ใช้เป็นกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้บริการกับสำนักหอสมุดได้เป็นอย่างดี

ฐานข้อมูลวัดในจังหวัดนครศรีธรรมราช

อาจารย์ ไชยสุวรรณ* ประเสริฐ สีแก้ว นัสรার্থ จำปากลาง

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ e-mail :caporn@wu.ac.th*

บทคัดย่อ

ประชากรส่วนใหญ่ในจังหวัดนครศรีธรรมราชนับถือศาสนาพุทธประมาณ 93.57% รองลงมาได้แก่ศาสนาอิสลาม และศาสนาคริสต์สำหรับศาสนาพุทธ เป็นศาสนาที่แพร่หลายที่สุดมีโบราณสถานและโบราณวัตถุทางพุทธศาสนาที่แสดงถึงความรุ่งเรืองมาช้านานในปี 2551 มีวัดทางพุทธศาสนา 589 แห่ง มีพระภิกษุ 3,272 รูปสามเณร 770 รูปชาวนครศรีธรรมราชยึดมั่นในประเพณีทางศาสนา และมีความผูกพันกับ พระบรมธาตุเจดีย์จนกระทั่งจังหวัดนครศรีธรรมราชได้ชื่อว่า "เมืองพระ" เมื่อถึงวันสำคัญทางศาสนา เช่นวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา จะมีประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุซึ่งเป็นประเพณีที่ชาวนครศรีธรรมราชและพุทธศาสนิกชนที่อยู่ในจังหวัดใกล้เคียงยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นเวลายาวนานและจะมีประชาชนจากสารทิศหลั่งไหลกันมาเป็นการแสดงให้เห็นถึงลักษณะสังคมของนครศรีธรรมราชที่ยึดมั่นในพระพุทธศาสนา และวัดก็เป็นศูนย์รวมจิตใจและความศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มีพันธกิจและเป้าหมายหลักในการเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความพร้อม และมีเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย มุ่งมั่นพัฒนาในการเป็นฐานความรู้ของมหาวิทยาลัยและท้องถิ่นที่มีการให้บริการที่มีประสิทธิภาพศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา จึงตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมรักษา อนุรักษ์ เผยแพร่ ข้อมูลวัดอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมและศาสนาอันเก่าแก่และมีคุณค่าอย่างยิ่งต่ออนุชนรุ่นหลัง จึงจัดทำฐานข้อมูลวัดในจังหวัดนครศรีธรรมราชขึ้นเพื่อรวบรวม จัดเก็บข้อมูลและภาพถ่ายของวัดในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยจัดทำในรูปแบบของฐานข้อมูลที่สามารถสืบค้นได้ผ่านระบบออนไลน์ ดังนั้นการมีศูนย์รวมของข้อมูลวัดในจังหวัดนครศรีธรรมราช จึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อประชาชนของจังหวัดนครศรีธรรมราช และผู้สนใจทั่วไปทั้งในด้านของการเป็นแหล่งสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ รวมถึงการอนุรักษ์และเผยแพร่เผยแพร่ ข้อมูลวัดอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมและศาสนาอันเก่าแก่ของชาติอีกด้วย

คำสำคัญ: วัด, ฐานข้อมูลวัด, วัดในจังหวัดนครศรีธรรมราช, พุทธศาสนา, ศาสนาพุทธ

รายการอ้างอิง

กองพุทธศาสนสถาน สำนักงานศาสนสมบัติสืบค้นจาก

http://www.thammapedia.com/ceremonial/buddhismorg_watthai.php

ศาสนาและวัฒนธรรม จังหวัดนครศรีธรรมราชสืบค้นจาก

http://www.nakhonsithammarat.go.th/web_52/rlig.php

ดาวน์โหลดเอกสารสนเทศทันใจด้วย QR Code Quickly Download E-Saan Information by QR Code

กฤติกา สุนทร นายิกาเดิตขุนทด สมโภช พิมพ์พงษ์ต้อน

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น email: gritiga@kku.ac.th

บทคัดย่อ

เป็นการนำเทคโนโลยีรหัสคิวอาร์ (QR Code) ที่ใช้กันอย่างแพร่หลายบนโทรศัพท์มือถือ มาชี้แหล่งที่อยู่ของเว็บไซต์ (URL Link) และบทความในฐานข้อมูลสารสนเทศ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถใช้โทรศัพท์มือถือที่มีกล้องและโปรแกรม QR Code Reader ที่มีอยู่ในเครื่องทำการถ่ายและสแกนรหัสคิวอาร์เพื่อเก็บข้อมูลลิงก์และนำไปใช้เปิดดูหน้าเว็บนั้นๆ ต่อไปได้ในทันทีที่เพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการเข้าถึงหน้าเว็บของฐานข้อมูลสารสนเทศ และรายละเอียดของบทความได้เป็นอย่างมากเพราะบาง URL ของบทความในฐานข้อมูลสารสนเทศอาจจะยาวเกินไปจนผู้อ่านบทความไม่สามารถจดจำได้ แต่เพียงแค่สแกนรูปรหัสคิวอาร์เพียงรูปเดียวก็สามารถเข้าสู่เว็บไซต์และบทความได้อย่างสะดวกรวดเร็วโดยไม่ต้องพิมพ์ URL

คำสำคัญ: รหัสคิวอาร์, คิวอาร์โค้ด, ฐานข้อมูลสารสนเทศ

ABSTRACT

The QR code technology (QR Code) is widely used on mobile phones. The reader can use a mobile phone or smart phone with a camera and a QR Code reader shoot and scan QR codes link to E-sa information database. It is convenience of accessing the E-Saan information database.

Keywords : QR Code, E-Saan Information Database

มุมหนังสือฟรี

Free Corner

ชูศรี วังศานุวัตตรนุชรัตน์ คงสวี่

สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ

การอ่านเป็นวิธีการแสวงหาความรู้ที่ทำได้ง่ายที่สุด ความรู้ที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม การอ่านจึงสำคัญและควรได้รับการฝึกฝน ตั้งแต่ปี 2553-ปัจจุบัน สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลงฯ เริ่มทำโครงการมุมหนังสือฟรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและเพื่อสร้างสำนึกจิตสาธารณะโดยให้ผู้อ่านช่วยบริจาคเงินสมทบกองทุนประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่งการจัดการมุมหนังสือฟรีจะกระทำ 2 ครั้ง/เดือน บริจาคหนังสือประมาณ 500 เล่ม/ปีและส่งมอบเงินบริจาคแล้วจำนวน8ครั้งเป็นเงินประมาณ10,000 บาท จากการสังเกตและการสัมภาษณ์โดยการสุ่มอย่างง่ายกับกลุ่มตัวอย่าง 10 คน พบว่านักเรียน นักศึกษา อาจารย์ และบุคคลทั่วไปให้ความสนใจกับมุมหนังสือฟรี หนังสือที่ถูกนำไปอ่านส่วนใหญ่เป็นตำราภาษาอังกฤษด้านการบริหารจัดการ ตำราพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ หนังสือทั่วไปภาษาไทยและหนังสือกวดวิชา ชั้นมัธยมศึกษา 4 ตามลำดับ เหตุผลการนำไปใช้ เพื่อการเรียน การสอน และการกวดวิชาให้กับน้อง ๆ นักเรียน มุมหนังสือฟรี ช่วยสร้างความผูกพันกับผู้รับบริการเสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน ช่วยประหยัดเงินผู้รักการอ่าน และที่สำคัญสนับสนุนปณิธานมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง”

คำสำคัญ: การรักการอ่าน, จิตสาธารณะ, หนังสือบริจาค

ABSTRACT

Reading is an easy way of acquiring knowledge. The knowledge gained will be beneficial to themselves, family and society. Reading is so important and should have been trained. In 2010–present, Lady Atthakraweesunthorn Learning Resources Center has done the Free Corner project. The objective to promote reading habit and to create public mind awareness by inviting the readers to donate money to the Our Soul is for the Benefit of Mankind Fund. The Free Corner is managed 2 times per month, and donated books about 500 books per year. Delivering donations to 8

times were approximately 10,000 baht. It was a study of simple randomization to observations and interviews of 10 people, found that students, teachers and general users interested in the Free Corner. The books were taken to read mostly English textbooks on management, basic science textbooks, general books and tutorial books for secondary school level 4-6 respectively. The reasons for using free books was study, teaching and tutoring younger students, The library can create a customer focus, enhance reading habit, saving money for the love of reading. and support Prince of Songkla University critical mission. " the Our Soul is for the Benefit of Mankind ".

Keywords: Reading, Public mind, Donate book

รายการอ้างอิง

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2556). กองทุนประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง. ค้นเมื่อ 18 พฤศจิกายน 2556, จาก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตหาดใหญ่. ภูเก็ต
 ไซต์: <http://www.ffso.psu.ac.th/index.php/slide-news/96-2012-09-11-10-08-22>

หนังสือมือสองปั้นความรู้สู่ชุมชน

Second hand books

จักรกริช อมศิริ

หอสมุดวิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร

e-mail:jusu@hotmail.co.th

บทคัดย่อ

การที่จะพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม มีความคิดสร้างสรรค์ นั้นเป็นเรื่องที่จำเป็น และควรทำอย่างยิ่งการแบ่งปันหนังสือที่มีคุณค่า ก็เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์โดยเฉพาะเยาวชนซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ และหนังสือถือเป็นสื่อแห่งการเรียนรู้และเพิ่มศักยภาพของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อให้เยาวชนเหล่านั้นได้มีจินตนาการ และความคิดที่กว้างไกลทำให้เยาวชนได้มีสื่อในการเรียนรู้ตลอดจนเติบโตขึ้นเป็นทรัพยากรบุคคลที่ดีมีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติ

หอสมุดเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการเผยแพร่ความรู้ให้กับสังคม จึงเป็นหน่วยงานที่มีศักยภาพในการจัดหาสื่อความรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนมีพัฒนาการที่ดีสามารถนำความรู้ต่างๆ มาพัฒนาประเทศชาติบ้านเมืองสืบไป และยังเป็นการตอบสนองต่อพันธกิจของมหาวิทยาลัยในการเป็นหน่วยงานบริการวิชาการให้แก่สังคมอีกด้วย ดังนั้นหอสมุดวิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี จึงได้จัดทำโครงการ หนังสือมือสองปั้นความรู้สู่ชุมชนขึ้น เพื่อรับบริจาคหนังสือจากหน่วยงานต่างๆ และนำไปปันความรู้ให้กับเยาวชนในพื้นที่ใกล้เคียงหอสมุดวิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรีต่อไป

คำสำคัญ: หนังสือมือสอง, การแบ่งปัน, ความคิดสร้างสรรค์

ABSTRACT

To develop youth into godly people . Be creative It is necessary and should be doing it. Sharing valuable books It is another way to help develop the potential of human resources, especially the youth , which is a major force in developing countries . And the book as a medium of learning and enhance their creativity. For

those youth have far-reaching imagination and make the youth media in learning and growing up to be good human resource quality of the society and the nation.

Keywords : used books, sharing, creativity

ศูนย์ข้อมูลเกาะรัตนโกสินทร์ Rattanakosin Island Information Center

ดารารัตน์ จุฬาพันธุ์* จุฬามาศ ถึงนาค

หอสมุดสาขาวังท่าพระ มหาวิทยาลัยศิลปากร e-mail: chulapan81t@hotmail.com*

บทคัดย่อ

หอสมุดสาขาวังท่าพระ ตระหนักถึงความสำคัญของเกาะรัตนโกสินทร์อันเป็นที่ตั้งของ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งเป็นพื้นที่ประวัติศาสตร์ของกรุงรัตนโกสินทร์ถือเป็นศูนย์รวมทาง ศิลปวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่ง จึงจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเกาะรัตนโกสินทร์โดย ดำเนินการรวบรวมและเรียบเรียงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเกาะรัตนโกสินทร์จากเอกสารและการ สัมภาษณ์บุคคลที่อาศัยอยู่ในชุมชนเกาะรัตนโกสินทร์นำขึ้นเผยแพร่บนอินเทอร์เน็ตภายใต้เว็บไซต์ หอสมุดสาขา วังท่าพระ ที่ http://www.lib.su.ac.th/rattanakosin_web/ โดยใช้โปรแกรม Drupal นำเสนอข้อมูลทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและข้อมูลที่สำคัญอื่น ๆ ของเกาะรัตนโกสินทร์ จำแนกเนื้อหาเป็นด้านต่าง ๆ ได้แก่ ที่ตั้งและอาณาเขตประชากร กฎระเบียบ สถานที่สำคัญ ชุมชนใน ย่านต่าง ๆ แผนที่เส้นทางการเดินทาง และคลังทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูล ของเกาะรัตนโกสินทร์ในทุกด้าน และสนองตอบยุทธศาสตร์ของหอสมุดด้านการเป็นผู้นำสารสนเทศ ด้านศิลปะ วัฒนธรรม เพื่อเผยแพร่ข้อมูลอันเป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยสู่สังคมภายนอก

คำสำคัญ: เกาะรัตนโกสินทร์, ศูนย์ข้อมูล, สารสนเทศด้านศิลปวัฒนธรรม

ชุมชนนักอ่านทรงพลัง Kampong Pembaca

นุสรา โต๊ะเซาะ* กุลวดี ทัพพะ ประทุมรัตน์ รัตน์น้อย

หอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
e-mail: nusra-t@bunga.pn.psu.ac.th*

บทคัดย่อ

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีวิสัยทัศน์คือ เป็นองค์กรที่มีคุณภาพการให้บริการในทุกภารกิจเพื่อสนับสนุนการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัย และร่วมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มุ่งพัฒนาสู่การเป็นองค์กรระดับมาตรฐานตามแนวทางเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ภายในปี 2565 โดยการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ นั้น กระบวนการหนึ่งที่สำคัญคือ การสร้างให้ทุกคนมีนิสัยรักการอ่าน มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนตั้งแต่วัยเด็กเล็กจนถึงวัยผู้ใหญ่หอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งของสำนักวิทยบริการ มีบทบาทสำคัญในการให้บริการสารสนเทศและทรัพยากรการเรียนรู้แก่ผู้ใช้บริการ จึงได้จัดกิจกรรมเชิงรุกเพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ใช้บริการทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย มีนิสัยรักการอ่าน มีการพัฒนาการอ่านให้ดียิ่งขึ้นและรู้จักแบ่งปันความรู้ให้แก่ผู้อื่นทั้งผู้ใช้บริการภายในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้แก่ นักศึกษา อาจารย์และบุคลากร รวมไปถึงผู้ใช้บริการภายนอก ได้แก่ ครู อาจารย์ และนักเรียนในสถานศึกษาภายในชุมชน และประชาชนทั่วไป

กิจกรรมที่จัดให้แก่ผู้ใช้บริการภายในมหาวิทยาลัยมีจำนวน 5 กิจกรรม ได้แก่ 1) U get We get 2) ความรู้มือสอง: เพื่อเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง 3) ห้องสมุดหอพัก: Book @Dorm. 4) หนังสือของฉันแบ่งปันกันอ่าน: JFK Library Book Lovers 5) อ่านเถิดชาวไทย: Read Me Now กิจกรรมที่จัดให้แก่ผู้ใช้บริการในชุมชนมีจำนวน 3 กิจกรรม ได้แก่ 1) Toy Library 2) ค่ายยุวบรรณารักษ์: The Young Librarian Camp 3) การอบรมการสืบค้นสารสนเทศเพื่อการทำผลงานทางวิชาการ

กิจกรรมเชิงรุกทั้งหมดที่หอสมุดฯ ได้จัดทำขึ้นนั้น เพื่อเป็นการช่วยกระตุ้น ส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้ใช้บริการทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย ทั้งผู้ใช้ภายในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และผู้ใช้ภายในชุมชน ให้มีนิสัยรักการอ่าน มีการพัฒนาการอ่านให้ดียิ่งขึ้น รู้จักการแบ่งปันความรู้ให้แก่ผู้อื่น มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และร่วมช่วยกันสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องต่อไป

คำสำคัญ: การส่งเสริมการอ่าน,สังคมแห่งการเรียนรู้,หอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี,
สำนักวิทยบริการ

NPU Library Tour: โครงการห้องสมุดเคลื่อนที่สำนักวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยนครพนม(โรงเรียน ตชด. คอนราดเฮงเค็ล)
Mobile library project. Academic Resource Center,
Nakhon Phanom University.

ปรีชา อาชาวัง

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม e-mail:preecha_0898423827@gmail.com

บทคัดย่อ

โครงการห้องสมุดเคลื่อนที่สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม ประจำปี 2556 (NPU Library Tour)เป็นโครงการต่อเนื่องที่ทางสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม มีการดำเนินการบริการวิชาการเป็นประจำทุกปี หมุนเวียนไปตามโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ทั้ง 6 แห่งในเขตพื้นที่จังหวัดนครพนม ซึ่งได้ดำเนินกิจกรรมโครงการเพื่อขยายโอกาสให้โรงเรียนในท้องถิ่น จังหวัดนครพนม ได้มีโอกาสรับความรู้ทางการศึกษาที่ดีกว่ามีห้องสมุดที่สวยงาม ได้มาตรฐาน โดยเน้นโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเขตพื้นที่จังหวัดนครพนมเป็นเป้าหมายหลักตามปรัชญา และภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยนครพนม

การสัมมนา PULINET วิชาการ ครั้งที่ 4

นวัตกรรม : เครื่องมือสำคัญของห้องสมุดยุค Social Network

Library Orientation

ประภาย สุขอินกาญจนาทัย ศรีบุญเรือง น้ำใจจุฬุปสาสน์

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ e-mail : prapai@mju.ac.th

บทคัดย่อ

โครงการ Library Orientation เป็นบริการเชิงรุกของกลุ่มภารกิจบริการสารสนเทศ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ บริการให้กับสมาชิกห้องสมุดประเภทนักศึกษาทุกประเภท มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้นักศึกษาทราบกิจกรรม บริการต่างๆ ที่ห้องสมุดมีให้บริการ สามารถสืบค้น และเข้าถึงแหล่งสารสนเทศได้อย่างถูกต้อง คุ่มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด 2) เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ให้บริการกับผู้ใช้และกระตุ้นให้ผู้ใช้เข้าใช้ห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น 3) เพื่อสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติตามระเบียบและมารยาทของการเข้าใช้ห้องสมุด

การดำเนินงานได้มีการแนะนำห้องสมุด แนะนำบริการต่างๆ การสืบค้นฐานข้อมูลสารสนเทศ และวิธีการใช้ห้องสมุดแก่นักศึกษา โดยมีการประสานงานกับอาจารย์ผู้สอนประจำกระบวนการวิชา ทั้งระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาบูรณาการกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยแม่โจ้ โดยมีการจัดบริการนี้ให้แก่ศึกษาในหอพักมหาวิทยาลัยและคณะต่างๆ นอกจากนี้ยังมีการสร้างสื่อประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงกลุ่มผู้ใช้เพื่อกิจกรรมและข่าวสารของห้องสมุด บนเว็บไซต์สำนักหอสมุด เว็บไซต์มหาวิทยาลัย Social Network ประชาสัมพันธ์ผ่านตัวแทนนักศึกษาที่เป็นเครือข่ายรักการอ่านจัดกิจกรรมร่วมกับงานสัปดาห์ห้องสมุด (โครงการ Happy@Library) ได้แก่ นิทรรศการทัวร์ห้องสมุดมหาสนุกการแข่งขันค้นหาหนังสือในห้องสมุด (iPac Rally) ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ช่างงานห้องสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ภายในโครงการได้แบ่งเป็นกิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ ดังนี้ 1) บริการนำชมสำนักหอสมุด แนะนำบริการต่างๆ วิธีการใช้และข้อปฏิบัติการใช้ห้องสมุด 2) สอนวิธีการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด (Web iPac) 3) สอนวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และชี้แหล่งทรัพยากรสารสนเทศ 4) สอนการใช้โปรแกรม EndNote

ผลการจัดโครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์ คือ นักศึกษารับทราบบริการที่ทางสำนักหอสมุดมีให้บริการ และมีการเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มขึ้น มีสถิติการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์เพิ่มขึ้นทุกปี ดังนี้ ปีงบประมาณ 2554 จำนวน 537,873 ครั้ง ปีงบประมาณ 2555 จำนวน 557,905 ครั้ง และ ปีงบประมาณ 2556 จำนวน 768,953 ครั้ง กิจกรรมต่างๆ ยังเป็นส่วนสร้างความสัมพันธ์ภาพที่ดีในการให้บริการที่เป็นกันเองระหว่างผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ และที่สำคัญผู้ใช้บริการที่เข้าร่วมกิจกรรม

สามารถใช้บริการต่างๆ ของห้องสมุดได้อย่างถูกต้อง ได้ข้อมูลสารสนเทศตามที่ต้องการมากที่สุดและจากความสัมพันธ์ที่ดีทำให้การประชาสัมพันธ์กิจกรรมหรือการบริการต่างๆ ของห้องสมุดมีการเผยแพร่ไปสู่ผู้รับบริการได้อย่างทั่วถึง มีประสิทธิภาพที่ดี

คำสำคัญ: บริการเชิงรุก, การให้บริการ, สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

Open Library@Your schools เปิดโลกการเรียนรู้...สู่โรงเรียนคุณ

เบ็ญจนา ทองนุ้ย ประไพ จันทรอินทร์ ภชิสสา กุลกาญจนาภิบาล รตานา ยามาเจริญ
วิทวาพร โสภณ อรจิรา ทองเกลี้ยง พรทิพย์ ถนอมกุลบุตร จิระวัฒน์ พิสุทธิพิทยากุล
สุดา พันธุ์สะ สมพงศ์ หุตะจุกะ

สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิง อรรถกระวีสุนทร

บทคัดย่อ

สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิง อรรถกระวีสุนทร ตระหนักถึงความสำคัญของการให้การศึกษาแก่ผู้ใช้บริการ โดยเฉพาะการมีทักษะสารสนเทศ และการสืบค้นสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามพบว่า ผู้ใช้บริการบางกลุ่มโดยเฉพาะผู้ให้บริการที่เป็นบุคคลภายนอกยังไม่มีความรู้และทักษะดังกล่าว

สำนักฯ จึงจัดโครงการ Open Library@Your Schools ด้วยการออกพื้นที่ไปยังโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้ห้องสมุดวิธีการสืบค้นโอแพค และแนะนำทรัพยากรสารสนเทศ ผ่านการเล่นเกมส์ต่าง ๆ อันจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสามารถใช้ห้องสมุด สามารถสืบค้นสารสนเทศด้วยตนเอง และเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต อีกทั้งยังเป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับโรงเรียน ทั้งนี้เพราะสำนักฯ เล็งเห็นว่านักเรียนกลุ่มนี้จะเป็นผู้ใช้บริการในอนาคต

จากการประเมินโครงการโดยการแจกแบบสอบถามพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจในระดับมาก (4.36) และการประเมินโครงการโดยการสัมภาษณ์พบว่า ครูและนักเรียนต้องการให้สำนักฯ จัดกิจกรรมลักษณะนี้อย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : บริการสังคม,บริการสารสนเทศ,การสอนผู้ใช้,การค้นข้อมูล

สมาร์ทไลบรารี@สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Smart Library @ Academic Resource Center, MSU

รุ่งเรือง สิทธิจันทร์* น้ำลิน เทียมแก้ว

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม e-mail: rungreang.s@msu.ac.th*

บทคัดย่อ

สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยมหาสารคามมีปณิธานมุ่งสู่ความเป็นเลิศในการบริการสารสนเทศเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการด้วยจิตสำนึกที่ดี และเทคโนโลยีที่ทันสมัยจึงได้พัฒนาการบริการสารสนเทศบนอุปกรณ์สื่อสารไร้สาย โดยการนำรหัสคิวอาร์ หรือ QR Code(Quick Response) มาประยุกต์ใช้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ อำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศให้กับผู้ใช้บริการด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพียงแต่ผู้ใช้บริการมีสมาร์ทโฟน หรือ Tablet และมีโปรแกรม QR Code Reader ก็สามารถเข้าใช้บริการและสืบค้นสารสนเทศของสำนักวิทยบริการได้อย่างง่าย สะดวก และรวดเร็ว แม้ไม่ได้ยู่หน้าเครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งบริการสารสนเทศด้วย QR Code ประกอบด้วย บริการตรวจสอบข้อมูลทางบรรณานุกรมของหนังสือในเว็บโอแพค (WebOPAC) พร้อมทั้งอ่านบรรณนิทัศน์-สารบัญหนังสือ บริการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ บริการวารสารและหนังสือพิมพ์บริการสื่อดิจิทัล และเว็บเพจบริการต่างๆ นอกจากนี้ยังนำมาใช้เพื่อเปิดหน่วยบริการแห่งใหม่ “หน่วยบริการอาคารวิทย์พัฒนา” และแนวทางในการพัฒนาต่อไปในอนาคต ผู้เขียนตั้งที่จะพัฒนาการสร้างรหัสคิวอาร์กับหนังสือใหม่ทุกเล่มที่เข้ามาในสำนักวิทยบริการ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์อ่านฟรี โดยการนำหน้าปกหนังสือที่ติด QR Code มาจัดทำชั้นหนังสือเคลื่อนที่ไปยังคณะ-หน่วยงานต่างๆ โรงเรียน และชุมชน ใกล้เคียงในมหาวิทยาลัย เพื่อการบริการสารสนเทศที่เหนือความคาดหมายแก่ผู้ใช้บริการให้ครอบคลุมทุกภาคส่วนต่อไป

คำสำคัญ: รหัสคิวอาร์, QR Code, นวัตกรรมบริการสารสนเทศ, ห้องสมุดและบริการของห้องสมุด, สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รายการอ้างอิง

Kaywa qr-code. (2011). [Online]. Available from:<http://qrcode.kaywa.com/>[accessed 23 September 2013].

Thomas, Lisa Carlucci. (2013). *The State of Mobile in Libraries 2012*. [Online].Available from: <http://www.thedigitalshift.com/2012/02/mobile/the-state-of-mobile-in-libraries-2012/> [accessed19 November 2013]

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2013). *รหัสคิวอาร์*. [ออนไลน์]. ได้จาก: [http://th.wikipedia.org/wiki/\[สืบค้นเมื่อวันที่ 23 กันยายน 2556\]](http://th.wikipedia.org/wiki/[สืบค้นเมื่อวันที่ 23 กันยายน 2556])

**การสำรวจการใช้และความต้องการใช้บริการ IPAD ของนักศึกษา
ในศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
IPAD Service in the Center for Library and Educational Media :
Survey of User Need and Use at Walailak University**

กิตติพร ศรีเพชร* ชื่นฉันทฐธา สุขใส

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ e-mail : skittipo@wu.ac.th*

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาการใช้และความต้องการใช้ IPAD ของนักศึกษาในด้านวัตถุประสงค์ ความถี่ โปรแกรมที่ใช้ และความพึงพอใจที่มีต่อการใช้บริการ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาที่เข้าใช้บริการ IPAD ในศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ใช้บริการ IPAD (ร้อยละ 74) ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 76) เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มากที่สุด (ร้อยละ 34) โดยส่วนใหญ่นักศึกษามีอุปกรณ์ Mobile (ร้อยละ 96) ในด้านวัตถุประสงค์การใช้ IPAD พบว่า นักศึกษาใช้เพื่อความบันเทิงส่วนตัวสูงสุด โดยใช้เพื่อถ่ายภาพ (ร้อยละ 69) เล่นเกมส์ (ร้อยละ 54) รองลงมาคือ ใช้เพื่อค้นคว้าข้อมูลทั่วไป/ประกอบการศึกษาโดยใช้โปรแกรมอ่าน ebook เช่น truebook (ร้อยละ 13) ใช้เพื่อการติดต่อสื่อสาร/ประสานงานทั่วไปได้แก่ email (ร้อยละ 57) share calendar (ร้อยละ 6) และใช้เพื่อติดต่อสื่อสารกับสังคมออนไลน์ได้แก่ Line (ร้อยละ 38) Instagram (ร้อยละ 17) ในด้านระยะเวลาการเข้าใช้ พบว่า ส่วนใหญ่ใช้น้อยกว่า 30 นาที (ร้อยละ 65) และ Application ที่นักศึกษาใช้เป็นประจำอันดับแรก คือ Facebook (ร้อยละ 16) รองลงมาคือ Google (ร้อยละ 14)

ในด้านความพึงพอใจต่อการใช้บริการ IPAD พบว่า ความพึงพอใจโดยรวมต่อ iPad ที่จัดไว้ให้บริการอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.84) โดยนักศึกษามีความพึงพอใจในแต่ละด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ ความทันสมัยของ iPad ที่มีให้บริการ (ค่าเฉลี่ย 4.2) ความรวดเร็วของเครือข่ายในการใช้บริการ iPad (ค่าเฉลี่ย 4) การจัดวาง iPad บริเวณบนชั้นสองสะดวกต่อการใช้งาน (ค่าเฉลี่ย 3.74) วิธีการเข้าใช้งาน iPad แต่ละเครื่องเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.7) จำนวนเครื่อง iPad ที่มีเพียงพอกับความต้องการ

(ค่าเฉลี่ย 3.6) และเนื้อหา/โปรแกรมประยุกต์ที่จัดให้บริการใน iPad เพียงพอและตรงกับความ ต้องการ(ค่าเฉลี่ย 3.57) ในด้านความต้องการใช้บริการ iPadพบว่า นักศึกษามีความต้องการในแต่ละ ด้าน คือ ต้องการให้ปรับปรุงเครื่องให้ทันสมัยอยู่เสมอ (ค่าเฉลี่ย 4.2) ต้องการให้เพิ่มจำนวนเครื่อง iPad ให้เพียงพอกับความต้องการ และต้องการให้เพิ่มเนื้อหา/โปรแกรมประยุกต์ให้เพียงพอและตรง กับความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 4) และต้องปรับปรุงวิธีการให้บริการ iPad ให้สะดวกต่อการใช้งาน เช่น สามารถยืมได้ สามารถถอดได้ เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 3.9)

นอกจากนี้นักศึกษายังได้เสนอแนะรายละเอียดเกี่ยวกับการนำ iPad ไปใช้ในการเรียนการ สอนหลายด้าน คือ ควรมี e-book ที่หลากหลายในด้านการเรียนการสอนควรมีใส่ข้อมูลหนังสือ ออนไลน์เพิ่มมากขึ้นควรมี e-book หลายๆ ประเภทข้อมูลทั่วไปหรือบันเทิง และควรเปิดใช้งานได้ ง่ายควรมีเพิ่มเนื้อหาที่ตรงกับการเรียนหรือมีแอปพลิเคชันที่จำเป็นต่อการเรียนของรายวิชาต่างๆควรมี เนื้อหาที่กว้างขึ้น ด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสังคมทั่วไปควรมีเพิ่มเนื้อหาในรายวิชาต่างๆ ในแต่ละปี เพื่อสะดวกต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาควรมีอุปกรณ์สำหรับเชื่อมต่อ ipad สำหรับ download ข้อมูล สื่อการสอนต่างๆควรมีการอบรมการใช้งาน Ipad เบื้องต้นควรมีโหลด application ที่มีประโยชน์ใน การศึกษาต่าง ๆ เช่น เรื่องยา anatomy ฯลฯที่มีประโยชน์ต่อสาขาวิชาต่างๆควรมีให้บริการ e-book ของพวก text book ทางการแพทย์ควรมีโปรแกรมแก้ไขเอกสารและโปรแกรม microsoft office ควรมีเพิ่มเนื้อหาด้านการเมืองการปกครองควรมีหนังสือ e-book /text book เพิ่มมากขึ้นควรมี รูปภาพแผนที่ในมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ควรมี application เกี่ยวกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษต่างๆและ ควรมีโปรแกรมใหม่อย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ : บริการ IPAD,การศึกษาผู้ใช้, ความต้องการของผู้ใช้,มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

Keywords: IPAD Service, User Studies, User Needs, Walailak University

การเรียนรู้และการมีส่วนร่วมกับชุมชนของห้องสมุดเครือข่ายสารสนเทศ นครศรีธรรมราช (LIGORNET)

Learning & Community Participation of LIGORNET Libraries

เครือข่ายสารสนเทศนครศรีธรรมราช (LIGORNET)

บทคัดย่อ

เครือข่ายสารสนเทศนครศรีธรรมราช (LIGORNET) เป็นหน่วยงานของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งหวังให้เกิดการสร้างความร่วมมือในการให้บริการร่วมกัน ทั้งด้านทรัพยากรสารสนเทศ ด้านงานเทคนิคของห้องสมุด ด้านการพัฒนาบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุด และแนวทางในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเชื่อมโยงและความเข้มแข็งระหว่างสถาบันอุดมศึกษาภายในท้องถิ่นประกอบไปด้วยสมาชิกทั้งหมด 12 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช (ไสใหญ่) (<http://saiyai.rmutsv.ac.th/main.php>) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมและการจัดการ (ขนอม) (<http://cim.rmutsv.ac.th/>) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช (<http://www.mcu.ac.th/site/>) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช (<http://www.ssc.mbu.ac.th/>) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช (<http://arc.nstru.ac.th/>) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ (<http://clm.wu.ac.th>) มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ (<http://www.lib.ru.ac.th/rms/>) วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ (<http://www.sct.ac.th/>) ศูนย์วิทยพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชจังหวัดนครศรีธรรมราช (<http://www.stou.ac.th/offices/rdec/nakorn/main/>) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช (<http://bcnakhon.ac.th>) ศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิก โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช (<http://61.7.159.18/>) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เขตวิทยาลัยนาฏศิลป์ นครศรีธรรมราช (<http://cdans.bpi.ac.th/home.html>)

ในการดำเนินงานที่ผ่านมา ห้องสมุด LIGORNET ได้เรียนรู้ร่วมกันผ่านกิจกรรมหลากหลาย คือ การจัดประชุมร่วมกันของคณะทำงาน 3 ส่วน คือ คณะทำงานฝ่ายอำนวยการ คณะทำงานฝ่ายบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ และคณะทำงานฝ่ายจัดหาทรัพยากรสารสนเทศและข้อมูลท้องถิ่น การจัดกิจกรรมการอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรและให้ความรู้แก่ผู้ใช้บริการ โดยสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนบุคลากรในการเป็นวิทยากรหัวข้อต่าง ๆ เช่น การลงรายการตามมาตรฐาน MARC21 การ

อบรมการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ การอบรมการใช้โปรแกรม Endnote ในการจัดการบรรณานุกรม เป็นต้น (3) การจัดทำแผนปฏิบัติงานปี 2557 ของคณะทำงาน เป็นต้น นอกจากนี้ห้องสมุด LIGORNET แต่ละห้องสมุดยังได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยเข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้งในด้านการพัฒนาห้องสมุด ในด้านการส่งเสริมการอ่านและสนับสนุนการเรียนรู้ และในด้านการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม

คำสำคัญ : เครือข่ายสารสนเทศนครศรีธรรมราช,ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา,การมีส่วนร่วมกับชุมชน,การเรียนรู้

Keywords: LIGORNET, Academic Libraries, Community Participation, Learning

ปรับปรุงเทคนิคการใช้ผ้าและกระดาษแรกซีนในการซ่อมหนังสือ
Technical Improvement for Book-Repairing by Paper and Rexine

กุศล เหลาธิ

สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยขอนแก่น e-mail: lkuson@kku.ac.th

บทคัดย่อ

งานซ่อมหนังสือถือเป็นงานหนึ่งที่มีความสำคัญในห้องสมุด เพราะวัสดุที่ใช้ทำหนังสือนั้นบอบบางและฉีกขาดง่ายอีกทั้งหนังสือที่ผ่านการใช้งานมาก ๆ ย่อมเกิดการชำรุด การซ่อมบำรุงให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่าจำเป็นต้องใช้ผ้าและกระดาษแรกซีน ซึ่งเป็นวัสดุสิ้นเปลืองและมีราคาค่อนข้างแพงผู้ปฏิบัติงานจึงใช้เทคนิคใหม่ในการจัดเตรียมวัสดุให้พร้อมใช้งาน และสามารถนำเศษวัสดุที่เหลือมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

คำสำคัญ: การเย็บเล่มหนังสือ, หนังสือ-การซ่อม-วัสดุและอุปกรณ์

ความสัมพันธ์ในการใช้หนังสือและงบประมาณการจัดซื้อ
ของหน่วยงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

The Relationship of Book Acquisition Budget and Book Usage of
Departments of Buriram Rajabhat University

ศศิธร แสงการ

ศูนย์วิทยบริการ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

e-mail : yailert@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มี จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ในการใช้หนังสือและงบประมาณการจัดซื้อของหน่วยงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ นอกจากนี้ยังศึกษาปริมาณการใช้หนังสือของศูนย์วิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยแยกหมวดหมู่ตามระบบดิวอี้ Dewey Decimal Classification(D.C.)ทำให้สามารถนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อให้เหมาะสมกับความต้องการของหน่วยงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ได้ต่อไป

ผลการวิจัย พบว่าคณะครุศาสตร์ ได้รับงบประมาณสูงสุด รองลงมาคือสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ (ศูนย์วิทยบริการ) ส่วนคณะที่ได้รับงบประมาณต่ำที่สุด คือคณะเทคโนโลยีการเกษตร สำหรับสัดส่วนของจำนวนบุคลากรต่อปริมาณการใช้หนังสือคณะที่มีสัดส่วนการใช้สูงสุด ได้แก่ คณะวิทยาศาสตร์ส่วนคณะที่มีสัดส่วนการใช้ต่ำสุด คือ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

เมื่อหาค่าความสัมพันธ์ในการใช้หนังสือและงบประมาณการจัดซื้อ พบว่างบประมาณในการจัดซื้อของแต่ละหน่วยงาน มีความสัมพันธ์กับปริมาณการใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสัมพันธ์ในระดับสูง

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์ในการใช้หนังสือและงบประมาณการจัดซื้อ, งบประมาณในการจัดซื้อหนังสือ

ABSTRACT

This study aimed to investigate the relationship of book acquisition budget and book usage of departments of Buriram Rajabhat University (BRU) including the quantity of the book usage in BRU Academic Resources Center classified by Dewey Decimal Classification (D.C.) to take the results of the study as a useful guideline on appropriate budget allocation for buying that serves to the needs of the BRU departments.

The results revealed that Faculty of Education received the most book acquisition budget, the second was the Office of Academic Resources and Information Technology; whereas Faculty of Agriculture had the lowest. For the proportion of staff to the quantity of book usage, the highest one was Faculty of Sciences while the least was Faculty of Industrial Technology.

Considering the relationship of the book acquisition budget and book usage, the findings showed that the budget had relationship to the book usage at a significance level of 0.05 with high.

Keywords : The relationship of book acquisition budget and book usage, Budget for buying book

รายการอ้างอิง

- ชื่นจิต ออาหาร, พรรณดาว รัตชะถาวร. (2547). *การพัฒนากระบวนการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศภาษาต่างประเทศ ด้วยระบบบริหารงานคุณภาพ ISO 9001:2000 และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศบนเครือข่าย Internet*. กรุงเทพฯ: สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- ผกานูช เหล่าพิเดช. (2545). “งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศสำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม”. *วารสารสารนิเทศ*. 9 (1-2) : 50 – 54.
- เพ็ญพันธ์ เพชรสร. (2543). “เขียนอย่างไรให้เป็นนโยบายการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ”. *บรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์ มข*. 18 (3) : 60 – 65.
- มุกดา ต้นชัย.(2549). “สถิติที่ใช้หาความสัมพันธ์ของข้อมูล”. *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยพยาบาลสารสนเทศ และสถิติหน่วยที่ 9-11*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วาสนา นະสุข. (2544). “วันนี้...ของการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ”. *วารสารวิทยบริการ*. 12 (2) : 1 – 12.

ศิริพรรณ ต้นดีวัชรประกาย. (2553).*ความสัมพันธ์ของงบประมาณการจัดซื้อหนังสือและการใช้หนังสือของห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ:สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*

Dinkins, Debbi. (Jan., 2003). “Circulation as Assessment : Collection Development Policies Evaluated in Terms of Circulation at a Small Academic Libraries”.*College & Research Library.* 64 (1) : 46 – 53.

รับอรุณ พุดคุยยามเช้า Sawasdee Morning Talk

ธีรพันธ์ สงวนวงศ์ สุนิษา เพชรจันทร์

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต e-mail: library@pkru.ac.th

บทคัดย่อ

การให้บริการที่ดีให้กับผู้ใช้บริการเป็นหัวใจสำคัญในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังที่ปรากฏอยู่ในข้อความปรัชญาของที่ว่า “ศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ สู่โลกเทคโนโลยีที่ทันสมัย บริการประทับใจ เป็นหนึ่งในอันดามัน” เพื่อให้การบริหารจัดการระบบงานบริการภายในองค์กรให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สำนักจึงได้จัดให้มีการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจและติดตามความก้าวหน้าของการปฏิบัติงาน โดยมีการประชุมกลุ่มผู้บริหารประชุมบุคลากร ทำให้มั่นใจได้ว่าทุกฝ่ายได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่องและประสานสัมพันธ์กัน ส่งผลให้งานโดยรวมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีการที่ดีวิธีการหนึ่งที่เกิดขึ้นโดยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรในระดับผู้ปฏิบัติงานคือการพูดคุยกันอย่างไม่เป็นทางการในตอนเช้า เป็นที่รู้จักกันในชื่อ “รับอรุณ พุดคุยยามเช้า (Sawasdee Morning Talk)” นับว่าเป็นวิธีการที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านการให้บริการจึงนับได้ว่ากิจกรรมดังกล่าวเป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) และเป็นความภาคภูมิใจร่วมกันของบุคลากรทุกคน ซึ่งจะส่งผลให้สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) สืบไป

คำสำคัญ: การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, องค์กรแห่งการเรียนรู้

ระบบประเมินความพึงพอใจต่อการให้บริการหอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ศิริประภา ศิลปรัตน์

หอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

e-mail: siraprapsa@bunga.ps.psu.ac.th

บทคัดย่อ

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้ใช้เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (TQA) เป็นระบบการจัดการผลการดำเนินงานขององค์กรโดยรวม ซึ่งหมวด 7 ของเกณฑ์ได้กล่าวถึงผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นผู้ใช้บริการ โดยตัวชี้วัดที่สำนักวิทยบริการได้กำหนดไว้ คือ การวัดระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ

ในการวัดระดับความพึงพอใจนั้น หอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี สำนักวิทยบริการนั้นได้ใช้ 2 แบบ คือ แบบกระดาษและแบบออนไลน์ ซึ่งจะมีการประเมิน 2 ครั้งต่อปี ซึ่งทำให้เกิดความล่าช้าที่จะปรับปรุงการให้บริการแก่ผู้ใช้ได้อย่างทันท่วงที

จากความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ประกอบกับราคาของอุปกรณ์คอมพิวเตอร์มีราคาลดลงจากเดิม หอสมุดฯ จึงได้นำเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา (Tablet PC) มาใช้ในการวัดค่าความพึงพอใจ โดยได้พัฒนาระบบประเมินความพึงพอใจต่อการให้บริการขึ้น

จากการที่ได้นำระบบมาใช้ในการวัดระดับความพึงพอใจตั้งแต่เดือนเมษายน 2556 จนถึงปัจจุบัน เป็นระยะเวลา 7 เดือน ปรากฏว่าผลการดำเนินงานของกิจกรรมนี้อยู่ในระดับดี และปัญหาที่พบ คือ สัญญาณ wireless บางครั้งมีบ้างไม่มีบ้าง เนื่องจากระยะทางในการส่งสัญญาณอาจจะมีระยะห่างมากเกินไป จากปัญหาที่พบระบบจะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

คำสำคัญ: ระบบประเมินความพึงพอใจต่อการให้บริการ, หอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี, สำนักวิทยบริการ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

โปรแกรมคำนวณค่าปฏิบัติงานนอกเวลาของบุคลากรศูนย์บรรณสาร
และสื่อการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

Overtime Calculation Program For Library Resources and Educational
Media Center University of Phayao

ปิยะราช สุขภิญโญ* สุดา ใจแก้ว

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา-mail:clm@up.ac.th*

บทคัดย่อ

การพัฒนาโปรแกรมคำนวณค่าปฏิบัติงานนอกเวลาของบุคลากร ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา มีวัตถุประสงค์เพื่อลดขั้นตอนและเวลาในการทำงานลง โดยแบ่งเป็นการคำนวณค่าตอบแทน วันจันทร์ถึงศุกร์เวลา 16.30 – 20.30 น. ค่าตอบแทนคนละ 100 บาท และวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 09.00 – 17.00 น. ค่าตอบแทนคนละ 250 บาท เพียงผู้ปฏิบัติงานกรอกข้อมูลของการปฏิบัติงานนอกเวลา ผ่านฟอร์ม ระบบจะประมวลผลออกมา ในรูปแบบของเอกสารตามต้องการ โดยสามารถดูย้อนหลังได้ตั้งแต่เริ่มนำโปรแกรมมาใช้งาน

ABSTRACT

This study was to develop a computer program and create a manual for overtime for Library Resources and Educational Media Center (LEC) of University of Phayao, to reduce workflow and save time work. The LEC overtime separate to 2 parts, first on Monday – Friday from 4.30 – 8.30 pm. pay 100.00 baht per person and second on Saturday and Sunday from 09.00 am. to 05.00 pm. pay 250.00 baht per person. This program can reports both present Information and archiverments.

ผ้าทอพื้นเมืองอ่างศิลา Hand Woven Textile Ang-Sila

ชัยยศ ปานเพชร

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา e-mail : chaiyod@buu.ac.th

บทนำ

ผ้าทอพื้นเมือง เป็นผลิตภัณฑ์ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรม บ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นชาติมาช้านาน บอกถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่แตกต่างจากชาติอื่น และเป็นที่ยอมรับของนานาชาติว่าเป็นงานหัตถกรรมที่สามารถสร้างชื่อเสียงให้เป็นที่รู้จักของชาวต่างชาติได้เป็นอย่างดี ศิลปะลวดลายความงามบนผืนผ้าอันเกิดจากความรู้ภูมิปัญญาแต่ดั้งเดิมผสมผสานกับแนวความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นผลมาจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกสรร ประยุกต์แต่งความแตกต่างของวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และวัฒนธรรมท้องถิ่น ทำให้สินค้าประเภทนี้เป็นงานหัตถกรรมที่มีคุณค่ามีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น เป็นที่ชื่นชอบของผู้พบเห็นและผู้สนใจทั่วไปทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา ดำเนินการรวบรวมข้อมูลของภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกี่ยวกับการทอผ้าพื้นเมืองอ่างศิลา โดยนำข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา สภาพปัญหาของการทอผ้าอ่างศิลา และผ้าทออ่างศิลาในปัจจุบัน มาลงในฐานข้อมูลของศูนย์ข้อมูลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อสามารถเป็นประโยชน์ต่อผู้ศึกษาค้นคว้าและนำไปใช้ประโยชน์ในการอ้างอิงต่อไป

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาและสำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหาในการผลิตผ้าทอพื้นเมืองอ่างศิลา 2. รวบรวมและจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการผลิตผ้าทอพื้นเมืองอ่างศิลา 3. ศึกษาแนวทางในการนำข้อมูลไปเผยแพร่

คำสำคัญ : ผ้าทอพื้นเมือง, ผ้าทอ, อ่างศิลา

Keywords: Hand Woven Textile, Woven Cloth, Ang-Sila

รายการอ้างอิง

ปัทกพล. (2556). คุณย่า วัย 93 เปิดตำราสอน การทอผ้าด้วยมือ โบราณ ต. อ่างศิลา. *สัปดาห์โพสต์*, เข้าถึงได้จาก <http://sattahippost.com/?p=2> 0 4 5

การบริหารจัดการงานซ่อมหนังสืออย่างมีประสิทธิภาพ Management to Repair the Book Effectively

สมพร เปล่งปลั่ง

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา e-mail : sompron108@gmail.com

บทคัดย่อ

การบริหารจัดการงานซ่อมหนังสือ เป็นการบริหารเพื่อให้งานซ่อมหนังสือเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยเป็นการบำรุงรักษาหนังสือให้มีสภาพที่ดี เหมาะสมกับการให้บริการในห้องสมุด ซึ่งหนังสือทุกเล่มในห้องสมุดจำเป็นต้องได้รับการบำรุงรักษาเพื่อให้สภาพรูปเล่มของหนังสือแข็งแรง มีอายุการใช้งานที่ยาวนาน และในการบำรุงรักษาหนังสือให้มีประสิทธิภาพนั้น ต้องประหยัด ใช้เวลาในการซ่อมที่รวดเร็ว และคุ้มค่า โดยการการใช้วัสดุที่มีคุณภาพ โดยมีการวางแผนการจัดการอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้งานที่รวดเร็ว ทันต่อความต้องการใช้บริการของผู้ใช้ และทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

การบริหารจัดการงานซ่อมหนังสืออย่างมีประสิทธิภาพ ตามกระบวนการในการทำงานที่ดำเนินงานของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา ทำให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการซ่อมหนังสือได้งานที่รวดเร็ว ประหยัดวัสดุ และเวลาสามารถเพิ่มจำนวนในการซ่อมหนังสือในแต่ละวันในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้น โดยหลักในการทำงานคือ แข็งแรง ทนทาน รวดเร็ว ประหยัดวัสดุ และสวยงาม ทั้งยังทำให้การทำงานของบุคลากรสามารถทำงานร่วมกันโดยการทำงานเป็นทีมและเพิ่มความสามัคคีในการทำงานร่วมกันอีกด้วย ทั้งยังเป็นการรักษาหนังสือให้มีความคงทน ลดภาระเกี่ยวกับงานซ่อมบำรุงที่จะต้องมีการเพิ่มขึ้นทุกปี

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ, งานซ่อมหนังสืออย่างมีประสิทธิภาพ, สำนักหอสมุด
มหาวิทยาลัยบูรพา

Keywords: Management, Repair the book effectively, Burapha University Library

มุมมอง บทบาท และความคาดหวังการให้บริการศูนย์การเรียนรู้
มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ : บทสรุปจากการสนทนากลุ่ม
Perspective, Role and Expectation of Learning Center Services,
the Center for Library and Educational Media, Walailak University:
Focus Group Study

สันถิต สารักษ์

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ e-mail :tnapatsa@wu.ac.th

บทคัดย่อ

การสนทนากลุ่มหรือกิจกรรมการจัดกลุ่มสนทนาเป็นการรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์รูปแบบหนึ่ง เพื่อให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีประสบการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งร่วมกัน ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเป็นกลุ่มซึ่งนอกจากจะทำให้ผู้สัมภาษณ์ได้ทั้งสาระเรื่องราวของบุคคลและของกลุ่มแล้ว ยังได้ความคิดเห็น ความคิดสะท้อน ปฏิกริยา และข้อมูลที่ลึกซึ้งและหลากหลายจากผู้เข้าร่วมการสนทนาทุกคนด้วยการสนทนากลุ่มที่จัดขึ้นในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามุมมอง บทบาท และความคาดหวังต่อการให้บริการศูนย์การเรียนรู้ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ร่วมกับกลุ่มผู้ใช้ ทั้งที่เป็นอาจารย์ นักศึกษา และบุคลากรจำนวน 2 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 40 คน

ผลการสนทนาสรุปได้เป็น 5 ประเด็น (1) สถานภาพของศูนย์การเรียนรู้ในปัจจุบันและอนาคต (2) ประเด็นที่ควรมีการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ (3) คุณค่าของศูนย์การเรียนรู้ (4) ภาพอนาคตของศูนย์การเรียนรู้และ (5) การปรับเปลี่ยนชื่อของศูนย์การเรียนรู้ให้สะท้อนถึงบทบาทของศูนย์การเรียนรู้ บทสรุปทั้ง 5 ด้านนี้สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงวิธีการขั้นตอน และรูปแบบการให้บริการในศูนย์การเรียนรู้ได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น อีกทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ยังนำไปสู่การปรับปรุงแผนปฏิบัติการปี 2557 ของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาที่มีความชัดเจนในการสนับสนุนการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยด้วย

คำสำคัญ : การศึกษาผู้ใช้, การสนทนากลุ่ม, ศูนย์การเรียนรู้, การจัดการบริการ

Keywords: User Studies, Focus Group, Learning Centre, Services Management

การสัมมนา PULINET วิชาการ ครั้งที่ 4

นวัตกรรม : เครื่องมือสำคัญของห้องสมุดยุค Social Network

ส่วนที่ 4

เอกสารอื่นๆ

กำหนดการนำเสนอผลงานวิชาการ

รายชื่อผลงานที่นำเสนอโดยวาจา

การสัมมนา PULINET วิชาการ ครั้งที่ 4

เรื่อง “นวัตกรรม : เครื่องมือสำคัญของห้องสมุดยุค Social Network”

วันพฤหัสบดีที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2557

ณ โรงแรมอมรินทร์ลากูน อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ลำดับ	เวลา	ห้องวังพิกุล 1 “เทคโนโลยีสารสนเทศและ นวัตกรรม”	ห้องวังพิกุล 2 “บริการสารสนเทศ การจัดการ สารสนเทศ”	ห้องวังพิกุล 3 “การบริหารองค์กร การจัดการ ความรู้ และอื่นๆ”
1	08.30-08.50น.	<ul style="list-style-type: none"> การพัฒนากระบวนการควบคุมห้องศึกษาค้นคว้ากลุ่ม นายเกดิษฐ เกิดโกคา มหาวิทยาลัยนเรศวร 	<ul style="list-style-type: none"> การประยุกต์ใช้นวัตกรรมสำหรับบริการส่งเสริมการวิจัยของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยนเรศวร ดร. ศศิธร ติมะมาศ นายสุภชัย ธนานุวัตรพงศ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 	<ul style="list-style-type: none"> สำนักงานเลขานุการยุคใหม่ทำงานอย่างไรให้มีประสิทธิภาพ นางสุนิสา พรหมมณี มหาวิทยาลัยนเรศวร
2	08.50-09.10 น.	<ul style="list-style-type: none"> การประยุกต์ XIBO ในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ห้องสมุดผ่านจอแสดงผลเครื่องรับโทรทัศน์ LED นายเกดิษฐ เกิดโกคา น.ส.วรรณภาภรณ์ เทียรท้าว มหาวิทยาลัยนเรศวร 	<ul style="list-style-type: none"> บูรณาการนวัตกรรมสู่งานบริการสารสนเทศ น.ส. ชวัญตระกูล กลิ่นสุคนธ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 	<ul style="list-style-type: none"> Office Timeline : เครื่องมือสำหรับการบริหารจัดการแผนการปฏิบัติงานและโครงการของหอสมุดพระราชวังสนามจันทร์สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศิลปากร น.ส. จันทร์เพ็ญ กล่อมใจขาว มหาวิทยาลัยศิลปากร
3	09.10-09.30 น.	<ul style="list-style-type: none"> ระบบจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยนเรศวร : 5 ปีแห่งการพัฒนาสู่ความสมบูรณ์แบบ นายชัยพร คำเจริญคุณ มหาวิทยาลัยนเรศวร 	<ul style="list-style-type: none"> การพัฒนาการให้บริการในรูปแบบ Self-service สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นายปราชัญญ์ สงวนศักดิ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 	<ul style="list-style-type: none"> การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการคลังพัสดุ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ นายเมษา ลินทบทอง มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
4	09.30-09.50 น.	<ul style="list-style-type: none"> ระบบฐานข้อมูลงานงบประมาณ และการเงินสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นายเกรียงไกร ชัยมินทร์ น.ส. อภิญญา ธงไชย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 	<ul style="list-style-type: none"> ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่มีต่อภาพลักษณ์ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี นางคนึงนิตย์ ทิพย์แก้ว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี 	<ul style="list-style-type: none"> การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้เพื่อชีวิตอย่างสร้างสรรค์ด้วยกิจกรรม KKU LibCover Dance Contest 2013 นางนาฬิกา เด็ดขุนทด มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ลำดับ	เวลา	ห้องวังพิภูล 1 “เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม”	ห้องวังพิภูล 2 “บริการสารสนเทศ การจัดการสารสนเทศ”	ห้องวังพิภูล 3 “การบริหารองค์กร การจัดการความรู้ และอื่นๆ”
5	09.50-10.10 น.	<ul style="list-style-type: none"> เทคโนโลยี NFC และ QR Code ในสมาร์ทโฟนและแท็บเล็ต แนะนำห้องสมุด น.ส.กมลมาลย์ เสวตวงษ์ นายกิตตินันท์ นำภา มหาวิทยาลัยขอนแก่น 	<ul style="list-style-type: none"> การสกัดข้อมูลและสร้างระเบียบรายการหลักฐานจากระเบียนสหบรรณานุกรม นายวิทยา เทวรังษี นายยุทธนา เจริญรัตน์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> โครงการผู้บริหารสำนักหอสมุด พบผู้บริหารคณะ ดร.วิสิทธิ์ บุญชุม น.ส. เนาวลักษณ์ แสงสนิท มหาวิทยาลัยทักษิณ
10.10-10.30น.		อาหารว่าง ห้องยู่ทอง 2		
6	10.30-10.50 น.	<ul style="list-style-type: none"> “จินตตามณี” ระบบห้องสมุดเพื่อการพึ่งพาตนเองทางเทคโนโลยี น.ส.ถิรนนท์ ดำรงค์สอน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 	<ul style="list-style-type: none"> แนวทางการจัดการวารสารฉบับล่วงเวลาของห้องสมุดมหาวิทยาลัย นางมณฑนา เจริญแพทย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 	<ul style="list-style-type: none"> มุมมองของสังคมออนไลน์ : ทำให้รักและทำต่อไป นางสมปอง มีสลิตะ มหาวิทยาลัยศิลปากร
7	10.50-11.10 น.	<ul style="list-style-type: none"> แอนดรอยด์และไอโอเอสแอปพลิเคชัน สำหรับวิทยานิพนธ์อิเล็กทรอนิกส์และงานวิจัยอิเล็กทรอนิกส์ นายเกรียงไกร ชัยมินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 	<ul style="list-style-type: none"> ฐานข้อมูลช่วยสืบค้นสารสนเทศประกอบรายวิชา นางดาวณา สุยะนนท์ นายภณสินธุ์ งามการ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง 	<ul style="list-style-type: none"> ได้วาที่น้องใหม่ ชิงโล่อธิการบดี น.ส. อัญญาณต์ สิ้นปรุ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
8	11.10-11.30 น.	<ul style="list-style-type: none"> ระบบบริหารจัดการจองห้องออนไลน์ ของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม นายสุรศักดิ์ สิมคาน มหาวิทยาลัยนครพนม 	<ul style="list-style-type: none"> การจัดการสารสนเทศดิจิทัล ชุดวิชาตำรา มสธ. น.ส.ชลลดา หงส์งาม มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช 	<ul style="list-style-type: none"> ถอดบทเรียนการจัดการความรู้ในงานเทคโนโลยีสารสนเทศห้องสมุด มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ระหว่างปี 2553-2556 นายชัยวัฒน์ น้าชม มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช
9	11.30-11.50 น.	<ul style="list-style-type: none"> ระบบยืมหนังสือด้วยเครื่องสแกนนิ้วมือของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง น.ส.พิชญ์พิมล ชูรอด น.ส.เนาวลักษณ์ แสงสนิท มหาวิทยาลัยทักษิณ 	<ul style="list-style-type: none"> พฤติกรรมการณ์ค้นคว้าข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต กรณีศึกษา : นักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เขตพื้นที่น่าน นางพัชราภรณ์ หงษ์สิบลอง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านน่าน 	<ul style="list-style-type: none"> Live and Learn Library Tour : เรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง นางชมพูนุช สรวุฒเดชา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
12.00-13.00น.		อาหารกลางวัน ห้องยู่ทอง 1		

ลำดับ	เวลา	ห้องวังพิภูล 1 “เทคโนโลยีสารสนเทศและ นวัตกรรม”	ห้องวังพิภูล 2 “บริการสารสนเทศ การจัดการ สารสนเทศ”	ห้องวังพิภูล 3 “การบริหารองค์กร การจัดการ ความรู้ และอื่นๆ”
10	13.00-13.20 น.	<ul style="list-style-type: none"> Book Hunter แอปพลิเคชันค้นหาหนังสือเก็บทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด นายกิตติศักดิ์ แก้วเนียม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี 	<ul style="list-style-type: none"> CMUL Digital Heritage Collection : จากเอกสารมรดกคู่สารสนเทศดิจิทัล นางกชพร ศรีพรรณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 	<ul style="list-style-type: none"> คำพูดเชิงบวกที่มีผลต่อการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน นางสาวสมปอง มีสลิตะ มหาวิทยาลัยศิลปากร
11	13.20-13.40 น.	<ul style="list-style-type: none"> การพัฒนาระบบให้บริการห้องสมุดบนเครือข่ายเคลื่อนที่ CMUL AirPAC นายปราชญ์ สงวนศักดิ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 	<ul style="list-style-type: none"> ความคุ้มค่าของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดหาของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ น.ส. บุญเพ็ญ ชูทอง มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> แนวทางการพัฒนาสู่เมืองแห่งห้องสมุด นายสมพงษ์ เจริญศิริ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
12	13.40-14.00 น.	<ul style="list-style-type: none"> ประตูทางเข้าอัตโนมัติ นายสมพงษ์ หุตะจู่ทะ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ 	<ul style="list-style-type: none"> การใช้ประโยชน์จากบริการรายชื่อนหนังสือใหม่ ของห้องสมุดต่างๆ ต่อการพัฒนาคอลเลกชันและบริการเชิงอ้างอิง : กรณีศึกษาศาขการเกษตร ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ นายสุธรรม อูมาแสงทองกุล มหาวิทยาลัยแม่โจ้ 	<ul style="list-style-type: none"> การจัดการสารสนเทศพระปกเกล้าศึกษา : 120 ปี ผ่านฟ้า ประชาธิปก นายชัยวัฒน์ น่วม มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาริราช
13	14.00-14.20 น.	<ul style="list-style-type: none"> การพัฒนาระบบห้องสมุดเสมือน 3 มิติ โดยใช้ Google API นายสุสันต์ พรหมบุญเรือง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 	<ul style="list-style-type: none"> เครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นายไชยวัฒน์ วงศ์สุวรรณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 	<ul style="list-style-type: none"> การจัดเก็บและให้บริการหนังสืองานศพ : กรณีศึกษา ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ผศ.ดร.อรรจน์ บัณญัติ ผศ.ดิชิตชัย เมตตาริกานนท์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
14.20-14.50 น.		อาหารว่าง ห้องยูงทอง 2		
14.50 - 15.30 น.		พิธีปิด และมอบธงแก่เจ้าภาพครั้งต่อไป ณ ห้องวังพิภูล 1 - 2 - 3		

รายชื่อผลงานทางวิชาการที่นำเสนอโดยโปสเตอร์
 โครงการสัมมนา PULINET วิชาการ ครั้งที่ 4
 “นวัตกรรม : เครื่องมือสำคัญของห้องสมุดยุค Social Network”
 วันพุธที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2557
 ณ ห้องวังพิบูล 3 โรงแรมอมรินทร์ลากูน อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

“เทคโนโลยีสารสนเทศและ นวัตกรรม” (15 ผลงาน)	“บริการสารสนเทศ การจัดการสารสนเทศ” (11 ผลงาน)	“การบริหารองค์การ การจัดการความรู้ และอื่นๆ” (8 ผลงาน)
<ul style="list-style-type: none"> ระบบฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ นางเรืองใจ คำพันธ์ น.ส. พญา พุทธสมัย น.ส. มาลี ใจตั้ง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร 	<ul style="list-style-type: none"> ดาวนัโหลตีสานสนเทศทันใจด้วย QR code น.ส. กฤติกา สุนทร นางนัยิกา เดิดขุนทด นายสมโภช พิมพ์พงษ์ต้อน มหาวิทยาลัยขอนแก่น 	<ul style="list-style-type: none"> ปรับปรุงเทคนิคการใช้ผ้าและกระดาษรีไซเคิลในการซ่อมหนังสือ นายกุลศล เหลาธิ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
<ul style="list-style-type: none"> RSU Library eBook น.ส. รัตนาภรณ์ กาศโฮสถ มหาวิทยาลัยรังสิต 	<ul style="list-style-type: none"> มุมหนังสือฟรี น.ส. ชุศรี วังศานุวัตร นางนุชรรัตน์ คงสวี่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต หาดใหญ่ 	<ul style="list-style-type: none"> ความสัมพันธ์ในการใช้หนังสือ และงบประมาณการจัดซื้อของหน่วยงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ นางศศิธร แสงการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
<ul style="list-style-type: none"> ภาพลักษณ์ใหม่ของห้องสมุด มข. บนโลกออนไลน์ น.ส. นิตยา ชุ่มมอภัย น.ส. อัคริมา สุ่มมาตย์ นายธีรยุทธ บาลชน มหาวิทยาลัยขอนแก่น 	<ul style="list-style-type: none"> หนังสือมือสองปันความรู้สู่ชุมชน นายจักรกริช อมศิริ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศ เพชรบุรี 	<ul style="list-style-type: none"> รับอรุณ พุดคุดยามเช้า นายธีรพันธ์ สงวนวงศ์ น.ส. สุนิษา เพชรจันทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
<ul style="list-style-type: none"> แฟนเพจจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยขอนแก่น นายวันชาติ ภูมิ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 	<ul style="list-style-type: none"> ศูนย์ข้อมูลเกาะรัตนโกสินทร์ นางดารารัตน์ จุฬาพันธ์ น.ส. จุฑามาศ ถึงนาค มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตวังท่าพระ 	<ul style="list-style-type: none"> ระบบประเมินความพึงพอใจต่อการให้บริการหอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ น.ส. ศิรประภา ศิลปรัตน์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต ปัตตานี
<ul style="list-style-type: none"> IT MAN @ KKU library: การจัดการองค์ความรู้ด้านไอที สู่นวัตกรรมการแก้ไขปัญหา IT Support ภายในห้องสมุดอย่างยั่งยืน 	<ul style="list-style-type: none"> ชุมชนนักอ่านทรงพลัง น.ส. กุลวดี ทัพพะ น.ส. ประทุมรัตน์ รัตน์น้อย น.ส. นุสรรา โต๊ะเซเซ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต 	<ul style="list-style-type: none"> โปรแกรมคำนวณค่าปฏิบัติงานนอกเวลาของบุคลากร ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา นายปิยะราช สุขภิญโญ

“เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม” (15 ผลงาน)	“บริการสารสนเทศ การจัดการสารสนเทศ” (11 ผลงาน)	“การบริหารองค์กร การจัดการความรู้ และอื่นๆ” (8 ผลงาน)
นายธีรยุทธ บาลชน มหาวิทยาลัยขอนแก่น	ปัตตานี	น.ส. สุดา ใจแก้ว มหาวิทยาลัยพะเยา
<ul style="list-style-type: none"> โครงการพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับให้บริการสารสนเทศบนโทรศัพท์มือถือ Smartphone สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม นายสันติภาพ เปลี่ยนโชติ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 	<ul style="list-style-type: none"> NPU Library Tour : โครงการห้องสมุดเคลื่อนที่ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม นายปรีชา อาชาวงษ์ มหาวิทยาลัยนครพนม 	<ul style="list-style-type: none"> ผ้าทอพื้นเมืองอ่างศิลา นายชัยศ ปานเพชร มหาวิทยาลัยบูรพา
<ul style="list-style-type: none"> การพัฒนาเว็บไซต์เพื่อบริการสารสนเทศ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม นางจิรกาญจน์ เต็มพรสิน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 	<ul style="list-style-type: none"> Library Orientation นายประกาย สุขอิน น.ส. น้ำใจ จุลทุบประสาน น.ส. กาญจน์หทัย ศรีบุญเรือง มหาวิทยาลัยแม่โจ้ 	<ul style="list-style-type: none"> การบริหารจัดการงานซ่อมหนังสืออย่างมีประสิทธิภาพ นายสมพร เปล่งปลั่ง มหาวิทยาลัยบูรพา
<ul style="list-style-type: none"> การพัฒนาฐานข้อมูลภาพถ่ายในอดีตของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม นายรณชัย เหล่าโพธิ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 	<ul style="list-style-type: none"> Open Library@Your schools: เปิดโลกการเรียนรู้สู่โรงเรียนคุณ... น.ส. รตนา ยามาเจริญ น.ส. วิทวาพร โสภณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ 	<ul style="list-style-type: none"> มุมมอง บทบาท และความคาดหวังการให้บริการศูนย์การเรียนรู้มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ : บทสรุปจากการสนทนากลุ่ม นางสันถิต สารักษ์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
<ul style="list-style-type: none"> การใช้โปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ Liberty ของนักศึกษาและคณาจารย์ เพื่อค้นคว้าภายในห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ น.ส. ฝนสุดา มณีรัตน์ ดร. สยาม ระโส นางนริศรา ระโส มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ 	<ul style="list-style-type: none"> สมาร์ทไลบรารี@สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม นางรุ่งเรือง สิทธิจันทร์ น.ส. น้ำลีน เทียมแก้ว มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 	
<ul style="list-style-type: none"> โครงการพัฒนาระบบการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศผ่านอุปกรณ์สื่อสารทุกรูปแบบ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น นางทรงศนีย์ อินทร์ล้ำ 	<ul style="list-style-type: none"> การสำรวจการใช้และความต้องการใช้บริการ IPAD ของผู้ใช้บริการศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ นางกิตติพร ศรีเพ็ชร 	

“เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม” (15 ผลงาน)	“บริการสารสนเทศ การจัดการสารสนเทศ” (11 ผลงาน)	“การบริหารองค์กร การจัดการความรู้ และอื่นๆ” (8 ผลงาน)
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	น.ส. ชื่นฉวีสุธา สุขใส มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	
<ul style="list-style-type: none"> การพัฒนาการแสดงผลบนหน้า Web OPAC ด้วยแนวคิด Mobile Responsive Web และ Web Accessibility นายรักเฝ้า เทพปั้น น.ส. วิภาดา ดวงคิด นายอนุวัฒน์ คำเงิน มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง 	<ul style="list-style-type: none"> การเรียนรู้และการมีส่วนร่วมกับชุมชนของห้องสมุด เครือข่ายสารสนเทศ นครศรีธรรมราช(LIGORNET) นางเกษมาพร ตัญญุกิจ ห้องสมุดเครือข่ายสารสนเทศ นครศรีธรรมราช(LIGORNET) 	
<ul style="list-style-type: none"> ฐานข้อมูลวารสารสถาบัน มหาวิทยาลัยบูรพา น.ส. จริญญา ศุภวิจิตพัฒนา มหาวิทยาลัยบูรพา 		
<ul style="list-style-type: none"> ระบบการควบคุมภายในที่ดีของกระบวนการ การพัฒนาเว็บไซต์ ห้องสมุดให้ติดอันดับต้นในผลการค้นด้วยเซิร์ทเอ็นจิน นายชัยวัฒน์ น้าชม นายสมชาย บุญปัญญา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 		
<ul style="list-style-type: none"> โซเซียลมีเดีย เพื่อการประชาสัมพันธ์สำนักหอสมุด นายเฉลิมเกียรติ ตีสม มหาวิทยาลัยบูรพา 		
<ul style="list-style-type: none"> ฐานข้อมูลวัดในจังหวัด นครศรีธรรมราช น.ส. นัสราห์ จำปากลาย น.ส. อภรณ์ ไชยสุวรรณ นายประเสริฐ สีแก้ว มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ 		

คำสั่งมหาวิทยาลัยนเรศวร

เรื่อง แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาประเมินผลงานทางวิชาการ (Peer Review)

โครงการสัมมนา Provincial University Library Network ครั้งที่ 4

(สำเนา)

การสัมมนา PULINET วิชาการ ครั้งที่ 4

นวัตกรรม : เครื่องมือสำคัญของห้องสมุดยุค Social Network

การสัมมนา PULINET วิชาการ ครั้งที่ 4

นวัตกรรม : เครื่องมือสำคัญของห้องสมุดยุค Social Network

คำสั่งสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร

ที่ 025/2556

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดสัมมนา PULINET วิชาการ ครั้งที่ 4

(สำเนา)

การสัมมนา PULINET วิชาการ ครั้งที่ 4

นวัตกรรม : เครื่องมือสำคัญของห้องสมุดยุค Social Network

การสัมมนา PULINET วิชาการ ครั้งที่ 4

นวัตกรรม : เครื่องมือสำคัญของห้องสมุดยุค Social Network

ประวัติวิทยากร

ศาสตราจารย์ ดร. นพ. กระแส ชนะวงศ์

นายกสภามหาวิทยาลัยนเรศวร

ประวัติการศึกษา

- แพทยศาสตรบัณฑิต จากคณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล (ปัจจุบัน คือ มหาวิทยาลัยมหิดล) ในปีพ.ศ. 2503
- ปริญญาโท ด้านบริหารงานสาธารณสุข Diploma Tropical Public Health (D.T.P.H.) จากมหาวิทยาลัยลอนดอน ประเทศอังกฤษ พ.ศ. 2510
- ปริญญาเอก ด้านบริหารงานทางด้านประชากรศาสตร์ Doctor of Public Health (Dr. P.H.) จากมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี พ.ศ. 2526
- ปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขามนุษยศาสตร์ (Ph.D) จากมหาวิทยาลัยบาเกียว ประเทศฟิลิปปินส์ ในปี พ.ศ. 2528
- ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาบริหารการศึกษา จากสถาบันราชภัฏมหาสารคาม ในปี พ.ศ. 2545

ประวัติการทำงาน

2504	พนักงานเทศบาล ตำแหน่งแพทย์ตรี ตำบลเมืองพล จังหวัดขอนแก่น
2514	โอนไปรับราชการเป็นผู้อำนวยการศูนย์อนามัยแม่และเด็กชนบทที่ 41 กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
2514	ได้รับพระราชทานโปรดเกล้าแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
2517 - 2520	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น 2 สมัย
2522	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
2522	หัวหน้าผู้เชี่ยวชาญองค์การสหประชาชาติ ในด้านประชากรและการวางแผนครอบครัว ประจำประเทศบังคลาเทศ
2522	ผู้อำนวยการสถาบันฝึกอบรมและพัฒนาสาธารณสุขมูลฐานอาเซียน ศาลายา มหาวิทยาลัยมหิดล
2525	ผู้ริเริ่มหลักสูตรปริญญาโทวิชาการบริหารงานสาธารณสุขมูลฐาน สำหรับนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล
2532	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งหลักสูตรนานาชาติ การบริหารและการพัฒนาชนบท ระดับมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2534	รองผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร ฝ่ายการแพทย์และสาธารณสุข

2535	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร
2537	รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย
2538	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
2544	รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
2545	ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี
2548	นายกสภามหาวิทยาลัยนครพนม (ตามบทเฉพาะกาล ภายใต้พระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยนครพนม พ.ศ. 2548)
2548-ปัจจุบัน	นายกสภามหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ และนายกสภามหาวิทยาลัยนเรศวร

ประวัติวิทยากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เด่นพงษ์ สุดภักดี

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ประวัติการศึกษา

- สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (วิศวกรรมเครื่องกล)
จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ.2538
- สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท Master of Engineering Science (Mechanical Engineering)
จาก The University of New South Wales ประเทศออสเตรเลีย พ.ศ.2541
- สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก Doctor of Philosophy (Mechanical Engineering)
จาก The University of New South Wales ประเทศออสเตรเลีย พ.ศ.2544

ประวัติการทำงาน

การดำรงตำแหน่งบริหารที่สำคัญ

- 2552-ปัจจุบัน รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 2550-2552 ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 2550-2552 ผู้อำนวยการสำนักนวัตกรรมการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 2547-2550 รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 2545-2547 ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

งานด้านการสอน

- สอนรายวิชา เขียนแบบวิศวกรรม กลศาสตร์ของไหล กลศาสตร์ของไหลเชิงคำนวณ เทอร์โมไดนามิกส์
กลศาสตร์เครื่องจักรกล กลศาสตร์ของวัสดุ การวัดทางวิศวกรรมเครื่องกล
- สอนรายวิชา กลศาสตร์ของไหลเชิงคำนวณ การพาความร้อน การทดลองขั้นสูง และอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ การศึกษาอิสระ
- สอนรายวิชา การทดลองขั้นสูง และอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์

งานด้านวิชาการ

- ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความลงพิมพ์ในวารสาร ได้แก่ วิศวกรรมสาร มหาวิทยาลัยขอนแก่น
(2546-ปัจจุบัน)
- ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความลงพิมพ์ในสัมมนาวิชาการ ได้แก่ IThERM International Conference,
สัมมนาเครือข่ายวิศวกรรมเครื่องกลแห่งประเทศไทย (2546-ปัจจุบัน)
- การตรวจประเมินคุณภาพการศึกษา

- คณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพภายใน คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
(พ.ศ.2548)
- คณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพภายใน คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
(พ.ศ.2548)

งานด้านการบริการวิชาการ

- กองบรรณาธิการวิศวกรรมสาร มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2548-ปัจจุบัน)
- กองบรรณาธิการ หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
- วิทยากรบรรยายในการประชุม/สัมมนาที่จัดโดยหน่วยงานต่างๆ และสมาคม/ชมรมวิชาชีพ ในด้าน
วิศวกรรมเครื่องกล การจัดการพลังงานในโรงงานอุตสาหกรรมด้านเครื่องกลและความร้อน
การจัดการศึกษา การประกันคุณภาพ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดการ
บทเรียนออนไลน์
การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาด้าน
วิศวกรรมศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษา ฯลฯ

ผลงานบรรยาย

การบรรยายหัวข้อ “ หนึ่งปีกับ Google Apps for Education ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ” ในงาน
สัมมนา Google Apps for Education Conference# 1at KMUTT

SPEAKER PROFILE

THANACHART NUMNONDA, Ph.D.

E-Mail: thanachart@imcinstitute.com

EDUCATION & PROFESSIONAL DEVELOPMENT

UNIVERSITY OF AUCKLAND Auckland, New Zealand

- Ph.D. (Electrical & Electronic Engineering), March 1995
- Master of Engineering (Electrical & Electronic Engineering), November 1991

KHON KAEN UNIVERSITY Khon Kaen, Thailand

- Bachelor of Engineering (Electrical Engineering), February 1986

Training / Certifications

- SUN Certified Java Programmer, October 1999
- SUN Certified Java Instructor, March 2001
- Training on Satellite Communication Systems, Matra Marconi Space Center, Toulouse, France, May 1999

WORK HISTORY

January 2013 – Present	Executive Director, IMC Institute
Oct 2010 – December	Director Software Park Thailand
Jun 2010 – September	Director PricewaterhouseCoopers FAS Ltd.
Mar 2004 – Mar 2010	Business Development & Sales Director Sun Microsystems (Thailand)
Sep 2003 – Feb 2004	Associate Professor Faculty of Science, Khon Kaen University
Apr 1995 – Aug 2003	Lecturer & Assistant Professor Faculty of Engineering, Khon Kaen University

Other Positions

August 2005 – April 2010	Director, The Association of Thailand ICT Industry
March 2003 – March 2004	Assistant President for ICT planning, Khon Kaen University

July 2003 – March 2004	Director, E-Saan Software Park
June 2000-September 2002	Associate Dean of Academic Affairs, Faculty of Engineering, Khon Kaen University
November 1997-May 2000	Head of Department of Computer Engineering, Faculty of Engineering, Khon Kaen University
May 1996-November 1997	Director, Computer Center, Faculty of Engineering, Khon Kaen University
July 1997- September 1997	Honorary research fellow, Department of Electrical and Electronic Engineering, University ofAuckland, New Zealand
January 2005 – present	A member of steering committee of NECTEC research fund
January 2005 – July 2006	A member of Thailand National Opensource committee

Special Awards

- Honorary judges for several software awards/contests including Asia Pacific ICT awards 2005-2011
- Thailand ICT awards 2004-2012,
- National Software Contest 2000-2011
- Smart Innovation Award 2002-2012 and DTAC award 2003-2004.

Technical Skill Summary

Skills in the following area:

- Enterprise Architecture
- Service Oriented Architecture (SOA)
- Java SE, Java ME, Java EE, Servlet & JSP, Struts, JSF, EJB 2.1, EJB 3.0, Java Web Services
- UML, Design Pattern
- Data Communication
- Eclipse, NetBeans, Apache Tomcat, Sun GlassFish Application Server, ESB using Sun Java CAPS, etc.

Certifications

- SUN Certified Java Programmer, October 1999
- SUN Certified Java Instructor, March 2001
- Training on Satellite Communication Systems, Matra Marconi Space Center May 1999
- Data Communication & Computer Network Training, University of Adelaide, Australia, April 2000

Courses Attended

- SB-CAP-501-2 Foundations of Sun Java Composite Application Platform Suite, June 2007
- SUN SEM-SL-351 Enterprise JavaBeans programming Seminar, March 2001
- SUN SL-301 Distributed Programming With Java Technology, Feb 2001
- SUN SL-285 Java Programming Workshop, November 2000
- SUN SL-275 Java Programming Language, March 1999

Courseware Development

- Introduction to Java Programming (Textbook, Exercise, Slides) 2002
- Courseware in Mini-Master in Java Technology at KMITL (Java Fundamental, Java Web Programming, EJB, Java Web Services and SOA) 2005
- Introduction to Service Oriented Architecture 2007

Teaching Experience

An instructor for training institutes e.g.' King Mongkut's Institute of Technology, Software Park Thailand, NSTDA, Sun Microsystems, NECTEC, Nokia, Samart Corp., TA Orange and DTAC to teach graduate students and IT staffs of private and government organizations.

Selected courses include:

- Mini-Master of Java Technology
- Introduction to Service Oriented Architecture
- SOA using Sun Java Composite Application Platform Suite
- Object Oriented Analysis and Design using UML

- Java Servlets and JSP
- Java Web Services
- Introduction to Java Programming
- Enterprise Java Beans
- Introduction to J2ME
- Java Client/Server and Distributed System

ประวัติวิทยากร

รองศาสตราจารย์ ดร.ภญ.รัตติมา จีนาพงษา
ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร

ที่ทำงาน: - สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร
- คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ประวัติการศึกษา:

- พ.ศ. 2535: เภสัชศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม) คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- พ.ศ. 2537 วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เภสัชวิทยา) คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- พ.ศ. 2543 Doctor of Philosophy (Pharmacology), University of Newcastle upon Tyne, United Kingdom
- พ.ศ. 2546 Postdoctoral Fellow (Neuropharmacology), Toyama Medical and Pharmaceutical University, Japan
- พ.ศ. 2553 รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ประวัติการทำงาน:

- 16 สิงหาคม 2537 – 23 ธันวาคม 2544 อาจารย์ประจำคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
- 24 ธันวาคม 2544 – 10 สิงหาคม 2549 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
- 11 สิงหาคม 2549 – ปัจจุบัน รองศาสตราจารย์ประจำคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ประสบการณ์ด้านงานบริหาร:

- รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะเภสัชศาสตร์ (2538 - มิถุนายน 2539)
- รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะเภสัชศาสตร์ (20 มกราคม 2544 – 18 กุมภาพันธ์ 2545)
- รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะเภสัชศาสตร์ (1 มิถุนายน 2546 – 19 มกราคม 2548)
- รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะเภสัชศาสตร์ (20 มกราคม 2548 - 25 พฤษภาคม 2550)

- ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร ระหว่าง 26 มีนาคม 2551 – 25 มีนาคม 2555 (วาระที่ 1)
- ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร ระหว่าง 26 มีนาคม 2555 – ปัจจุบัน(วาระที่ 2)

ประสบการณ์ด้านอื่นๆ:

- ที่ปรึกษาด้านการให้บริการระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (1 สิงหาคม 2547 –30 กันยายน 2549)
- กรรมการประจำสำนักหอสมุด(พ.ศ. 2548-2550)
- กองบรรณาธิการวารสารมหาวิทยาลัยนเรศวรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 - ปัจจุบัน
- คณะกรรมการดำเนินการส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิจัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ตั้งแต่ 11 ตุลาคม 2554 – ปัจจุบัน
- คณะกรรมการดำเนินงานสถานการศึกษาอาเซียน มหาวิทยาลัยนเรศวร
- ประธานคณะกรรมการกำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ตั้งแต่วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2555 (คราวละ 2 ปี)
- รองประธานกรรมการบริหารสถานสัตว์ทดลองเพื่อการวิจัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ตั้งแต่วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2555 – ปัจจุบัน
- คณะกรรมการประจำสถานพัฒนาวิชาการด้านภาษา สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยนเรศวร วันที่ 20 กันยายน 2556 – ปัจจุบัน
- คณะอนุกรรมการเพื่อประเมินผลการสอนและเอกสารที่ใช้ประเมินผลการสอนเพื่อขอกำหนดตำแหน่งรองศาสตราจารย์
- คณะอนุกรรมการเพื่อประเมินผลการสอนและเอกสารที่ใช้ประเมินผลการสอนเพื่อขอกำหนดตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์
- กรรมการบริหารสมาคมเภสัชวิทยาแห่งประเทศไทย วาระประจำปี พ.ศ. 2555-2557

ประวัติการบรรยาย:

- แนวคิดในการพัฒนาระบบงานบริการสารสนเทศ
- การปรับเปลี่ยนบริการห้องสมุดในยุคการเปลี่ยนแปลง
- การนำเครื่องมือการจัดการความรู้ไปขับเคลื่อนและประยุกต์ใช้ในองค์กร
- หลักการทำงานเป็นทีมสู่ความสำเร็จ
- การสร้างทีมงานเพื่อให้บริการการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
- ถ่ายทอดเทคนิคและวิธีการคิดโจทย์งานวิจัยและการเขียนงานวิจัยทางด้านป้องกัน ควบคุมโรคและ ภัยสุขภาพ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- การเขียนผลงานวิทยานิพนธ์โดยไม่มีคำคัดลอก
- ห้องสมุดมีชีวิตและรักการอ่าน
- การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้
- การสืบค้นผลงานวิจัยในฐานข้อมูลสากล
- หลักการทำสไลด์และเทคนิคการนำเสนอ
- การใช้โปรแกรม EndNote
- การทำสารบัญโดยอัตโนมัติด้วยโปรแกรม Microsoft Word

รายนามผู้ให้การสนับสนุนการจัดสัมมนา PULINET วิชาการครั้งที่ 4

ขอขอบพระคุณบริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด และตัวแทนจำหน่าย ดังต่อไปนี้

ที่ให้การสนับสนุนการจัดสัมมนา

1. บริษัท EBSCO	10. บริษัท EMERALD
2. บริษัทบูคโปรโมชัน	11. บริษัท 3M
3. บริษัท SYNSYS	12. ร้าน Café De More
4. บริษัท Informa Healthcare	13. บริษัทคิโนะ คูนียะ บุ๊คส์ไตร์ (ประเทศไทย) จำกัด
5. บริษัท ELSEVIER	14. ร้านสปาร์คไอเดีย
6. บริษัท SYNC	15. บริษัทแอ็ดวานซ์ มีเดีย ซัพพลายส์ จำกัด
7. บริษัทเอสแอนด์วี คอมมิวนิเคชั่น เซอร์วิส เน็ตเวิร์ค จำกัด	16. ร้านบูคส์ทูเดย์
8. KARGER	17. ร้านไอทีคอร์เนออร์
9. WALAI AUTOLIB	18. สำนักพิมพ์ Cengage Learning India-China Limited

KARGER

**'Medical and Scientific Publisher
for Connecting
the World of Biomedical Science**

informahealthcarepublishes เป็นสำนักพิมพ์วารสารชั้นนำที่มีสถิติยอดผู้ใช้งานมากกว่า 170 องค์กรต่อสัปดาห์

ครอบคลุมสาขา pharmaceutical, life science and clinical medicine industries covering over 20 subject disciplines including Drug Delivery, Biotechnology, Nursing, Immunology & Infectious Diseases, Toxicology & Allied Health.

- **Acta Oncologica – 2.867**
- **Free Radical Research – 3.279**
- **Critical Reviews In Biochemistry & Molecular Biology – 5.578**
- **Nanotoxicology – 7.844**
- **Drug Metabolism Reviews – 5.538**
- **Chronobiology International – 4.35**
- **Annals of Medicine – 5.094**
- **Critical Reviews in Biotechnology – 5.095**
- **International Reviews of Immunology – 5.733**

Impact Factors - ©Thomson Reuters, Journal Citation Reports®, 2012

OPINION

informahealthcare.com

informa
healthcare

3D HUMAN ANATOMY
AS YOU'VE NEVER
SEEN BEFORE

ก่อตั้งขึ้นในปี โดยมีจุดประสงค์ **1991**คือการแสดงผล 3D จากภาพ Scan จริงจากร่างกายมนุษย์ ชุดของเราที่มีรายละเอียดมากที่สุด และครอบคลุมเรื่องกายวิภาค และ ได้รับรางวัล 3D anatomy model การศึกษา **PrimalPicture** มีความหลากหลาย มีรายละเอียดที่ถูกต้อง และ เนื้อหาที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจประกอบด้วยเนื้อหาดังต่อไปนี้

- Regional Anatomy
- 3D Realtime Anatomy
- Anatomy and physiology
- Dental Anatomy

Anatomy resources www.anatomy.tv

Anatomy and physiology resources www.primalonlinelearning.com

- มีการใช้มากกว่า 200,000+ องค์กรชั้นนำ , updated annually
- มากกว่า 3,500+ อุตสาหกรรม, updated annually
- มีใช้ในมากกว่า 110 ประเทศ, updated annually
- มีสถิติการ Database ครอบคลุม 215 ประเทศ <http://www.marketline.com/>
- มีข่าวสารกว่า 50,000+ และ บทความกว่า 60,000+ อัปเดตทุกวัน
- มีการเพิ่ม focused Case Studies กว่า 170+ อัปเดตในทุกสัปดาห์

Marketline
an informa business

Contact Me NOW!
30 Days Free Access!!

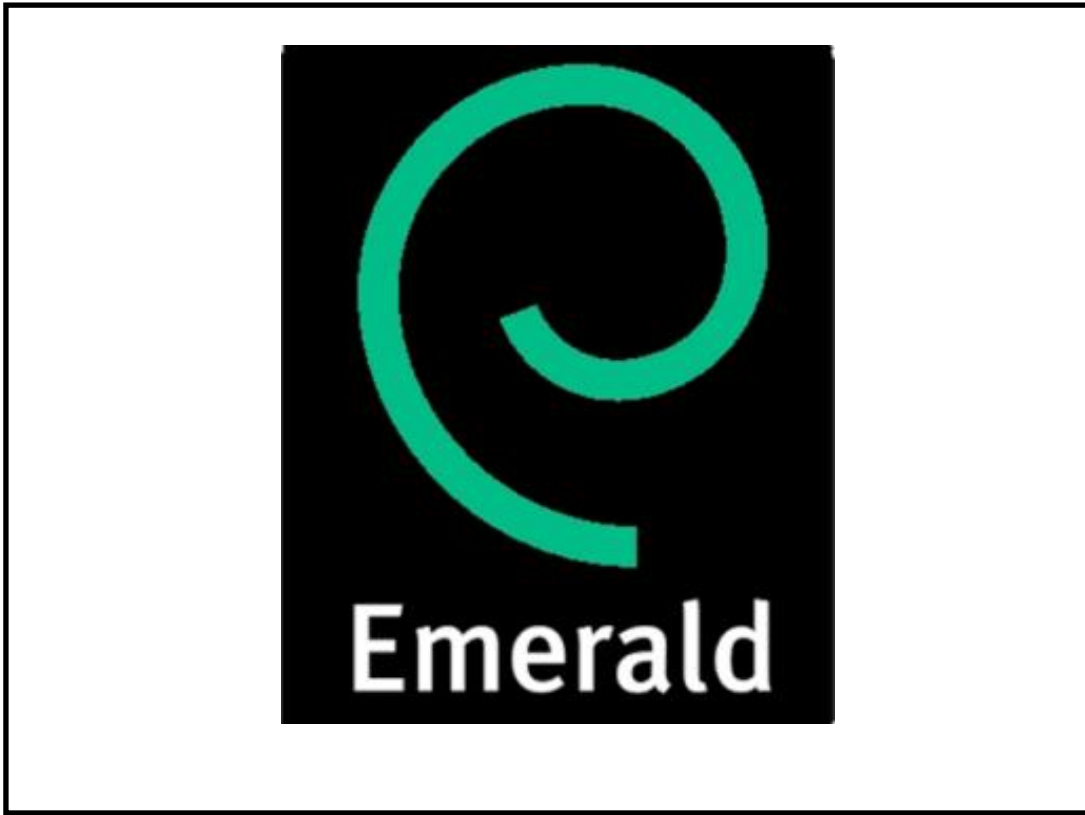
+886 919-451115 Mr YangCheng SHEN Yangcheng.shen@informa.com

การสัมมนา PULINET วิชาการ ครั้งที่ 4

นวัตกรรม : เครื่องมือสำคัญของห้องสมุดยุค Social Network

Cafe' De More

ร้านกาแฟ หน้าอาคารสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่น

การสัมมนา PULINET วิชาการ ครั้งที่ 4

นวัตกรรม : เครื่องมือสำคัญของห้องสมุดยุค Social Network

ScienceDirect

The best research starts with Elsevier Reference Modules.

Librarians and researchers agree: for too long, the most important and difficult part of the research process has been separating trustworthy, current information from everything else. Until now.

Welcome to Elsevier Reference Modules on ScienceDirect.

Trustworthy

Reference Modules provide thousands of peer-reviewed articles from Elsevier Major Reference Works. This authoritative content has been selected and organized by an expert Editorial Board.

Discoverable

Reference Module articles are organized into intuitive subject hierarchies designed by each module's Editorial Board. The modules are easy to navigate, helping researchers find essential information. Topic pages and a sophisticated search bar make the process faster and more relevant.

Current

The Editorial Board continuously reviews each Reference Module to ensure that it reflects the most significant recent developments in the field. Time stamps mark the date of the most recent review or update.

Hosted on ScienceDirect

Reference Modules encourage researchers to use all of the related information accessible to them on ScienceDirect. The modules make it easy to find and use books and journals throughout the platform.

Academic, government, and professional users can:

- Build foundational, interdisciplinary knowledge
- Keep current with new developments in their field
- Explore new and related topics

Librarians and information specialists can:

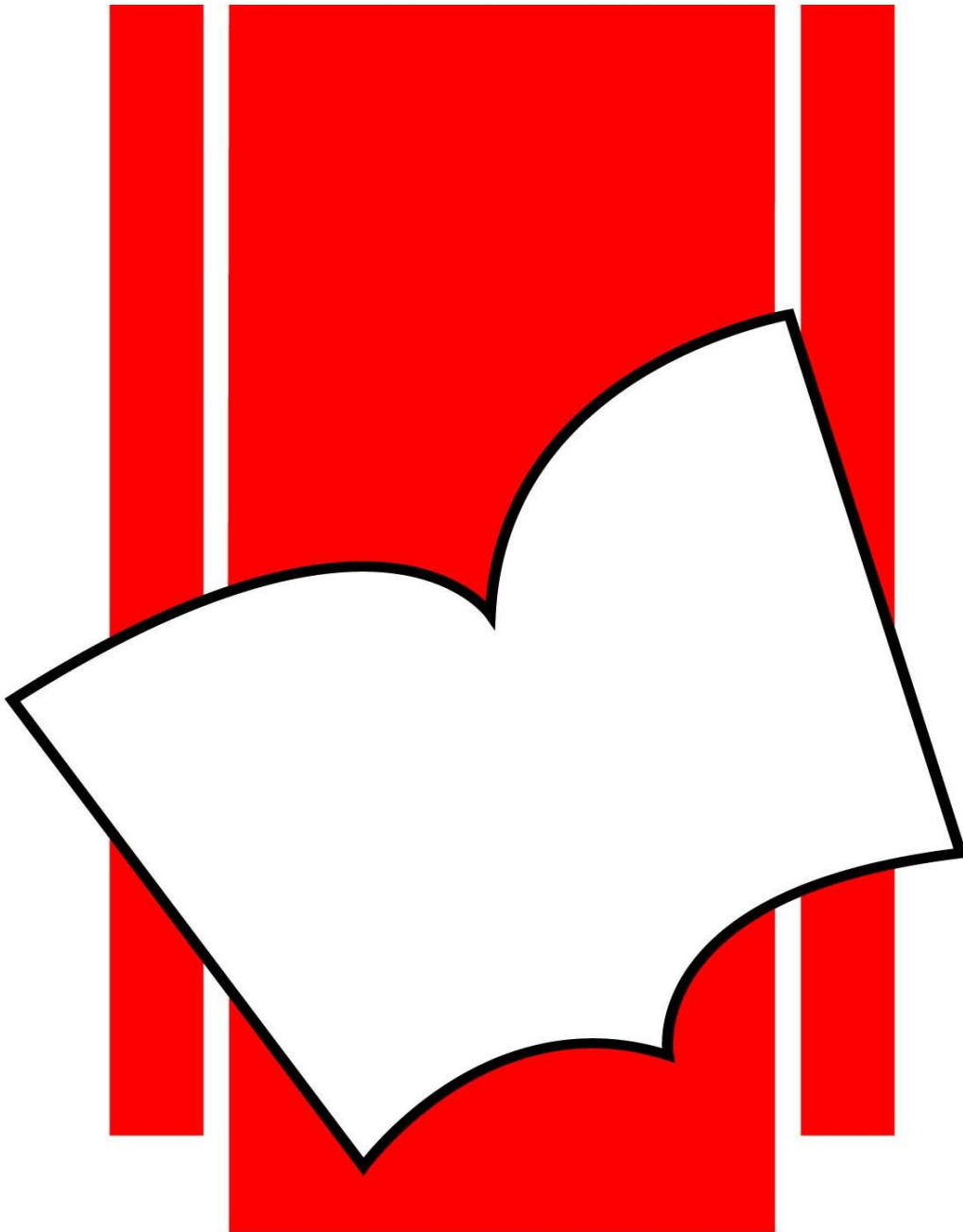
- Increase their service to patrons
- Guide patrons toward superior research
- Maximize the discoverability and usage of content their institution offers access to through ScienceDirect

Interested in Reference Modules on ScienceDirect?

Researchers - Recommend to your library. **Librarians** - Contact your Elsevier sales representative for details and flexible pricing options. For more information, visit:

info.sciencedirect.com/books/ReferenceModules

Book Promotion & Service Co., Ltd.

การสัมมนา PULINET วิชาการ ครั้งที่ 4

นวัตกรรม : เครื่องมือสำคัญของห้องสมุดยุค Social Network

Discover the Power of
COMPLETENESS AND PRECISION
 behind Every Search

- Highest-Quality Subject Indexing
- Most Comprehensive Full-Text Searching

NUMBER ONE
 SINGLE SEARCH IN THAILAND

Our clients:

ต้องการข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ

กัญญากานต์ นนทีวัฒน์วณิช: kanyakarn@ebSCO.com โทร.089-814-1143

วงศ์ทิพา ธัญยนพพร: vongthipar@ebSCO.com โทร.081-258-3333

การสัมมนา PULINET วิชาการ ครั้งที่ 4
 นวัตกรรม : เครื่องมือสำคัญของห้องสมุดยุค Social Network